

Bilten 110

godina x • prosinac 2005. tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4565-006
Telefaks: 4564-687

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNIČA mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Gordana Bauk
Božidar Bengez
Slavko Križnjak

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Narodne novine d.d., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 650 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2005.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,494	4,572	4,501	4,554	4,381	4,437	4,443	4,442	4,439
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene)	107.981	123.811	137.604	141.579	152.519	165.639	179.390	193.067	207.082
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene) ^a	15.869	17.790	19.281	18.679	19.976	22.177	24.220	25.526	27.629
BDP po stanovniku (u EUR)	3.531	3.891	4.284	4.102	4.560	4.998	5.451	5.747	6.224
BDP – godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,2	4,3	3,8
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	3,5	3,6	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR) ^c	-755	-2.192	-1.305	-1.313	-490	-818	-2.097	-1.866	-1.445*
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-4,8	-12,3	-6,8	-7,0	-2,5	-3,7	-8,7	-7,3	-5,2
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	38,7	40,3	39,8	40,9	47,1	48,7	45,9	51,5	51,5
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	48,0	56,8	49,1	49,3	52,3	54,6	57,0	59,5	58,8
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^d	4.284	6.761	9.173	10.101	12.109	13.458	15.055	19.811	22.675
Inozemni dug (u % BDP-a)	27,0	38,0	47,6	54,1	60,6	60,7	62,2	77,6	82,1
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	69,8	94,4	119,4	132,2	128,7	124,6	135,3	150,8	159,2
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{d,e}	9,0	9,8	12,3	21,1	23,6	26,2	27,4	20,1	20,6
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	1.868	2.304	2.400	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	2,9	2,7	3,0	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8
Nacionalna valuta: kuna (HRK)									
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	6,8636	6,9472	7,3291	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	6,8047	6,9597	7,1366	7,5796	7,6350	7,4690	7,4068	7,5634	7,4952
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391	7,8637	6,7014	6,0355
Manjak proračuna konsolidirane središnje države (u % BDP-a) ^f	-6,5	-7,1	-5,4	-5,0	-4,9	-4,7
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	10,0	9,9	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	50,6	49,3	47,0	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5

^a Izveden iz kunske vrijednosti uz pomoć prosječnoga godišnjega deviznog tečaja HRK/1 EUR.

^b Stopa inflacije mjerena je od 1994. do 1998. indeksom cijena na malo, a od 1999. nadalje mjeri se indeksom potrošačkih cijena.

^c Preliminarni podaci

^d Pokazatelji inozemne zaduženosti u 2002. i 2003. godini izvedeni su na bruto načelu, dok pokazatelji do 2001. ne obuhvaćaju: nepodmirene dospelje i obračunate nedospjele kamate, hibridne i podređene instrumente, repo poslove banaka i HNB-a, depozite međunarodnih financijskih institucija u HNB-u te jednostrane učinke sekundarnog tržišta obveznica.

^e Uključuje otplatu glavnice po dugoročnom dugu, bez otplate glavnice s osnove trgovinskih kredita i izravnih ulaganja, i ukupnu otplatu kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^f Na gotovinskom načelu

^g Stope zaposlenosti i nezaposlenosti za 1996. godinu odnose se na studeni, a za 1997. godinu na lipanj.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 5

- Inozemna potražnja / 6
- Domaća potražnja / 7
 - Osobna potrošnja / 7
 - Investicijska potrošnja / 9
 - Državna potrošnja / 9

Proizvodnja / 9

- Industrija / 10
- Trgovina / 11
- Građevinarstvo / 11
- Turizam / 12
- Prijevoz i veze / 12

Tržište rada / 13

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 13
- Plaće i troškovi rada / 15

Cijene / 17

Tečaj / 19

Monetarna politika i instrumenti / 21

- Monetarno okružje / 21
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 21
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 23
- Monetarna kretanja / 24
 - Novčana masa / 24
 - Ukupna likvidna sredstva / 25
 - Plasmani / 26
- Okvir 1. Prilagodbe instrumenata monetarne politike / 27
 - Plasmani središnjoj državi / 27
 - Inozemna aktiva i pasiva / 27

Tržište novca / 28

- Kamatne stope na tržištu novca / 28
- Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira / 29
- Kamatne stope poslovnih banaka / 29

Tržište kapitala / 31

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 31
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 33

Međunarodne transakcije / 35

- Račun tekućih transakcija / 35
- Robna razmjena / 35
- Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 37
- Inozemni dug / 38
- Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 39
- Okvir 2. Približavanje Europskoj uniji i priljev kapitala u Hrvatsku / 39

Državne financije / 41

- Obilježja proračuna u prvih devet mjeseci 2005. / 41
- Proračunski prihodi / 41
- Proračunski rashodi / 42
- Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 43
- Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu / 43
- Državni dug / 44
- Unutarnji dug središnje države / 44
- Inozemni dug središnje države / 45
- Okvir 3. Povrat duga umirovljenicima / 45

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

- Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 54

B. Monetarne institucije

- Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 55
- Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 56

C. Hrvatska narodna banka

- Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 57

D. Banke

- Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 58
- Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 59
- Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 61
- Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 61
- Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 62
- Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 62
- Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 63
- Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 63
- Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 64
- Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 64
- Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 65
- Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 65
- Slika D1: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 66
- Slika D2: Distribucija depozita kod banaka po institucionalnim sektorima / 66

E. Stambene štedionice

- Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 67

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

- Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 68
- Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne

banke / 69
Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 70
Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 71

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 72
Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 73
Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 74
Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 75
Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 76

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 78
Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 79
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 80
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 81
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 82
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 83
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 84
Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 85
Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 87
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 87
Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 88
Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 89

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 91
Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 92
Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 94
Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 95
Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 95
Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 96

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 97
Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 98
Tablica I3: Dug središnje države / 99

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi cijena na malo i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 100
Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 101
Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 101
Tablica J4: Indeksi pouzdanja, raspoloženja i očekivanja potrošača / 102

Popis banaka i stambanih štedionica / 103

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 105

Kratice i znakovi / 106

Tromjesečno izvješće

Uvod

Poslije neuobičajeno sporog rasta od 1,8% u prvom tromjesečju 2005., hrvatsko je gospodarstvo u drugom tromjesečju zabilježilo izuzetno snažan rast po stopi od 5,1%. Taj je rast bio potaknut snažnim rastom potrošnje, praćenim jačanjem investicija te izvoza robe i usluga tijekom drugog tromjesečja.

Dostupni mjesečni podaci za treće tromjesečje upućuju na usporavanje gospodarskog rasta u usporedbi s drugim tromjesečjem. Na strani potražnje, sudeći prema podacima o trgovini na malo, u trećem je tromjesečju rast potrošnje blago usporen, dok su potražnja za investicijama i inozemna potražnja, čini se, porasle. Što se tiče financiranja potrošnje, podaci DZS-a upućuju na realni pad ukupnih plaća isplaćenih u trećem tromjesečju, no, rast bankovnih kredita stanovništvu ubrzan je sa 21,0% u drugom na 23,1% u trećem tromjesečju (usklađeno za promjene deviznog tečaja).

Što se tiče investicijske potražnje, domaća se proizvodnja intermedijarnih i kapitalnih proizvoda stabilizirala na razini iz drugog tromjesečja. Naposljetku, iako je u trećem tromjesečju rast izvoza gotovih proizvoda, prema sezonski prilagođenim podacima, usporen na 7,6%, a rast uvoza tih proizvoda ubrzan na 12,0%, zbog jačanja izvoza usluga (turizam) inozemna bi potražnja trebala dati znatan pozitivan doprinos gospodarskom rastu u tom tromjesečju.

Državna potrošnja, čiji negativan doprinos gospodarskom rastu traje od početka 2000. kao rezultat napora oko fiskalne konsolidacije, dala je mali pozitivan doprinos od 0,2 postotna boda u drugom tromjesečju, ali je njezin doprinos, čini se, bio pozitivan i u trećem tromjesečju. To je, izgleda, bila uglavnom posljedica povećanja rashoda za dobra i usluge.

Na strani proizvodnje, rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje i prometa u trgovini na malo blago je usporen, dok je rast u građevinarstvu i turizmu povećan. Prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima fizički je obujam industrijske proizvodnje u drugom tromjesečju rastao po godišnjoj stopi od 7,4%, koja je u trećem tromjesečju smanjena na 6,0%. Usporavanje industrijske proizvodnje uglavnom je rezultat kontrakcije domaće proizvodnje u rudarstvu i vađenju, kao i u opskrbi energentima, jer je u tim odjeljcima zabilježen rast uvoza na štetu prodaje domaćih proizvoda.

Promet u prodaji na malo u trećem je tromjesečju realno stagnirao. Glavni uzrok usporavanja rasta prometa u malo-prodaji bilo je smanjenje porasta prodaje automobila, što se odrazilo i na pad broja novoregistriranih vozila u srpnju i kolovozu te na stagnaciju uvoza automobila. Kod građevinske aktivnosti, pak, koja je bila drastično smanjena nakon svršetka glavnih radova na izgradnji autocesta sredinom 2004., stopa rasta u kolovozu porasla je na 5,3%, promatrano prema sezonski prilagođenim podacima. Najveći porast zabilježen je u radovima na zgradama, ali i u drugim segmentima građevinarstva. Vrijednost izdanih građevnih dozvola i neto narudžaba u građevinarstvu također je rasla upućujući na nastavak rasta u idućim mjesecima.

Turizam, čiji je izravni udio u BDP-u mali, u trećem je tromjesečju zabilježio rast: broj noćenja turista bio je za 9,7% veći nego u istom razdoblju prošle godine, a broj dolazaka turista porastao je za 7,3%. Broj noćenja po osobi također je povećan, na 6, što je najviše u posljednje dvije godine.

Podaci s tržišta rada pokazuju da je nastavak gospodarskog rasta donekle smanjio visoku razinu nezaposlenosti u Hrvatskoj. Prema polugodišnjoj anketi o radnoj snazi, koja se provodi na osnovi međunarodno prihvaćene metode Međunarodne organizacije rada, te ju je stoga lakše tumačiti nego podatke o registriranoj nezaposlenosti, nezaposlenost je u prvoj polovici 2005. pala na 13,0%. To je smanjenje za 0,7 postotnih bodova u usporedbi s drugom polovicom 2004. Najveći doprinos povećanju zaposlenosti dao je porast zaposlenosti žena u dobi između 25 i 49 godina. Tijekom trećeg tromjesečja nastavljen je umjereni rast razine zaposlenosti. Međutim, svršetak sezonskih radova, poglavito u hotelima i restoranima, te djelatnostima prijevoza i komunikacija vjerojatno će dovesti do pada zapošljavanja i povećanja nezaposlenosti u sljedećim mjesecima.

Unatoč umjerenom rastu potražnje za radnom snagom nominalni rast plaća tijekom trećeg je tromjesečja smanjen. Osim toga, neočekivano visoka inflacija smanjila je godišnju stopu realnog rasta bruto plaća sa 1,8% u drugom tromjesečju na samo 0,7% u trećem tromjesečju. Realni rast bruto plaća u industriji, koji je obično bio viši od prosječnoga rasta bruto plaća u svim djelatnostima, smanjen je sa 2,4% u drugom tromjesečju na samo 1,2% u trećem tromjesečju. Istodobno, realna je dodana vrijednost po zaposlenome u industriji u drugom tromjesečju rasla po stopi od oko 10,0% pokazujući da bi troškovni pritisci mogli ostati ograničeni. U javnoj upravi nastavljena je restriktivna politika plaća, osim u zdravstvu gdje je zabilježena jedna od najviših stopa rasta plaća.

Inflacija mjerena rastom potrošačkih cijena ubrzala se krajem trećega i početkom četvrtog tromjesečja, te je njezina godišnja stopa povećana sa 3,1% u kolovozu na 3,8% u rujnu i na 4,1% u listopadu. Cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene bile su glavni uzrok naglog porasta inflacije. Inflacija mjerena cijenama poljoprivrednih proizvoda porasla je sa 5,5% u kolovozu na oko 15,5% u listopadu, što je uglavnom posljedica jakih kiša u kolovozu. Godišnji rast administrativno reguliranih cijena ubrzan je sa 3,6% u kolovozu na 4,0% u listopadu. To je bilo odraz 4,9%-tnog rasta cijena električne struje u rujnu (prvog od rujna 2002.) i uvođenja participacija za mnoge zdravstvene usluge u listopadu, što je dovelo do porasta cijena zdravstvene zaštite sa 1,9% u rujnu na 8,1% u listopadu. Cijene nafte zapravo su pomogle u neutraliziranju tih povećanja, jer je oporavak od posljedica oluje u Meksičkom zaljevu u kolovozu doveo do sniženja cijena nafte i smanjenja godišnje stope rasta cijena naftnih derivata sa 13,8% u kolovozu na 10,8% u listopadu.

Iako su navedena povećanja cijena ponajviše posljedica šokova u ponudi (kod cijena poljoprivrednih proizvoda) i promjena regulative (kod električne energije i zdravstvene zaštite) kojima se ne može izravno upravljati mjerama monetarne politike, treba spomenuti da je i temeljna inflacija po-

rasla, sa 2,7% u kolovozu na 3,0% u rujnu i listopadu. Budući da ona isključuje kolebanje cijena prehrane i administrativno regulirane cijene koje nužno ne ovise o uvjetima agregatne ponude i potražnje, temeljna se inflacija često smatra boljim pokazateljem srednjoročnih inflatornih pritiska nego inflacija mjerena rastom potrošačkih cijena.

Spomenuti spori rast plaća i povećanje proizvodnosti rada u industriji trebali bi imati povoljne učinke na buduće kretanje inflacije. Osim toga, tečaj kune prema euru, koji je apprecirao s razine od 7,44 HRK/EUR na kraju rujna na 7,40 HRK/EUR 30. studenoga, imao je stabilizirajući učinak na cjenovna očekivanja. Povećana konkurencija zbog uvoza i rast konkurencije u domaćem sektoru maloprodaje također su posljednjih godina pridonijeli održavanju niske razine inflacije. Iako su svi ti osnovni čimbenici i dalje povoljni, postupni porast razine temeljne inflacije zahtijeva pažljivo razmatranje i važan je pokazatelj za vođenje monetarne politike.

Najava početka pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji 3. listopada dovela je do zamjetnog jačanja kune. Središnja je banka dvjema intervencijama na deviznom tržištu signalizirala da nije voljna dopustiti znatan nominalni rast tečaja domaće valute, otkupivši ukupno 115,7 mil. EUR. S druge strane, najava Ministarstva financija da će plasirati novo izdanje obveznica pridonijela je održavanju jakog tečaja kune u studenome.

Jačanje američkog dolara na svjetskom tržištu neutraliziralo je jačanje tečaja kune prema euru, te je nominalni efektivni tečaj kune 30. studenoga bio približno na razini s kraja trećega tromjesečja, nakon što je tijekom prvih devet mjeseci ove godine apprecirao za oko 1,5%. Realni efektivni tečaj kune oslabio je za oko 1,6% u prvih devet mjeseci ove godine, deflacionirano potrošačkim cijenama, odnosno za 3,3% deflacionirano cijenama pri proizvođačima. Veća deprecijacija realnoga efektivnog tečaja bila je ponajprije posljedica niže inflacije u Hrvatskoj u usporedbi s onom u Sjedinjenim Američkim Državama, kao i nižom inflacijom mjerenom cijenama pri proizvođačima u Hrvatskoj od one u eurozoni.

Iako je tečaj uglavnom bio stabilan, središnja je banka upotrijebila svoje nove instrumente monetarne politike za ublažavanje fluktuacija likvidnosti banaka i izvora sredstava u trećem i početkom četvrtog tromjesečja. Zbog velikog priljeva deviza od turizma tijekom ljetnih mjeseci došlo je do veće potražnje za kunama namijenjenim potrošnji. Središnja je banka zadovoljila tu sezonsku potražnju korištenjem svojega novog instrumenta – obratnih repo operacija. Korištenjem tog instrumenta banke su se u trećem tromjesečju zadužile prosječno za oko 3,4 mlrd. kuna. Kako je gotov novac u optjecaju smanjen s visokih 13,6 mlrd. kuna sredinom kolovoza na 12,0 mlrd. kuna krajem listopada, likvidnost banaka je poboljšana, a korištenje repo operacija smanjeno je na 2,6 mlrd. kuna.

Dobra turistička sezona dovela je do značajnog povećanja deviznih depozita za otprilike 7,1 mlrd. kuna, a time i najširega novčanog agregata, M4. Ako izuzmemo učinke tečaja, rast deviznih depozita krajem listopada iznosio je 8,7%, a rast M4 10,2%. Iako je rast oročenih kunskih depozita također bio prilično snažan, devizni depoziti i nadalje su ostali najvažniji element M4.

Veća devizna likvidnost tijekom ljetnih mjeseci omogućila je bankama da poboljšaju stanje svoje neto inozemne aktive za otprilike 5,3 mlrd. kuna. No to je poboljšanje bilo privremene i sezonske naravi jer je na koncu veća likvidnost rezultirala ubrzavanjem rasta plasmana. Plasmani banaka u 2004. porasli su za 14,0%, a njihov je godišnji rast krajem listopada 2005. iznosio 18,0%. No ako isključimo učinak tečaja, njihova je stopa rasta u listopadu zapravo iznosila 19,0%. Stopa rasta plasmana stanovništvu u tom je mjesecu iznosila 23,0%, a rast plasmana poduzećima 12,5%, s time da su obje navedene kategorije plasmana pokazivale tendenciju ubrzanja rasta tijekom godine.

U strukturi kredita stanovništvu stambeni su krediti ostvarili najbrži rast, od otprilike 29,1%. Ostali krediti stanovništvu, što uključuje i nenamjenske potrošačke kredite i dopuštene minuse na tekućim računima građana, rasli su po stopi od 22,0%. Navedene kategorije čine 80,6% ukupnih kredita stanovništvu. Krediti stanovništvu obično su osigurani dobrim sredstvima osiguranja i odlikuje ih vrlo uredna otpлата, tako da bi rast te vrste kredita u načelu trebalo biti povoljno kretanje. Međutim, povećanje svih kategorija kreditiranja može dovesti do poticanja rasta uvoza i još pogoršati situaciju na tekućem računu platne bilance. Isto tako, presušivanjem ljetnih priljeva od depozita banke će se vjerojatno ponovo okrenuti stranim izvorima financiranja ako budu htjele povećavati svoj kreditni portfelj.

Promatrajući kretanje kredita, valja ukazati na izuzetan rast kredita vezanih uz švicarski franak, čiji je udio u ukupnim kreditima porastao sa 0,8% u 2003. na 3,0% na kraju 2004., odnosno na 7,8% na kraju rujna ove godine. Hrvatska narodna banka upozorila je stanovništvo da obrati pozornost na tečajni rizik koji nosi ova vrsta kredita, s obzirom da hrvatska monetarna politika nema utjecaj na tečaj EUR/CHF, te time ni izravni utjecaj na tečaj HRK/CHF.

Višak na tekućem računu platne bilance tijekom trećeg tromjesečja 2005. iznosio je 2,3 mlrd. EUR, što je povećanje od 13,8% u odnosu na isto tromjesečje prethodne godine. Prihodi od turizma bili su visoki i ukupno su iznosili 4,1 mlrd. EUR ili 12,3% više nego u istom razdoblju prošle godine. Izvoz usluga prijevoza i telekomunikacijskih usluga također je ostvario snažan rast, dok je neto uvoz arhitektonskih, inženjerskih i ostalih tehničkih usluga pao.

Kod robne razmjene nastavljene su negativne tendencije, pa je deficit u prvih devet mjeseci ove godine povećan za otprilike 14,5%, izraženo u američkim dolarima. Ukupan robni izvoz, izražen prema stalnom tečaju, u prvih devet mjeseci porastao je za 10,2%, što je usporavanje rasta u usporedbi s rastom od 21,5% u istom razdoblju 2004. Međutim, najveći dio navedenog usporavanja odnosi se na usporavanje izvoza brodova u tom razdoblju i očekuje se da će se dio tog zaostataka nadoknaditi u četvrtom tromjesečju pravodobnim dovršetkom brodova u izgradnji, a dio početkom 2006. godine. Iako je rast cijena nafte pridonio povećanju vrijednosti hrvatskog izvoza, izvoz iz kojeg su isključeni brodovi i naftni derivati porastao je za 14,0%, što je povećanje za 0,6 postotnih bodova u usporedbi s istim razdobljem prošle godine.

Povećanje uvoza također je pridonijelo povećanju trgovinskog deficita. Ukupna vrijednost uvoza, izražena prema stalnom tečaju, u prvih devet mjeseci porasla je za 11,5%.

Ako se isključe nafta i naftni derivati, rast uvoza iznosio je samo 7,5%, što je smanjenje od 0,9 postotnih bodova u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Visoke cijene nafte, koje su znatno utjecale na ostvarenja robnoga uvoza u 2005. godini, očito su činjenica koju treba imati u vidu te će se zasigurno odraziti i na kretanja u 2006. godini.

Krajem rujna bruto inozemni dug Hrvatske iznosio je 24 mlrd. EUR, što je povećanje za 6% u odnosu na stanje na kraju 2004. Tijekom trećeg tromjesečja inozemni dug države uglavnom je ostao na istoj razini, dok su banke u tom razdoblju smanjile svoj inozemni dug za otprilike 0,5 mlrd. EUR. Istodobno su ostali domaći sektori povećali svoje zaluživanje u inozemstvu za 0,3 mlrd. EUR.

Međunarodna likvidnost Hrvatske, mjerena indeksom pritiska na devizno tržište (IPDT) i nadalje je bila daleko od kritičnih granica koje su se dale naslutiti u prošlosti. Blaga deprecijacija i smanjenje međunarodnih pričuva kod središnje banke doveli su do pogoršanja IPDT-a u kolovozu, ali aprecijacija i povećanje međunarodnih pričuva u listopadu utjecali su na njegovo ponovno poboljšanje.

Čini se da je brži rast BDP-a u drugom tromjesečju imao pozitivan učinak, ali uz malo kašnjenje, na državne financije. Konsolidirani prihodi opće države ostvarili su snažan rast tijekom trećeg tromjesečja te je postignut višak. Ukupni prihodi konsolidirane opće države tijekom prvih devet mjeseci ove godine iznosili su 74,6 mlrd. HRK, što je povećanje od 7,9% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Rast poreznih prihoda u prvih devet mjeseci iznosio je 7,5%, dok je njihov rast u trećem tromjesečju, na godišnjoj razini, iznosio 9,4%. Snažan rast prihoda od poreza na dodanu vrijednost, koji su porasli za 8,5% u prvih devet mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, te prihoda od poreza na dobit, koji su porasli za 27,5%, bili su glavni razlozi solidnog rasta prihoda. Prihodi od poreza na dohodak, s druge strane, porasli su samo 1,1%. Što se tiče trošarina, prihodi od poreza na duhanske proizvode porasli su za 5%, prihodi od poreza na cestovna motorna vozila za 12,5%, dok su prihodi od poreza na naftne derivate pali za 1,3%.

Kad je riječ o rashodima, oni su ponajviše porasli zbog rasta rashoda za socijalne transfere, za 3,6% u prvih devet mjeseci u odnosu na isto razdoblje prošle godine, naknada zaposlenima, za 4,8%, i kamatnih rashoda, za 14,8%. Subvencije su povećane za 3,9%, a subvencije poduzećima izvan javnog sektora porasle su za oko 9,7%.

Neto operativni saldo, koji čini razliku između ostvarenih prihoda i rashoda, iznosio je 0,9 mlrd. kuna. Iskazan na gotovinskom načelu prema metodologiji GFS 1986 deficit je u prvih devet mjeseci 2005. iznosio 6,67 mlrd. kuna. Taj je deficit za 29,5% niži od deficita koji je ostvaren u istom razdoblju prošle godine.

Dug opće države, u koji je uključen dug HBOR-a, porastao je za 8,6 mlrd. kuna, odnosno na 107,2 mlrd. kuna ili 48,2% očekivanog nominalnog BDP-a za 2005. Ako se tom iznosu pribroje državna jamstva, dug opće države doseže 119,3 mlrd. kuna ili 53,6% očekivanog BDP-a. U usporedbi s istim razdobljem prošle godine dug je povećan za 14,2%. Međutim, domaći i inozemni dug kretali su se u različitim smjerovima; zbog politike financiranja države usmjerene na smanjivanje financijske ranjivosti Hrvatske, unutarnji dug

države povećan je za 12,2 mlrd. kuna, dok je inozemni dug tijekom prvih devet mjeseci 2005. smanjen za 3,49 mlrd. kuna.

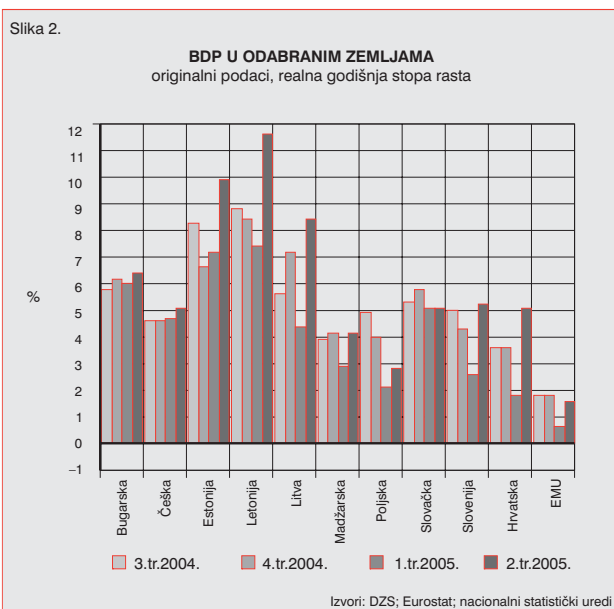
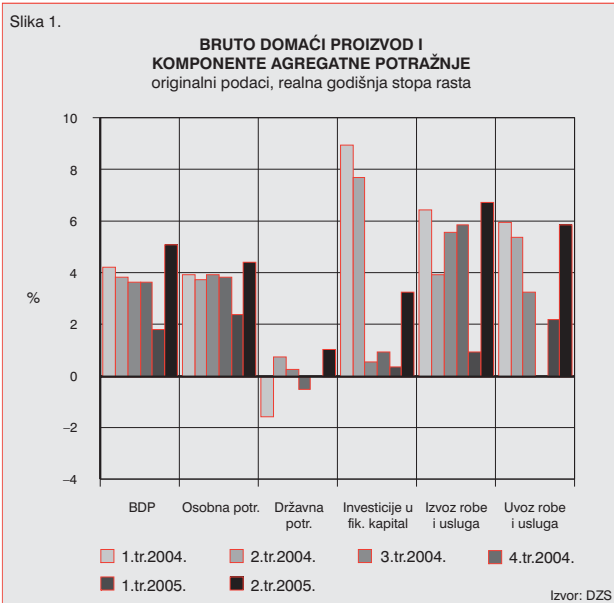
Što se tiče nadolazećeg razdoblja, Ministarstvo financija je u svom dokumentu *Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2006. – 2008. godine* navelo smjernice za smanjenje fiskalnog deficita u idućim godinama. Istodobno, država je donijela odluku o osnivanju zatvorenoga investicijskog fonda iz kojeg će se financirati otplata državnih obveza umirovljenicima (vidi Okvir 3.). Taj će fond biti utemeljen na taj način da će u njega biti transferirane dionice u vlasništvu države, a pravo stjecanja udjela u fondu pripada umirovljenicima. Umirovljenicima će biti ponuđena isplata njihovih udjela u četiri polugodišnje tranše, počevši od srpnja 2006. do prosinca 2007. i uz diskont od 50% u odnosu na nominalnu vrijednost duga, ili puna isplata duga u razdoblju od 2007. do 2012. godine.

Postoje različiti prijedlozi kako se isplata duga umirovljenicima treba iskazati u statističkim podacima o transakcijama države. Neovisno o tome da li će država isplatu duga uključiti u svoj fiskalni manjak ili neće, očito je da će to imati snažne makroekonomske učinke, posebno na osobnu potrošnju. Stoga će biti potreban dodatni napor da se kretanje inozemnog duga stavi pod potpunu kontrolu i postigne dugoročna održivost pozicija tekućeg računa platne bilance.

Potražnja

Kolebanja gospodarskog rasta bila su nešto izraženija tijekom prve polovice ove godine nego što je to bilo uobičajeno tijekom prijašnjih godina, a takva je dinamika BDP-a donekle pratila obrazac kretanja ukupne ekonomske aktivnosti i u zemljama u okružju. Tako se godišnji rast bruto domaćeg proizvoda na početku godine znatno usporio zbog istodobnog slabljenja domaće i inozemne potražnje, dok se u drugom tromjesečju njegova dinamika snažno ubrzala, što je posljedica jačanja osobne potrošnje, rasta bruto investicija te izvoza robe i usluga. Na razini cijelog polugodišta, realni bruto domaći proizvod bio je za 3,5% veći nego u istom razdoblju lani, što je tek vrlo blago usporavanje njegova rasta u odnosu na drugu polovicu 2004. godine.

Osobna je potrošnja tijekom drugog tromjesečja dala najveći doprinos rastu BDP-a od sredine 2003. godine (2,8 postotnih bodova). Zapaženi doprinos realnom rastu dale su u promatranom razdoblju i bruto investicije, a osobito promjena zaliha. Promjena zaliha je manje značajna komponenta ukupne investicijske potrošnje, ali njezine fluktuacije često snažno utječu na dinamiku ukupnih investicija. Međutim, kako ta kategorija agregatne potražnje sadržava i statističku diskrepanciju, koja proizlazi iz neusklađenosti obračuna BDP-a prema rashodnom i proizvodnom pristupu, nije moguće sa sigurnošću procijeniti utjecaj samih zaliha na formiranje domaćeg proizvoda. U drugom tromjesečju ove godine ubrzane su i godišnje stope rasta državne potrošnje (1,0%) te izvoza robe i usluga (6,7%). Međutim, ubrzanje rasta izvoza ipak nije bilo dostatno da kompenzira negativan doprinos rasta uvoza robe i usluga, pa je doprinos neto izvoza BDP-u u drugom tromjesečju bio negativan.

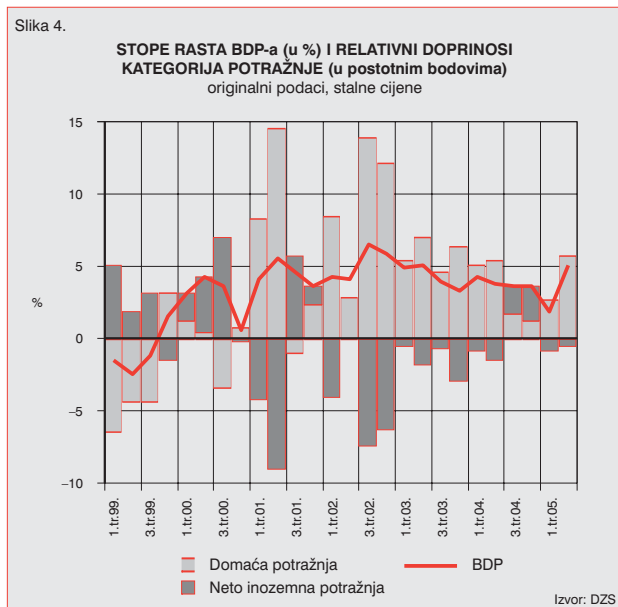
Ekonomski pokazatelji dostupni na mjesečnoj razini upućuju na blago usporavanje gospodarskog rasta u trećem tromjesečju ove godine¹. Godišnji rast u promatranom se razdoblju usporio u industriji i trgovini, a u navedenim je djelatnostima istodobno zabilježeno i blago smanjenje poslovnog optimizma, dok su u nešto manje značajnim djelatnostima građevinarstva i turizma primjetne suprotne tendencije. Kvantitativni i kvalitativni pokazatelji dinamike osobne potrošnje navješćuju nastavak njezina rasta po stabilnim stopama do kraja godine, a u tom se razdoblju može očekivati i nastavak pozitivnih kretanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni. Što se tiče investicijske potražnje, za promatrano razdoblje ne postoje naznake njezina ozbiljnijeg usporavanja, na što upućuju dostupni podaci o proizvodnji i uvozu intermedijarnih i kapitalnih proizvoda.

¹ Prema DZS-ovu kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2005. godinu procjena tromjesečnog obračuna BDP-a za treće tromjesečje ove godine bit će dostupna 29. prosinca 2005.

Prema najnovijim makroekonomskim prognozama Europske komisije za drugu polovinu 2005. godine u zemljama eurozone predviđa se tromjesečni rast gospodarstva u intervalu od 0,2% do 0,6% u trećem, odnosno od 0,4% do 0,8% u posljednjem tromjesečju (prognoza zasnovana na sezonski prilagođenim podacima). Navedene prognoze impliciraju blago ubrzavanje godišnjeg rasta u eurozoni tijekom drugog polugodišta. Najnoviji rezultati anketnog istraživanja pouzdanja potrošača i poduzeća u EU upućuju na kontinuirani rast poslovnoga i potrošačkog optimizma u razdoblju od srpnja do listopada ove godine. Tako je sredinom ove godine preokrenuta tendencija slabljenja optimizma u zemljama EU započeta krajem prošle godine. Indeks ekonomskog raspoloženja u EU rastao je tijekom rujna i listopada pod utjecajem porasta optimizma u industriji, trgovini i građevinarstvu, dok je indeks pouzdanja potrošača u promatranom razdoblju slijedio navedene tendencije. U prva dva mjeseca posljednjeg tromjesečja ove godine zabilježen je tako rast indeksa ekonomskog raspoloženja u svim većim državama članicama EU, od umjerenog (0,8 indeksnih bodova) u Francuskoj do visokoga (8,2 indeksna boda) u Poljskoj.

Inozemna potražnja

Oporavak domaće i inozemne potražnje tijekom drugog tromjesečja 2005. godine odrazio se i na jačanje vanjskotrgovinske razmjene u tom razdoblju, pri čemu je rast realnog izvoza robe i usluga bio nešto snažniji nego rast uvoza robe i usluga. Međutim, kako je pokrivenost ukupnog uvoza izvozom u tom razdoblju iznosila oko 70,0% (taj je omjer, zbog sezonskih faktora, obično veći od 100% samo u trećem tromjesečju u godini), negativan doprinos uvoza robe i usluga nadjačao je pozitivan doprinos izvoza pa je doprinos neto inozemne potražnje realnom rastu BDP-a i u drugom tromjesečju bio negativan. Značajan doprinos rastu ukupnog izvoza, prema tromjesečnoj procjeni obračuna BDP-a, u promatranom je razdoblju dao robni izvoz, koji je nominalno rastao gotovo dvostruko brže od robnog uvoza, dok je blagi nominalni porast izvoza usluga bio praćen padom njihova uvoza.

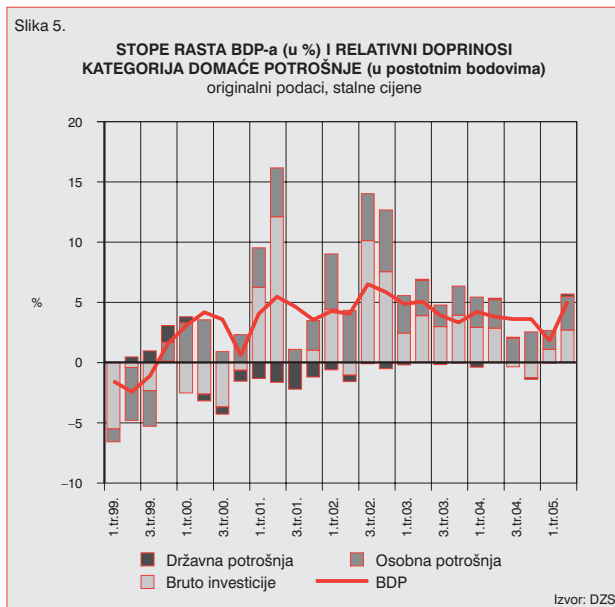

Nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni (sezonski prilagođeni) upućuju na usporevanje godišnjeg rasta robnog izvoza u trećem tromjesečju (na 7,6%) prije svega zbog usporevanja godišnje dinamike izvoza kapitalnih proizvoda. Nasuprot tome, robni je uvoz ubrzao svoj rast (godišnja stopa njegova rasta iznosila je približno 12,0%), uz ubrzanje rasta uvoza investicijskih i potrošnih dobara. Navedena kretanja odražavaju jačanje domaće potražnje koje pridonosi povećanju vanjske neravnoteže. Također, fizički pokazatelji dostupni na mjesečnoj razini ukazuju na rast dodane vrijednosti u djelatnosti turizma te prijevoza i veza u promatranom razdoblju, koji će se pozitivno odraziti i na doprinos izvoza usluga formiranju BDP-a.

Domaća potražnja

Sredinom 2005. oporavila se godišnja dinamika svih komponenata domaće potražnje nakon njihova slabljenja početkom godine. Ubrzan je rast osobne potrošnje, najznačajnije komponente agregatne potražnje, sa 2,4% u prvom na 4,4% u drugom tromjesečju. Istodobno, investicijska potrošnja nastavlja se oporavljati (investicije u fiksni kapital su u drugom tromjesečju bile za 3,2% veće nego u istom razdoblju lani), dok je državna potrošnja blago porasla upućujući na kraj polugodišnje fiskalne kontrakcije. Promjena zaliha, koja sadrži i statističku diskrepanciju, u prvoj polovini godine zabilježila snažan rast (15,6% u prvom i 38,5% u drugom tromjesečju) te je značajno pridonosila realnom rastu BDP-a u promatranom razdoblju. Dostupni pokazatelji kretanja zaliha u gospodarstvu, tj. zaliha gotovih proizvoda u industriji i zaliha proizvoda u veleprodaji i maloprodaji, zaista upućuju na izraženije kumuliranje zaliha u prvoj polovini ove godine, što je tendencija primjetna i na početku drugog polugodišta.

Domaća potražnja za netrajnim proizvodima za široku potrošnju tijekom trećeg tromjesečja ove godine nastavlja jačati, potičući rast proizvodnje i snažniji uvoz tih proizvoda, uz još izraženiji rast proizvodnje i uvoza trajnih proizvoda za široku potrošnju. U promatranom je razdoblju usporen rast

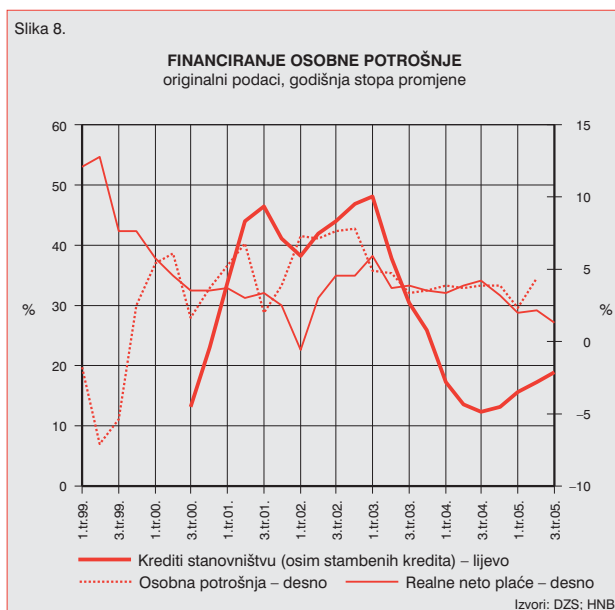
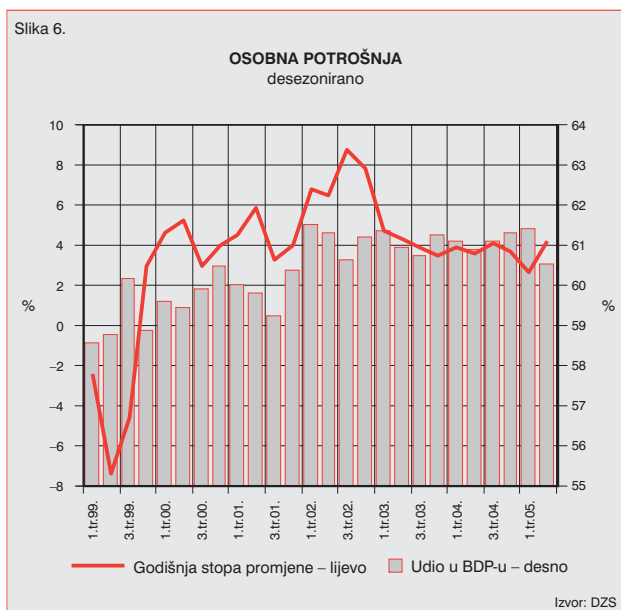

investicijskih dobara, ali i dalje uz iznimno visoke godišnje stope rasta. Nastavak tendencije rasta uvoza investicijskih dobara ipak upućuje na daljnje jačanje domaće investicijske aktivnosti na početku drugog polugodišta 2005. godine. Istodobno, prema nominalnim podacima Ministarstva financija o ostvarenjima prihoda i rashoda konsolidirane opće države (GFS 2001) u trećem tromjesečju ove godine može se očekivati i dodatno ubrzanje rasta državne potrošnje.

Osobna potrošnja

Rast osobne potrošnje u drugom je tromjesečju 2005. godine ubrzan, tako da je ona pridonijela 2,8 postotnih bodova realnom rastu BDP-a, odnosno više nego u bilo kojem tromjesečju prošle godine. Raspoloživi mjesečni pokazatelji koji mogu naznačiti kretanje osobne potrošnje u trećem tromjesečju ove godine, podupiru nastavak njezina godišnjeg rasta u tom razdoblju po visokim stopama. Ukupni se promet u prodaji na malo u trećem tromjesečju stabilizirao na razinama dostignutim tijekom drugog tromjesečja, dok se rast realnog prometa motornih vozila nešto usporio, ali su godišnje stope promjena još visoke. Iako je razina uvoza cestovnih vozila stagnirala tijekom trećeg tromjesečja u odnosu na drugo tromjesečje (sezonski prilagođeni podaci, prema stalnom tečaju) zbog izraženog pada uvoza u istom razdoblju lani, ona je na godišnjoj razini snažno porasla. Rast proizvodnje i uvoza potrošnih dobara u trećem tromjesečju ove godine (pri čemu rast uvoza može biti povezan i s preferencijama stranih gostiju u glavnoj turističkoj sezoni) upućuje na jačanje domaće potražnje za tim proizvodima unatoč zapaženom rastu zaliha netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Snažan godišnji porast prihoda od poreza na dodanu vrijednost u trećem tromjesečju ove godine također upućuje na pozitivne tendencije u osobnoj potrošnji tijekom promatranog razdoblja.

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača može pružiti dodatne informacije o namjerama potrošača u drugoj polovini 2005. godine. Rezultati posljednjeg anketnog istraživanja provedenog u listopadu ove godine (sezonski prilagođeni) ukazuju na oporavak optimizma potrošača. Navedene

promjene zasnivaju se na povećanju optimizma potrošača glede vlastite financijske situacije u kućanstvu u sljedećih 12 mjeseci, te što se tiče opće ekonomske situacije u Hrvatskoj i kretanja zaposlenosti u istom razdoblju. Također, tijekom cijele 2005. godine primjetna je tendencija rasta ocjene vjerojatnosti povećanja uštedevine potrošača u idućih 12 mjeseci, koja je nešto izraženija u drugoj polovini godine. Kao rezultat zabilježenih promjena u očekivanjima, snažno su porasli indeksi očekivanja potrošača (IOP) i indeksi pouzdanja potrošača (IPP). Nešto više potrošača sadašnju ekonomsku situaciju u Hrvatskoj ocjenjuje boljom nego prije godinu dana, što je utjecalo i na rast indeksa raspoloženja potrošača (IRP). Rast optimizma potrošača u četvrtom tromjesečju ove godine bio je dijelom uvjetovan početkom pregovora s EU, a i prijašnjih godina su se ovi indeksi pokazali osjetljivima na takvu vrst vanjskih šokova.

Promjene u izvorima financiranja osobne potrošnje u trećem tromjesečju ove godine daju neusklađene signale o

njezinoj kratkoročnoj dinamici. Podaci DZS-a upućuju na negativne tendencije glede godišnje dinamike mase plaća tijekom promatranog razdoblja. Tako je nastavak rasta zaposlenosti na početku drugog polugodišta bio praćen daljnjim usporavanjem njihove godišnje dinamike unatoč blagom oporavku prosječnih realnih neto plaća u odnosu na drugo tromjesečje, što je usporilo i godišnji rast mase plaća. No, ostali izvori financiranja osobne potrošnje pokazuju suprotne tendencije, pa bi mogli poništiti navedene negativne učinke dinamike tržišta rada. Nominalni bankovni plasmani stanovništvu iz kojih su isključeni stambeni krediti, u trećem su tromjesečju ove godine nastavili ubrzano rasti dostignuvši visoku stopu promjene od 19,0% na godišnjoj razini (prema prosječnom stanju kredita u uspoređenim razdobljima). Time je nastavljen trend ubrzavanja rasta bankovnih plasmana stanovništvu primjetan od sredine 2004. godine. Navedena kretanja potvrđuje i dinamika efektivnih plasmana stanovništvu, čiji je rast ubrzan sa 21,0% u drugom na 23,1% u trećem tromjesečju ove godine. Također, polugodišnje usklađivanje mirovina s nominalnim polugodišnjim rastom bruto plaća² od 2,2%, realizirano u rujnu (za mirovine od srpnja), djelomično će kompenzirati negativne učinke realnog smanjenja transfera stanovništvu od strane države iz drugoga i tećeg tromjesečja pa bi rast transfera stanovništvu do kraja godine mogao dati pozitivan doprinos osobnoj potrošnji. S obzirom na navedena kretanja bankovnih plasmana, mase plaća i transfera stanovništvu od strane države, do kraja godine može se očekivati slična dinamika osobne potrošnje kao i sredinom ove godine, iako pri tome valja imati na umu i moguće negativne učinke uvođenja administrativne pristojbe u zdravstvu u listopadu ove godine.

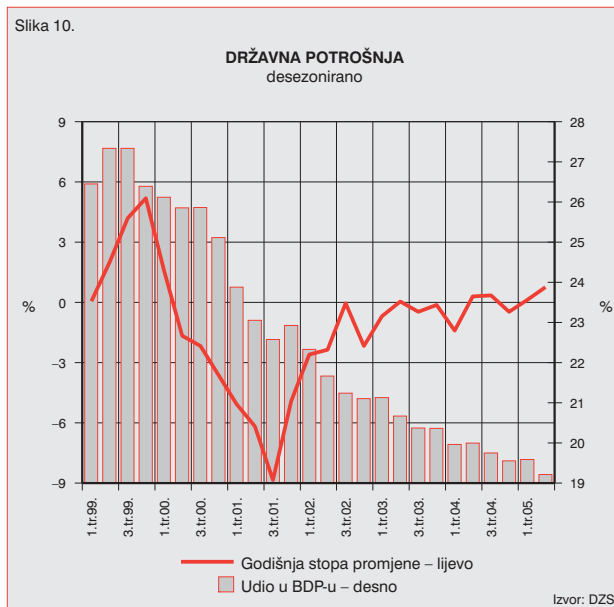
² Usklađivanje rasta mirovina provodi se od 2004. godine prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 30/2004.). Prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 92/2005.), koji stupa na snagu 31. prosinca 2005., polugodišnje usklađivanje mirovina vršit će se prema prosječnoj polugodišnjoj stopi promjene indeksa potrošačkih cijena i prosječne bruto plaće.

Investicijska potrošnja

Prema tromjesečnoj procjeni BDP-a investicije u fiksni kapital su nakon stagnacije početkom ove godine u drugom tromjesečju ubrzale svoj godišnji rast na 3,2%. Time se doprinos te kategorije agregatne potražnje realnom rastu BDP-a popeo na 1,0 postotni bod, što je gotovo jednako njezinu doprinosu za 2004. godinu, čije je drugo polugodište bilo obilježeno značajnijim usporavanjem investicijske aktivnosti pod utjecajem dovršavanja investicijskog ciklusa u cestogradnji.

Indikatori investicijske aktivnosti dostupni za treće tromjesečje ove godine naznačuju nastavak njezina rasta do kraja godine, ali njezin će doprinos rastu BDP-a na razini cijele 2005. godine vjerojatno ipak ostati niži od prošlogodišnjega. Razina proizvodnje intermedijarnih i kapitalnih proizvoda stabilizirala se tijekom trećeg tromjesečja na razinama dostignutim tijekom drugog tromjesečja ove godine, pa proizvodnja tih proizvoda još uvijek bilježi visoke stope promjena na godišnjoj razini. Kretanje nominalnog uvoza i izvoza te zalih navedenih proizvoda u promatranom razdoblju također potvrđuje daljnje jačanje domaće potražnje za tim proizvodima. Istodobno, oporavak dinamike građevinskih radova, koji su u proteklom razdoblju davali značajan impuls investicijskoj dinamici, podupirao je u stanovitoj mjeri rast investicija i početkom druge polovine ove godine.

Prema nominalnim podacima Ministarstva financija o ostvarenjima prihoda i rashoda konsolidirane opće države (GFS 2001) tijekom trećeg tromjesečja zabilježeno je smanjenje kapitalnih rashoda države na godišnjoj razini, dok se, prema planu rashoda za 2005., koncem godine može očekivati njihov snažan rast. Također, zabilježeno je ubrzanje godišnjeg rasta nominalnih bankovnih plasmana poduzećima sa 10,1% u drugom na 12,4% u trećem tromjesečju ove godine (prema prosječnom stanju kredita u uspoređenim razdobljima). Ubrzanje rasta plasmana poduzećima kod kojih je isključen utjecaj tečajnih promjena, također potkrjepljuje takve tendencije. Valja spomenuti da su pri tome poduzećima sve više dostupni i inozemni izvori financiranja. Snažno ubrzanje rasta stambenih kredita tijekom drugoga i trećeg tromjesečja (više od 20,0%), kao i pozitivne tenden-

cije vrijednosti neto narudžbi građevinskih radova na zgradama sredinom godine upućuju na porast ulaganja u nekretnine, što djelomično potvrđuju i rezultati HNB-ova istraživanja pouzdanja potrošača provedenog u listopadu, prema kojima je tendencija smanjenja planiranih investicija u nekretnine zaustavljena u promatranom razdoblju.

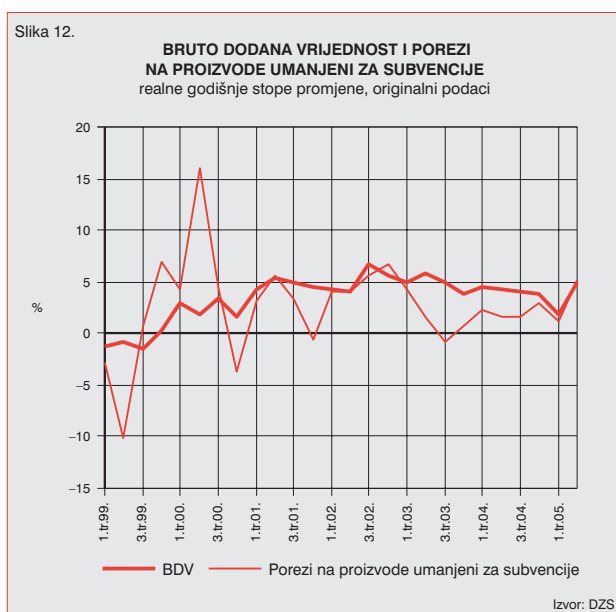
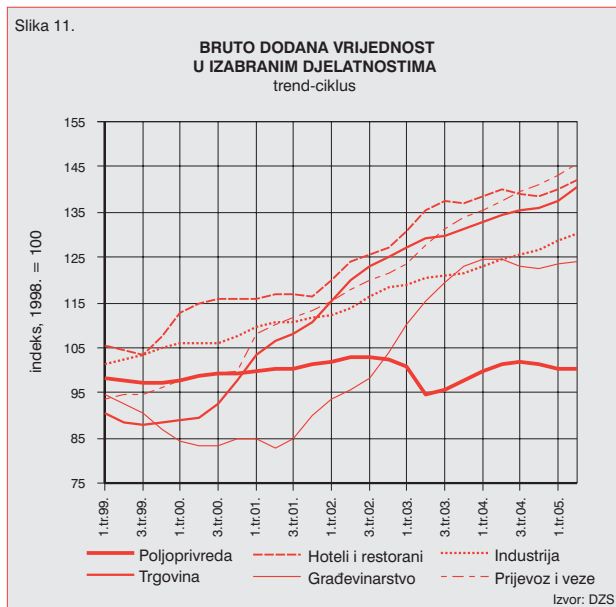
Državna potrošnja

Nakon fiskalne kontrakcije krajem prošle i početkom ove godine državna je potrošnja u drugom tromjesečju 2005. dala pozitivan doprinos rastu BDP-a od 0,2 postotna boda, što je njezin najznačajniji doprinos realnom rastu od početka 2000. godine. Prema podacima Ministarstva financija o naknadama za zaposlene (uključujući otpremnine u javnoj upravi) i izdacima za korištenje dobara i usluga na razini konsolidirane opće države u drugom je tromjesečju zabilježen blagi nominalni rast državne potrošnje. Istodobno, blago smanjenje zaposlenosti u javnim i društvenim djelatnostima, uz stabilnu inflaciju, upućuje na to da je realni rast države potrošnje u tom razdoblju bio ponajprije pod utjecajem snažnog rasta izdataka za korištenje dobara i usluga.

Prema navedenim izvorima i planu rashoda za 2005. godinu u trećem tromjesečju može se očekivati dodatno ubrzanje realnog rasta državne potrošnje, koje bi se trebalo usporiti krajem godine.

Proizvodnja

Prema proizvodnom pristupu tromjesečnom obračunu bruto domaćeg proizvoda godišnja stopa rasta bruto dodane vrijednosti cijeloga gospodarstva ubrzala se sa 1,9% u prvom na 5,0% u drugom tromjesečju. Sve su djelatnosti u promatranom razdoblju dale pozitivan doprinos rastu BDV-a, pri čemu je najzapaženiji bio doprinos industrije (2,4 postotna boda), trgovine (0,8 postotnih bodova) i prijevoza (0,7 postotnih bodova). U drugom je tromjesečju zabilježen i godišnji rast BDV-a građevinarstva nakon što je ono bilo jedina djelatnost u kojoj se krajem prethodne i početkom ove godine stalno bilježio godišnji pad bruto dodane vrijednosti.

Fizički pokazatelji dostupni na mjesečnoj razini upućuju na usporevanje rasta dodane vrijednosti tijekom trećeg tromjesečja u većini djelatnosti, iako bi, zbog baznog efekta rasta ostvarenog u drugom tromjesečju, njihove godišnje stope promjena u trećem tromjesečju mogle ostati razmjerno visoke. Pritom je nešto izraženije usporevanje rasta primjetno u trgovini, dok se nasuprot tim tendencijama, u turizmu te prijevozu i vezama bilježi ubrzanje rasta. Oporavak građevinarstva zabilježen tijekom trećeg tromjesečja mogao bi, zbog kontrakcije te djelatnosti tijekom druge polovine prošle godine, najaviti ožujak pozitivnog doprinosa rastu BDV-a u drugoj polovini ove godine.

Nešto snažnija dinamika realnog rasta poreza na proizvode umanjnih za subvencije u odnosu na dinamiku BDV-a u drugom tromjesečju 2005. godine prouzročila je zaostajanje (od jednog postotnog boda) rasta BDV-a za rastom BDP-a. Prema nominalnim podacima Ministarstva financija za treće tromjesečje ove godine na razini konsolidirane opće države, prema GFS-u 2001, zabilježen je snažan godišnji porast pri-

hoda od indirektnih poreza, praćen kontrakcijom rashoda za subvencije pod utjecajem smanjenja subvencija u javnom sektoru. Stoga se i u trećem tromjesečju može očekivati brži rast BDP-a nego BDV-a, iako na nešto nižoj razini s obzirom na to da je u realnom sektoru gospodarstva zabilježeno usporavanje rasta.

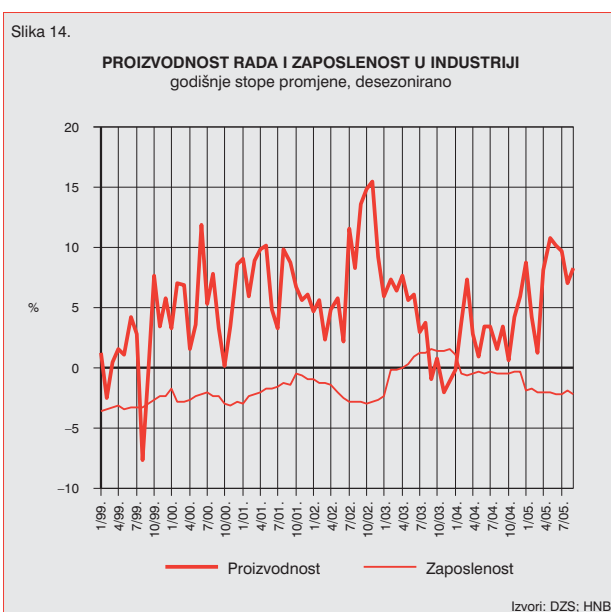
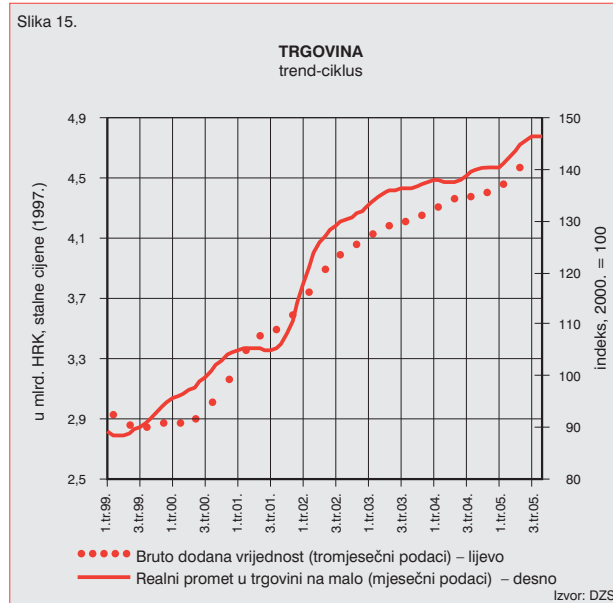
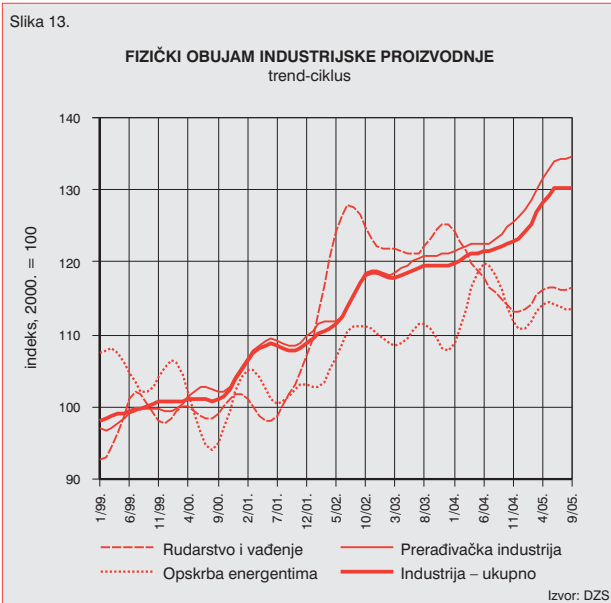
Industrija

Nakon snažnog ubrzanja godišnje stope rasta realnog BDV-a u djelatnosti industrije, sa 1,6% u prvom na 8,6% u drugom tromjesečju, na početku drugog polugodišta može se očekivati usporavanje njegova rasta. Godišnji rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje usporen je, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima, sa 7,4% u drugom na 6,0% u trećem tromjesečju ove godine. To je usporavanje ponajviše posljedica usporavanja rasta proizvodnje intermedijarnih proizvoda, na koje otpada oko 1/3 ukupne industrijske proizvodnje, te negativnih tendencija u proizvodnji energije, koja u promatranom razdoblju bilježi godišnju stopu promjene od -6,4%. U ostalim industrijskim grupacijama zabilježen je rast proizvodnje, pri čemu se rast proizvodnje trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju ubrzao na godišnjoj razini. Rast proizvodnje kapitalnih proizvoda usporen je u trećem tromjesečju na godišnjoj razini, ali i dalje uz visoke stope rasta, što je nalik dinamici proizvodnje intermedijarnih proizvoda.

Nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni (sezonski prilagođeni) upućuju na usporevanje godišnjeg rasta robnog izvoza u trećem tromjesečju (na 7,6%), prije svega zbog usporavanja rasta izvoza kapitalnih proizvoda. Uz to, u trećem tromjesečju primjetan je nastavak kumuliranja zaliha gotovih proizvoda u industriji, koje su u promatranom razdoblju rasle po godišnjoj stopi od 12,3%. Njihov je rast ponajprije prouzročeo rastom zaliha potrošnih dobara (prije svega hrane i pića) zbog preusmjerenja ukupne potražnje na prehrambene proizvode inozemnog podrijetla. Navedena kretanja mogu biti povezana s preferencijama stranih gostiju u vrijeme glavne turističke sezone.

Kod prerađivačke je industrije, koja sačinjava glavninu industrijske proizvodnje, u trećem tromjesečju ove godine zabilježen rast od 8,3% na godišnjoj razini (desezonirano), što je usporevanje dinamike njezina godišnjeg rasta u odnosu na prethodno tromjesečje. Ipak, kumulativna je stopa rasta te industrije za prvih devet mjeseci ove godine blago porasla u odnosu na kolovoz 2005. (7,2% naprama 7,0%) zbog slabijih ostvarenja početkom godine i još uvijek visoke godišnje stope rasta u rujnu.

U trećem tromjesečju ove godine negativna godišnja stopa promjene proizvodnje zabilježena je u rudarstvu i vađenju, kao i opskrbi energentima. Čini se da kretanja u rudarstvu i vađenju nisu usklađena s pozitivnim tendencijama zabilježenim u građevinarstvu tijekom trećeg tromjesečja ove godine. No, nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni upućuju na to da se u promatranom razdoblju domaća potražnja za tim proizvodima, generirana oporavkom građevinske aktivnosti, usmjerava na uvozna dobra. Za razliku od toga, godišnji pad opskrbe energentima dijelom je uzrokovan učinkom baznog razdoblja, odnosno visokim razinama op-

skrbe energentima sredinom prethodne godine. Razina opskrbe energentima opada u trećem tromjesečju ove godine, ali je zbog kolebljivosti proizvodnje u toj grani industrije teško ocijeniti njezinu buduću dinamiku.

Godišnji rast proizvodnosti rada u industriji u promatranom je razdoblju usporen, ali i dalje uz iznimno visoke stope promjena (11,6% u trećem tromjesečju). Blago usporavanje proizvodnosti rada uglavnom odražava usporavanje industrijske proizvodnje, dok je izraženo smanjenje zaposlenosti u industrijskom sektoru tijekom promatranog razdoblja rezultat privremene naravi podataka. Njihova korekcija, koja se očekuje početkom iduće godine, vjerojatno će tek blago ublažiti dinamiku proizvodnosti rada zabilježenu u prvih devet mjeseci ove godine.

Trgovina

Mjesečni pokazatelji kretanja djelatnosti trgovine tijekom trećeg tromjesečja govore o blagom usporavanju rasta njezi-

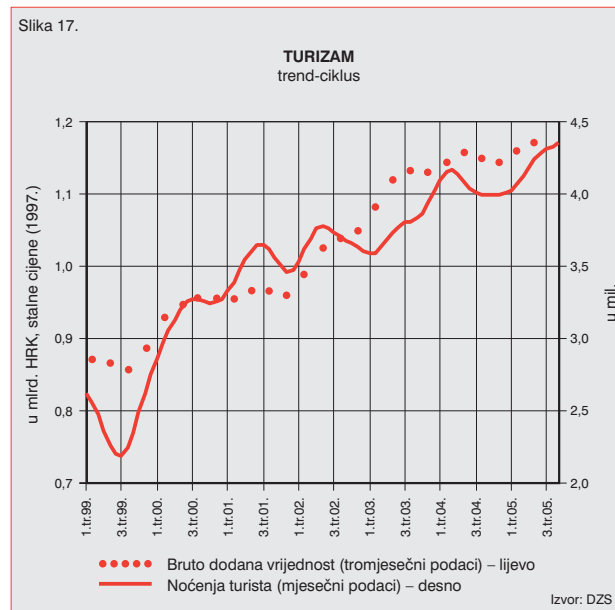
ne bruto dodane vrijednosti na početku drugog polugodišta ove godine, nakon snažnog ubrzanja rasta u drugom tromjesečju. Realni promet u trgovini na malo se tako u trećem tromjesečju 2005. godine stabilizirao na razini iz prethodnog tromjesečja, dok je usporavanje rasta maloprodaje na godišnjoj razini dijelom posljedica učinka baznog razdoblja, odnosno skoka prodaje automobila u srpnju prošle godine prije najavljenog povećanja trošarina na osobne automobile i ostala motorna vozila.

Što se tiče realnog prometa u trgovini na malo bez trgovine motornim vozilima i motociklima, njegova je dinamika bila slična dinamici ukupnoga realnog prometa u trgovini na malo, no uz nešto više godišnje stope rasta u kolovozu i rujnu ove godine. Tvrdnju o slabljenju dinamike prodaje motornih vozila potkrjepljuje i smanjenje broja novoregistriranih cestovnih vozila u srpnju i kolovozu na godišnjoj razini, iako se njihova razina blago oporavlja. Istodobno, razina uvoza cestovnih vozila stagnira tijekom trećeg tromjesečja (prilagođeno za sezonske učinke i promjene tečaja), dok se njihov godišnji rast ubrzava, također odražavajući bazne efekte.

Promatra li se promet od trgovine na malo prema trgovačkim strukama u prvih devet mjeseci ove godine, visoke stope nominalnog rasta bilježe motorna goriva i maziva te nespécializirane prodavaonice pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima, koji su dali i najveći pozitivan doprinos nominalnom rastu trgovine na malo. Najveći negativan doprinos rastu trgovine na malo u promatranom razdoblju dali su električni aparati za kućanstvo i ostala trgovina na malo izvan prodavaonica.

Građevinarstvo

U srpnju i kolovozu 2005. godine nastavljen je oporavak građevinske aktivnosti. Na mjesečnoj razini, u srpnju je ublažena godišnja kontrakcija građevinske djelatnosti koja traje od sredine 2004. godine, dok je u kolovozu zabilježen njezin godišnji rast od 5,3%, prema sezonski prilagođenim podacima. Pri tome je snažniji rast zabilježen kod radova na

zgradama, ali pozitivne su tendencije prisutne i kod radova na ostalim građevinama. Na osnovi takve dinamike građevinske aktivnosti u trećem se tromjesečju vjerojatno također može očekivati pozitivan doprinos građevinske djelatnosti rastu BDV-a, koji je zabilježen i u drugom tromjesečju ove godine.

Recentni navješćujući pokazatelji građevinske aktivnosti, odnosno vrijednost izdanih građevnih dozvola i vrijednost neto narudžbi u građevinarstvu, signaliziraju da će se navedene tendencije nastaviti do kraja godine. Pritom vrijednost izdanih građevnih dozvola snažno ubrzava svoj rast u trećem tromjesečju. S druge strane, prema posljednjim dostupnim podacima iz srpnja, vrijednost neto narudžbi usporava rast, pri čemu neto narudžbe za izgradnju zgrada snažno rastu, dok neto narudžbe za ostale građevine padaju.

Turizam

Doprinos djelatnosti hotela i restorana ukupnom rastu BDV-a u drugom tromjesečju iznosio je 0,1 postotni bod. Međutim, ta djelatnost samo manjim dijelom obuhvaća ono što podrazumijevamo pod pojmom turizam, te su njegovi direktni i indirektni učinci prisutni i u drugim djelatnostima. Iako je teško procijeniti stvaran doprinos turizma, sigurno je da je on mnogo veći. S obzirom na dobre fizičke pokazatelje turizma u trećem tromjesečju, u tom se razdoblju vjerojatno može očekivati i veći doprinos djelatnosti hotela i restorana realnom rastu BDV-a.

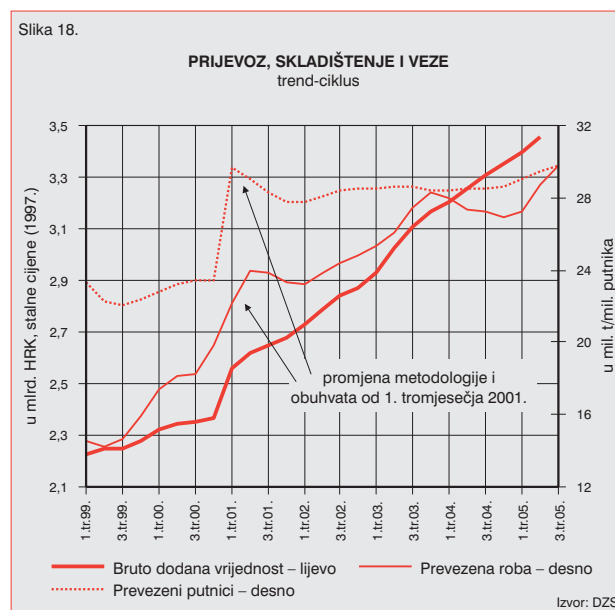
Tijekom ovogodišnje glavne turističke sezone turistički je sektor, prema dostupnim fizičkim pokazateljima, zabilježio dobre rezultate. Broj noćenja turista u trećem je tromjesečju bio 9,7% veći nego u istom razdoblju prošle godine, dok je broj dolazaka porastao za 7,3% u istom razdoblju. Tako je i broj noćenja po dolasku u istom razdoblju bio najviši u posljednje dvije godine (6 noćenja po dolasku). Kumulativna stopa rasta noćenja i dolazaka u prvih devet mjeseci također je bila visoka i iznosila je (redom) 7,6% i 6,1%.

U prvih devet mjeseci 2005. godine broj individualnih dolazaka turista porastao je za 3,0% u odnosu na isto razdoblje

lani, dok je broj njihovih noćenja porastao za 7,0%. Godišnji rast organiziranih dolazaka (12,0%) i noćenja (8,0%) turista bio je u promatranom razdoblju veći od rasta individualnih dolazaka i noćenja. Među gostima najveći je udio stranih turista (oko 90,0%), čiji je rast noćenja i dolazaka bio veći od rasta noćenja i dolazaka domaćih turista. U razdoblju od siječnja do rujna ove godine najveći pozitivan doprinos rastu noćenja stranih turista ostvarili su gosti iz Francuske, Italije i Mađarske.

Prijevoz i veze

Doprinos djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza realnom rastu BDV-a bio je tijekom prve polovine ove godine stabilan (0,6 postotnih bodova u prvom i 0,7 postotnih bodova u drugom tromjesečju). Prema dostupnim pokazateljima DZS-a o kretanjima u pojedinim segmentima ove djelatnosti gospodarstva, dinamika njezina rasta i doprinos rastu BDV-a u trećem tromjesečju također bi mogli ostati stabilni.

Rast ukupnog prijevoza putnika nakon snažnoga godišnjeg rasta od 5,7% u drugom tromjesečju, u trećem je tromjesečju ove godine usporen na 3,0%. Nasuprot tome, ubrzan je godišnji rast prijevoza robe sa 4,1% u drugome na 8,4% u trećem tromjesečju 2005. godine.

U trećem tromjesečju broj prevezenih putnika u najznačajnijem, cestovnom prijevozu stagnira na godišnjoj razini, dok u željezničkom, kao i pomorskom i obalnom prijevozu blago raste. Zračni prijevoz, čiji je udio u prijevozu putnika manji od udjela ostalih vrsta prijevoza, snažno raste, bilo da se mjeri brojem prevezenih putnika bilo putničkim kilometrima. Kod cestovnog prijevoza robe zabilježena je u promatranom razdoblju godišnja stopa rasta od 8,1%, što je blago usporavanje dinamike njezina godišnjeg rasta u odnosu na prethodno razdoblje.

U telekomunikacijskim uslugama tijekom trećeg tromjesečja došlo je do pada broja utrošenih minuta u nepokretnoj mreži za 9,7% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Glede broja utrošenih minuta u pokretnoj mreži zabilježen je u promatranom razdoblju pak snažan godišnji rast od 25,3% i nastavak ekspanzije nauštrb nepokretne telefonije. Takva su kretanja nastavak propulzivnog rasta tog segmenta djelatnosti prijevoza i veza i upućuju na njegov daljnji tehnološki razvoj i permanentno poboljšanje kvalitete usluga. Vjerojatno su povezana i sa sniženjem cijena usluga u pokretnoj mreži uoči uvođenja novoga mobilnog operatera, koji je s komercijalnim radom počeo sredinom listopada.

Tržište rada

U skladu s usporavanjem dinamike gospodarske ekspanzije tijekom trećeg tromjesečja, zapošljavanje iz evidencije HZZ-a u tome se razdoblju, nakon njegova izraženog skoka u drugom tromjesečju, vratilo na svoju uobičajenu razinu. U istom su razdoblju, međutim, opali i priljevi nezaposlenih osoba u evidenciju (nakon isključivanja sezonskih priljeva) tako da je tendencija pada registrirane nezaposlenosti nastavljena podjednako dinamikom kao i u drugom tromjesečju. Krajem trećega i početkom četvrtog tromjesečja ove godine zamjetno je stabiliziranje tokova u evidenciji HZZ-a na razinama koje su prethodile provođenju reforme posredovanja pri zapošljavanju početkom 2002. godine (glede brisanja iz evidencije) ili na razinama koje odražavaju novu, slabiju ulogu HZZ-a u intermedijaciji na tržištu rada (kod priljeva u evidenciju i zapošljavanja iz evidencije, koji su zasad na nižim razinama nego prije provođenja reforme), što može upućivati i na iščezavanje privremenih učinaka te reforme.

Prema rezultatima ankete o radnoj snazi za prvo polugodište ove godine anketna stopa nezaposlenosti iznosila je 13,1% što je potvrda kako je u tom razdoblju nastavljena tendencija pada nezaposlenosti. Premda taj pad nezaposlenosti nije bio praćen istodobnim rastom anketne zaposlenosti, porasla je zaposlenost u kategoriji u kojoj je pad nezaposlenosti bio posebno izražen (žene u dobi od 25 do 49 godina). Tendencija rasta zaposlenosti prema administrativnim izvorima (privremeni podaci DZS-a o zaposlenosti i podaci HZMO-a o osiguranicima) nastavljena je i tijekom trećeg

tromjesečja ove godine sličnim intenzitetom kao i u drugom tromjesečju.

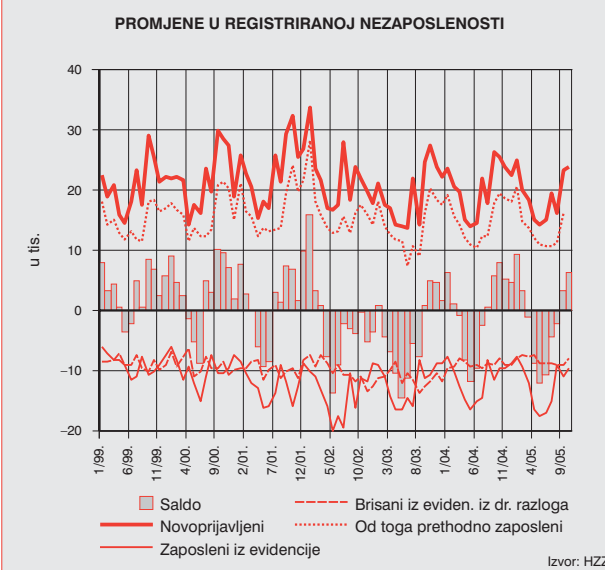
U trećem i početkom četvrtog tromjesečja nastavljen je oporavak realnih plaća započet u drugom tromjesečju, premda se krajem promatranog razdoblja on ponovno usporio. Bazni efekti stagnacije i pada realnih plaća krajem prethodne i početkom ove godine i nadalje su izraženi, tako da je godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće za treće tromjesečje pala na 0,7%, tj. za gotovo 1,1 postotni bod u odnosu na drugo tromjesečje. Neto plaće i dalje rastu nešto brže od bruto plaća zbog efekata porezne reforme provedene početkom ove godine.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Ukupni obujam tokova na tržištu rada blago je opao tijekom trećega i početkom četvrtog tromjesečja u odnosu na njihovu razinu u drugom tromjesečju. Pri tome je posebno značajan bio nastavak tendencije smanjenja broja novoprijavljenih osoba u evidenciju HZZ-a, koja je zaustavljena potkraj trećeg tromjesečja. Razina priljeva u evidenciju tijekom cijele prošle godine bila je iznimno visoka, uglavnom pod utjecajem povratka ranije izbrisanih osoba s prethodnim radnim iskustvom u evidenciju, a taj je utjecaj počeo slabiti još početkom ove godine uz smanjenje broja novoprijavljenih osoba i približavanje njihove razine onoj razini koja je prevladavala prije porasta priljeva krajem 2003. godine. Kontinuirano slabljenje priljeva u evidenciju HZZ-a tijekom ove godine utjecalo je na godišnji kumulativni pad tih priljeva u listopadu od 4,5%.

Zapošljavanje iz evidencije HZZ-a, koje je pod utjecajem sezonskog zapošljavanja tijekom drugog tromjesečja snažnije poraslo nego što je to bilo uobičajeno proteklih godina, u trećem i na početku četvrtog tromjesečja ponovo se vratilo na svoju uobičajenu razinu. U prvih deset mjeseci ove godine iz evidencije je ukupno zaposleno gotovo 125 tisuća osoba, što je za 4 tisuće osoba (3,5%) više nego u istom razdoblju lani. Taj je godišnji porast zapošljavanja iz evidencije HZZ-a ostvaren većinom zbog izraženog porasta zapošljavanja tije-

Slika 19.

kom drugog tromjesečja, kada je on ujedno pridonio smanjenju registrirane nezaposlenosti.

Brisanje osoba iz evidencije zbog drugih razloga osim zapošljavanja još je potkraj prethodne godine palo na nisku razinu, na kojoj se zadržalo sve do listopada ove godine, tako da nije utjecalo na tendenciju registrirane nezaposlenosti. No, bazni efekti pada broja osoba izbrisanih tijekom ove godine (od siječnja do rujna iz evidencije je kumulativno izbrisano 7 tisuća osoba, odnosno 7,8% više nego lani u istom razdoblju) značajno su usporili godišnji pad registrirane nezaposlenosti.

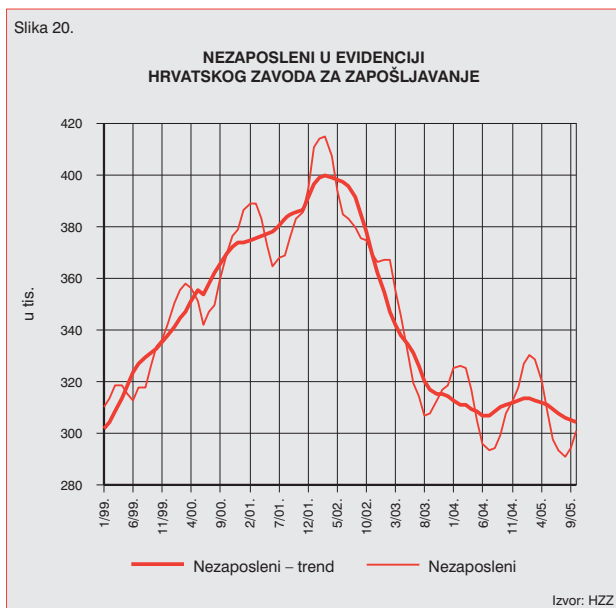
Slabljenje intenziteta tokova na tržištu rada koje se odvijalo tijekom trećega i početkom četvrtog tromjesečja u jednakoj se mjeri, kao što je navedeno, odnosilo na priljeve u evidenciju kao i na ukupne odljeve iz evidencije HZZ-a. Stoga manji obujam tokova u evidenciji HZZ-a nije značajno usporio tendenciju pada registrirane nezaposlenosti, započetu početkom ove godine. Također, u trećem i na početku četvrtog tromjesečja zamjetno je stabiliziranje tokova u evidenciji HZZ-a na razinama na kojima su oni bili prije reforme posredovanja pri zapošljavanju provedene početkom 2002. godine ili na novim, nižim razinama. Stoga se može pretpostaviti da je prestalo djelovanje privremenih efekata te reforme (što se tiče pojačanog brisanja iz evidencije HZZ-a) i da su nastupili njezini konačni efekti. Ti su efekti vidljivi u konvergenciji pojedinih tokova prema novim, nižim razinama, koje su u skladu sa slabijom posredničkom ulogom HZZ-a pri zapošljavanju. Takve niže razine priljeva u evidenciju HZZ-a i novog zapošljavanja iz evidencije proizašle su iz aktiviranja nezaposlenih osoba i ukidanja obveze prijavljivanja svih novih radnih mjesta HZZ-u. U odsutnosti značajnijih eksternih poremećaja, poput onih koji su se zbog promjene pravila evidentiranja zbivali u evidenciji u protekle tri godine, ili promjene stanja na tržištu rada, sadašnje bi razine tokova mogle osigurati nastavak tendencije blagog smanjivanja registrirane nezaposlenosti.

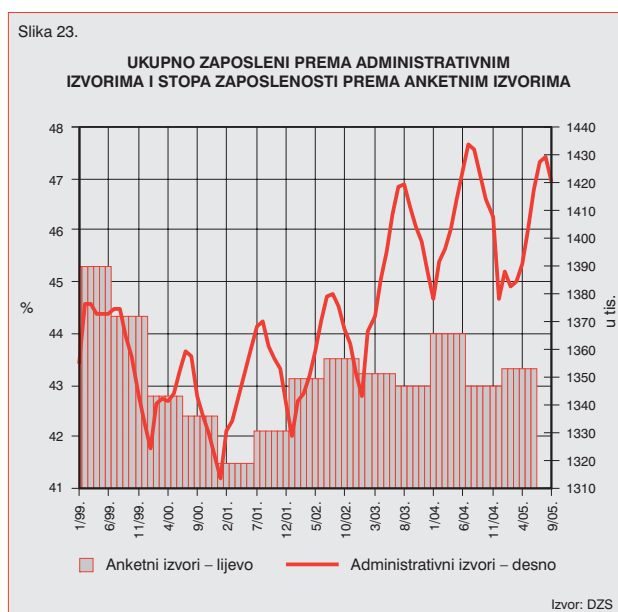
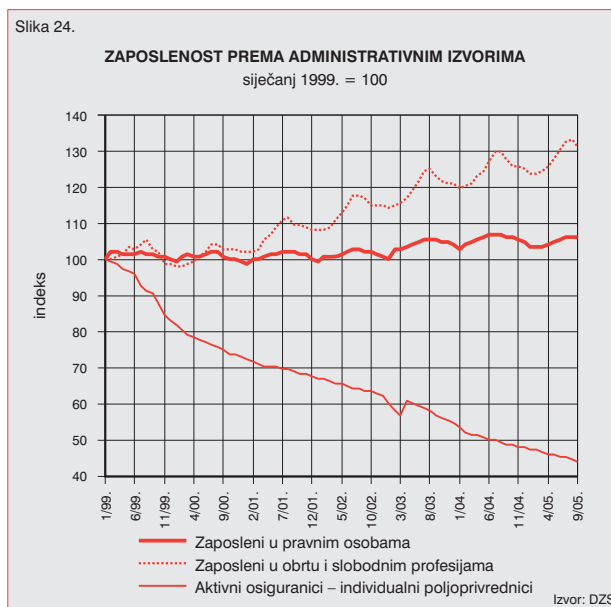
Podaci iz posljednje ankete o radnoj snazi upućuju na nastavak tendencije smanjenja nezaposlenosti započete, prema anketi, još 2001. godine. Anketna stopa nezaposlenosti

iznosila je u prvoj polovini ove godine 13,1%, što je za 0,7 postotnih bodova niže nego u prethodnoj godini (stopa anketne nezaposlenosti u prvom i drugom polugodištu 2004. godine iznosila je 13,8%). Taj je pad ipak bio nešto blaži nego pad stope registrirane nezaposlenosti u odnosu na drugu polovicu prethodne godine, tako da je nešto smanjen jaz koji postoji između tih dviju stopa nezaposlenosti, a koji je tendencija rasta stope registrirane nezaposlenosti potkraj protekle godine bila ponovo povećala.

Godišnje smanjenje anketne stope nezaposlenosti u prvoj polovini ove godine nije bilo praćeno istodobnim porastom stope ukupne zaposlenosti, koja je prema navedenoj anketi opala u odnosu na isto razdoblje lani. Međutim, smanjenje anketne nezaposlenosti uglavnom je proizašlo iz pada nezaposlenosti u skupini žena srednje dobi (između 25 i 49 godina), gdje je zabilježen i značajan porast zaposlenosti. Također, kako je riječ o promjenama koje su unutar intervala pouzdanosti ocjene (a koji kod stopa zaposlenosti i nezaposlenosti iznosi otprilike 1 postotni bod oko središnje ocjene), moguće je da standardna pogreška ocjene prikriva stvarnu dinamiku anketne zaposlenosti.

Iako su se tijekom trećeg tromjesečja pokazatelji zapošljavanja iz evidencije HZZ-a uvelike podudarali s pokazateljima usporevanja gospodarskog rasta, i to nakon iznimno dobrog ostvarenja pokazatelja iz obje sfere u drugom tromjesečju, ukupna zaposlenost u promatranom razdoblju nije pokazala simptome takvog usporevanja. Tendencija rasta ukupne zaposlenosti, i prema privremenim podacima DZS-a, i prema kretanju broja osiguranika HZMO-a, koji nisu podložni naknadnim revizijama, u trećem se tromjesečju nastavila približno istom dinamikom kao i u drugom tromjesečju. Tako se godišnja stopa rasta broja osiguranika HZMO-a tijekom trećeg tromjesečja nastavila povećavati te je dosegla prosječnu razinu od 2,1%, a rast broja osiguranika ostaje značajan čak i nakon isključivanja efekata njihova skoka u lipnju. Prestanak sezonskih poslova, osobito u djelatnostima hotela i restorana te prijevoza i veza, utjecao je na uobičajeno sezonsko smanjenje ukupne zaposlenosti potkraj trećeg tromjesečja, ali se nije odrazio na opisanu tendenciju njezina rasta.

Dinamika anketne stope zaposlenosti, kao što je već navedeno, upućuje na njezino godišnje smanjenje u prvoj polovini ove godine, dok se porast anketne stope zaposlenosti u tom razdoblju u odnosu na drugo polugodište 2004. godine vjerojatno može objasniti sezonskim faktorima. Međutim, promjena anketne zaposlenosti unutar promatranog razdoblja još uvijek ne izlazi iz intervala pouzdanosti ocjene i teško je na osnovi tih anketnih podataka sa sigurnošću suditi o dinamici zaposlenosti u ovoj godini.

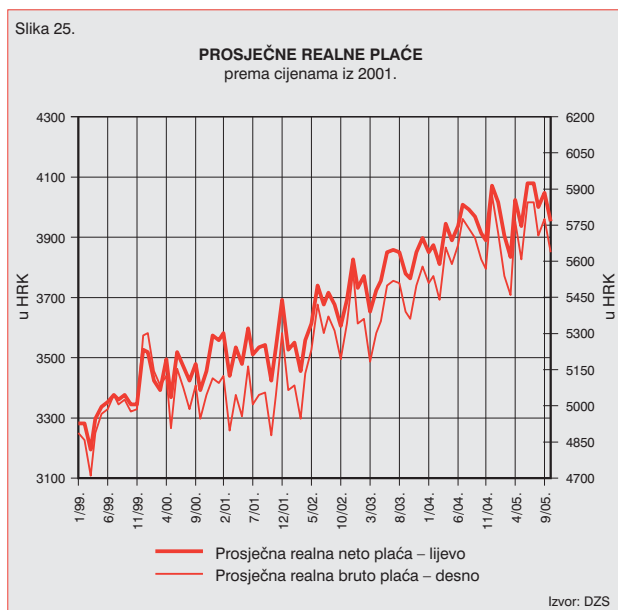
Tijekom trećeg tromjesečja nije samo ukupna zaposlenost, prema administrativnim izvorima, nastavila ranije prisutne tendencije, već su ih nastavile i pojedine njezine komponente. Tako je zaposlenost u obrtu i slobodnim profesijama nastavila tendenciju rasta uz istu godišnju stopu kao i u drugom tromjesečju (2,4%), dok je nastavak tendencije pada broja individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a ponovo gotovo poništio pozitivan doprinos rasta zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama povećanju ukupne zaposlenosti. U trećem se tromjesečju nastavila ten-

dencija rasta zaposlenosti u pravnim osobama, koja se ocjenjuje na osnovi ankete poduzeća i naknadno značajno revidira, ali je zbog loma početkom ove godine godišnja stopa njezine promjene u trećem tromjesečju i dalje bila negativna, što je odredilo i godišnju dinamiku ukupne zaposlenosti. Intenzitet revizije zaposlenosti u pravnim osobama tijekom prijašnjih godina obično je određivao i godišnju dinamiku ukupne zaposlenosti, pa će tako vjerojatno biti i u ovoj godini.

Na godišnje smanjenje ukupne zaposlenosti najviše je utjecala njezina kontrakcija u prerađivačkoj industriji (1,8% ili 5,2 tisuće), usko definiranoj javnoj upravi (2,2% ili 2,4 tisuće) te prijevozu i vezama (1,9% ili 1,9 tisuća). S druge strane, pozitivne doprinose ukupnoj zaposlenosti dali su poslovanje nekretninama i poslovne usluge (3,1% ili 2,6 tisuća), obrazovanje (2,3% ili 2 tisuće) te građevinarstvo (1,8% ili 2,1 tisuća), koje se napokon počinje oporavljati. Porast zaposlenosti u obrazovanju i u nešto manjoj mjeri u zdravstvu amortizirao je njezino smanjenje u usko definiranoj javnoj upravi, tako da je u trećem tromjesečju ove godine na razini ukupne javne uprave zabilježen godišnji rast zaposlenosti. Kako je riječ o privremenim podacima o zaposlenosti po djelatnostima, njihovom će se revizijom zaposlenost u pojedinim djelatnostima vjerojatno povećati.

Plaće i troškovi rada

Dinamika realnih plaća s određenim je vremenskim pomakom pratila dinamiku gospodarske aktivnosti. Tako je početkom trećeg tromjesečja nastavljen rast realnih plaća započet u drugom tromjesečju, ali se potkraj toga i početkom četvrtog tromjesečja, nakon usporevanja tempa gospodarske ekspanzije u odnosu na njezinu iznimno snažnu dinamiku u drugom tromjesečju, usporio i oporavak realnih plaća. Unatoč određenom oporavku realnih plaća u trećem tromjesečju u odnosu na prvu polovinu godine, zbog baznih efekata stagnacije realnih plaća krajem 2004. godine te njihova pada s početka ove godine, godišnje stope rasta realnih plaća u trećem se tromjesečju znatno smanjene u odnosu na drugo tromjesečje. Tako je rast godišnje stope prosječne

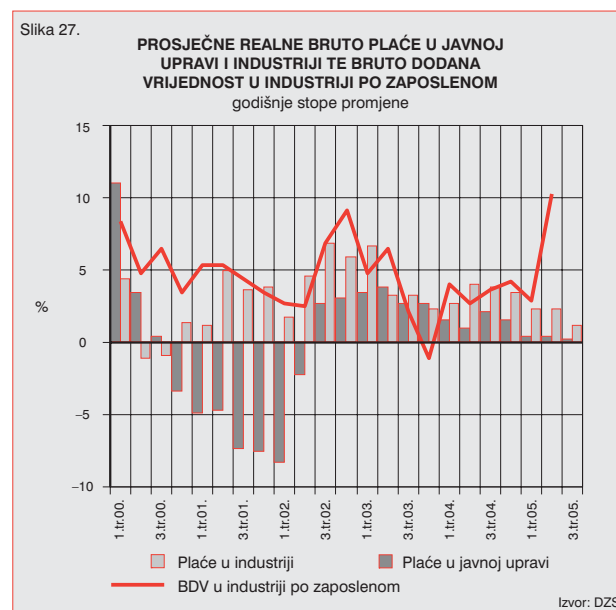
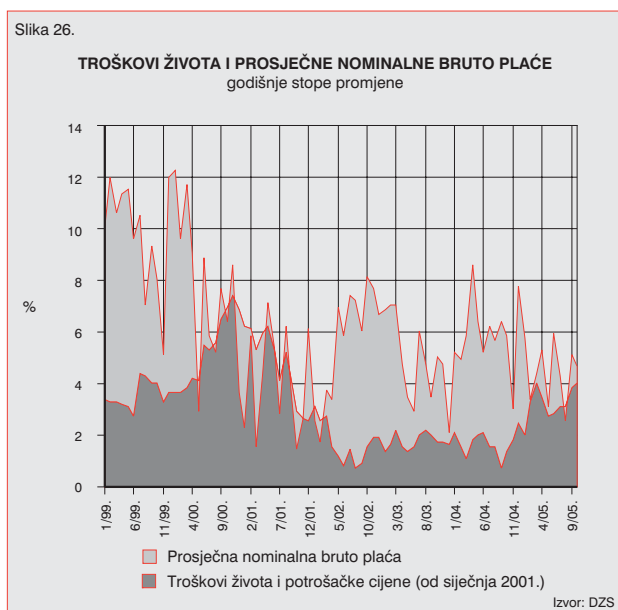
realne bruto plaće isplaćene u trećem tromjesečju ove godine bio 0,7%, što je za 1,1 postotni bod niže od njezina rasta u drugom tromjesečju, a taj se rast u listopadu spustio na 0,6%. Kumulativna godišnja stopa rasta isplaćene prosječne realne bruto plaće u listopadu bila je ujedno jednaka njezinom godišnjem rastu u trećem tromjesečju. Prosječna realna neto plaća i nadalje raste brže od prosječne realne bruto plaće zbog učinka povećanja osobnih poreznih odbitaka početkom ove godine.

Dinamika nominalnih plaća u najvećoj je mjeri odredila kretanje realnih plaća. Međutim, brži godišnji rast troškova života tijekom trećega i početkom četvrtog tromjesečja također je imao ulogu u usporavanju godišnjeg rasta plaća u tome razdoblju. Na to je usporavanje realnih plaća u trećem tromjesečju posebno utjecao pad godišnje stope rasta nominalne bruto plaće u kolovozu na 2,6%, tj. na najnižu stopu od početka 2002. godine, pa čak nižu i od godišnje stope troškova života u tome mjesecu (koja je iznosila 3,1%).

Dinamika realnih plaća u većini djelatnosti i dalje ne izlazi

izvan relativno uskog raspona oko njihova prosječnog rasta. Nastavak restriktivne politike plaća u javnoj upravi vidi se iz nastavka usporavanja godišnje stope rasta prosječne realne bruto plaće u toj skupini djelatnosti, koja je u trećem tromjesečju ove godine rasla po niskoj stopi od 0,2%. Međutim, ta stagnacija prosječne realne bruto plaće skriva divergentna kretanja koja su prisutna unutar javnog sektora. Tako je u usko definiranoj javnoj upravi prosječna bruto plaća realno kontrahirala na godišnjoj razini, dok je u zdravstvu zabilježena jedna od najviših godišnjih stopa rasta tih plaća i ujedno jedan od najvećih doprinosa rastu prosječne plaće. Uz zdravstvo, nešto snažnije doprinose rastu prosječne plaće dale su prerađivačka industrija (uglavnom zbog njezina udjela u ukupnoj zaposlenosti, a manje zbog same dinamike plaća, koja nije bila mnogo intenzivnija od prosjeka) te djelatnost poslovanja nekretninama i poslovnih usluga. S druge strane, godišnja kontrakcija prosječne realne bruto plaće zabilježena je, uz javnu upravu (usko promatranu), i u građevinarstvu i opskrbi energentima, koje su u protekloj godini tijekom kraćih ili duljih razdoblja zabilježile kontrakciju aktivnosti. Godišnje smanjenje prosječne realne bruto plaće u tri navedene djelatnosti, koje obuhvaćaju otprilike petinu ukupne zaposlenosti u pravnim osobama, umanjila je za više od dvije petine pozitivan doprinos ostalih djelatnosti godišnjem rastu ukupnog prosjeka realne bruto plaće.

Industrija je slijedila opće tendencije realnih plaća pa se godišnji rast prosječne realne bruto plaće u toj djelatnosti prepolovio sa 2,4% u drugom tromjesečju na 1,2% u trećem tromjesečju ove godine. Iznimno visok rast proizvodnosti rada u industriji, mjeren dinamikom bruto dodane vrijednosti u industriji, u stalnim cijenama, po zaposlenom, koji je tijekom drugog tromjesečja premašio 10,0%, ni unatoč usporavanju rasta industrijske aktivnosti u trećem tromjesečju vjerojatno neće zabilježiti značajnije smanjivanje svoje razine. Tako se i nadalje može očekivati bitno snažniji rast produktivnosti od rasta plaća u industriji, pa će cjenovni pritisci koji dolaze s tržišta rada do kraja godine ostati blagi.

Cijene

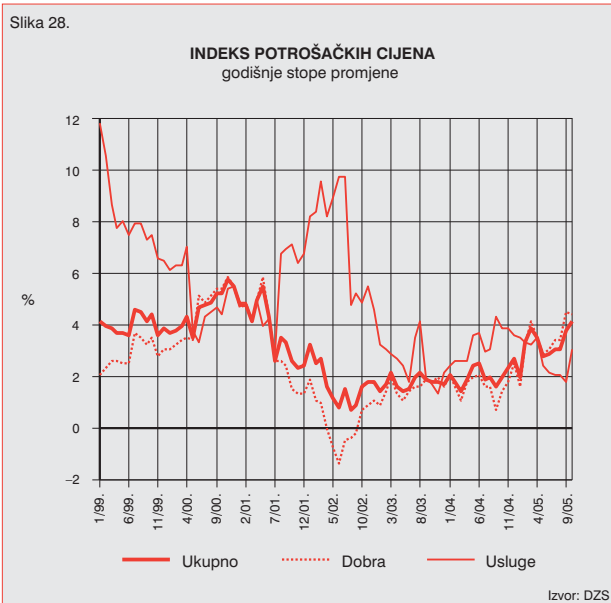
Potkraj trećega i početkom četvrtoga tromjesečja 2005. godine inflacija potrošačkih cijena u Hrvatskoj zamjetno se ubrzavala: sa 3,1% u kolovozu na 3,8% u rujnu i na 4,1% u listopadu. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena u listopadu ove godine bila je tako za ukupno 1,0 postotni bod viša od one u kolovozu, a najveći doprinos tom povećanju dali su poljoprivredni proizvodi (0,7 postotnih bodova), a manjim dijelom temeljna inflacija (0,2 postotna boda) i administrativno regulirane cijene (0,1 postotni bod). Godišnja stopa rasta cijena poljoprivrednih proizvoda povećala se sa 5,5% u kolovozu na 15,5% u listopadu zbog toga što su poljoprivredni proizvodi poskupjeli tijekom rujna i listopada u usporedbi s prethodnim mjesecom i zato što je taj rast bio snažniji nego u istim mjesecima prošle godine, pa se javio nepovoljan učinak baznog razdoblja. Tijekom rujna i listopada ove godine porasle su administrativno regulirane cijene, posebno cijene električne struje i zdravstvenih usluga. Godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena povećala se sa 3,6% u kolovozu na 4,0% u listopadu. Smanjenje godišnje stope promjene cijena naftnih derivata na domaćem tržištu sa 13,8% u kolovozu na 10,8% u listopadu ublažilo je intenzitet rasta administrativno reguliranih cijena. Do spomenutog je smanjenja došlo zbog povoljnog učinka baznog razdoblja za usporedbu, odnosno snažnog rasta cijena naftnih derivata u listopadu 2004. godine.

Od svibnja do kolovoza ove godine bila je prisutna tendencija smanjivanja godišnje stope rasta temeljne inflacije (pokazatelja iz kojeg su isključene one komponente indeksa potrošačkih cijena čije je kretanje prilično volatilno i izvan kontrole monetarnih vlasti, a to su cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene proizvoda i usluga). Ta se tendencija prekinula u rujnu kad je temeljna inflacija narasla na 3,0% (sa 2,7% u kolovozu), a na toj se razini zadržala i u listopadu. Porastu temeljne inflacije pridonijelo je povećanje godišnje stope promjene cijena odjeće i obuće sa 0,4% u kolovozu na 2,6% u listopadu, koje je ostva-

reno zbog toga što je ove godine sezonski rast cijena, koji je uobičajen pri dolasku na tržište nove jesenko-zimske kolekcije, bio jače izražen nego prošle godine. Osim toga smanjio se i negativni doprinos cijena automobila temeljnoj inflaciji, jer je godišnja stopa promjene njihovih cijena pala sa -10,0% zabilježenih u kolovozu na -5,2% u listopadu, na što je pre sudno utjecalo smanjenje razine cijena u baznom razdoblju za usporedbu.

Tijekom rujna i listopada ostvarene su visoke stope rasta ukupnog indeksa potrošačkih cijena od 0,5%, odnosno 0,7%, prema prethodnom mjesecu. U rujnu su značajni doprinosi mjesečnom rastu potrošačkih cijena dali energenti – ukupno 0,3 postotna boda (električna struja 0,2 postotna boda i naftni derivati 0,1 postotni bod). Vlada je HEP-u odobrila 4,9%-tno poskupljenje cijena električne energije imajući u vidu da se spomenute cijene nisu mijenjale od rujna 2002. godine, iako su se od tada povećali brojni troškovi u djelatnosti proizvodnje električne energije, a posebno je izraženo bilo povećanje cijena energetskoga goriva i električne energije na europskom tržištu. Premda se cijena sirove nafte tijekom rujna postupno smanjivala, vrativši se na razinu zabilježenu prije nego što su razorni uragani pogodili područje Meksičkog zaljeva, cijene naftnih derivata na svjetskom tržištu nastavile su rasti. Spomenuta su se kretanja u manjoj mjeri odrazila na kretanje domaćih cijena naftnih derivata, jer je Ina posljednje odobrenje za povećanje maloprodajnih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu, od samo 1,3%, dobila krajem kolovoza (što je statistički registrirano u rujnu), uz preporuku Vlade Ina da smanji svoju proizvođačku maržu i tako ublaži prelijevanje rasta svjetskih cijena na domaće. Znatni dio mjesečnog rasta potrošačkih cijena u rujnu (0,3 postotna boda) bio je posljedica sezonski uobičajenoga jesenskog poskupljenja odjeće i obuće. Nadalje, nastavio se rast cijena poljoprivrednih proizvoda, koji je započeo u kolovozu ove godine zbog nepovoljnih vremenskih prilika, tako da je doprinos ove grupe proizvoda mjesečnoj inflaciji u rujnu dosegnuo 0,2 postotna boda. Rast cijena u rujnu ublažila su sezonski uobičajena pojeftinjenja paket-aranžmana, usluga smještaja i brodskog prijevoza putnika te je njihov zajednički doprinos godišnjoj stopi rasta indeksa potrošačkih cijena iznosio -0,2 postotna boda.

U listopadu je ponovo ostvaren visoki rast ukupnog indeksa potrošačkih cijena od 0,7% u odnosu na prethodni

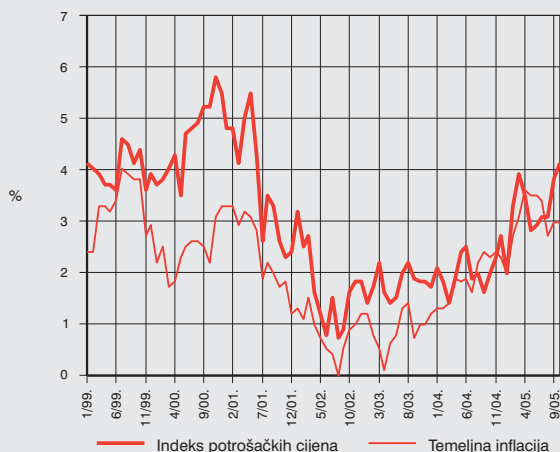

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

	Ponderi	05.	XII.04.	III.05.	VI.05.	IX.05.	X.05.
Ukupno	100,0	2,7	3,9	2,9	3,8	4,1	
Prehrana i bezalkoholna pića	32,9	2,4	5,5	4,2	5,8	6,6	
Alkoholna pića i duhan	5,8	10,2	10,6	10,2	1,0	1,0	
Odjeća i obuća	8,0	-1,7	-1,2	0,4	2,0	2,6	
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	14,8	6,0	6,0	3,1	4,3	4,0	
Pokućstvo, oprema za kuću i dr.	4,7	0,2	1,6	2,6	3,0	2,8	
Zdravstvo	2,8	1,0	0,8	2,0	1,9	8,1	
Promet	11,2	2,6	3,3	-0,3	5,1	3,1	
Komunikacije	4,3	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4	0,0	
Rekreacija i kultura	5,6	2,5	1,8	2,8	2,2	2,6	
Obrazovanje	0,9	1,1	1,4	1,7	6,0	6,0	
Ugostiteljske usluge	3,2	2,8	2,1	1,6	1,7	2,5	
Ostala dobra i usluge	5,9	1,9	1,8	2,4	1,7	1,9	
Dobra	77,1	2,5	4,1	3,1	4,5	4,4	
Usluge	22,9	3,6	3,2	2,2	1,8	3,1	

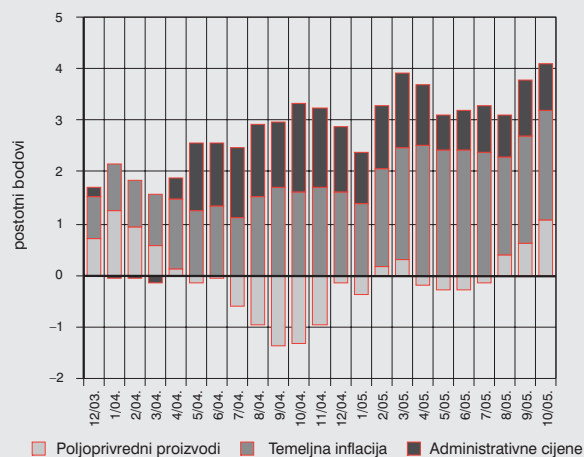
Izvor: DZS

Slika 29.

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA I TEMELJNA INFLACIJA^a
 godišnje stope promjene

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata). Izvor: DZS

Slika 30.

DOPRINOSI^a KOMPONENTATA INDEKSA
POTROŠAČKIH CIJENA GODIŠNJOJ STOPI INFLACIJE

^a Doprinos se definira kao relativna važnost određene komponente indeksa potrošačkih cijena u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponentata izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije potrošačkih cijena. Izvori: DZS; izračuni HNB-a

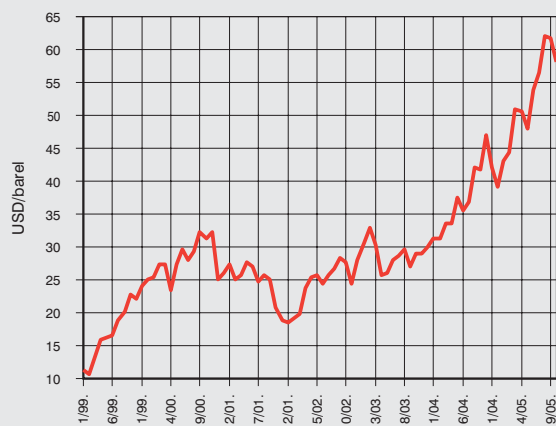
mjesec, pri čemu je, kao i u rujnu, veliki doprinos rastu potrošačkih cijena od 0,3 postotna boda dalo sezonsko poskupljenje odjeće i obuće te poskupljenje povrća (0,2 postotna boda). Zbog izmjena u sustavu plaćanja participacija za medicinske usluge i lijekove poskupjele su zdravstvene usluge, što je također dalo značajan doprinos mjesečnom rastu potrošačkih cijena u listopadu (0,2 postotna boda). U listopadu je treći mjesec zaredom zabilježen pad cijena mesa, što bi mogla biti naznaka prekida tendencije njihova rasta koja je na domaćem tržištu bila prisutna od svibnja 2004. godine.

Stoga se može ocijeniti da su na ubrzavanje inflacije potrošačkih cijena u rujnu i listopadu uvelike utjecali šokovi na strani ponude (rast cijena poljoprivrednih proizvoda), porast određenih administrativno reguliranih cijena (električna struja, zdravstvene usluge) te nepovoljni učinci baznog razdoblja. Inflatorne pritiske u domaćem gospodarstvu ublažava nekoliko čimbenika, među kojima se ističe stabilan nominalni tečaj kune prema euru, koji utječe na postojanost inflacijskih očekivanja u domaćem gospodarstvu te djeluje prigušujuće na kretanja uvoznih cijena finalnih proizvoda i sirovina iz eurozone. Tijekom trećeg tromjesečja došlo je do usporavanja godišnjeg rasta prosječne nominalne neto plaće na 4,7%, sa 5,3% koliko je bilo zabilježeno tijekom drugog tromjesečja. Istodobno proizvodnost rada u industriji raste po visokim godišnjim stopama, koje su u drugom i trećem tromjesečju ove godine doseglye 13,0%, odnosno 11,6%. Nadalje, došlo je i do usporavanja godišnje stope rasta domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima namijenjenih finalnoj potrošnji: stopa promjene trajnih proizvoda za široku potrošnju smanjila se sa 4,4% u kolovozu na 4,1% u listopadu, a stopa promjene netrajnih proizvoda za široku potrošnju pala je sa 1,2% u kolovozu na 0,6% u listopadu. S ulaskom novih inozemnih trgovačkih lanaca na hrvatsko tržište (primjerice, najava dolaska trgovačkog lanca "Lidl") i dalje će rasti konkurencija koja će poticati efikasnije poslovanje u trgovini na malo, što će utjecati na prigušivanje inflatornih pritisaka.

Nakon snažnog rasta cijena sirove nafte na svjetskom

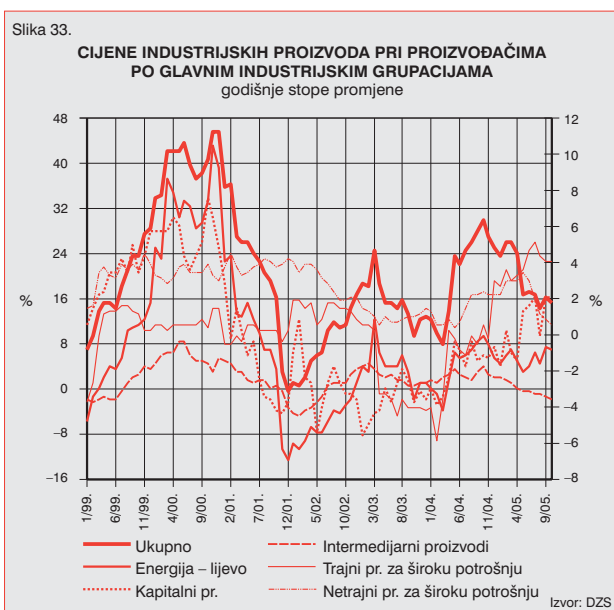
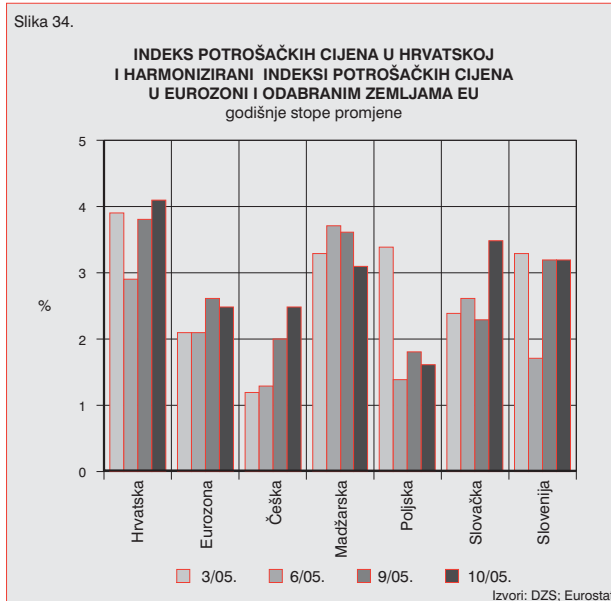
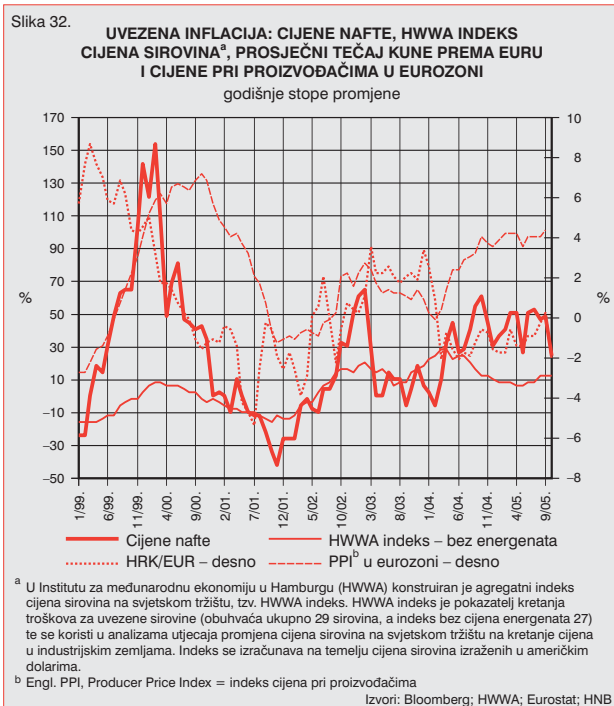
tržištu u kolovozu i na početku rujna cijene sirove nafte počele su se smanjivati, a taj je pad bio posebno izražen u listopadu. Prosječna dnevna cijena barela sirove nafte pala je za 6,0%, sa 61,9 USD zabilježenih u kolovozu na 58,2 USD u listopadu. Pad cijene barela sirove nafte izražen u kunama tijekom spomenutog je razdoblja, zbog deprecijacije kune prema američkom dolaru, bio nešto manji te je iznosio 3,4%. U listopadu je bio prisutan i snažan učinak baznog razdoblja, tako da se godišnja stopa rasta cijena sirove nafte usporila sa 47,1% u kolovozu na 24,2%³ u listopadu. Pad cijena sirove nafte pripisuje se većem porastu zaliha nafte u SAD-u od očekivanoga i padu potražnje za naftnim derivatima zbog toplog vremena. Cijene naftnih derivata na svjetskom tržištu počele su se smanjivati tek u listopadu. Ina je pod utjecajem takvih kretanja u dva navrata (potkraj listopada i početkom studenoga) snizila cijene naftnih derivata na domaćem tržištu, a oba pojeftinjenja bit će statistički registrirana pri iz-

Slika 31.

PROSJEČNA CIJENA SIROVE NAFTES^a
NA SVJETSKOM TRŽIŠTU

^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate. Izvor: Bloomberg

³ Izračunato na osnovi cijena sirove nafte izraženih u američkim dolarima.

računu indeksa potrošačkih cijena za studeni ove godine.

Podaci o kretanju cijena sirovina na robnim burzama objedinjeni u HWWA indeksu (bez energije) upućuju na to da su se inflatorni pritisci na tom području tijekom rujna i listopada stabilizirali, ali da su i dalje snažni. Prema tom pokazatelju prosječne su cijene sirovina na svjetskom tržištu bile u listopadu ove godine 12,9% više nego u istom mjesecu lani, pri čemu su godišnjim rastom od 13,3% i 30,0% prednjačile cijene obojenih metala i željene rude. Godišnja stopa rasta proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda u eurozoni dosegla je u rujnu svoju najvišu ovogodišnju vrijednost te je iznosila 4,4%.

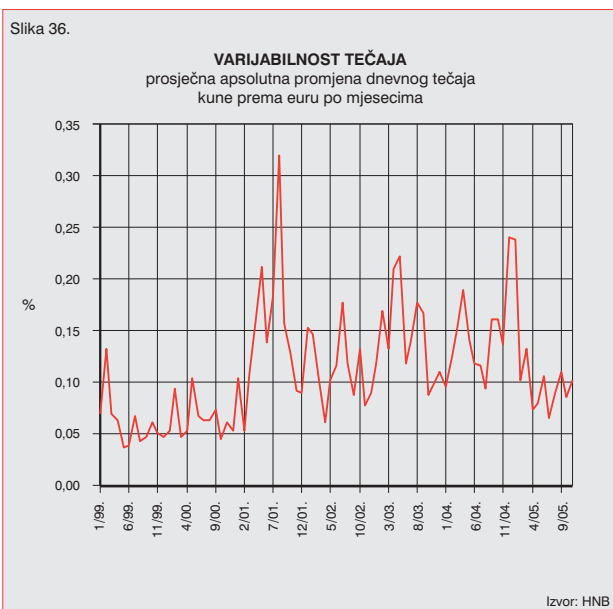
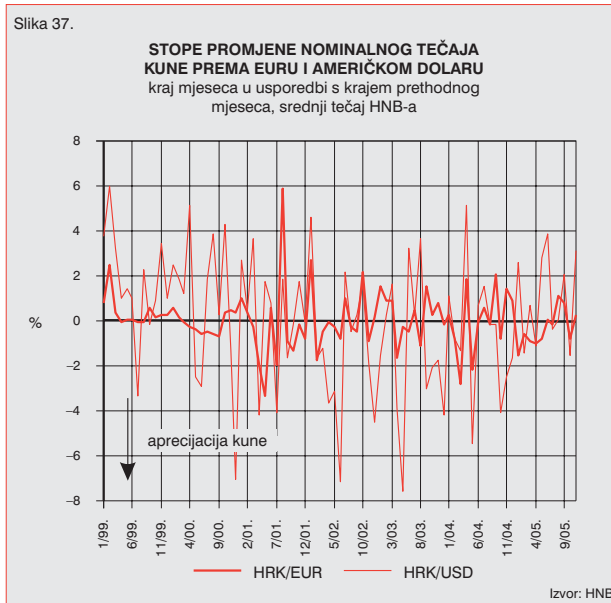
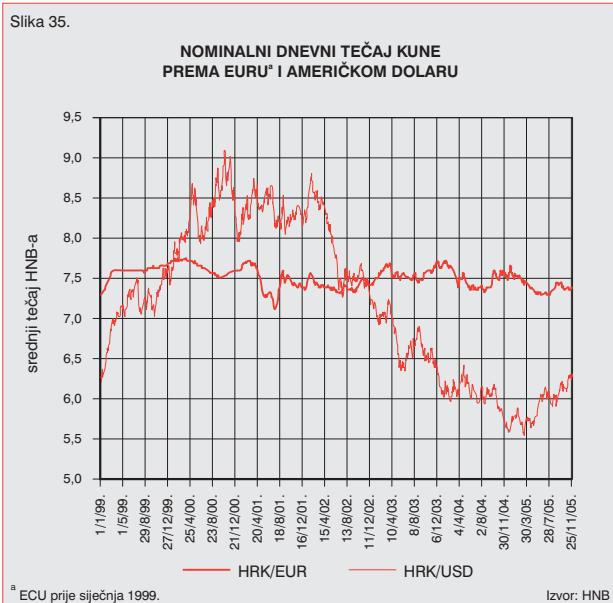
Godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima u Hrvatskoj je niska, ali se povećala sa 1,5% u kolovozu na 2,1% u rujnu, a u listopadu je iznosila 1,8%. Najizraženiji je bio porast godišnje stope promjene

cijena energije (sa 4,6% zabilježenih u kolovozu na 7,1% u listopadu), koji je ostvaren zbog poskupljenja električne struje i naftnih derivata.

Razlika između ostvarene godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj i eurozoni, koja je u rujnu iznosila 1,2 postotna boda, u listopadu je porasla na 1,6 postotnih bodova (4,1% u Hrvatskoj u odnosu na 2,5% u eurozoni). Najvažniji razlozi takvom kretanju leže u povećanju razlike između zabilježene godišnje stope promjene cijena prehrane, zdravstva i komunikacija u Hrvatskoj i eurozoni.

Tečaj

Tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja 2005. godine na domaćem su deviznom tržištu pretežno bili prisutni aprecijacijski pritisci. Tako je nominalni tečaj kune prema euru u spomenutom razdoblju ukupno ojačao za 0,5%, pri čemu je vrijednost eura povećana sa 7,44 kuna, koliko je iznosila 30. rujna, na 7,40 kuna 30. studenoga. Tečaj kune prema euru zabilježen krajem studenoga 2005. bio je za ukupno 2,6% jači nego tečaj zabilježen godinu dana prije kada je iznosio 7,60 HRK/EUR. Na aprecijaciju tečaja kune utjecala je i povećana potražnja za kunama zbog najave novog izdanja državnih obveznica na domaćem tržištu i aprecijacijska očekivanja zbog početka pristupnih pregovora Europskoj uniji, koji budi optimizam gospodarskih subjekata vezan uz budući priljev inozemnog kapitala te očekivani gospodarski rast u Hrvatskoj. U listopadu su aprecijacijski pritisci bili jače izraženi, te je središnja banka, u nastojanju da oslabi intenzitet nominalnog jačanja kune, intervenirala na deviznom tržištu dva puta otkupivši od banaka ukupno 115,7 mil. EUR. Na deviznoj aukciji održanoj 6. listopada od banaka je otkupljeno 59,7 mil. EUR te još 56,0 mil. EUR na aukciji održanoj 14. listopada. Na taj je način središnja banka emitirala ukupno 854,9 mil. kuna. Hrvatska narodna banka prodala je u listopadu Ministarstvu financija ukupno 3,1 mil. EUR, potrebnih za otplatu dospjeloga inozemnog duga. Nakon 0,8%-tne aprecijacije tečaja kune u listopadu,

tijekom prvih dvadeset dana studenoga tečaj kune prema euru nastavio je nominalno aprecirati, pa je kuna ojačala za 0,4%, a nakon toga je tečaj kune počeo blago deprecirati. Ocijenivši da je kretanje tečaja kune prema euru relativno stabilno, središnja banka nije tijekom studenoga intervenirala na deviznom tržištu. Ove je godine zamjetan trend smanjenja oscilacija tečaja kune prema euru. Prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru⁴ (kao jedna od mjera varijabilnosti tečaja) u listopadu je iznosila 0,09%, a u studenome 0,10%, što je znatno niže od prošlogodišnjeg prosjeka, koji je iznosio 0,15%.

Nakon što je u listopadu zabilježena aprecijacija kune prema američkom dolaru od 1,6%, tijekom studenoga je kuna deprecirala prema američkom dolaru za 3,1%. Do tako snažne deprecijacije kune prema dolaru došlo je pod utjecajem izraženog jačanja američkog dolara prema euru na svjet-

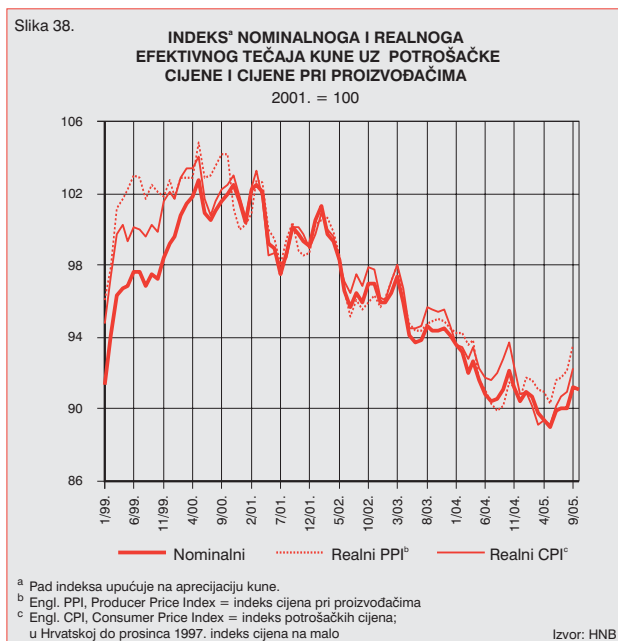
skim deviznim burzama, sa 1,22 USD/EUR koliko je bilo zabilježeno 31. listopada na 1,18 USD/EUR 30. studenoga. Premda su u rujnu u SAD-u objavljeni nepovoljni podaci vezani uz daljnje produblјivanje vanjskotrgovinskog deficita, američki je dolar ojačao prema većini najvažnijih svjetskih valuta. Jačanje američkog dolara prema euru analitičari pripisuju tome što su se investitori usredotočili na povećanje jača između prinosa na financijsku imovinu nominiranu u američkim dolarima u odnosu na onu nominiranu u eurima. Razlika u spomenutim prinosima u studenome je bila značajna, imajući u vidu da je referentna kamatna stopa Fed-a iznosila 4,0%, a ESB-a samo 2,0%. Uz 0,5%-tnu aprecijaciju kune prema euru i slovenskom tolaru, te 0,9%-tnu aprecijaciju prema funti sterlinga, kuna je tijekom prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja oslabjela prema američkom dolaru za 1,5%, odnosno prema švicarskom franku za 0,2%. To je, ukupno gledajući, rezultiralo nepromijenjenom razinom indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (30. studenoga u odnosu na 30. rujna).

Uz deprecijaciju indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune od 0,8%, tijekom prvih devet mjeseci ove godine⁵ zabilježena je i nešto snažnija deprecijacija indeksa realnoga efektivnog tečaja kune od 1,6% (deflacionirano indeksom potrošačkih cijena), odnosno od 3,3% (deflacionirano indeksom proizvođačkih cijena). Nominalna deprecijacija kune prema košarici valuta tijekom spomenutog je razdoblja ostvarena zbog snažne 8,7%-tne deprecijacije kune prema američkom dolaru⁶. Realna deprecijacija indeksa efektivnog tečaja kune bila je jače izražena od nominalne zbog utjecaja sporijeg rasta domaćih cijena od onih u inozemstvu, što se prije svega odnosi na SAD. To je posebno došlo do izražaja kod indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, koji se u prvih devet mjeseci ove godine povećao za 2,5% u Hrvatskoj, a u SAD-u za 7,9%. Na osnovi spomenutog kretanja indeksa realnoga efektivnog tečaja kune zak-

⁴ U izračunu varijabilnosti tečaja kune koriste se srednji tečajevi HNB-a na dan primjene tečajnice (bez nedjelja i ponedjeljaka).

⁵ Rujan 2005. u usporedbi s prosincem 2004.

⁶ Prema drugim valutama koje ulaze u košaricu za izračun indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune kuna je tijekom spomenutog razdoblja ojačala.

ljučujemo da je u prvih devet mjeseci ove godine poboljšana cjenovna konkurentnost domaćih izvoznika te da su takva kretanja povoljnija nego u istom razdoblju prošle godine kad je indeks realnoga efektivnog tečaja kune aprecirao.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

Dobra kunska likvidnost, kreirana ponajviše uz pomoć obratnih repo operacija, zadržala se i u četvrtom tromjesečju ove godine. Unatoč toj zadovoljavajućoj razini likvidnosti, u listopadu je zabilježeno jačanje tečaja kune, suprotno uobičajenom kretanju tečaja u tom kalendarskom mjesecu. Aprecijacijski su pritisci ojačali nakon službenog početka pregovora s EU, što se nastavilo i tijekom studenoga kao odraz očekivanja tržišta pred novo izdanje državnih kunskih obveznica. HNB je stoga u listopadu intervenirao otkupom deviza od poslovnih banaka. Uz izravni učinak na tečaj, središnja je banka tom intervencijom pokazala da neće podržavati prekomjerno jačanje domaće valute.

Dobra likvidnost ogledala se u padu kamatnih stopa i smanjenju prometa na tržištu novca, a daljnjoj stabilizaciji kamatnih stopa i efikasnijem provođenju operacija na otvorenom tržištu ubuduće bi trebale pridonijeti prilagodbe instrumenata monetarne politike (vidi Okvir 1.)

Sezonski rast domaćih izvora sredstava tijekom trećeg tromjesečja omogućio je ubrzanje rasta plasmana banaka nebankarskom sektoru, posebice sektoru stanovništva. Domaća potražnja, povećana kreditnom ekspanzijom, djeluje na povećanje uvoza i negativno se odražava na tekući račun platne bilance. Uz bankovne kredite, javlja se i pojačano zaduživanje poduzeća i društava za lizing u inozemstvu, što sve zajedno dodatno potiče domaću potražnju.

Uz pojačanu kreditnu aktivnost poslovnih banaka, u listo-

padu i studenome zabilježen je i nešto brži rast cijena, pa je tako inflacija potrošačkih cijena u Hrvatskoj porasla sa 3,1% u kolovozu na 3,8% u rujnu i na 4,1% u listopadu. Ubrzanje rasta cijena, međutim, u najvećoj je mjeri posljedica porasta troškova (*cost-push*) na koje središnja banka ne može utjecati. To potvrđuju i segmenti indeksa potrošačkih cijena kod kojih je zabilježen najveći porast: administrativno regulirane cijene i cijene poljoprivrednih proizvoda. Stoga je temeljna inflacija, u čijem izračunu ne sudjeluju upravo te dvije kategorije cijena, u listopadu zadržana na 3,0%, koliko je iznosila i u prethodnom mjesecu.

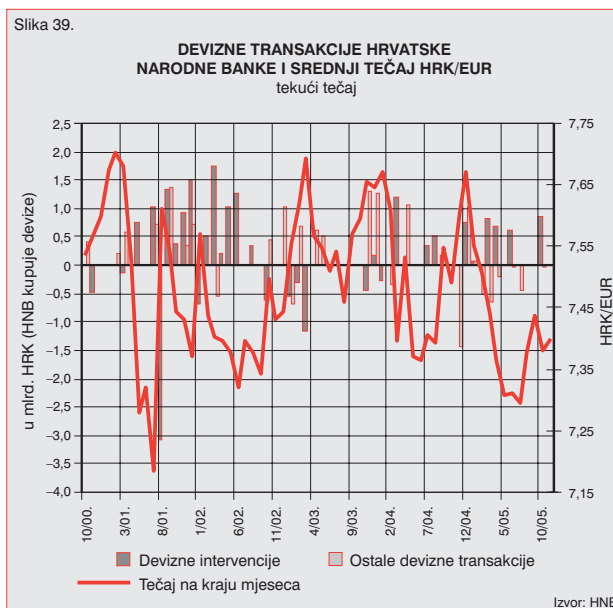
Korištenje instrumenata monetarne politike

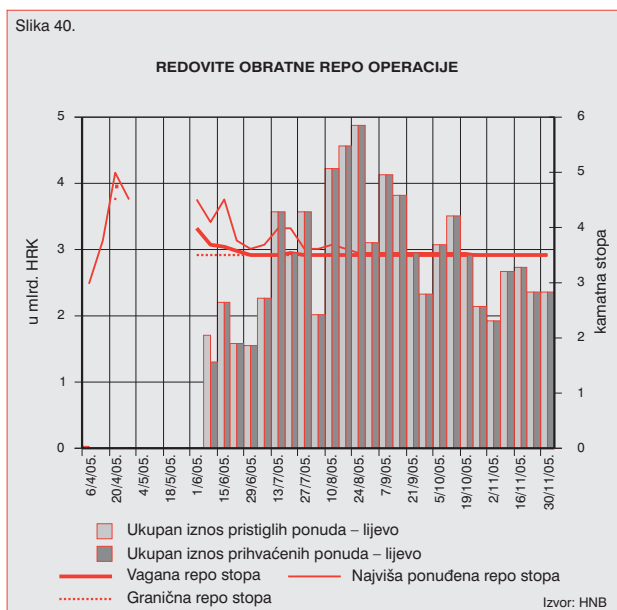
Nakon što su tijekom trećeg tromjesečja, u uvjetima pojačane sezonske potražnje za kunama, redovite obratne repo operacije bile glavni instrument kreiranja kunske likvidnosti, u listopadu je aprecijacija tečaja kune potaknula središnju banku da intervenira na deviznom tržištu. Tako je HNB tijekom listopada dva puta kupovao devize od poslovnih banaka i ukupno kupio 115,7 mil. EUR, čime je kreirano 855 mil. kuna.

HNB nastavlja prodavati devize državi za izvršenje njezinih obveza. Nakon što je tijekom trećeg tromjesečja HNB državi neto prodao 75 mil. USD (neto povlačenje 455 mil. kuna) za potrebe otplate deviznih obveza, u listopadu je državi prodao još oko 3,7 mil. USD (povlačenje 22 mil. kuna).

Dobra likvidnost poslovnih banaka u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja ogledala se u stanju slobodnih novčanih sredstava, koja su u listopadu prosječno iznosila 0,7 mlrd. kuna, a u studenome 0,6 mlrd. kuna. I na tržištu novca zabilježene su niske kamatne stope i pad prometa u odnosu na treće tromjesečje. Prosječna kamatna stopa na tržištu novca u listopadu iznosila je 2,44%, a u studenome 2,66%.

Redovite obratne repo operacijenastavile su i u posljednjem tromjesečju ove godine odražavati pojačanu potražnju poslovnih banaka za kunama, iako su, zbog sezonskog smanjenja potražnje za primarnim novcem, iznosi pristiglih i

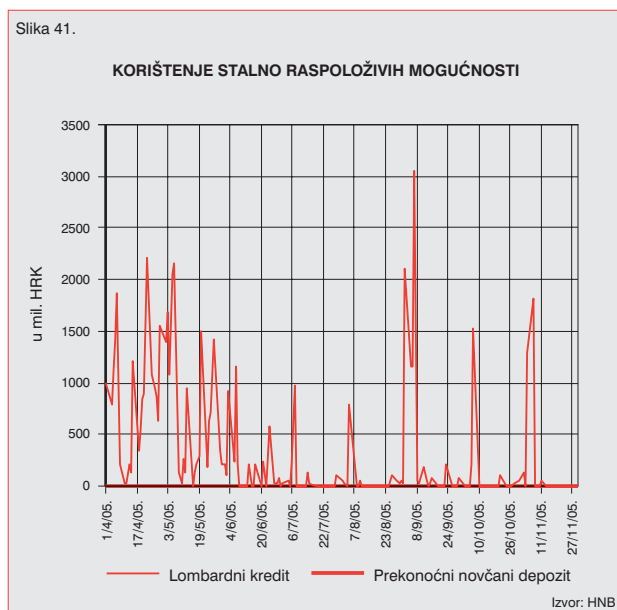

prihvaćenih ponuda banaka bili niži nego u trećem tromjesečju. Tako je prosječno dnevno stanje sredstava kreiranih obratnim repo operacijama u listopadu i studenome iznosilo 2,7 mlrd. kuna, dok je u trećem tromjesečju iznosilo 3,4 mlrd. kuna. HNB je prihvaćao sve pristigle ponude ne mijenjajući graničnu repo stopu koja je zadržana na 3,5%. Iznos sredstava kreiranih obratnim repo operacijama kretao se od 1,9 mlrd. kuna do 3,5 mlrd. kuna. Najveći iznosi ponovo su bili traženi na početku novog razdoblja održavanja obvezne pričuve, kada se podudara želja poslovnih banaka da već na početku razdoblja održavanja održe veći dio obvezne pričuve s rastom unutarmjesečne potražnje za gotovim novcem pri isplati plaća sredinom mjeseca.

Praksa poslovnih banaka da stvaraju viškove likvidnosti pred ulazak u novo razdoblje održavanja obvezne pričuve zabilježena je i u četvrtom tromjesečju. Tako je prekončni depozit banaka kod HNB-a skočio na 1,5 mlrd. kuna prije izdvajanja obvezne pričuve u listopadu (7. listopada), te na 1,8 mlrd. kuna prije izdvajanja u studenome (7. studenoga). Osim uoči novog izdvajanja obvezne pričuve, poslovne se banke nisu znatnije koristile stalno raspoloživim mogućnostima prekončnog deponiranja viškova likvidnosti kod HNB-a.

Kunsa obvezna pričuva povećana je u trećem tromjesečju zbog sezonskog porasta domaćih izvora sredstava, a njezin je rast nastavljen i u četvrtom tromjesečju. Tako su poslovne banke u listopadu zbog povećanja osnovice za obračun obvezne pričuve trebale izdvojiti 274 mil. kuna više nego u prethodnom mjesecu, a u studenome još 188 mil. kuna. Ukupna kunsa obvezna pričuva, izdvojena i održavana, povećana je tijekom prvih jedanaest mjeseci za 4,8 mlrd. kuna, te je nakon obračuna u studenome iznosila 24,8 mlrd. kuna. Visok iznos likvidnosti povučen putem instrumenta kunske obvezne pričuve posljedica je rasta kunskih štednih i oročenih depozita u 2005. godini te promjene u instrumentu obvezne pričuve u lipnju kada je povećan dio obvezne pričuve koji se izdvaja u kunama sa 42% na 50%.

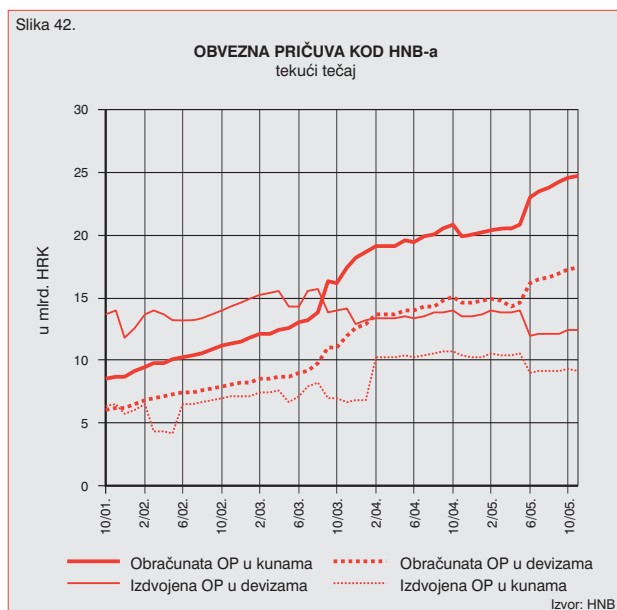
U studenome je devizna obvezna pričuva u kunskoj protuvrijednosti iznosila 12,4 mlrd. kuna, što je 0,2 mlrd.

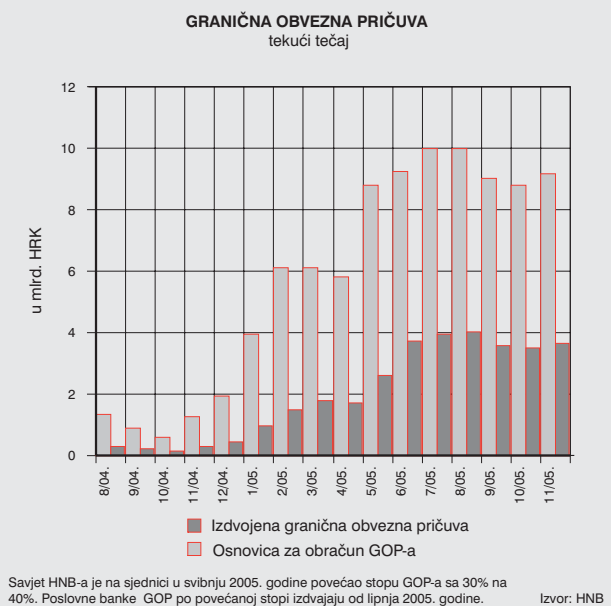
kuna više nego na kraju trećeg tromjesečja. Slabiji rast devizne u odnosu na kunsku obveznu pričuvu, posljedica je smanjenja prosječnog stanja deviznih izvora sredstava poslovnih banaka u listopadu. Smanjenju osnovice za obračun devizne obvezne pričuve pridonijela je i aprecijacija tečaja kune u listopadu, jer se pri obračunu devizne obvezne pričuve prosječno stanje deviznih izvora sredstava izražava u kunskoj protuvrijednosti.

Manja potreba poslovnih banaka za inozemnim financiranjem u uvjetima rasta domaćih izvora sredstava tijekom ljetnih mjeseci ogledala se i u smanjenju granične obvezne pričuve u rujnu i listopadu kad se ona ukupno smanjila za gotovo 0,5 mlrd. kuna. No, već početkom četvrtog tromjesečja započinja uobičajeni sezonski rast inozemne pasive poslovnih banaka. Tako je u studenome osnovica za obračun GOP-a povećana za 323 mil. kuna u odnosu na prethodni mjesec, zbog čega je GOP porastao za dodatnih 129 mil. kuna.

Nakon porasta omjera likvidnih deviznih potraživanja i

Slika 43.

Slika 44.

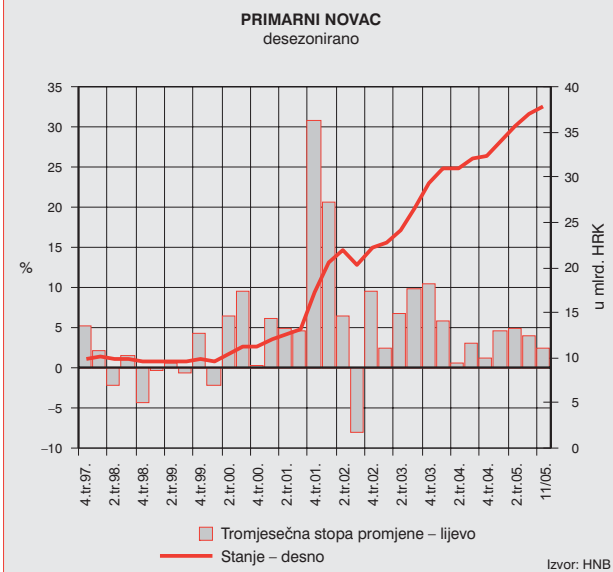

deviznih obveza tijekom ljetnih mjeseci, povećanje deviznih obveza poslovnih banaka u rujnu i smanjenje njihovih deviznih potraživanja u listopadu utjecali su na pad pokrivenosti deviznih obveza likvidnim deviznim potraživanjima poslovnih banaka. Tako je prosječna stopa minimalno potrebnih deviznih potraživanja banaka smanjena sa 35,8% u kolovozu na 34,5% u listopadu.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Primarni je novac (M0), nakon pojačanog rasta u trećem tromjesečju zbog sezonske potražnje za gotovim novcem, početkom četvrtog tromjesečja nastavio rasti zbog rasta kunske obvezne pričuve. Tako je na kraju studenoga primarni novac iznosio 36,9 mlrd. kuna, što je za 1,3 mlrd. kuna više nego na kraju trećeg tromjesečja. Ubrzanje godišnje stope rasta primarnog novca, koja je u studenome iznosila 18,3%, posljedica je učinka baznog razdoblja. Na kraju stu-

Slika 45.

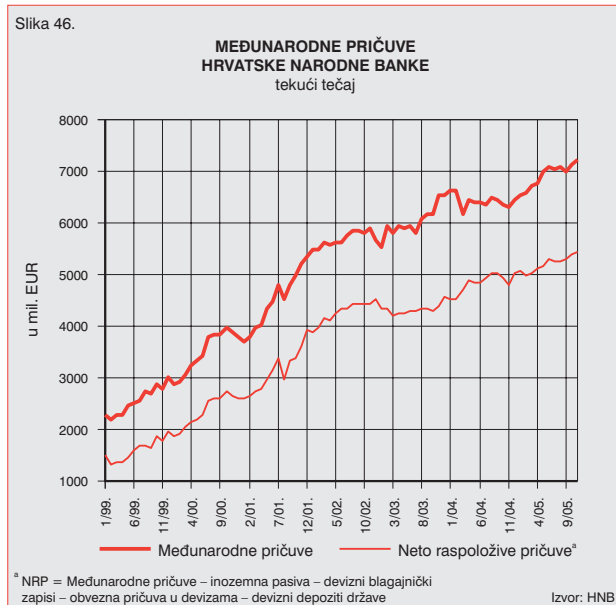

denoga 2004. banke su upisivale državne obveznice, pa su njihova sredstva na računima za namirenje bila na minimumu. Rast primarnog novca potvrđuje i kretanje njegove desezonirane vrijednosti.

Rast primarnog novca u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja posljedica je rasta depozita banaka kod HNB-a, koji su ukupno povećani za 1,8 mlrd. kuna, pa su krajem studenoga dosegli 25,2 mlrd. kuna. Na rast depozita banaka kod HNB-a utjecao je rast obvezne pričuve u kunama, jer su poslovne banke u studenome morale izdvojiti 0,4 mlrd. kuna više nego na kraju trećeg tromjesečja, dok se ostatak porasta depozita kod HNB-a odnosi na stanje na računima za namirenje i u blagajnama poslovnih banaka (povećanje za 1,5 mlrd. kuna). Druga glavna komponenta primarnog novca, gotov novac izvan banaka počeo se smanjivati još krajem kolovoza nakon najviših vrijednosti zabilježenih na vrhuncu turističke sezone. Sezonsko povlačenje gotovog novca iz optjecaja nastavljeno je do kraja trećeg tromjesečja, te u listopadu i studenome. Prosječno stanje gotovog novca u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja iznosilo je 12,1 mlrd. kuna, što je 0,8 mlrd. kuna manje od njegova prosječnog stanja u trećem tromjesečju.

Depoziti središnje države kod HNB-a bili su vrlo stabilni u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja, pri čemu su zabilježene tek blage oscilacije u skladu s kratkoročnim priljevima i odljevima sredstava države za potrebe plaćanja dospjelih obveza. Prosječno stanje depozita središnje države tijekom listopada i studenoga iznosilo je 528 mil. kuna, što je samo 61 mil. kuna manje u odnosu na njihovo prosječno stanje u prethodnom tromjesečju. Gotovo cjelokupni iznos depozita središnje države odnosi se na kunske depozite, dok su iznosi deviznih depozita bili zanemarivi.

Nakon stagnacije u trećem tromjesečju međunarodne pričuve HNB-a povećane su u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja za 222 mil. EUR. Njihovu porastu najviše je pridonio otkup deviza od poslovnih banaka u listopadu kada je otkupljeno 116 mil. EUR. Osim toga, rastu međunarodnih pričuva pridonijelo je povećanje devizne obvezne pričuve za oko 36 mil. EUR i povećanje granične obvezne pričuve za

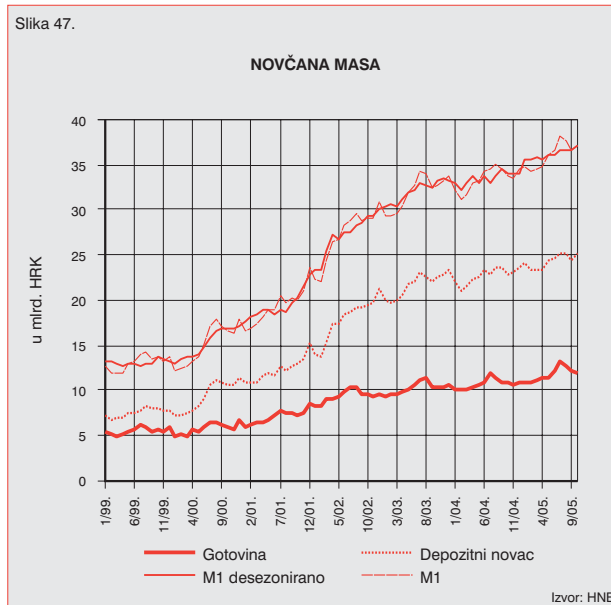
oko 11 mil. EUR. Znatno jačanje tečaja dolara prema euru također je pridonijelo povećanju eurskoga iznosa međunarodnih pričuva, s obzirom na to da se jedna petina međunarodnih pričuva HNB-a ulaže u instrumente nominirane u dolarima. Na kraju studenoga ukupne međunarodne pričuve iznosile su 7.220 mil. EUR, što je povećanje od 784 mil. EUR u odnosu na početak godine. U istom razdoblju neto raspoložive međunarodne pričuve povećane su za 413 mil. EUR, te su na kraju studenoga iznosile 5.439 mil. EUR.

Monetarna kretanja

U trećem i početkom četvrtog tromjesečja ove godine nastavljeno je ubrzavanje rasta plasmana banaka nebankarskom sektoru uz snažno povećanje ukupnih likvidnih sredstava (M4). Rast M4 ostvaren je zahvaljujući rastu kvazinovca, osobito deviznih depozita, dok su kod obje komponente novčane mase zabilježena uobičajena sezonska kretanja. Osim kod sektora stanovništva, ubrzavanje rasta plasmana zabilježeno je i kod sektora poduzeća, dok je ostvareni rast domaćih izvora financiranja u trećem tromjesečju omogućio poslovnim bankama da uz ubrzanje rasta plasmana u promatranom razdoblju poboljšaju i svoju inozemnu poziciju. S iscrpljivanjem sredstava iz domaćih izvora financiranja, početkom zadnjeg tromjesečja 2005., banke se ponovo zadužuju u inozemstvu.

Novčana masa

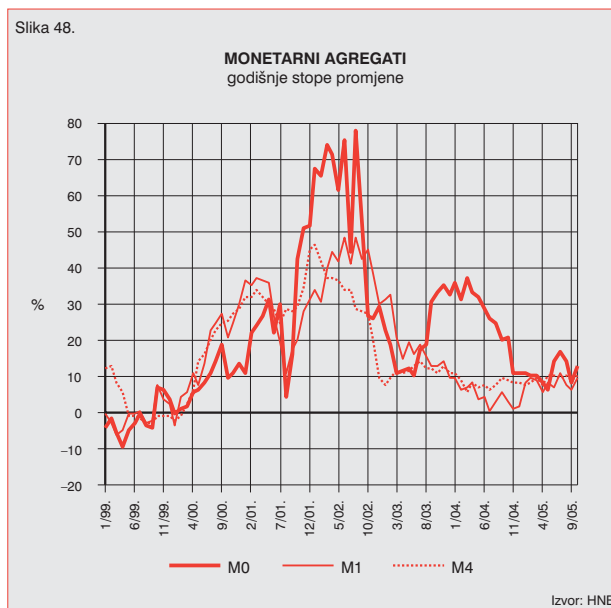
Što se tiče novčane mase (M1), u trećem su tromjesečju zabilježene uobičajene sezonske promjene. U prvoj polovini tromjesečja novčana je masa snažno porasla, i to najviše zahvaljujući sezonskom povećanju gotovog novca u optjecaju u jeku turističke sezone. Nakon sredine kolovoza, kada je dosegla svoj ovogodišnji maksimum, novčana se masa počela smanjivati. U listopadu je uz snažan rast depozitnog novca i nastavak smanjenja gotovog novca, M1 povećan za 0,4 mlrd. kuna. Na kraju listopada novčana masa iznosila je 37,1 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 9,6%. Desezonirana vrijednost novčane mase pokazuje stagnaciju u tre-

ćem tromjesečju, ali i snažan rast tijekom listopada.

Kod obje su komponente novčane mase, gotovog novca u optjecaju i depozitnog novca, tijekom trećeg tromjesečja zabilježena slična kretanja. Tako je gotov novac u optjecaju, nakon postojanog rasta od početka godine, u prvoj polovini trećeg tromjesečja pod utjecajem turističke potražnje zabilježio snažan rast i dosegnuo sredinom kolovoza gotovo 13,6 mlrd. kuna. Brži rast gotovog novca ogleda se i u godišnjoj stopi rasta, koja je sa 5,6% na početku godine povećana na 11,9% na kraju rujna. U nastavku trećeg tromjesečja, s jasnijavljivanjem turističke sezone, smanjena je i količina gotovine u optjecaju, i to za 0,3 mlrd. kuna, tako da je gotov novac na kraju listopada iznosio 11,9 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta 9,5%.

Druga komponenta novčane mase, depozitni novac, u prva je dva mjeseca trećeg tromjesečja nešto porastao, ali je u rujnu smanjen, pa je tako ukupno u trećem tromjesečju smanjen za 0,1 mlrd. kuna. Za razliku od gotovog novca, depozitni je novac u listopadu jako povećan (0,7 mlrd. kuna) te je

na kraju listopada iznosio 25,2 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 9,7%.

Na kretanje ukupnoga depozitnog novca u trećem tromjesečju jače je utjecala pojačana potražnja poduzeća za "transakcijskim" novcem tijekom ljetnih mjeseci i turističke sezone. Depozitni novac sektora poduzeća povećan je u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja za 0,5 mlrd. kuna te je za isti iznos smanjen tijekom rujna, tako da je ukupno u trećem tromjesečju stagnirao na razini od 11,6 mlrd. kuna. Uz snažan rast zabilježen na početku četvrtog tromjesečja (od 0,6 mlrd. kuna), depozitni novac sektora poduzeća dosegnuo je na kraju listopada 12,2 mlrd. kuna i godišnju stopu rasta od 5,2%. Depozitni je novac sektora stanovništva nakon postojanog rasta od početka godine u srpnju također povećan, za 0,3 mlrd. kuna. Stagnacija u nastavku trećega i blago smanjenje početkom četvrtog tromjesečja (za 0,1 mlrd. kuna) nisu usporili godišnje stope rasta depozitnog novca stanovništva. Na kraju listopada depozitni novac stanovništva iznosio je 10,2 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 21,4%.

Ukupna likvidna sredstva

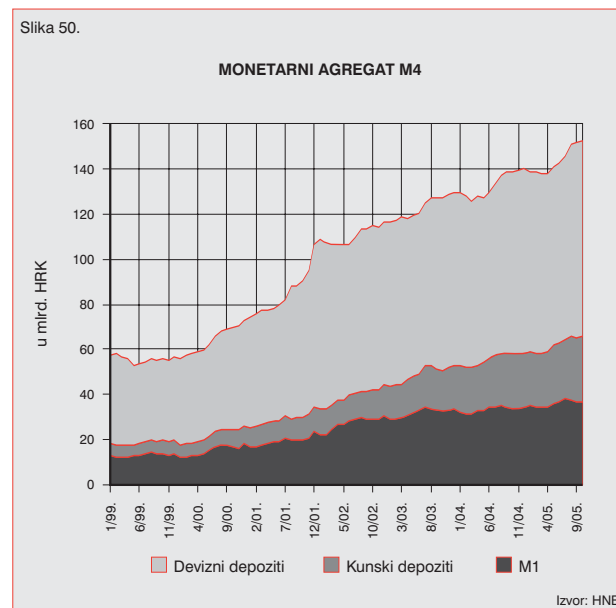
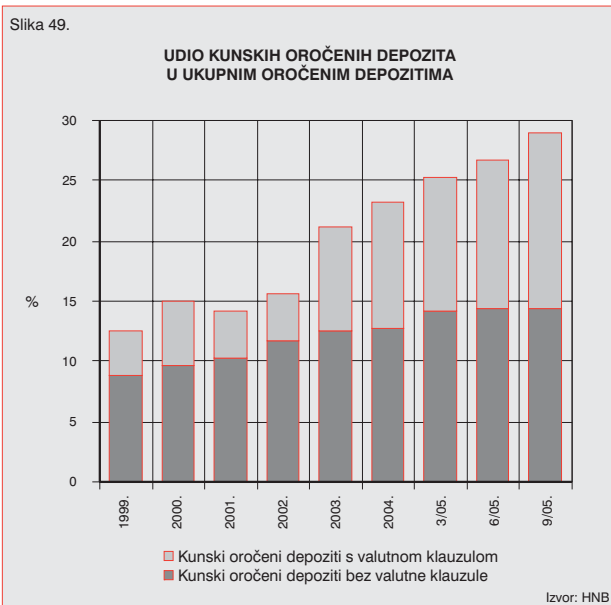
Dok je novčana masa stagnirala, kunski su nemonetarni depoziti u trećem tromjesečju znatno povećani. Promjenu ukupnih kunskih depozita najvećim dijelom određuju oročeni kunski depoziti, čije je kretanje u posljednje dvije godine uglavnom određeno promjenama oročenih kunskih depozita uz valutnu klauzulu. Tako se i u trećem tromjesečju, od ukupnog povećanja kunskih depozita od 2,5 mlrd. kuna, 2,1 mlrd. kuna odnosila na povećanje kunskih oročenih depozita uz valutnu klauzulu. Na kraju listopada ukupni kunski depoziti iznosili su 28,1 mlrd. kuna, a godišnja stopa njihova rasta 18,5%.

U strukturi kunskih depozita, u trećem se tromjesečju nastavio postojan rast depozita stanovništva od početka godine. Od ukupnog povećanja kunskih štednih i oročenih depozita stanovništva u prvih devet mjeseci ove godine od 3,0 mlrd. kuna, 2,9 mlrd. kuna odnosilo se na oročene depozite, pri čemu se 2,2 mlrd. kuna odnosilo na oročene depozite uz

valutnu klauzulu. Ukupni kunski depoziti stanovništva na kraju listopada iznosili su 14,7 mlrd. kuna, a godišnja je stopa njihova rasta bila visoka i iznosila je 40,8%. Kunski depoziti sektora poduzeća, nakon snažnog rasta u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja (za 1,2 mlrd. kuna), znatno su smanjeni u rujnu i listopadu (0,5 mlrd. kuna), tako da su na kraju listopada iznosili 8,8 mlrd. kuna, a godišnja stopa njihova rasta bila je -12,2% jer njihov rast u drugom i trećem tromjesečju nije bio dostatan da nadoknadi smanjenje iz prvog tromjesečja. Istodobno su u trećem i početkom četvrtog tromjesečja kunski depoziti ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija porasli za gotovo 1,0 mlrd. kuna te se tako nastavilo povećavanje njihova udjela u ukupnim kunskim depozitima (sa 7% na početku godine na 12% na kraju listopada).

Devizni depoziti zabilježili su u trećem tromjesečju snažan rast. Uobičajeni priljev deviza od turizma u ljetnim mjesecima, dobri rezultati ukupne privredne aktivnosti, te povoljan tečaj za kupnju deviza, utjecali su na porast deviznih depozita u trećem tromjesečju u iznosu od 7,1 mlrd. kuna. Ako se isključi utjecaj tečaja, devizni su depoziti u prvih šest mjeseci ove godine gotovo stagnirali (rast od 0,6%), dok su u trećem tromjesečju povećani za 7,1%. Uz blago smanjenje njihova kunskog iskaza na početku zadnjeg tromjesečja ove godine, što je posljedica aprecijacije tečaja kune, ukupni su devizni depoziti na kraju listopada iznosili 86,4 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 7,9%. Ako se isključi utjecaj tečaja, godišnja stopa rasta deviznih depozita na kraju listopada bila je 8,7%.

Na kretanje ukupnih deviznih depozita najviše utječu promjene deviznih depozita sektora stanovništva, koji ima najveći udio u ukupnim deviznim depozitima (na kraju listopada iznosio je 83,4%). U trećem tromjesečju devizni depoziti stanovništva ostvarili su snažan rast (od 4,7 mlrd. kuna) i zabilježili znatno više godišnje stope rasta nego u istom razdoblju prošle godine. Uz blago nominalno smanjenje na početku zadnjeg tromjesečja ove godine, devizni depoziti stanovništva na kraju listopada iznosili su 72,0 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 7,5%. Devizni depoziti drugog

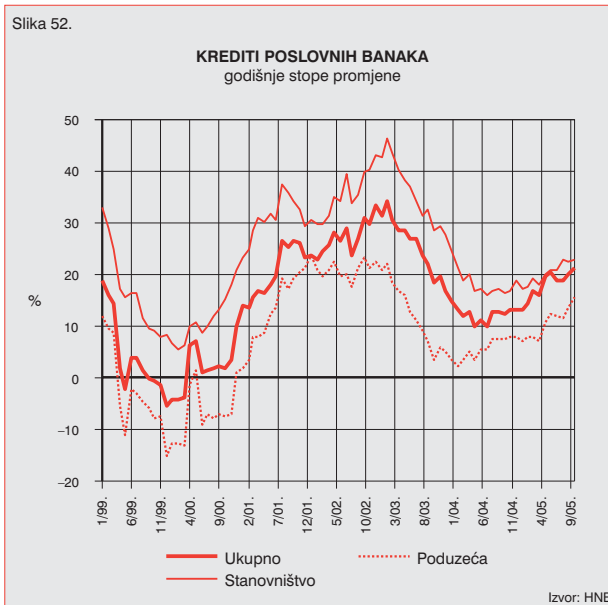
najvažnijeg sektora, sektora poduzeća, nakon smanjivanja koje traje od početka godine, snažno su povećani u kolovozu (za 1,8 mlrd. kuna) kada je tečaj bio najpovoljniji za kupnju deviza. Najveći dio tog povećanja odnosio se na privatna poduzeća (1,6 mlrd. kuna). Na kraju listopada ukupni devizni depoziti poduzeća iznosili su 13,0 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 6,7%, odnosno 7,5% ako se isključi utjecaj tečaja.

Kretanje ukupnih likvidnih sredstava (M4) u trećem i početkom četvrtog tromjesečja obilježila su sezonska kretanja novčane mase i snažan rast kvazinovca. Potražnja za gotovim i depozitnim novcem smanjivala se s jenzavanjem turističke sezone, dok je rast kvazinovca ostvaren najvećim dijelom zahvaljujući rastu deviznih depozita tijekom ljeta. Na kraju listopada ukupna likvidna sredstva iznosila su 152,5 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 10,2%.

Plasmani

Plasmani banaka nebankarskom sektoru nastavili su ubrzano rasti u trećem i početkom četvrtog tromjesečja. Godišnja stopa rasta plasmana u 2004. godini iznosila je 14,0%, dok je na kraju listopada 2005. godine bila 17,9%. Ako se isključi utjecaj tečaja, ubrzanje je nešto izraženije i godišnja stopa rasta iznosi 19,0%. Tako su poslovne banke snažan rast domaćih izvora sredstava tijekom trećega i početkom četvrtog tromjesečja iskoristile za ubrzavanje rasta plasmana. Ukupni plasmani banaka nebankarskom sektoru na kraju listopada iznosili su 143,1 mlrd. kuna.

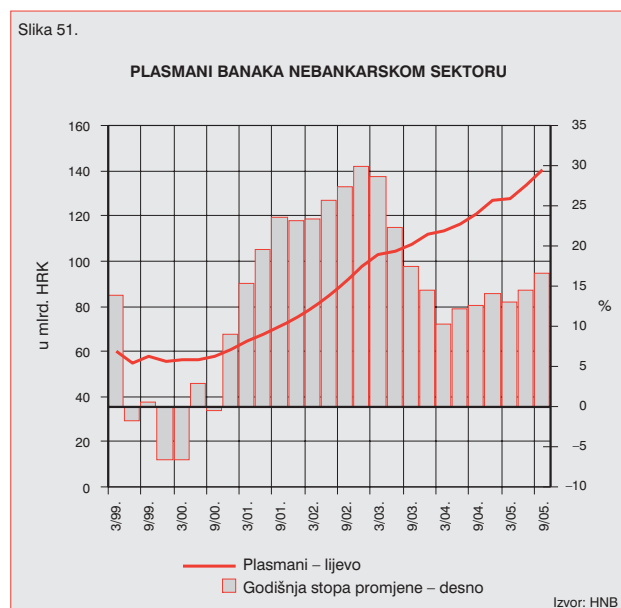
Ubrzanju rasta ukupnih plasmana banaka nebankarskom sektoru najviše je pridonio rast plasmana sektoru stanovništva, koji je ubrzan tijekom ljetnih mjeseci te su plasmani tom sektoru na kraju listopada dosegli razinu od 76,1 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 23,0%. Ukupno povećanje plasmana stanovništvu u prvih deset mjeseci ove godine iznosilo je 10,8 mlrd. kuna (porast od 16,6%), dok je povećanje u istom razdoblju prošle godine iznosilo 6,9 mlrd. kuna (porast od 12,5%). U strukturi ukupnih plasmana najbrže su rasli stambeni krediti (godišnja stopa rasta na kraju listopada 30,3%) i ostali krediti stanovništvu, odnosno ne-

namjenski krediti i prekoračenja po tekućim računima (godišnja stopa rasta na kraju listopada 23,0%) te su zajedno zadržali najveći udio u ukupno odobrenim kreditima stanovništvu (80,9% na kraju listopada).

Rast plasmana banaka sektoru poduzeća također je blago ubrzan u trećem i početkom četvrtog tromjesečja. Tako je godišnja stopa njihova rasta u 2004. godini bila 9,0%, dok je na kraju rujna ove godine bila 10,5%, a na kraju listopada 12,5%. Takvo je ubrzanje zapravo posljedica rasta kredita poduzećima, koji su na kraju listopada u ukupnim primljenim plasmanima poduzeća sudjelovali sa 93% i kod kojih je zabilježena godišnja stopa rasta od 15,6%. Tako su se poduzeća, uz ostale oblike financiranja, u trećem i početkom četvrtog tromjesečja intenzivnije zaduživala upravo kod banaka. Na kraju listopada ukupni plasmani banaka sektoru poduzeća iznosili su 63,4 mlrd. kuna.

U strukturi ukupno odobrenih kredita banaka najveći se dio odnosi na kunske kredite uz valutnu klauzulu, dok se manji dio odnosi na kunske kredite bez valutne klauzule te devizne kredite. Pritom su se u okviru te strukture u ovoj godini dogodile određene promjene. Prvo, smanjio se udio kunskih kredita bez valutne klauzule, a povećao se udio deviznih kredita i kunskih kredita uz valutnu klauzulu. Drugo, u valutnoj strukturi odobrenih kunskih kredita uz valutnu klauzulu i deviznih kredita značajno se povećao udio kredita indeksiranih uz švicarski franak zbog snažne konkurencije u području kreditiranja stanovništva i zbog poslovne politike banaka. S bitno nižim kamatnim stopama udio tih kredita u

Tablica 2. Valutna struktura kredita banaka odobrenih ostalim domaćim sektorima^a, na kraju razdoblja, u postocima

	XII./2003. Udio	XII./2004. Udio	IX./2005. Udio
Devizni krediti i kunski uz valutnu klauzulu	71,3	74,1	76,1
EUR	67,2	67,7	64,8
USD	3,2	3,3	3,4
CHF	0,8	3,0	7,8
Ostale valute	0,1	0,1	0,1
Kunski krediti	28,7	25,9	23,9
Ukupno odobreni krediti	100,0	100,0	100,0

^a Uključuje kredite odobrene stanovništvu, poduzećima i svim državnim jedinicama

Okvir 1. Prilagodbe instrumenata monetarne politike

Savjet HNB-a prihvatio je na svojoj sjednici u studenome izmjene nekoliko provedbenih odluka o instrumentima monetarne politike. Te promjene povećavaju efikasnost operacija na otvorenom tržištu, olakšavaju upravljanje likvidnošću i omogućavaju ujednačenije kretanje prekonocne kamatne stope na novčanom tržištu.

Tako je, kao prvo, kamatna stopa HNB-a na korištenje sredstava lombardnoga kredita smanjena sa 9,5% na 7,5% kako bi se povećala simetričnost kamatnog raspona, određenog postojećom kamatnom stopom na prekonocne novčane depozite poslovnih banaka kod HNB-a kao donjom granicom (0,5%) i kamatnom stopom na lombardne kredite kao gornjom granicom (7,5%), gdje se repo stopa kreće sredinom tog raspona. Simetrični kamatni raspon pridonosi stabilizaciji tržišnih kamatnih stopa i smanjivanju njihove kolebljivosti jer ih usmjerava k sredini raspona utvrđenog repo stopom.

Drugo, u razdoblje za obračun osnovice i u razdoblje održavanja obvezne pričuve i granične obvezne pričuve, počevši od obračuna za prosinac, uključivat će se i neradni dani, odnosno subote, nedjelje i praznici. Ova bi prilagodba također trebala pridonijeti stabiliziranju kamatnih stopa na prekonocnom tržištu, a posebice eliminiranju velikih osci-

lacija do kojih dolazi petkom ili neposredno prije praznika. Kako do sada ti dani nisu ulazili u razdoblje održavanja obvezne pričuve, poslovnim bankama nije bilo potrebno kod HNB-a ili na novčanom tržištu osiguravati slobodna novčana sredstva za održavanje obvezne pričuve u neradne dane. Stoga su kamatne stope na tržištu novca pred vikend (petkom) ili dan prije praznika padale ispod prosječnih kamatnih stopa, a osim toga pojedine su banke u te dane svoja oslobođena neukamaćena sredstva kod HNB-a povukle s računa za namirenje i prebacile ga na račun prekonocnog depozita, što nosi kamate po stopi od 0,5%.

Treće, obračunavanje i izdvajanje sredstava obvezne pričuve i granične obvezne pričuve od mjeseca prosinca odvijat će se u drugu srijedu u mjesecu, a ne više osmog dana u kalendarskom mjesecu. Time se početak razdoblja održavanja obvezne pričuve povezuje s danom redovite obratne repo aukcije kako bi se smanjio pritisak na povećanje kamatnih stopa na novčanom tržištu koji nastaje zbog povećane potražnje za slobodnim sredstvima u dane izdvajanja obvezne pričuve. Ostvarene promjene poslovnim bankama olakšavaju upravljanje likvidnošću, a središnjoj banci planiranje i provođenje obratnih repo operacija.

Svim navedenim promjenama instrumenti monetarne politike prilagođavaju se praksi Europske središnje banke u provođenju monetarne politike.

ukupno odobrenim kreditima povećao se sa 0,8% na kraju 2003., na 3,0% na kraju 2004. te na 7,8% na kraju rujna 2005. godine, kada su iznosili 11,4 mlrd. kuna.

Plasmani središnjoj državi

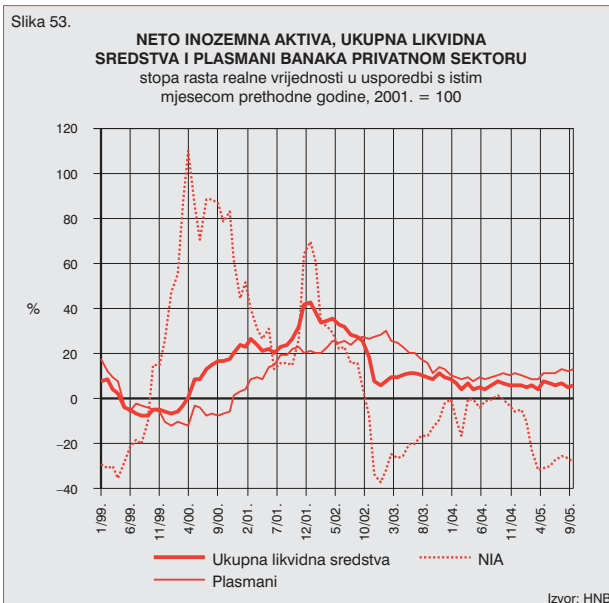
Plasmani banaka središnjoj državi smanjeni su u trećem tromjesečju, a na početku četvrtog tromjesečja država je obnovila svoje zaduživanje kod banaka. U srpnju je država djelomično podmirila svoje obveze s osnove kredita sredstvima od izdanih obveznica. Tijekom trećeg tromjesečja djelomično su povećana potraživanja banaka na osnovi upisanih trezorskih zapisa (0,7 mlrd. kuna) te su ona na kraju listopada dosegla razinu od 7,6 mlrd. kuna. Nakon znatnog porasta odobrenih kredita banaka središnjoj državi tijekom listopada (0,9 mlrd. kuna) ukupni su plasmani banaka središnjoj državi na kraju mjeseca iznosili 30,3 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 38,8%. Njihovo kretanje od početka godine potvrđuje odlučnu namjeru države da najveći dio potrebnih sredstava za podmirenje dospjelih obveza pribavi na domaćem financijskom tržištu. U prvih deset mjeseci ove godine plasmani banaka središnjoj državi povećani su za 9,3 mlrd. kuna, od čega je najveći dio ostvaren u prvom tromjesečju (7,7 mlrd. kuna).

Depoziti središnje države povećani su u trećem i početkom četvrtog tromjesečja za 1,3 mlrd. kuna te su na kraju listopada iznosili 9,7 mlrd. kuna. Za razliku od plasmana državi, depoziti države tijekom cijele 2005. godine oscilirali su u bitno manjim apsolutnim iznosima, tako da je kretanje neto plasmana središnjoj državi najvećim dijelom određeno upravo promjenom plasmana. Tako je iznos neto plasmana državi u prvih deset mjeseci ove godine povećan za 6,7 mlrd.

kuna te je na kraju listopada iznosio 20,6 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 40,6%.

Inozemna aktiva i pasiva

Veliki priljev domaćih izvora sredstava tijekom trećeg tromjesečja omogućio je poslovnim bankama da uz financiranje domaće kreditne aktivnosti poboljšaju i svoju inozemnu poziciju. Tako je u trećem tromjesečju neto inozemna aktiva (NIA) poslovnih banaka, zbog povećanja inozemne aktive i smanjenja inozemne pasive, povećana za 5,3 mlrd. kuna te je na kraju rujna iznosila -24,9 mlrd. kuna. Zaduzivanjem

banaka u inozemstvu tijekom listopada (za 1,0 mlrd. kuna), njihova inozemna pasiva dosegla je 61,8 mlrd. kuna, što je za 15,9% više nego u istom mjesecu prošle godine. Uz smanjenje inozemne aktive (1,1 mlrd. kuna), NIA poslovnih banaka na kraju listopada iznosila je -27,0 mlrd. kuna.

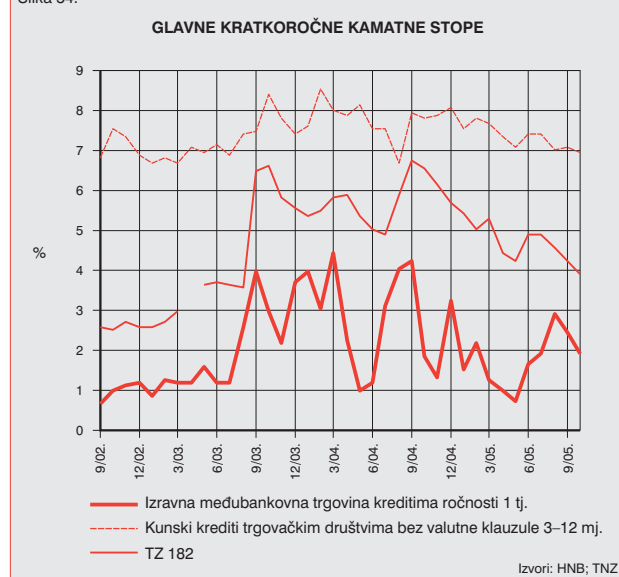
Tržište novca

Razdoblje relativno visoke likvidnosti bankarskog sustava koja je obilježila drugo tromjesečje 2005. godine, zaustavljeno je pod utjecajem turističke sezone u trećem tromjesečju, što je rezultiralo povećanom potražnjom za kunama. To je dovelo do porasta kamatnih stopa i prometa na novčanom tržištu, čemu je dodatno pridonijelo izdavanje državne obveznice sredinom srpnja u protuvrijednosti 350 mil. EUR. Zbog toga se povećalo i zanimanje banaka za korištenje redovitih obratnih repo operacija što je prouzročilo porast emisija na repo aukcijama HNB-a. Međutim, u rujnu je porasla likvidnost, a smanjile su se potražnja za kunama i kamatne stope. Likvidnost je dodatno povećana u listopadu dvjema deviznim intervencijama HNB-a, kojima je na tržište plasirano 854 mil. kuna.

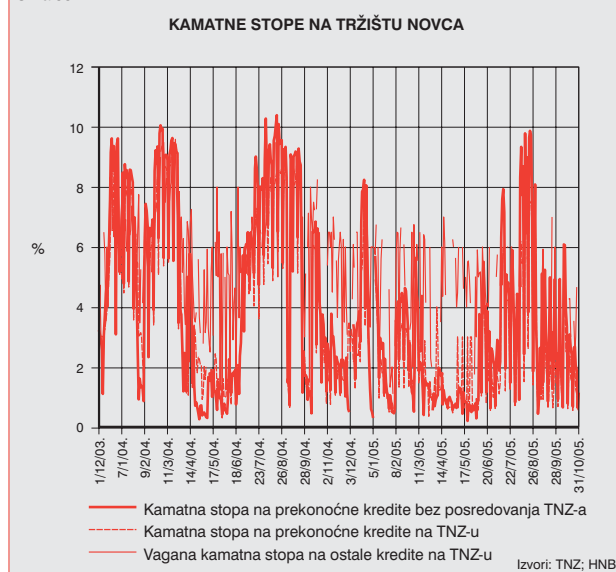
Zbog opisanih kretanja smanjilo se zanimanje ulagača za trezorske zapise Ministarstva financija u trećem tromjesečju pa su porasle njihove kamatne stope. Međutim, s porastom likvidnosti krajem trećeg tromjesečja i u listopadu njihove su se kamatne stope ponovo smanjile.

Aktivne su se kamatne stope poslovnih banaka na kratkoročne kredite u trećem tromjesečju i u listopadu 2005. snizile. Aktivne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima blago su se smanjile, dok su one na dugoročne kredite stanovništvu lagano porasle. Pasivne kamatne stope na devizne depozite nisu se znatno mijenjale, a one na kunske depozite najprije su porasle, a zatim su se smanjile prateći kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu.

Slika 54.

Slika 55.

Kamatne stope na tržištu novca

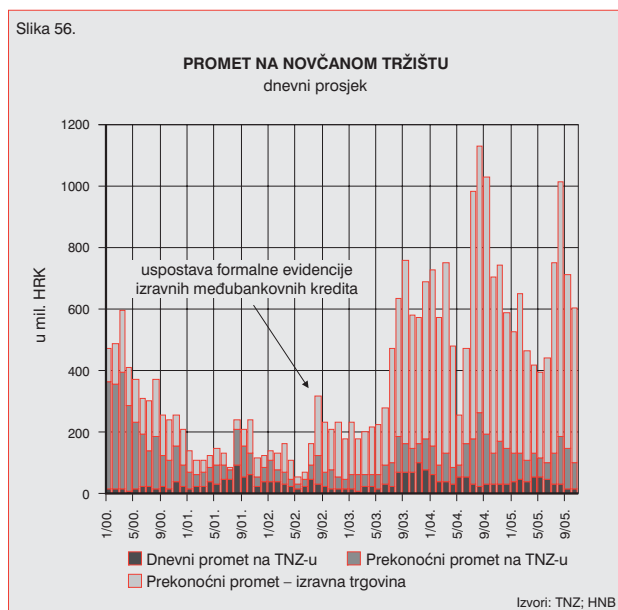
Tijekom trećeg tromjesečja 2005. godine, prema podacima Tržišta novca Zagreb, prosječna prijavljena potražnja za kreditima porasla je u odnosu na drugo tromjesečje, pa su i kamatne stope na novčanom tržištu porasle. Međutim, pred kraj trećeg tromjesečja, u rujnu, smanjile su se prijavljena potražnja i kamatne stope, što se nastavilo i u listopadu.

Vagana kamatna stopa na prekonocne kredite uz posredovanje Tržišta novca Zagreb porasla je sa 1,96% u lipnju na 5,55% u kolovozu, no u rujnu se snizila na 1,83%, a u listopadu je iznosila 2,12%. Vagana kamatna stopa na ostale kredite uz posredovanje Tržišta novca Zagreb smanjila se u odnosu na lipanj kada je iznosila 5,01%, te je u rujnu iznosila 4,21%. U listopadu je ta stopa dodatno snižena pa je iznosila 3,84%.

Ukupan promet ostvaren na Tržištu novca Zagreb u trećem tromjesečju 2005. porastao sa 7,3 mlrd. kuna, koliko je iznosio u drugom tromjesečju 2005., na 9,9 mlrd. kuna. Prosječni dnevni promet prekonocnih kredita u trećem tromjesečju iznosio 129,5 mil. kuna, a u listopadu 79,8 mil. kuna. Prosječni dnevni promet ostalih kredita u trećem tromjesečju 2005. u odnosu na prethodno tromjesečje smanjio, sa 51,3 mil. kuna na 24,9 mil. kuna. U listopadu je prosječni dnevni promet ostalih kredita iznosio 18,3 mil. kuna.

U trećem tromjesečju 2005. nastavila dominacija prekonocnih kredita u ročnoj strukturi kredita uz posredovanje Tržišta novca Zagreb te je ona dodatno povećana u odnosu na prethodno tromjesečje, sa 56% na 84%, što je tipično za razdoblja smanjene kunske likvidnosti. Među ostalim kreditima nešto više od polovine činili su krediti odobreni na rok od jednog mjeseca, a to znači da se smanjio njihov udio u odnosu na prošlo tromjesečje, kada je iznosio više od 90%.

U trećem tromjesečju 2005. povećao se intenzitet izravne međubankovne prekonocne kreditiranja u usporedbi s prethodnim tromjesečjem. Ostvaren je prosječni dnevni promet od 669,7 mil. kuna (za usporedbu u drugom tromjesečju ostvareno je 300,0 mil. kuna). U listopadu se

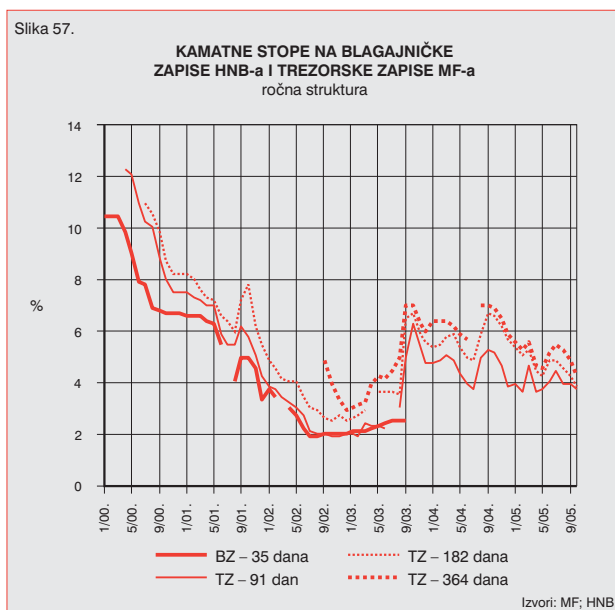
smanjilo međubankovno prekonoćno kreditiranje te je prosječni dnevni promet iznosio 506,3 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na izravne međubankovne prekonoćne kredite, koja je u lipnju iznosila 2,77%, do kolovoza je porasla na 6,75%, a u rujnu i listopadu bila je niža, na razini od 2,83%, odnosno 3,00%.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

Većinu trećeg tromjesečja 2005. obilježilo je smanjeno zanimanje ulagača za trezorske zapise Ministarstva financija zbog slabije likvidnosti bankarskog sektora. Zato se stanje upisanih trezorskih zapisa smanjilo za 857 mil. kuna u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja te je ono na kraju rujna 2005. iznosilo 12,00 mlrd. kuna. U rujnu i listopadu zanimanje se ulagača za ove kratkoročne vrijednosne papire povećalo, pa je tako na kraju listopada stanje upisanih trezorskih zapisa iznosilo 12,04 mlrd. kuna.

U trećem tromjesečju 2005. kamatne stope na trezorske zapise sa svim rokovima dospijeća smanjile su se u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja, pa su se vagane kamatne stope na trezorske zapise s rokovima dospijeća od 91, 182 i 364 dana smanjile sa 4,04%, 4,92% i 5,19% u lipnju na 3,93% 4,27% i 4,85% u rujnu 2005. U listopadu su se kamatne stope na trezorske zapise dodatno snizile i na kraju tog mjeseca vagane kamatne stope za roкове dospijeća od 91, 182 i 364 dana iznosile su 3,71%, 3,91% i 4,28%.

Na kraju trećeg tromjesečja 2005. u strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa, kao što je uobičajeno, prevladavali su zapisi s najdužim rokom dospijeća, koji su činili oko 78% ukupno upisanih zapisa. Slijedili su trezorski zapisi s rokom dospijeća od 182 dana, čiji je udio na kraju trećeg tromjesečja 2005. iznosio nešto više od 20%, dok je udio zapisa s najkraćim rokom dospijeća iznosio oko 2%. U listopadu je porastao udio trezorskih zapisa s najdužim rokom dospijeća na 84%. Istodobno se udio upisanih trezorskih zapisa s rokom dospijeća od 182 dana u ukupnim upisanim trezorskim zapisima smanjio na oko 14%, dok je udio tre-

zorskih zapisa s rokom dospijeća od 91 dana ostao približno 2%.

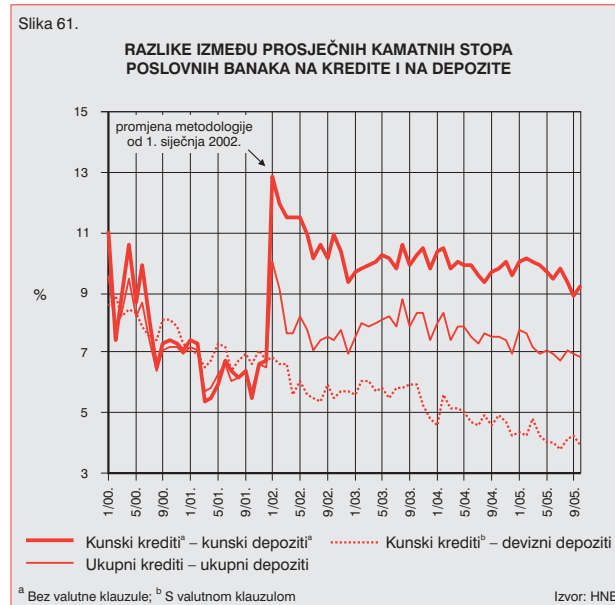
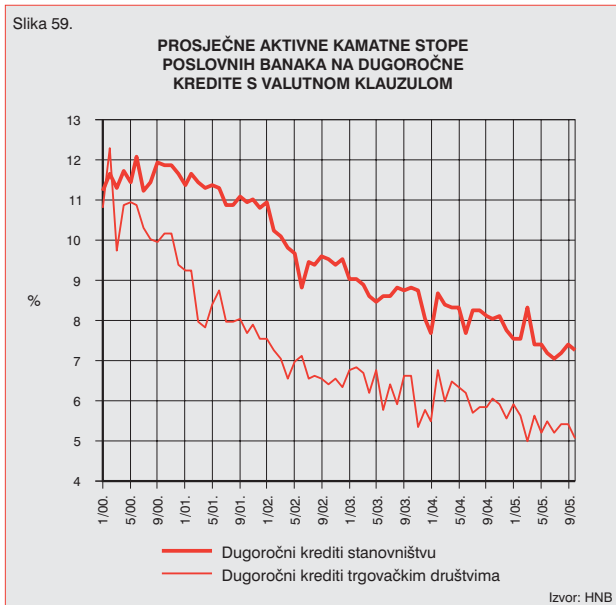
Krajem kolovoza 2005. godine Ministarstvo financija RH izdalo je i trezorske zapise nominirane u eurima, u iznosu od 84,1 mil. EUR, a njihovo je ukupno stanje na kraju listopada iznosilo 110,6 mil. EUR.

Kamatne stope poslovnih banaka

Tijekom trećeg tromjesečja 2005. smanjene su kamatne stope na kratkoročne kredite. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule u lipnju je iznosila 8,19%, u rujnu 8,01%, a u listopadu se dodatno snizila na 7,98%. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, koja je u lipnju iznosila 13,00%, u rujnu je smanjena na 12,04%, što je njezina najniža razina zabilježena do sada. U listopadu je ta kamatna stopa blago porasla, na 12,35%.

Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim

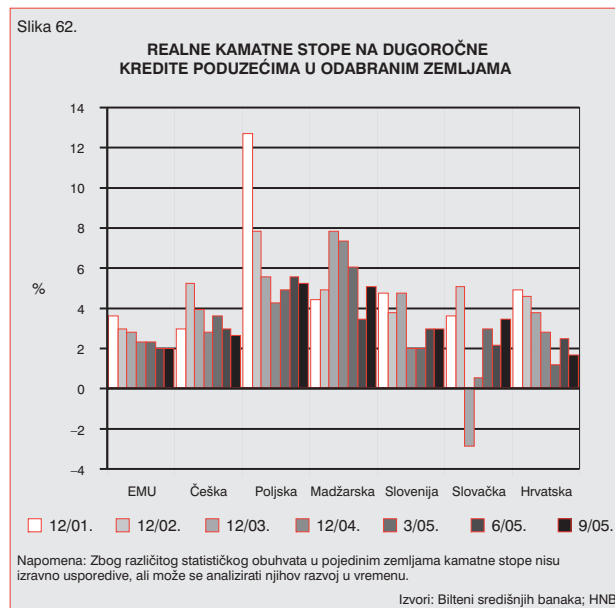
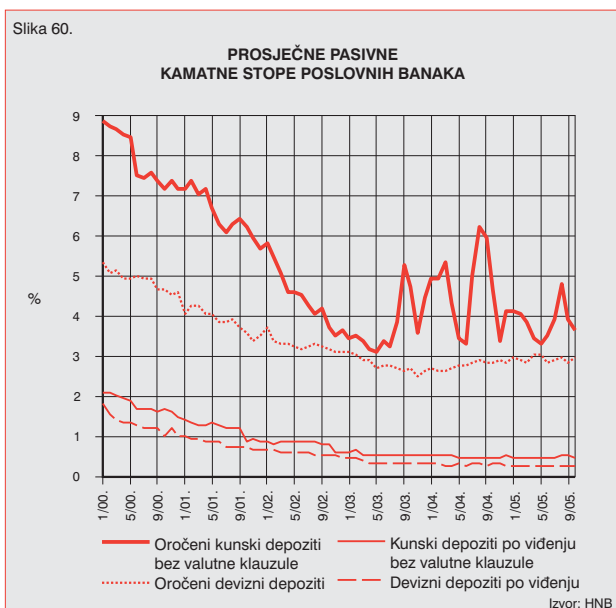

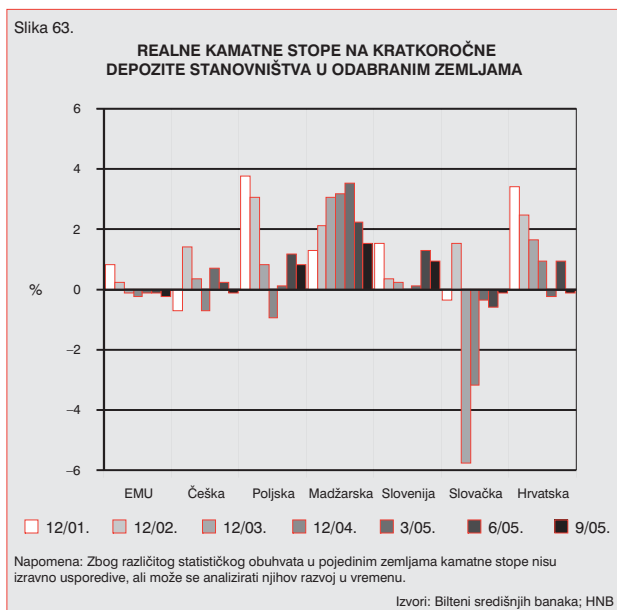
društvima s valutnom klauzulom malo se snizila, sa 5,47%, koliko je iznosila u lipnju, na 5,42 % u rujnu, a u listopadu se dodatno snizila na 5,09%. Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom porasla je sa 7,22% u lipnju na 7,40% u rujnu. To je najvećim dijelom posljedica porasta kamatne stope na ostale dugoročne kunske kredite s valutnom klauzulom stanovništvu, koji čine više od polovine svih dugoročnih kunkskih kredita s valutnom klauzulom odobrenih stanovništvu. U listopadu se vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom snizila na 7,27%.

Pod utjecajem kretanja na novčanom tržištu vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, koja je u lipnju iznosila 3,55%, do rujna se povećala na 3,93% i potom se u listopadu snizila na 3,66%. Što se tiče deviznih depozita, vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite u trećem je tromjesečju neznatno povećana pa je u rujnu iznosila 2,87%, a u listopadu 2,95% (2,86% u lipnju). S druge strane, vagana kamatna stopa na devizne de-

pozite po viđenju, koja je u lipnju iznosila 0,30%, do rujna se smanjila na 0,26%, koliko je iznosila i u listopadu. To je najniža stopa zabilježena do sada.

Razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka u trećem se tromjesečju i u listopadu 2005. blago smanjila. Razlika između kamatnih stopa na ukupne kredite i na ukupne depozite u lipnju je iznosila 7,01 postotni bod, a u rujnu 6,98 postotnih bodova, odnosno u listopadu 6,84 postotna boda. Smanjila se i razlika između kamatnih stopa na kunske kredite bez valutne klauzule i na kunske depozite, sa 9,49 postotnih bodova u lipnju na 8,93 postotna boda u rujnu, što je njezina najniža razina otkako je početkom 2002. godine uvedena nova metodologija izvještavanja o kamatnim stopama banaka. U listopadu je ta razlika porasla na 9,26 postotnih bodova. Razlika između kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i kamatnih stopa na devizne depozite u trećem je tromjesečju porasla sa 4,05 postotnih bodova na 4,23 postotna boda, no u listopadu se snizila na 3,92 postotna boda.

Za razliku od Hrvatske, u EMU su nominalne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima bile otprilike iste kao i u prošlom tromjesečju. U odabranim zemljama srednje i istočne Europe te su stope uglavnom porasle, a smanjenje je zabilježeno u Poljskoj. Nominalne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva nisu se znatno promijenile u većini odabranih zemalja u srednjoj i istočnoj Europi kao ni u EMU. Njihov je pad primjetan samo u Poljskoj i Mađarskoj.

Realne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima u EMU smanjile su se u odnosu na prošlo tromjesečje jer je inflacija porasla, a nominalne su kamatne stope ostale približno na istoj razini. U Mađarskoj i Slovačkoj realne kamatne stope na kredite poduzećima porasle su zbog rasta nominalnih kamatnih stopa i smanjenja inflacije. Suprotno njima, u ostalim odabranim zemljama srednje i istočne Europe ove su se stope snizile, i to ponajprije zbog porasta inflacije u tim zemljama. Od svih zemalja dugoročni trend pada realnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima najizrazitiji je u Hrvatskoj.

Realne kamatne stope na depozite stanovništva već su duže razdoblje negativne u EMU i Slovačkoj, negativnu vrijednost u ovom tromjesečju poprimile su u Češkoj i Hrvatskoj, dok su u ostalim tranzicijskim zemljama pozitivne. Uzrok je smanjenja vrijednosti ove kamatne stope u Hrvatskoj porast inflacije uz istodobno smanjenje nominalnih kamatnih stopa na depozite stanovništva. Ako izuzmemo Poljsku, dugoročni trend smanjenja realne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva, najuočljiviji je upravo u Hrvatskoj.

Tržište kapitala

Nakon što se u drugom tromjesečju 2005. godine trgovina na tržištu kapitala usporila, u trećem je tromjesečju bila izrazito dinamična, a pozitivna kretanja nastavila su se i u listopadu. Treće tromjesečje obilježilo je prije svega veliki porast u trgovanju obveznicama, čemu je najviše pridonijelo trgovanje novom državnom obveznicom izdanom u srpnju s

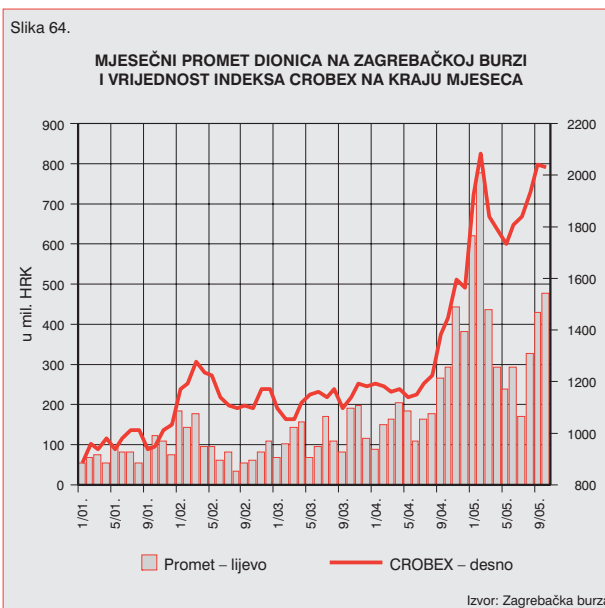
dospijećem 2015. godine. Osim državne, u srpnju je izdana i nova korporacijska obveznica. Uzlazna kretanja prometa, cijena te burzovnih indeksa primijećena su i u većini srednjoeuropskih zemalja. U srpnju se počelo očekivati pristupne pregovore o ulasku u EU pa su se prinosi na hrvatske eu-roobveznice smanjivali, što je potrajalo sve do službenog početka pristupnih pregovora početkom listopada.

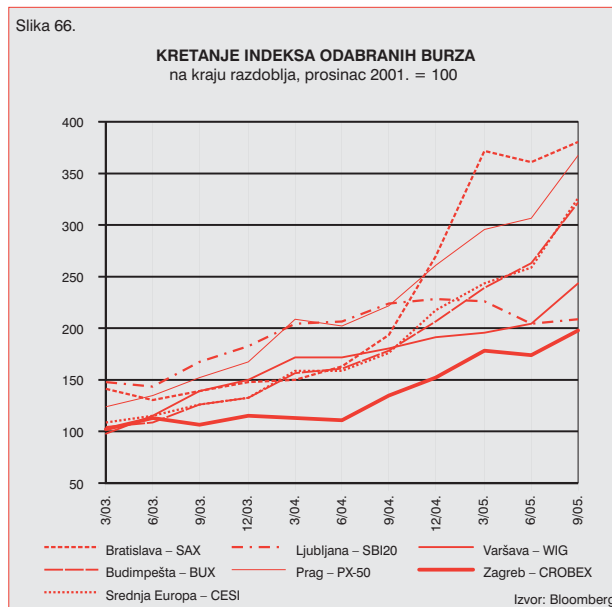
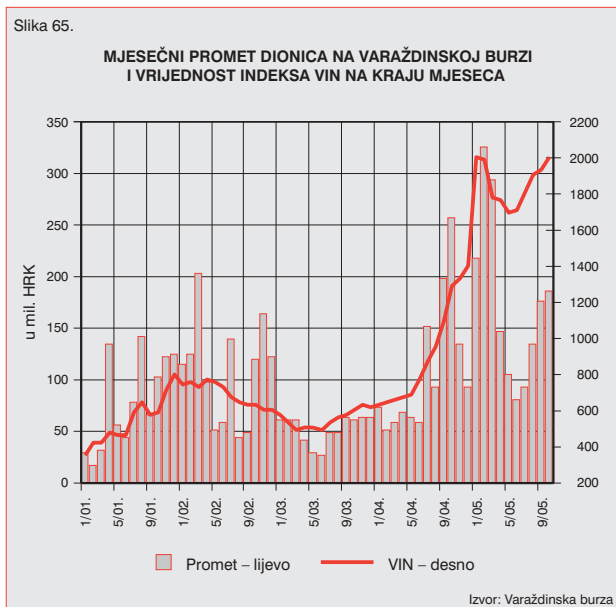
Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

U trećem tromjesečju 2005. godine promet dionica na Zagrebačkoj burzi dosegnuo je 927,2 mil. kuna, što je rast od 12% u odnosu na prošlo tromjesečje, odnosno rast od 53% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Najviše se trgovalo dionicom Adris grupe (17% ukupnog prometa dionica) zatim Plivinom dionicom (10%) te dionicom Kraša (10%). U listopadu je promet dionica na Zagrebačkoj burzi porastao na 479,7 mil. kuna, a to je najviša mjesečna razina prometa zabilježena nakon veljače.

Nakon znatnog smanjenja u drugom tromjesečju vrijednost indeksa CROBEX u trećem je tromjesečju porasla, te je na kraju rujna iznosila 2040 bodova. Rast vrijednosti indeksa CROBEX odraz je istodobnog rasta cijena i prometa dionica koje ulaze u njegov sastav. U mjesecu listopadu CROBEX se neznatno smanjio te je na kraju mjeseca iznosio 2026 bodova.

Tijekom trećeg tromjesečja tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi porasla je, pa je na kraju rujna iznosila 76.770 mil. kuna (odnosno 34,5% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu), što je za 8,0 mlrd. kuna ili 11,6% više nego na kraju lipnja. Rast tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi rezultat je istodobnog rasta likvidnosti dionica i rasta njihovih cijena. Naime, u izračun tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovito trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana, odnosno tri mjeseca, iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovicu, odnosno za tri četvrtine. Zbog porasta cijena većine dionica na Zagrebačkoj burzi

tijekom listopada porasla je tržišna kapitalizacija dionica i na kraju tog mjeseca iznosila je 79.938 mil. kuna.

Na Varaždinskoj burzi tržišna kapitalizacija aktivnih dionica na kraju trećeg tromjesečja iznosila je 57.686 mil. kuna ili za 2,7 mil. kuna više nego na kraju drugog tromjesečja, odnosno za 117% više nego na kraju istog razdoblja prethodne godine. Pošto je u lipnju ukupan promet na Varaždinskoj burzi bio na najnižoj mjesečnoj razini u posljednjih godinu dana (86,3 mil. kuna), u trećem se tromjesečju povećavao pa je u rujnu iznosio 178,7 mil. kuna, a u listopadu 186,3 mil. kuna. Promet dionica u trećem je tromjesečju iznosio 405,4 mil. kuna, što je za 22% više nego u drugom tromjesečju, odnosno za 111% više nego u istom razdoblju 2004. godine. Najveći utjecaj na porast prometa na Varaždinskoj burzi imalo je redovito trgovanje. U ukupnoj strukturi prometa oko 51% ostvareno je trgovanjem dionicama javnih dioničkih društava, dok je udio prometa u kotaciji slobodnog tržišta iznosio 47%. Promet u segmentu druge kotacije u kojoj se nalazi samo jedna dionica, već je duže vrijeme zanemariv, a u kotaciji prava, u kojoj se trguje pravima nekadašnjeg Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva i pravima Ministarstva financija, promet je u trećem tromjesečju 2005. iznosio 3,2 mil. kuna, odnosno 1% ukupnog prometa na Varaždinskoj burzi.

Rast vrijednosti indeksa VIN koji je započeo u lipnju, nastavio se i u trećem tromjesečju. Na kraju tog tromjesečja

VIN je iznosio 1937 bodova, što je za 14% više nego na kraju drugog tromjesečja. Najveći utjecaj na porast vrijednosti ovog indeksa uobičajeno ima dionica društva “Ericsson Nikola Tesla”, koja je u prvih devet mjeseci 2005. godine imala uvjerljivo najveći udio u redovitom prometu (28%). Vrijednost indeksa VIN nastavila je rasti i u listopadu, te je na kraju tog mjeseca dosegla 2001 bod – najvišu razinu zabilježenu do sada.

Nakon usporavanja u drugom tromjesečju, na tržištima svih promatranih zemalja Srednje i Istočne Europe u trećem tromjesečju 2005. također je zabilježen rast burzovnih indeksa. Vrijednost kombiniranog indeksa srednjoeuropskih burza, CESI-ja, u trećem je tromjesečju nastavila rasti do razine od 3375 bodova, što je za 26,5% više nego na kraju prošlog tromjesečja. U izračun CESI-ja ulaze cijene dionica odabranih prvorazrednih kompanija koje su uvrštene na Budimpeštansku, Bratislavsku, Ljubljansku, Prašku i Varšavsku burzu, a najveće ponderere imaju dionice s Varšavske i Praške burze. Tijekom trećeg tromjesečja 2005. godine porasli su indeksi burza svih promatranih zemalja, ovim redom: Budimpeštanske (22,5%), Praške (20,1%), Varšavske (19,3%), Zagrebačke (12,9%), Bratislavske (5,4%) i Ljubljanske burze (2,1%).

Na promatranim burzama zemalja Srednje i Istočne Europe, osim Bratislavske i Ljubljanske burze, tržišna kapitalizacija dionica i obveznica uglavnom raste još od početka

Tablica 3. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Rujan 2005.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,3	99,2	2,0	207,9	236,3	2,6
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	172,7	5,4	0,5	56,6	4,3	22,2
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	0,2	32,6	2,0	60,8	32,0	2,5
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	125,3	1,8	0,5	16,6	0,6	21,2
Brzina prometa ^d	1,5	85,0	8,4	118,9	51,9	6,7
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), na kraju mjeseca	4.136	30.800	6.230	44.048	68.059	10.347
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), na kraju mjeseca	10.440	38.900	5.662	21.328	4.394
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	12,5	38,3	24,0	51,1	61,6	37,4
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	31,5	48,4	21,8	24,7	n.a.	15,9
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	40,8	55,7	-8,5	40,9	26,9	30,4
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	-2,8	6,4	-1,3	7,6	7,8	5,5

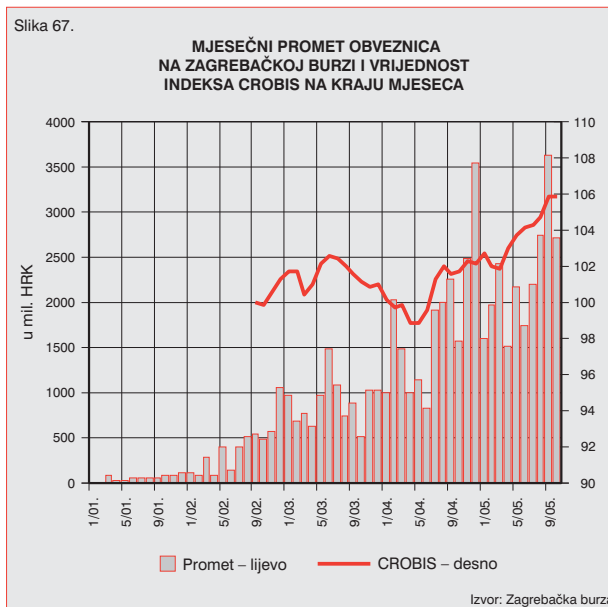
^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2004.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionica × 100/tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg, izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE i Zagrebačke burze

2003. godine. U prometu dionica sve su burze, osim Bratislavske, zabilježile porast, dok je u prometu obveznica pad zabilježen na Ljubljanskoj i Praškoj burzi. Promet dionica u usporedbi s prometom na Zagrebačkoj burzi uobičajeno je slabiji na Bratislavskoj burzi, a u trećem tromjesečju 2005. osim na Bratislavskoj bio je slabiji i na Ljubljanskoj burzi. Od promatranih burza promet obveznica veći od onog na Zagrebačkoj burzi bilježe samo Bratislavska i Praška burza, što je već ustaljeno.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Na hrvatskom tržištu dužničkih vrijednosnih papira u trećem tromjesečju 2005. godine zabilježena su dva izdanja novih obveznica. Sredinom srpnja poduzeće Medika d.d. izdalo je trogodišnju korporacijsku obveznicu od 16,5 mil. EUR u kunsnoj protuvrijednosti s kuponskom kamatnom stopom od 4,5%. Cijena obveznice pri izdavanju bila je 99,778. Također, sredinom srpnja Republika Hrvatska izdala je na domaćem tržištu novu državnu obveznicu s dospijanjem 2015. godine u iznosu od 350 mil. EUR, uz kuponsku kamatnu stopu od 4,25%. Cijena pri izdavanju iznosila je 98,845, dok je razlika prinosa pri izdavanju u odnosu na referentnu njemačku državnu obveznicu iznosila 104 bazna boda. U srpnju je na Zagrebačku burzu uvrštena i sedma tranša komercijalnih zapisa (službenih instrumenata tržišta novca) poduzeća Jadranka d.d. u vrijednosti 10 mil. kuna s rokom dospijanja od godinu dana, a početkom studenoga uvršteni su i komercijalni zapisi poduzeća Medika d.d. u vrijednosti od 40 mil. kuna, također s rokom dospijanja od godinu dana. Time je Medika d.d. postala prvo hrvatsko poduzeće koje je na burzu uvrstilo dionice, obveznice i komercijalne zapise.

Na kraju listopada 2005. na domaćim burzama kotiralo je osam državnih obveznica, dvije obveznice jedinica lokalne samouprave, dvije obveznice državnih agencija (obveznica Državne agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i obveznica HBOR-a) te osam korporacijskih obveznica.

Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i državnih agencija na kraju trećeg tromjesečja 2005. iznosila je 3,5 mlrd. EUR (25,7 mlrd. kuna), a korporacijskih obveznica 605 mil. EUR (4,5 mlrd. kuna). Budući da se do kraja listopada tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i državnih agencija kao ni tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica nisu mijenjale, one su se zadržale na razini s kraja rujna od 11,5%, odnosno 2,0% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu.

Trgovanje obveznicama na Zagrebačkoj burzi u trećem tromjesečju 2005. bilo je vrlo intenzivno, te je ostvaren najveći zabilježeni tromjesečni promet, u iznosu od 8,6 mlrd. kuna, odnosno za 3,1 mlrd. kuna ili 57,3% više nego u drugom tromjesečju. U rujnu je također zabilježen najveći mjesečni promet obveznica do sada, u iznosu od 3,6 mlrd. kuna. Tijekom listopada promet obveznica se smanjio, no i dalje je iznosio visokih 2,7 mlrd. kuna. U trećem tromjesečju najviše se trgovalo obveznicama Republike Hrvatske s dospijanjima

Tablica 4. Izdanja obveznica na domaćem tržištu, stanje na dan 31.10.2005.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijanje	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 31.10.2005.
DAB-O-05CA	DAB	19.12.2000.	19.12.2005.	EUR	225.000.000	8,375%	103,60	8,084%
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	111,20	6,183%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	118,65	5,794%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	105,00	5,833%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	113,00	4,867%
RHMF-O-077A	Republika Hrvatska	7.7.2004.	7.7.2007.	EUR	400.000.000	3,875%	101,40	3,821%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	200.000.000	5,375%	105,00	5,119%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	110,75	6,095%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	103,25	4,116%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,35	6,413%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	–	–
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-O-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-O-086A	Hypo-Alpe-Adria Bank	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	101,50	6,404%
BNAI-O-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	–	–
PODR-O-072A	Podravka d.d.	20.2.2004.	20.2.2007.	EUR	27.000.000	5,000%	101,20	4,941%
AGRK-O-074A	Agrokor d.d.	3.4.2002.	3.4.2007.	EUR	230.000.000	11,000%	107,15	10,266%
PLVA-O-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	107,20	5,364%
ATGR-O-077A	Atlantic Grupa d.o.o.	15.7.2004.	15.7.2007.	EUR	15.000.000	5,750%	101,90	5,643%
MDKA-O-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	–	–

^a U redovitom prometu. Izvor: Zagrebačka burza, mjesečno izvješće za listopad 2005.

Tablica 5. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske, stanje na dan 31.10.2005.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.12.2004.	Razlika prinosa ^a 31.3.2005.	Razlika prinosa ^a 30.6.2005.	Razlika prinosa ^a 30.9.2005.
Londonški klub, serija A, 2006.	31.7.1996.	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			87	91	79	26
Londonški klub, serija B, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			116	117	111	96
Euroobveznice, 2006.	10.3.1999.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	375	15	30	17	7
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	42	59	67	38
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	38	46	61	35
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	41	53	62	36
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	42	59	61	32
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	135	39	29	33	33
Samurajske obveznice, 2006.	23.2.2001.	JPY	25.000.000.000	2,50%	2,50%	152	34	25	25	25
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	144	44	43	42	35
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	62	46	49	54

^a Prema usporedivoj obveznici. Izvor: Bloomberg

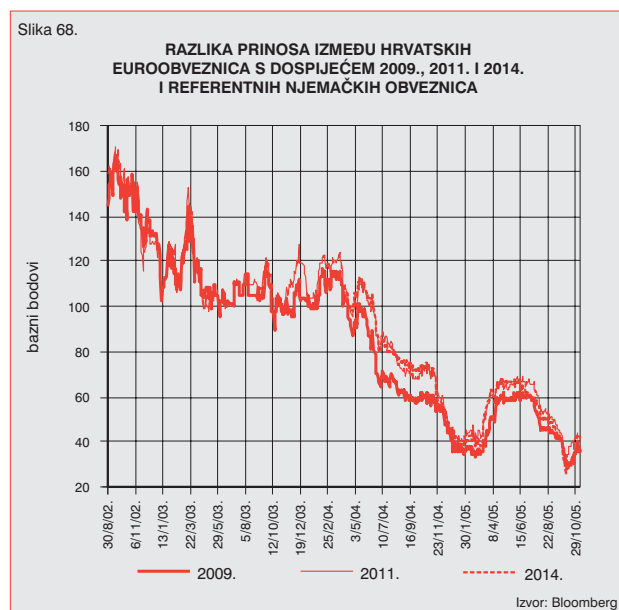
2014., 2019., 2015. i 2007. godine, čiji je udio u ukupnom tromjesečnom prometu obveznica iznosio 72%. Tijekom listopada najviše se trgovalo novom državnom obveznicom izdanom u srpnju.

U trećem tromjesečju nastavio se rast vrijednosti obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a, koji je započeo u drugom tromjesečju, pa je tako na kraju rujna njegova vrijednost iznosila 105,8, dok je na kraju lipnja iznosila 104,1. Znatno utjecaj na porast vrijednosti indeksa CROBIS u rujnu je imala njegova revizija, kojom je u izračun indeksa uvrštena i desetogodišnja državna obveznica s dospijecom 2015. godine, te joj je dodijeljena težina od 11,55%. Do kraja listopada vrijednost CROBIS-a zadržala se na razini iz rujna.

Budući da u skladu s planiranim smanjenjem inozemnog zaduživanja Republika Hrvatska u trećem tromjesečju 2005. nije izdavala obveznice na inozemnim tržištima, na kraju listopada na inozemnim tržištima ukupno je kotiralo 11 izdanja hrvatskih obveznica. Dva izdanja nominirana su u američkim dolarima (riječ je o državnim obveznicama koje su zamijenile dug gospodarskih subjekata u RH prema Londonском klubu), pet ih je nominirano u eurima i četiri u japanskim jenima. Ukupna nominalna vrijednost svih 11 izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju listopada 2005. iznosila je 33,7 mlrd. kuna, odnosno 4,6 mlrd. EUR.

Krajem srpnja započelo je razdoblje očekivanja početka pregovora o pristupanju EU, pa su zahtijevani prinosi na hrvatske euroobveznice počeli opadati. Zbog postizborne krize u vezi s formiranjem vlade u Njemačkoj, zahtijevani prinosi na njemačke euroobveznice počeli su rasti pa se smanjila razlika prinosa hrvatskih i njemačkih euroobveznica. Na kraju rujna razlike prinosa hrvatskih euroobveznica s rokovima dospijeca 2009., 2011. i 2014. iznosile su 35, 38 i 21 bazni bod što je znatno smanjenje u odnosu na kraj lipnja, kada su razlike prinosa za iste euroobveznice iznosile 61, 67 i 61 bazni bod. Do kraja listopada te su razlike blago porasle pa su za rokove dospijeca 2009., 2011. i 2014. iznosile 35, 42 i 37 baznih bodova.

Razlike prinosa euroobveznica zemalja novih članica EU u odnosu na referentne njemačke obveznice počele su opadati još u drugom tromjesečju, a u trećem se spomenuti trend nastavio. Na kraju trećeg tromjesečja razlika prinosa u svim zemljama novim članicama znatno se smanjila u odnosu na lipanj, jer su porasli prinosi na njemačke euroobveznice zbog neizvjesnosti u vezi s ishodom parlamentarnih izbora u toj zemlji. U listopadu su se, nakon smirivanja političke situacije u Njemačkoj, prinosi na njemačke obveznice smanjili na razinu iz kolovoza, ali su se smanjili i prinosi na hrvatske euroobveznice, pa je razlika prinosa za Hrvatsku opet manja nego za Rumunjsku. Razlika prinosa bugarske eu-

roobveznice s dospijanjem 2007. godine u odnosu na referentnu njemačku obveznicu, unatoč slabijim ekonomskim pokazateljima, i dalje se nalazi znatno ispod razlike prinosa hrvatske euroobveznice s dospijanjem 2009. godine.

Međunarodne transakcije

Kretanja u platnoj bilanci tijekom trećeg tromjesečja 2005. godine bila su pod dvojakim utjecajem. S jedne je strane naglašen rast prihoda od usluga pruženih u turizmu rezultirao godišnjim rastom pozitivnog salda na tekućem računu platne bilance RH. Istodobno je, međutim, nastavljeno jačanje neravnoteže u robnoj razmjeni s inozemstvom, zabilježen je rast neto rashoda po faktorskim dohocima i smanjen je neto priljev od tekućih transfera.

Kretanje bruto inozemnog duga obilježili su sezonski čimbenici. Smanjenje razine inozemnoga duga na kraju trećeg u usporedbi s vrijednošću inozemnoga duga zabilježenog na kraju drugog tromjesečja tekuće godine poglavito je rezultat aktivnosti banaka, odnosno činjenice da su banke pojačani priljev deviza u turističkoj sezoni djelomično iskoristile za smanjenje svojih inozemnih obveza.

Račun tekućih transakcija

U trećem tromjesečju 2005. godine na tekućem računu zabilježen je suficit u vrijednosti 2,3 mlrd. EUR, što čini godišnji rast od 13,8%. Pozitivna kretanja na tekućem računu pritom su u potpunosti posljedica uspješne turističke sezone, na što upućuju i fizički i financijski pokazatelji.

Tijekom trećeg tromjesečja strani su gosti ostvarili za 7,7% više dolazaka, dok je godišnji rast noćenja stranih gostiju dosegao 10,1%. Kumulativni podaci za prvih devet mjeseci 2005. godine pokazuju da su najveći rast broja noćenja u komercijalnom smještaju ostvarili gosti iz Francuske, Italije, Mađarske, Velike Britanije i Švedske, dok su nešto manje od polovice ukupno ostvarenih noćenja inozemnih gostiju ostvarili putnici iz Njemačke, Italije i Slovenije. Promatrano po županijama najviše su noćenja strani gosti ostvarili u Istarskoj, Primorsko-goranskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji, na koje se odnosi više od dvije trećine ukupnih noćenja. Najizrazitiji godišnji rast noćenja stranih gostiju pak bilježi se u Splitsko-dalmatinskoj, Zadarskoj i Šibensko-kninskoj županiji.

Posljedica su odličnih fizičkih pokazatelja, ali i kretanja prosječne potrošnje po putniku, također povoljni financijski rezultati. Prihodi od usluga pruženih u turizmu dosegli su tako 4,1 mlrd. EUR, što je za 12,3% više nego u trećem tromjesečju 2004. godine. Zbog smanjenih rashoda na osnovi turističke potrošnje koju su hrvatski rezidenti ostvarili na svojim putovanjima u inozemstvu, neto priljevi od izvoza usluga pokazuju još naglašeniji godišnji rast (16,7%).

Osim u turizmu, pozitivni rezultati u trećem tromjesečju 2005. bilježe se i kod drugih usluga. Tako je vidljiv i snažan godišnji rast neto priljeva na osnovi usluga prijevoza, čemu najviše pridonosi rast neto prihoda od pomorskog i zračnog prijevoza. S druge strane, na godišnjoj su razini značajno smanjeni neto rashodi koji se odnose na ostale usluge, na što

je najviše utjecao godišnji pad neto uvoza arhitektonskih, inženjerskih i ostalih tehničkih usluga te usluga trgovanja i ostalih usluga vezanih uz trgovinu, kao i rast neto izvoza telekomunikacijskih usluga.

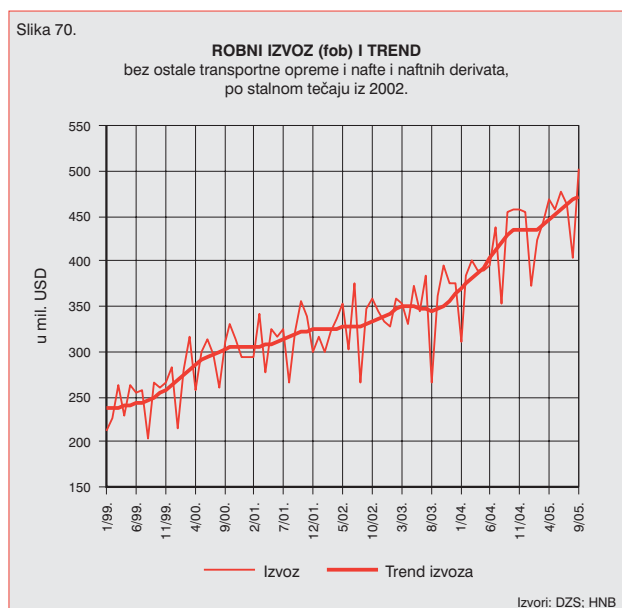
Rast negativnog salda na računu faktorskih dohodaka, zabilježen u trećem tromjesečju tekuće godine, pod snažnim je utjecajem kretanja u baznome razdoblju usporedbe, u kojem je jedna velika multinacionalna kompanija sa sjedištem u Hrvatskoj prijavila visok prihod na osnovi ostvarene zadržane dobiti. Osim toga rast ukupnoga inozemnoga duga u proteklome srednjoročnom razdoblju rezultirao je godišnjim rastom plaćenih kamata po inozemnim obvezama. Na računu tekućih transfera zabilježen je pad neto prihoda, uglavnom zbog toga što su porasli rashodi države.

Robna razmjena

Prema podacima DZS-a u razdoblju od siječnja do rujna 2005. godine ukupan robni izvoz iznosio je 6,5 mlrd. USD, a robni uvoz 13,7 mlrd. USD. Negativan saldo u robnoj razmjeni tako se u prvih devet mjeseci 2005. povećao na godišnjoj razini za 14,5%, a za 0,6 postotnih bodova pogoršao se i pokazatelj pokrivenosti uvoza izvozom (u prvih devet mjeseci 2005. Hrvatska je samo 47,4% svojega robnoga uvoza pokrivala svojim robnim izvozom). Pogoršanje vanjskotrgovinske neravnoteže posljedica je usporavanja hrvatskoga robnoga izvoza, ali i rasta robnoga uvoza.

U prvih devet mjeseci 2005. godišnja stopa rasta ukupnoga robnog izvoza iznosila je 10,2%, izraženo po stalnome tečaju iz 2002., dok je u istom razdoblju 2004. zabilježen godišnji rast od 21,5%. Usporavanje robnoga izvoza pretežno je određeno znatno slabijim ostvarenjima u izvozu brodova, što bi trebalo biti djelomično nadomješteno većim doprinosom izvoza brodova rastu ukupnoga izvoza u posljednjem tromjesečju tekuće godine.

Isključi li se izvoz brodova, ostvarenja robnoga izvoza znatno su povoljnija, a godišnji rast u prvih devet mjeseci 2005. godine (15,4%) otprilike je na prošlogodišnjoj razini. Unatoč činjenici da je u razdoblju od siječnja do rujna 2005.

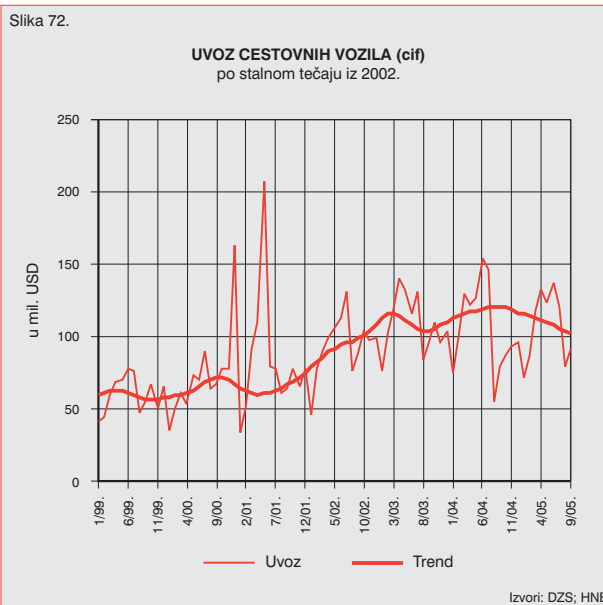

količina izvezena nafte i naftnih derivata iz Hrvatske na godišnjoj razini smanjena za 6%, značajan porast cijena energenata na svjetskim tržištima rezultirao je naglašenim porastom njihove izvezena vrijednosti, pa se nafta i naftni derivati ističu najvećim doprinosom rastu ukupnoga hrvatskoga robnog izvoza.

Većina ostalih odsjeka Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije (SMTK) ne pokazuje znakove slabljenja izvozne dinamike, na što upućuje podatak da je robni izvoz iz kojeg su isključeni brodovi te nafta i naftni derivati, u razdoblju od siječnja do rujna 2005. imao godišnji rast od 14%, odnosno za 0,6 postotnih bodova više od usporedivog podatka za 2004. godinu. Osim nafte i naftnih derivata svojim doprinosom godišnjem rastu ukupnoga robnog izvoza u razdoblju od siječnja do rujna 2005. tako se ističu rast izvoza: šećera i proizvoda od šećera (čiji je izvoz otprilike pet puta viši nego u istome razdoblju 2004.), specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane (godišnji rast po tekućem tečaju iznosi 54,1%, a najviše se odnosi na izvoz strojeva i opreme za niskogradnju i građevinske poslove, poljoprivredne strojeve te strojeve za mljevenje papira i pulpe), zemnog i industrijskog plina (46,1%) te raznih gotovih proizvoda (30,6%).

Godišnja stopa rasta ukupnoga robnog uvoza u prvih devet mjeseci 2005. iznosila je 11,5%, izraženo po stalnome tečaju iz 2002., što je za 1,7 postotnih bodova više nego u istome razdoblju prethodne godine. Glavni čimbenik ubrzanja ukupnoga robnog uvoza jest snažan rast uvoza nafte i naftnih derivata. Kako godišnji rast uvezena količine spomenutih energenata iznosi samo 2,4%, porast uvezena vrijednosti, kao i u slučaju robnoga izvoza, gotovo je u cijelosti rezultat porasta njihovih cijena (47% na godišnjoj razini, izraženo po tekućem tečaju). Isključi li se uvoz nafte i naftnih derivata iz ukupnoga robnog uvoza, godišnji rast robnog uvoza užeg obuhvata iznosi 7,5%, izraženo po stalnome tečaju, što je za 0,9 postotnih bodova manje nego u istome razdoblju prethodne godine.

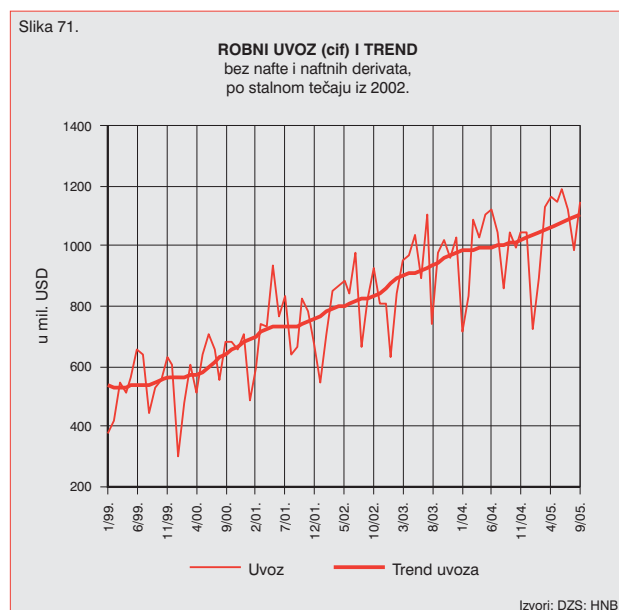
Među odsjecima SMTK, osim nafte i naftnih derivata, glavni doprinos rastu ukupnoga robnog uvoza u prvih devet mjeseci 2005. daju rast uvoza: električne energije (godišnji

rast po tekućem tečaju iznosi 83,4%), željeza i čelika (14,6%), zemnog i industrijskog plina (41%) te raznih gotovih proizvoda (13,6%). Za razliku od toga nastavlja se smanjenje uvoza cestovnih vozila za koji je u prvih devet mjeseci 2005. na godišnjoj razini zabilježena negativna stopa promjene od 2,5%, izraženo po stalnome tečaju.

Kad je riječ o geografskoj strukturi robnoga izvoza, nastavlja se trend blagog smanjenja udjela zemalja članica Europske unije u ukupnome hrvatskom izvozu robe. Promatranu po zemljama Grčka, Italija i Slovenija ističu se svojim doprinosima godišnjem rastu hrvatskoga robnoga izvoza u prvih devet mjeseci 2005. godine. Pritom se izvoz u Grčku gotovo u potpunosti odnosi na izvoz brodova, u Italiju se najviše izvoze brodovi, naftni plinovi, puloveri i šećer, a u Sloveniju se najviše izvoze dijelovi motornih vozila, proizvodi od kože te otpaci od željeza i čelika. Unatoč apsolutnom rastu izvoza u spomenute zemlje smanjuje se udio zemalja članica Europske unije u ukupnome robnom izvozu. Naime, istodobno Hrvatska bilježi značajno naglašeniji rast izvoza u zemlje u razvoju, što rezultira kontinuiranim porastom udjela tih zemalja u strukturi ukupnoga robnog izvoza. Pritom se može izdvojiti rast izvoza u Srbiju i Crnu Goru (kamo se najviše izvoze naftni derivati, proizvodi za prijevoz i pakiranje robe te cigarete), Bosnu i Hercegovinu (naftni derivati, cigarete, cement i električna energija) te Ujedinjene Arapske Emirate (naftni derivati, električni transformatori i cigarete).

Glavni doprinos godišnjem porastu ukupnog uvoza robe u prvih devet mjeseci 2005. daje rast uvoza iz Rusije, Kine, Njemačke i Rumunjske (na četiri navedene zemlje odnosi se oko polovice ukupnog porasta robnog uvoza). Pritom je uvoz iz Rusije gotovo u potpunosti određen uvozom nafte i naftnih derivata. Na naftne derivate ujedno se odnosi i više od dvije trećine uvoza iz Rumunjske, odakle je također izrazit uvoz živih goveda. Iz Kine se najviše uvoze razni tekstilni proizvodi, računala te odašiljači radiotelefonije. Porastu udjela zemalja u razvoju u ukupnome uvozu robe također pridonosi znatan rast uvoza iz Bosne i Hercegovine, Turske i Bugarske. Među razvijenim zemljama najviše je porastao

Tablica 6. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

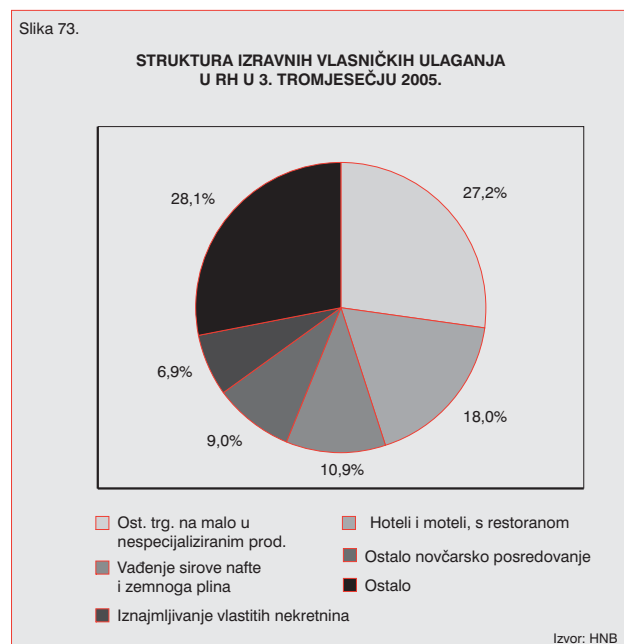
Izvoz	2003.	2004.	I.-IX. 2004. ^a	I.-IX. 2005. ^a
Razvijene zemlje	74,6	71,7	72,3	69,1
EU-25	67,6	64,6	65,4	63,1
Slovenija	8,3	7,5	7,3	8,0
Mađarska	1,3	1,3	1,2	1,5
EU-15	54,7	51,4	52,5	49,4
Austrija	7,7	9,4	9,6	7,3
Italija	26,7	22,9	23,4	22,4
Njemačka	11,9	11,2	11,5	10,4
Efta	0,8	1,0	1,0	1,2
Zemlje u razvoju	25,4	28,3	27,7	30,9
Cefta	0,7	1,2	0,9	1,4
Bosna i Hercegovina	14,4	14,4	14,0	13,7
Srbija i Crna Gora	3,1	3,7	3,3	4,3
Rusija	1,2	1,4	1,5	1,3
Uvoz	2003.	2004.	I.-IX. 2004. ^a	I.-IX. 2005. ^a
Razvijene zemlje	80,8	77,4	78,2	74,3
EU-25	72,0	69,5	70,2	66,0
Slovenija	7,4	7,1	7,3	7,0
Mađarska	3,0	3,1	3,0	3,1
EU-15	56,6	54,2	54,7	50,8
Austrija	6,6	6,8	6,8	5,9
Italija	18,2	17,1	17,2	15,6
Njemačka	15,6	15,5	15,4	14,8
Efta	1,8	1,6	1,5	1,7
Zemlje u razvoju	19,2	22,6	21,8	25,7
Cefta	1,2	1,5	1,4	2,4
Bosna i Hercegovina	1,6	2,1	2,1	2,5
Srbija i Crna Gora	0,5	0,8	0,8	0,9
Rusija	4,8	7,3	6,9	8,6

^a Privremeni podaci. Izvor: DZS

uvoz iz Njemačke, pri čemu se može izdvojiti uvoz osobnih automobila i drugih motornih vozila te uvoz lijekova.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

U trećem tromjesečju 2005. godine neto inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku iznosila su 0,3 mlrd. EUR, pri čemu su izravna ulaganja u Hrvatsku stagnirala na razini ostvarenoj u istome razdoblju prethodne godine. Struktura izravnih vlasničkih ulaganja pokazuje da je u ostalu trgovinu na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama uloženo nešto više od

četvrtine ukupnih ulaganja. Veličinom udjela slijede investicije u hotele i motele, ulaganja u vađenje sirove nafte i zemnog plina, ulaganja u novčarsko posredovanje (dokapitalizacija pojedinih banaka u inozemnom vlasništvu) te investicije u iznajmljivanje vlastitih nekretnina.

Neto odljev financijskih sredstava na računu portfeljnih ulaganja u trećem tromjesečju 2005. godine iznosio je 0,4 mlrd. EUR, na što je poglavito utjecao rast inozemne aktive banaka. Naime, banke su dio snažnog priljeva deviznih depozita tijekom turističke sezone iskoristile za poboljšanje svoje neto inozemne pozicije, odnosno rast inozemne imovine (ulaganja u inozemne obveznice) te smanjenje svojih obveza prema inozemstvu. Istodobno su smanjene i obveze države po portfeljnim ulaganjima jer je u srpnju podmirena druga redovita polugodišnja obveza prema Londonskome klubu, pri čemu nisu zabilježena nova izdanja obveznica domaćih sektora na inozemnim tržištima.

Na računu ostalih ulaganja u trećem tromjesečju 2005. također je zabilježen neto odljev financijskih sredstava, i to u iznosu od 0,5 mlrd. EUR. Taj je odljev posljedica rasta inozemne imovine domaćih sektora i, što je još izraženije, smanjenja obveza po ostalim ulaganjima (gotovina i depoziti, trgovinski krediti i krediti). Rast inozemne imovine po ostalim ulaganjima najviše se odnosi na rast trgovinskih kredita koje su domaći sektori odobrili nerezidentima. Rast inozemne gotovine i depozita poslovnih banaka i smanjenje obveza banaka na osnovi gotovine i depozita rezultirali su neto odljevom financijskih sredstava. S druge strane, tijekom trećeg tromjesečja 2005. godine inozemni krediti koje su koristili poduzeća i država premašili su iznos otplaćenih dospjelih obveza na toj osnovi, dok su banke otplatile puno više dospjelih inozemnih kredita nego što su koristile novih kredita iz inozemstva.

Platnobilančni podaci (koji ne uključuju utjecaj međunarodnih promjena) pokazuju da su se međunarodne pričuve HNB-a tijekom trećeg tromjesečja 2005. smanjile za 68 mil. EUR. Pad pričuve prvenstveno je posljedica prodaje deviza državi i pada granične obvezne pričuve te pada deviznog dijela obvezne pričuve na ime povećanja njezina kunskog dijela. Prema podacima monetarne statistike (uključuju međunarodne promjene) na kraju rujna 2005. međunarodne su pričuve iznosile 6.999 mil. EUR. Razdioba po instrumentima pokazuje da u strukturi međunarodnih pričuva prevladavaju ulaganja u dužničke vrijednosne papire te u gotovinu i depozite kod inozemnih banaka, dok se samo manji dio od-

Tablica 7. Struktura međunarodnih pričuva HNB-a, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2003.	2004.	III.2005.	VI.2005.	IX.2005.
Stanje	6.554	6.436	6.700	7.066	6.999
Udjeli					
1. Devizne pričuve	87,6	96,9	96,3	95,5	97,1
a) Dužnički vrijednosni papiri	48,9	50,7	49,0	48,3	48,4
b) Ukupno gotovina i depoziti kod	38,6	46,2	47,2	47,2	48,7
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	4,1	3,6	3,0	2,9	2,9
(ii) banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	34,5	42,6	44,3	44,3	45,8
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Obratni repo poslovi	12,4	3,1	3,7	4,5	2,9

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti. Izvor: HNB

nosi na obratne repo poslove. U listopadu 2005. međunarodne pričuve uvećane su za dodatnih 130 mil. EUR na mjesечноj razini, i to je poglavito rezultat dviju deviznih intervencija na kojima je HNB od banaka otkupio ukupno 116 mil. EUR.

Inozemni dug

Na kraju rujna 2005. godine bruto inozemni dug Hrvatske dosegao je 24 mlrd. EUR, te je u prvih devet mjeseci ove godine ukupno uvećan za 1,4 mlrd. EUR ili 6%. Pritom valja naglasiti kako je, nakon prvog polugodišta koje je obilježilo usporavanje rasta inozemnog duga, u trećem tromjesečju došlo izravno do njegova smanjenja (bruto inozemni dug na kraju rujna 2005. godine manji je za 0,2 mlrd. EUR u usporedbi sa stanjem na kraju lipnja tekuće godine). Tome je najviše pridonijelo smanjenje inozemne pasive poslovnih banaka, ali i trend smanjenja inozemnog duga države. Za razliku od toga, zamjetno je sve naglašenije zaduživanje ostalih domaćih sektora na inozemnim tržištima.

Glede povećanja udjela u ukupnome inozemnom dugu prednjače ostali domaći sektori. Kad se dugu ostalih domaćih sektora, koji se najvećim dijelom odnose na poduzeća, pribroje izravna ulaganja u poduzeća, dug ostalih domaćih sektora iznosi 8,8 mlrd. EUR ili 36,6% ukupnoga duga. Osim dužničkih ulaganja u poduzeća inozemni dug na osnovi izravnih ulaganja uključuje i hibridne i podređene instrumente banaka, koji su na kraju rujna 2005. iznosili 0,3 mlrd. EUR. Valja istaknuti kako se oko četvrtine ukupnog rasta inozemnog duga ostalih domaćih sektora (1,3 mlrd. EUR),

zajedno s izravnim ulaganjima u poduzeća, odnosi na rast duga kuća za lizing. Naime, inozemni dug kuća za lizing na kraju rujna 2005. iznosio je 1,7 mlrd. EUR, što je za 0,3 mlrd. EUR više nego na kraju 2004. godine. Unutar ostalih domaćih sektora izdvaja se rast inozemnog duga javnih trgovačkih poduzeća, koja su u 100%-tnom vlasništvu države, i, osobito, ostalih trgovačkih poduzeća, koja su u većinskom privatnom vlasništvu. Istodobno je blago smanjen inozemni dug mješovitih poduzeća, u kojima država ima više od 50% vlasničkog udjela, dok je inozemni dug neprofitnih institucija, obrtnika i trgovaca te kućanstava gotovo zanemariv.

Kada se dugu banaka pridodaju hibridni i podređeni instrumenti banaka (manji dio ukupnih izravnih ulaganja), inozemni dug banaka doseže 8,2 mlrd. EUR ili 34,3% ukupnog duga. Iako je udio duga banaka blago smanjen u odnosu na kraj prethodne godine, to treba ponajviše promatrati u svjetlu uobičajenih sezonskih učinaka. Naime, nakon što su u prvom polugodištu 2005. banke povećale svoj inozemni dug za 0,8 mlrd. EUR, u trećem tromjesečju otplate inozemnih obveza premašile su nova korištenja za otprilike 0,5 mlrd. EUR. Drugim riječima, banke su u razdoblju od srpnja do rujna 2005. veliki dio primljenih deviza, zarađenih pružanjem usluga u turizmu, iskoristile za smanjenje svoje inozemne pasive.

Prema veličini udjela u ukupnome dugu na trećem je mjestu država. U skladu s najavljenom strategijom sve izrazitijeg financiranja na domaćem tržištu, inozemni dug opće države (obuhvaća inozemni dug središnje države, republičkih fondova, Hrvatske banke za obnovu i razvitak te dug lokalne države) smanjen je u prvih devet mjeseci 2005. godi-

Tablica 8. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	III.2005.	VI.2005.	IX.2005.	Struktura		Indeksi	
					2004.	IX.2005.	2004./2003.	IX.2005./2004.
1. Država	7.236	6.745	7.015	6.989	31,9	29,1	109,6	96,6
2. Središnja banka (HNB)	2	2	3	2	0,0	0,0	0,6	84,3
3. Banke	7.652	8.183	8.481	7.969	33,7	33,1	125,0	104,1
4. Ostali domaći sektori	5.798	6.089	6.452	6.728	25,6	28,0	118,9	116,0
5. Izravna ulaganja	1.986	2.098	2.272	2.354	8,8	9,8	107,7	118,5
Ukupno (1+2+3+4+5)	22.675	23.118	24.222	24.042	100,0	100,0	114,5	106,0

Izvor: HNB

Tablica 9. Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2004.	III.2005.	VI.2005.	IX.2005.	Struktura		Indeksi	
					2004.	IX.2005.	2004./2003.	IX.2005./2004.
1. Ostale bankarske institucije	25	25	25	25	0,4	0,4	97,9	99,4
2. Nebankarske financijske institucije	851	875	910	941	14,7	14,0	130,6	110,5
3. Javna poduzeća	946	972	986	1.083	16,3	16,1	95,5	114,5
4. Mješovita poduzeća	337	339	344	323	5,8	4,8	89,3	96,0
5. Ostala trgovačka društva	3.557	3.784	4.096	4.265	61,3	63,4	128,9	119,9
6. Neprofitne institucije	1	5	5	5	0,0	0,1	53,8	326,6
7. Obrtnici i trgovci	41	42	40	36	0,7	0,5	82,0	88,6
8. Domaćinstva	40	49	47	50	0,7	0,7	184,0	124,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8)	5.798	6.089	6.452	6.728	100,0	100,0	118,9	116,0

Izvor: HNB

Tablica 10. Stvarni i potencijalni inozemni dug države, na kraju razdoblja, u mil. EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	III.2005.	VI.2005.	IX.2005.	Struktura		Indeksi	
					2004.	IX.2005.	2004./2003.	IX.2005./2004.
1. Dug javnog sektora	8.521	8.058	8.348	8.397	37,6	34,9	102,2	98,5
2. Dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	343	307	313	289	1,5	1,2	80,1	84,0
3. Dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	13.811	14.753	15.561	15.356	60,9	63,9	125,0	111,2
Ukupno (1+2+3)	22.675	23.118	24.222	24.042	100,0	100,0	114,5	106,0

Napomena: Javni dug, uz dug opće države, uključuje i inozemni dug javnih i mješovitih poduzeća te HNB-a. Izvor: HNB

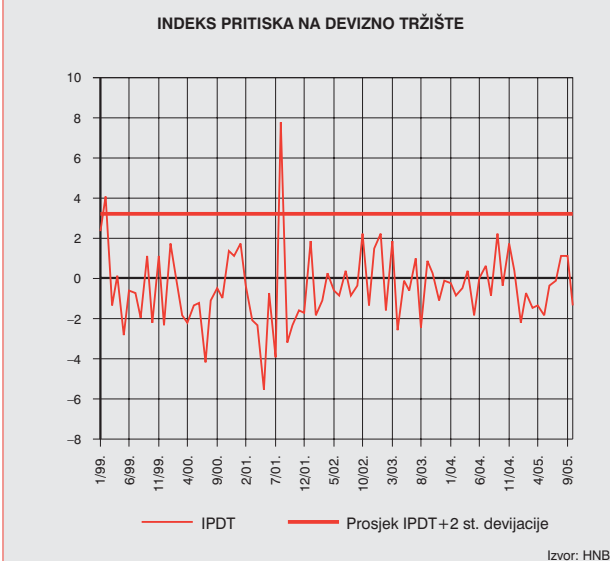
ne za 0,2 mlrd. EUR, čemu je najviše pridonijelo smanjenje inozemnih obveza po obveznicama. Također valja spomenuti kako je smanjen i potencijalni inozemni dug države, o čemu govori razdioba bruto inozemnog duga na dug javnog sektora, dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor te dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor. Javni dug, koji osim opće države uključuje i dug javnih i mješovitih poduzeća te HNB-a, također je smanjen, ali u nešto manjem apsolutnom iznosu, s obzirom na to da je zabilježen rast inozemnog duga javnih poduzeća. Istodobno je uočljiv i nastavak trenda smanjenja potencijalnoga inozemnog duga države, koji se odnosi na dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor, odnosno na dug poduzeća kojima je Vlada RH dala odgovarajuća jamstva.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

Vrijednost indeksa pritiska na devizno tržište (IPDT)⁷ tijekom trećeg tromjesečja 2005. i u listopadu kretala se znatno ispod kritične granice koja upućuje na eventualne poteškoće u međunarodnim plaćanjima. Nakon smanjenja vrijednosti indeksa u srpnju, kada je zabilježena uobičajena aprecijacija tečaja u jeku turističke sezone, deprecijacija

⁷ Indeks pritiska na devizno tržište računa se kao ponderirani prosjek mjesečne stope promjene tečaja kune prema euru na kraju razdoblja i bruto međunarodnih pričuva izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondera.

Slika 74.

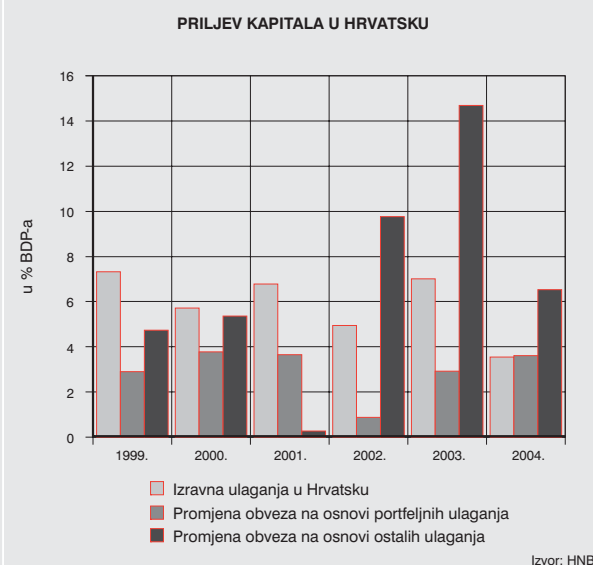

tečaja i smanjenje međunarodnih pričuva u kolovozu i rujnu utjecali su na blagi rast indeksa. Snažni aprecijacijski pritisci u listopadu izazvani, između ostaloga, najavom da će se na domaćem tržištu izdati nove državne obveznice, kao i pozitivnim ozračjem zbog otvaranja pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, potaknuli su Hrvatsku narodnu banku na otkup deviza od banaka, što je rezultiralo rastom

Okvir 2. Približavanje Europskoj uniji i priljev kapitala u Hrvatsku

Glavni čimbenici koji potiču priljev kapitala u zemlje u razvoju, pa tako i u Hrvatsku, jesu više nominalne kamatne stope i viša stopa prinosa na ulaganja u odnosu na razvijene zemlje. Priljev kapitala u Hrvatsku tijekom posljednjih nekoliko godina imao je vrijednost od oko 15% BDP-a, izuzevši 2003. godinu kada je priljev kapitala dosegao prib-

Slika 75.

ližno 25% BDP-a. To se odnosi na priljev na osnovi izravnih ulaganja u Hrvatsku i promjene obveza na osnovi portfeljnih i ostalih ulaganja. Izravna ulaganja u Hrvatsku najvećim su dijelom bila povezana s intenziviranjem privatizacijskih aktivnosti. Sve naglašeniji rast obveza na osnovi ostalih ulaganja posljedica je toga što se sve više uzimaju krediti u inozemstvu i sve su veći primljeni trgovinski krediti te priljevi na osnovi gotovine i depozita koji se stavljaju u domaće poslovne banke. Rast obveza po portfeljnim ulaganjima uglavnom je bio određen državnim samurajskim obveznicama i euroobveznicama, koje su bile izdavane i zbog zaduživanja i zbog refinanciranja dospjelih obveza države.

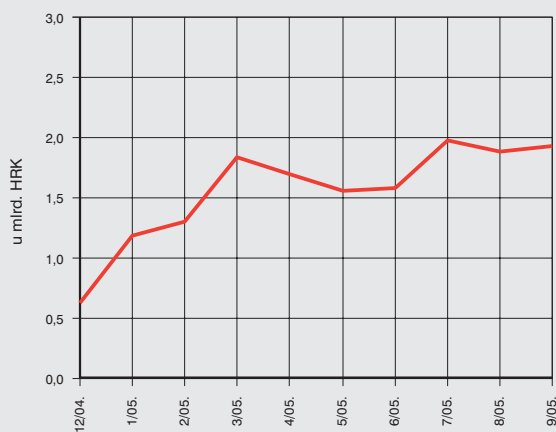
Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatska se obvezala na liberalizaciju svih tokova kapitala u roku od četiri godine od stupanja Sporazuma na snagu. I prije isteka tog roka, u ožujku 2005. godine, ukinuta su određena ograničenja koja su se ticala ulaganja nerezidenata u Hrvatsku, ali i ulaganja rezidenata u inozemstvo. Kada je riječ o liberalizaciji priljeva kapitala, prestala su vrijediti ograničenja koja su se odnosila na obvezu nerezidenata da otvore skrbnički račun kod banaka i potpišu izjavu kojom jamče da neće u roku od jedne godine od stjecanja otuđiti ili založiti vrijednosni papir, osim drugom nerezidentu. Također je ukinuta zabrana ulaganja nerezidenata u domaće kratkoročne vrijednosne papire s preostalim rokom dospeljeka do šest mjeseci. Nadalje, više ne vrijedi odredba prema kojoj nerezidenti ne smiju kupovati udjele, odnosno dionice u onim domaćim investicijskim fondovima kod kojih,

prema statutu fonda, više od polovine portfelja mogu činiti blagajnički zapisi HNB-a ili trezorski zapisi Ministarstva financija. Valja reći kako se ova ograničenja i prije njihova ukidanja nisu odnosila na zemlje s kojima je Republika Hrvatska potpisala ugovore o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, a među njima je, primjerice, bila i većina zemalja članica Europske unije. Rezidenti tih država mogli su bez ograničenja sudjelovati u kupoprodaji vrijednosnih papira izdanih u Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i rezidenti. Isto tako, u slučaju većeg poremećaja u inozemnim plaćanjima ili na deviznom tržištu, Hrvatska narodna banka i dalje zadržava pravo na uvođenje privremenih mjera kojima se ograničava kretanje kapitala, s time da te mjere ne bi trebale trajati dulje od šest mjeseci. Što se tiče načina i uvjeta pod kojima rezidenti ulažu u strane vrijednosne papire i udjele u stranim investicijskim fondovima, najvažnija promjena odnosi se na uklanjanje pravila o zemljama u kojima se mogu kupovati vrijednosnice i udjeli u investicijskim fondovima, pa se tako više ne zahtijeva da emitent bude država OECD-a ili međunarodna financijska institucija ili da emitent posjeduje odgovarajući rejting međunarodno priznate agencije za ocjenjivanje rejtinga.

Liberalizacija početkom godine nije potaknula priljev kapitala špekulativne prirode koji bi mogao prouzročiti poteškoće na domaćem financijskom tržištu. Ipak, nastavak razvoja domaćeg tržišta kapitala te nastavak reforma u području zakonodavstva neizbježno će utjecati na daljnje jačanje potražnje stranih ulagača za hrvatskim obveznicama i dionicama. U Hrvatskoj narodnoj banci usavršava se novo istraživanje o ulaganjima u vrijednosne papire, koje se temelji na izvješćima Središnje depozitarne agencije (SDA) i izvješćima banaka koje pružaju usluge skrbi. Iako se sustav izvješćivanja još uvijek unapređuje, a rezultati su preliminarni i nepotpuni, zamjetan je rast ulaganja nerezidenata u vlasničke i dužničke vrijednosne papire. Pritom se ulaganja najvećim dijelom odnose na izravna ulaganja nerezidenata u vlasničke vrijednosne papire, a naglašeno se povećavaju i portfeljna ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire.

Slika 76.

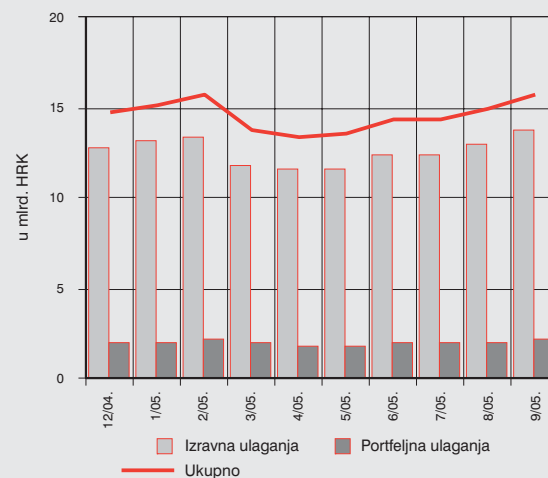
ULAGANJA NEREZIDENATA U DUŽNIČKE VRIJEDNOSNE PAPIRE NA SEKUNDARNOM TRŽIŠTU
tržišna vrijednost na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Slika 77.

ULAGANJA NEREZIDENATA U VLASNIČKE VRIJEDNOSNE PAPIRE NA SEKUNDARNOM TRŽIŠTU
tržišna vrijednost na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Otvaranje pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji početkom listopada 2005. godine ogledalo se u snažnom rastu optimizma među ulagačima i rastu prometa i cijena dionica na Zagrebačkoj i Varaždinskoj burzi u prvim danima nakon objave početka pregovora. Također se može očekivati da će nastaviti jačati potražnja stranih ulagača za hrvatskim obveznicama i dionicama jer je hrvatsko tržište kapitala tijekom procesa približavanja Europskoj uniji bilo zanimljivo stranim ulagačima, koji u posljednje vrijeme uvrstavaju hrvatske vrijednosnice u svoje portfelje. Isto su tako i hrvatski ulagači sve spremniji za ulaganja na stranim tržištima vrijednosnica. Međutim, hrvatsko tržište kapitala i dalje obilježava nedovoljna dubina i slaba likvidnost. Ni broj instrumenata na tržištu ne zadovoljava jer u prometu dionica i obveznica, za koji se bilježi zamjetan rast, još prevladava samo nekoliko instrumenata. Unatoč tome na hrvatskom tržištu kapitala u posljednjih nekoliko godina povećava se promet dionica i obveznica te rastu tržišni indeksi i tržišna kapitalizacija.

U trgovanju dionicama nekoliko se godina bilježi umjereni rast, koji je u posljednjoj godini dana znatno ubrzan. Najveći porast prometa dionica zabilježen je potkraj 2004. i početkom 2005. godine, kada su strani investicijski fondovi (skandinavski) uvrstili i hrvatske dionice u svoje portfelje. Na taj način porast potražnje za tim vrijednosnicama utjecao je na porast njihovih cijena što se odrazilo i na tržišnu kapitalizaciju te na tržišne indekse. Tako je promet dionica u prvom tromjesečju 2005. godine u odnosu na posljednje tromjesečje prethodne godine na Zagrebačkoj i Varaždinskoj burzi gotovo udvostručen. Najveći porast zabilježen je u mjesecu siječnju (na Zagrebačkoj burzi mjesečni rast od 137%, a na Varaždinskoj od 63%). Budući da se najviše povećao promet dionica koje imaju najveću težinu u indeksima CROBEX i VIN, ti su indeksi u siječnju jako porasli. Tako je mjesečni rast indeksa CROBEX u siječnju iznosio 23%, a indeksa VIN čak 43%, te su oba indeksa tada dosegla svoju najvišu zabilježenu razinu.

Bez obzira na povećanu dinamiku tržišta dionica koja je

primijećena u posljednjih godinu dana, razvoju hrvatskog tržišta kapitala najviše je pridonijelo trgovanje obveznicama jer još višestruko nadmašuje trgovanje dionicama. Tržište obveznica konstantno raste još od 2001. godine. Uobičajeno je da se na hrvatskom tržištu kapitala najviše trguje državnim obveznicama s najdužim rokovima dospijeća.

Prema podacima s kraja listopada međunarodne agencije za ocjenu kreditnog rejtinga bolje ocjene daju Hrvatskoj nego Rumunjskoj i Bugarskoj. Razlike prinosa hrvatskih euroobveznica (u odnosu na referentne njemačke) kontinuirano se smanjuju već nekoliko godina i u posljednje tri godine smanjene su četiri puta, no u usporedbi s razlikama prinosa novih članica EU manje su samo od rumunjskih razlika prinosa. U razdoblju postizbornih dogovaranja u Njemačkoj razlika prinosa na sve promatrane euroobveznice bila je privremeno snižena, pa tako i na hrvatske, no do

kraja listopada 2005. situacija se smirila te je razlika prinosa na hrvatske euroobveznice opet veća nego na bugarske, premda Bugarska ima lošije makroekonomske pokazatelje.

Snažniji rast priljeva kapitala koji se očekuje tijekom intenziviranja procesa približavanja Europskoj uniji, upućivat će na jačanje povjerenja stranih ulagača u domaće gospodarstvo, no sa sobom će nositi i određene izazove u vođenju makroekonomske politike. Ovisno o strukturi i intenzitetu priljeva kapitala mogu se javljati aprecijacijski pritisci na tečaj kune. Ako se pojave ozbiljne poteškoće u provođenju monetarne i devizne politike uzrokovane kretanjem kapitala, Hrvatskoj narodnoj banci ostaje pravo da uvede potrebne zaštitne mjere. U tome dodatnu važnost dobivaju i prudencijalni propisi, vezani uz adekvatnost kapitala, upravljanje rizicima i deviznu poziciju banaka, kojima se osigurava stabilnost domaćega bankarskog sustava.

međunarodnih pričuva. Aprecijacija tečaja i jačanje međunarodnih pričuva djelovali su tako na pad IPDT-a početkom četvrtog tromjesečja 2005. godine.

Državne financije

Obilježja proračuna u prvih devet mjeseci 2005.

Tijekom trećeg tromjesečja nastavila su se povoljna kretanja koja su u području državnih financija zabilježena u drugom tromjesečju ove godine. Tako su prihodi proračuna konsolidirane opće države iznimno porasli u trećem tromjesečju, čak i nakon eliminacije pozitivnih sezonskih faktora, te su s određenim pomakom pratili ekspanziju gospodarske aktivnosti koja se odvijala u drugom tromjesečju. Istodobno su rashodi rasli sporije nego u prvoj polovici godine. Rezultat je takve dinamike prihoda i rashoda u trećem tromjesečju proračunski višak, koji je nešto ublažio kumulativni manjak proračuna iz prve polovice ove godine. U skladu s politikom preusmjeravanja zaduživanja države s inozemnoga na domaće tržište, nastavljeno je smanjivanje inozemnoga i rast unutarnjeg duga središnje države.

Ciljani manjak proračuna konsolidirane opće države za 2005. godinu, definiran rebalansom proračuna iz srpnja i prvim preispitivanjem u sklopu *stand-by* aranžmana u kolovozu, iznosi 9,42 mlrd. kuna ili 4,2% očekivane vrijednosti BDP-a u 2005. godini, a Smjernicama ekonomske i fiskalne politike 2006. – 2008. za sljedeće je godine zacrtan nastavak fiskalne prilagodbe. Značajan utjecaj na fiskalne i druge makroekonomske varijable u idućem će razdoblju imati povrat duga umirovljenicima, čime se provodi odluka Ustavnog suda iz 1998. godine. Kako će se povrat duga odvijati izvan proračuna, potkraj srpnja osnovan je zaseban Umirovljenički fond (više o povratu duga umirovljenicima vidi u Okviru 3.). Povrat duga tijekom 2006. i 2007. godine znatno će povećati transfere stanovništvu, a time i raspoloživi dohodak kućanstava, što bi se moglo odraziti i na dinamiku njihove osobne potrošnje i uvoza. Budući da je povrat duga umirovljenicima stvorio potrebu za dodatnom fiskalnom prilagod-

bom, Vlada RH izradila je početkom studenoga prijedlog proračuna za 2006. godinu u kojemu je ciljani manjak konsolidirane opće države 3,3% prognozirano BDP-a za 2006. godinu, što je za 0,2 postotna boda manje nego u spomenutim Smjernicama.

Proračunski prihodi

Tijekom prvih devet mjeseci 2005. na razini konsolidirane opće države ukupno je prikupljeno 74,6 mlrd. kuna, što je za 7,9% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Pri tome su najznačajniji doprinosi rastu ukupnih prihoda konsolidirane opće države dali prihodi od poreza na dodanu vrijednost, prihodi od doprinosa za socijalno osiguranje te prihodi od poreza na dobit. U promatranom su razdoblju prihodi konsolidirane središnje države rasli nešto sporije od ukupnih prihoda opće države, po stopi od 7,6%, dok izniman rast prihoda lokalne države, čiji je rast iznosio 13,2%, zbog njihova malenog udjela nije bitno utjecao na dinamiku ukupnog agregata.

Porezni prihodi, koji su najznačajniji izvor sredstava konsolidirane opće države, u prvih su devet mjeseci ove godine dosegli razinu od 44,5 mlrd. kuna. Njihov godišnji rast od 7,5% pokazuje značajno ubrzanje u usporedbi s rastom ostvarenim u prvoj polovici godine. Naime, tako visokom kumulativnom rastu znatno su pridonijela ostvarenja prihoda u drugom i trećem tromjesečju, kada je zabilježen njihov godišnji rast od 9,9%, odnosno 9,4%, dok su u prvom tromjesečju porezni prihodi rasli po stopi od 2,4%. Porast poreznih prihoda uglavnom je proizašao iz iznimno dobrih ostvarenja prihoda od poreza na dodanu vrijednost i prihoda od poreza na dobit.

Prihodi od poreza na dodanu vrijednost koji su uz socijalne doprinose najznačajniji prihod konsolidirane opće države, u prvih devet mjeseci ove godine iznosili su 23,6 mlrd. kuna ili za 8,5% više nego u istom razdoblju prošle godine. Razloge takvom ostvarenju moguće je tražiti u oporavku ekonomske aktivnosti, posebno trgovine na malo, koja je u promatranom razdoblju nominalno porasla za 6,9% na godišnjoj razini. Porezom na dobit ukupno je prikupljeno 4,3

mlrd. kuna i pri tome je ostvaren godišnji rast od 27,5%. Takvo iznimno dobro ostvarenje prihoda od poreza na dobit rezultat je rasta dobiti poduzeća u 2004. godini, ali i naplate poreza na zadržane dobiti iz prethodnih godina isplaćene inozemnom vlasniku jednoga hrvatskoga trgovačkog društva.

Porezom na dohodak, u razdoblju od siječnja do rujna 2005. godine, ukupno je prikupljeno 5,6 mlrd. kuna ili za 1,1% više nego u istom razdoblju 2004. godine. Slabo ostvarenje prihoda od poreza na dohodak ponajviše su prouzročile izmjene Zakona o porezu na dohodak (odnosno dio tih izmjena koji se odnosi na povećanje osobnih odbitaka u ovoj godini) te ubrzana dinamika pri obradi prijave poreza na dohodak za proteklu godinu, iako je utjecaj rasta prosječne mjesečne bruto plaće (4,5%) uz povećanje broja osiguranika HZMO-a (1,5%)⁸ ipak nadvladao negativne utjecaje povećanja osobnih odbitaka i brže obrade poreznih prijava.

Prihodi od trošarina, koji čine treći najvažniji izvor prihoda državnog proračuna, u prvih devet mjeseci 2005. na razini konsolidirane opće države dosegli su iznos od 8,2 mlrd. kuna ili za 2,2% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Naj snažniji doprinos rastu prihoda od trošarina dali su prihodi od trošarina na duhanske proizvode i prihodi od trošarina na osobne automobile. Prihodi od trošarina na duhanske proizvode, koji čine gotovo četvrtinu ukupno prikupljenih trošarina, u promatranom su razdoblju uvećani za 89,9 mil. kuna ili značajnih 5%. Prihodi od trošarina na osobne automobile u prvih su devet mjeseci na godišnjoj razini uvećani za 89,7 mil. kuna ili 12,5%. Povećanje spomenutih prihoda najvećim je dijelom posljedica prošlogodišnjih izmjena Zakona o posebnom porezu na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove te izmjena Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode, kojima su povećane trošarine na navedene proizvode. Najizdašnije trošarine po svojoj visini, one na naftne derivate, u promatranom su razdoblju iznosile 4,5 mlrd. kuna ili 1,3% manje nego u istom razdoblju 2004. godine. Na koncu, među trošarinama koje su manje utjecale na promjenu ukupnih prihoda, rast prihoda zabilježen je kod trošarina na bezalkoholna pića (11,4%) i kavu (10,7%)⁹, dok su istodobno smanjeni prihodi od trošarina na pivo (-2,9%), alkohol (-6,5%) i luksuzne proizvode (-1,7%).

Doprinosi za socijalno osiguranje u prvih devet mjeseci 2005. godine ostvareni su u iznosu od 23,1 mlrd. kuna te su u odnosu na isto razdoblje 2004. porasli za 6,1%. Takvo kretanje rezultat je već navedenog godišnjeg rasta prosječne bruto plaće i porasta osiguranika HZMO-a u promatranom razdoblju.

Ostali prihodi, na koje se odnosi manje od desetine ukupnih prihoda konsolidirane opće države, ostvareni su u iznosu od 6,9 mlrd. kuna, što čini godišnji rast od 16,4%. Takvom

kretanju najznačajniji doprinos dali su prihodi od prodaje robe i usluga prikupljeni u iznosu od 3,3 mlrd. kuna, što je ponajprije rezultat godišnjeg rasta prihoda od administrativnih taksa (13,4%).

Prihodi lokalne države u razdoblju od siječnja do rujna 2005. godine iznosili su 8,7 mlrd. kuna ili za 13,2% više nego u istom razdoblju 2004.¹⁰ Najveći doprinos rastu prihoda lokalne države proizašao je iz rasta prihoda od poreza na dobit (ostvarena je godišnja stopa od 27,2%), tekućih pomoći unutar opće države (33,2%) i administrativnih taksa (21,8%).

Proračunski rashodi

Prema podacima Ministarstva financija u prvih devet mjeseci ove godine na razini konsolidirane opće države ukupno je utrošeno 73,7 mlrd. kuna ili za 6,2% više nego u istom razdoblju 2004. godine. Od toga je 67,9 mlrd. kuna utrošeno na razini konsolidirane središnje države, što čini porast od 5,7% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Na razini lokalne države u promatranom razdoblju ukupno je utrošeno 6,9 mlrd. kuna ili za 15,7% više nego u istom razdoblju prethodne godine.¹¹

U razdoblju od siječnja do rujna 2005. godine najveći doprinos rastu rashoda konsolidirane opće države proizašao je iz rasta rashoda za socijalne naknade, rashoda za naknade zaposlenima te rashoda za kamate. Najveću komponentu u rashodima konsolidirane opće države čine rashodi za socijalne naknade, koji su u prvih devet mjeseci ove godine iznosili 31,8 mlrd. kuna. Time je ostvaren njihov godišnji rast od 3,6%, a to je uglavnom posljedica rasta mase mirovina zbog blagog rasta broja korisnika mirovina (1,1%) te rasta prosječne isplaćene mirovine (6,0%). U promatranom razdoblju rashodi za naknade zaposlenima dosegli su 19,8 mlrd. kuna, što je u odnosu na prvih devet mjeseci 2004. godine porast od 4,8%. Na plaće i nadnice državnih službenika utrošeno je 16,8 mlrd. kuna što znači da je njihov godišnji rast iznosio 5,1%. Takva kretanja nisu bila sasvim u skladu s rastom prosječne mjesečne bruto plaće isplaćene zaposlenima u javnoj upravi u prvih devet mjeseci ove godine (3,5%) i istodobnim smanjenjem broja zaposlenika u državnoj upravi (-0,4%)¹². Prema podacima Ministarstva financija rashodi za kamate u promatranom su razdoblju dosegli iznos od 4,1 mlrd. kuna. U usporedbi s istim razdobljem 2004. godine rasli su po stopi od 14,8%, što je rezultat blagog povećanja plaćenih inozemnih kamata, koje su iznosile 2,1 mlrd. kuna, te brzog rasta tuzemnih kamata, koje su doseglye iznos od 2 mlrd. kuna. Tuzemne kamate rasle su četiri puta brže od inozemnih kamata, isključivo zbog namjere države da se pri podmirivanju potreba financiranja u

¹⁰ Nekonsolidirano

¹¹ Nekonsolidirano

⁸ Prema podacima Ministarstva financija Porezna je uprava na osnovi obrađenih prijava poreza na dohodak (92,4% do 24. 10.) vratila 1,18 mlrd. kuna preplaćenog poreza ili 19,6% više nego u istom razdoblju prethodne godine.

⁹ Prema Zakonu o posebnom porezu na kavu (NN, br. 87/2005.) od 1. 9. 2005. kava koja je u prometu na carinskom području Republike Hrvatske, mora biti označena obilježavajućom markicom Ministarstva financija. Prodaja kave krajnjem potrošaču dopuštena je samo u originalnom pakovanju označenom obilježavajućom markicom.

¹² Prema NKD-u državna uprava uključuje djelatnosti javne uprave i obrane, obrazovanja te zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. Jaz između dinamike zaposlenosti i prosječnih plaća u javnoj upravi, s jedne strane, te dinamike rashoda za zaposlene, s druge strane, može proizići iz određenih naknada zaposlenima u javnoj upravi, poput isplata na temelju sudskih tužbi, koje ne ulaze u izračun prosječne plaće u razdoblju kada se javljaju. Također, mogući su i utjecaji manjkavosti statistike zaposlenih u javnoj upravi, kao i neizvjesnosti glede statističkog tretmana pojedinih stavki koje ulaze u naknade zaposlenima (GFS 2001), prije svega otpremnina.

većoj mjeri oslanja na domaće izvore. Rashodi za subvencije u prvih su devet mjeseci iznosili 4,3 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini uvećani za 3,9%. Subvencije dane trgovačkim društvima u javnom sektoru, koje između ostalog uključuju subvencije za održavanje željezničke infrastrukture, ostale su na istoj razini kao i u promatranom razdoblju 2004. godine. Povećanje rashoda za subvencije stoga je u potpunosti proizišlo iz subvencija danih trgovačkim društvima izvan javnog sektora (godišnji rast od 9,7%). Najveći dio tih subvencija usmjeren je poljoprivrednicima, obrtnicima te malim i srednjim poduzetnicima.

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Neto operativni saldo, kao razlika između ostvarenih prihoda i rashoda, na razini konsolidirane opće države u prvih devet mjeseci 2005. godine iznosio je pozitivnih 0,9 mlrd. kuna. Umanjivanjem neto operativnog salda za vrijednost promjene nefinancijske imovine u promatranom razdoblju (6,4 mlrd. kuna) utvrđuje se neto zaduživanje, koje je iznosilo 5,5 mlrd. kuna, a u cijelosti je bilo financirano povećanjem obveza (7,2 mlrd. kuna). U istom razdoblju financijska imovina konsolidirane opće države uvećana je za 1,7 mlrd. kuna.

Nefinancijska imovina konsolidirane opće države u razdoblju od siječnja do rujna 2005. porasla je za 6,4 mlrd. kuna, što je rezultat povećanja zabilježenog na razini državnog proračuna od 0,9 mlrd. kuna, na razini izvanproračunskih korisnika od 4 mlrd. kuna te na razini lokalne države od 1,5 mlrd. kuna. Taj je porast bio za 17,3% manji nego u istom razdoblju 2004. godine, što je posljedica slabije aktivnosti države u izgradnji autocesta u 2005. godini. Navedena neto promjena nefinancijske imovine proistekla je iz nabave u iznosu od 7 mlrd. kuna, dok je njezina prodaja iznosila 0,6 mlrd. kuna. Neto porast nefinancijske imovine bio je uglavnom rezultat neto porasta dugotrajne imovine, pri čemu je najviše utrošeno na nabavu zgrada i građevina (5,9 mlrd. kuna), odnosno izgradnju cesta i autocesta. Za usporedbu, u istom razdoblju 2004. godine nabavljeno je zgrada i građevi-

na u iznosu od 7,4 mlrd. kuna. Istodobno, najveći se dio prodaje nefinancijske imovine (0,4 mlrd. kuna) odnosi na prodaju zgrada i građevina (prodaju stanova u državnom vlasništvu). Nabava nefinancijske imovine većinom je ostvarena kod izvanproračunskih korisnika i fondova (uglavnom HAC-a i HC-a), u iznosu od 4 mlrd. kuna, dok je najveća prodaja (0,3 mlrd. kuna) zabilježena kod lokalne države, i to pretežno od prodaje zemljišta.

Prema podacima Ministarstva financija financijska imovina konsolidirane opće države povećala se u promatranom razdoblju za 1,7 mlrd. kuna. Takvo ostvarenje rezultat je neto povećanja domaće financijske imovine u iznosu od 1,7 mlrd. kuna te neto smanjenja inozemne financijske imovine za 4,9 mil. kuna. Rast domaće financijske imovine konsolidirane opće države prouzročili su povećanje novca i depozita u iznosu od 1,4 mlrd. kuna, povećanje zajmova od 0,5 mlrd. kuna te smanjenje dionica i ostalih udjela u iznosu od 0,2 mlrd. kuna. Nasuprot tomu, smanjenje inozemne financijske imovine posljedica je neto izdataka za dionice i ostale udjele u iznosu od -4,9 mil. kuna. U strukturi porasta domaće financijske imovine najveći udio od 90,1% ima državni proračun.

Obveze konsolidirane opće države tijekom prvih devet mjeseci uvećane su za 7,19 mlrd. kuna, što je za 1,5 mlrd. kuna (ili 17,1%) manje od povećanja zabilježenog godinu prije. Domaće obveze uvećane su za 11,34 mlrd. kuna i to je rezultat neto zaduživanja putem obveznica i trezorskih zapisa (8,34 mlrd. kuna) te neto korištenja zajmova (3 mlrd. kuna). Smanjenje inozemnih obveza (4,16 mlrd. kuna) posljedica je činjenice da su otplata bile veće nego zaduživanje. Transakcije u obvezama na domaćem i inozemnom tržištu upućuju na sve jaču orijentiranost države na domaće zaduživanje, što je pozitivno jer usporava rast inozemnog duga.

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu

Rezultat opisanih ostvarenja prihoda i rashoda na razini konsolidirane opće države (bez kapitalnih prihoda, prema

Tablica 11. Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana opća država			
	I. – IX. 2004.	I. – IX. 2005.	I. – IX. 2005. / I. – IX. 2004.	
Transakcije koje utječu na neto vrijednost				
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	-249	899		
1.1. Prihodi	69.145	74.582	107,9	
1.2. Rashodi	69.394	73.684	106,2	
Transakcije u nefinancijskoj imovini				
2. Promjena neto nefinancijske imovine	7.685	6.352		
2.1. Nabava nefinancijske imovine	8.242	6.951	84,3	
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	557	598	107,5	
1-2	3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (-) (1-2)	-7.934	-5.454	
5-4	3. Financiranje (5-4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama (% BDP-a)	7.934 (3,57)	5.454 (2,45)	
Transakcije u financijskoj imovini				
4. Promjena financijske imovine	734	1.733		
4.1. Domaće	728	1.738		
4.2. Inozemne	6	-5		
Transakcije u obvezama				
5. Promjena obveza	8.668	7.187		
5.1. Domaćih	3.699	11.343		
5.2. Inozemnih	4.968	-4.156		

Izvor: MF

Tablica 12. Saldo konsolidirane opće države prema gotovinskom načelu, u milijunima kuna

	I. – IX. 2005.				
	Državni proračun	Izvanproračunski korisnici	Konsolidirana središnja država	Jedinice lokalne i područne samouprave	Konsolidirana opća država
Prihodi	61.993	5.717	67.020	8.703	74.582
Ukupni rashodi i neto posudbe	66.525	7.822	73.648	8.834	81.341
Rashodi ^a	64.757	3.846	67.912	6.912	73.684
Nabava nefinancijske imovine ^a	1.071	4.014	5.084	1.866	6.951
Neto pozajmljivanje – zajmovi ^a	563	-74	480	28	508
Izdaci	692	107	791	58	849
Primici	130	181	311	30	341
Izdaci za dionice i ostale udjele ^a	134	37	171	15	186
Izdaci za ostala potraživanja ^a	0	0	0	12	12
Manjak/višak prema GFS-u 1986	-4.532	-2.105	-6.628	-131	-6.759

^a Napomena: GFS 2001. Izvor: MF

metodologiji GFS 1986) u prvih devet mjeseci ove godine jest manjak u iznosu od 6,76 mlrd. kuna. Ostvareni je manjak za 2,83 mlrd. kuna (ili 29,5%) manji nego u istom razdoblju prošle godine (9,59 mlrd. kuna). Glavnina ostvarenog manjka odnosi se na državni proračun (4,53 mlrd. kuna), a niži iznosi na izvanproračunske korisnike (2,11 mlrd. kuna) te jedinice lokalne i područne samouprave (0,13 mlrd. kuna). Takva, značajna promjena manjka konsolidirane opće države prvenstveno rezultira iz smanjenja troškova nabave nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika od 1,6 mlrd. kuna (27,9%), odnosno slabije cestogradnje, ali i iz rasta prihoda koji je bio brži od rasta rashoda državnog proračuna. Naime, manjak državnog proračuna u promatranom je razdoblju na godišnjoj razini smanjen za 2 mlrd. kuna ili 31,2%, što je znatan iznos.

Državni dug

Prema podacima HNB-a dug opće države s dugom HBOR-a u prvih devet mjeseci 2005. godine uvećan je za 8,6 mlrd. kuna u odnosu na stanje duga zabilježeno na kraju 2004. Za usporedbu, u istom razdoblju 2004. godine dug je bio uvećan za 12,2 mlrd. kuna ili 14,2%. Krajem rujna 2005. dug opće države iznosio je 107,2 mlrd. kuna, odnosno 48,2% očekivane vrijednosti nominalnog BDP-a za 2005. godinu. Pridoda li se tom dugu 12,2 mlrd. kuna potencijalnog duga na osnovi izdanih državnih jamstava, ukupni dug na kraju rujna 2005. godine povisuje se na 119,3 mlrd. kuna ili na 53,6% očekivane vrijednosti nominalnog BDP-a za 2005. godinu.

Od ukupnog duga opće države (s dugom HBOR-a) na domaći dug odnosi se 55,21 mlrd. kuna ili 51,5% ukupnog duga opće države, dok se 51,97 mlrd. kuna odnosi na inozemni dug opće države. Cjelokupno dodatno zaduživanje u promatranom se razdoblju odnosi na zaduživanje na domaćem tržištu (ostvaren je rast od 12,11 mlrd. kuna), dok je istodobno inozemni dug smanjen (za 3,52 mlrd. kuna). Povećanje unutarnjeg duga opće države u cijelosti je generirano na razini zaduživanja Republike Hrvatske (10,36 mlrd. kuna) i republičkih fondova (1,91 mlrd. kuna), a dug je lokalne države neznatno smanjen. Na razini zaduživanja Republike Hrvatske najveći porast ostvaren je izdavanjem obveznica (neto povećanje od 4,22 mlrd. kuna) i trezorskih zapisa (3,8 mlrd. kuna). Kao i u prvoj polovici godine, rast unutarnjeg duga republičkih fondova rezultat je novih kredita banaka, dok su istodobno dugovanja po izdanim obvezni-

cama smanjena. Unutarnji dug lokalne države u prvih devet mjeseci 2005. godine smanjen je za 93 mil. kuna, uglavnom zbog otplata kredita banaka. HBOR se, u nastojanju da ostvari što bolje uvjete zaduživanja (niže kamatne stope), u pravilu zadužuje na inozemnom tržištu, pa je unutarnji dug HBOR-a znatno manji nego inozemni.

Inozemni dug opće države s dugom HBOR-a u prvih devet mjeseci smanjen je za 3,52 mlrd. kuna, što proistječe iz smanjenja inozemnog duga opće države za 4,34 mlrd. kuna i povećanja inozemnog duga HBOR-a za 0,82 mlrd. kuna. Od početka godine inozemni dug smanjen je na svim razinama opće države, osim na onoj republičkih fondova (uključujući HBOR), čiji je dug uvećan ukupno za 1,68 mlrd. kuna. Najveće smanjenje inozemnog zaduživanja u usporedbi s krajem prethodne godine u iznosu od 5,12 mlrd. kuna ili 12,3% zabilježeno je na razini zaduživanja Republike Hrvatske.

Prema podacima HNB-a ukupna izdana državna jamstva krajem rujna iznosila su 12,2 mlrd. kuna, što je za 0,12 mlrd. kuna manje od stanja zabilježenog na kraju 2004. godine. Od toga se 0,63 mlrd. kuna odnosi na smanjenje inozemnih jamstava, dok preostalih 0,52 mlrd. kuna proizlazi iz povećanja domaćih jamstava.

Unutarnji dug središnje države

Unutarnji dug središnje države, prema podacima HNB-a, iznosio je krajem rujna 53,7 mlrd. kuna, što je za 12,2 mlrd. kuna ili 29,4% više nego na kraju 2004. godine. Najveći dio spomenutog povećanja, 10,36 mlrd. kuna, odnosi se na rast duga Republike Hrvatske po izdanim obveznicama, trezorskim zapisima i primljenim kreditima. Država se kao i do sada u značajnoj mjeri oslanjala na trezorske zapise (u strukturi unutarnjeg duga Republike Hrvatske krajem rujna sudjelovali su sa 26,9%). Ostatak povećanja unutarnjeg duga središnje države odnosi se na rast unutarnjeg duga republičkih fondova, i to prvenstveno HC-a i HAC-a, prema domaćim bankama.

Početkom godine (u ožujku) izdane su petogodišnje državne obveznice vrijedne 3 mlrd. kuna, koje dospijevaju 2010. godine i nose fiksnu kamatnu stopu od 6,75% godišnje. U mjesecu srpnju izdane su državne obveznice na domaćem tržištu vrijedne 350 mil. EUR (oko 2,6 mlrd. kuna), s rokom dospeljeća 2015. godine. Nadalje, krajem ožujka ove godine Ministarstvo financija zadužilo se kod sindikata banaka na domaćem tržištu u iznosu od 500 mil. EUR, što je

Tablica 13. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XII. 2003.	XII. 2004.	IX. 2005.	I. – IX. 2004.	I. – IX. 2005.
1. Unutarnji dug središnje države	34.736	41.517	53.716	5.303	12.199
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	28.161	37.224	47.583	7.814	10.360
Trezorski zapisi	6.548	9.022	12.821	1.519	3.798
Instrumenti tržišta novca	0	–	1	0	0
Obveznice	17.422	23.080	27.300	4.261	4.220
Krediti banaka	4.190	5.121	7.462	2.034	2.341
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	6.576	4.293	6.133	–2.511	1.840
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–
Obveznice	3.616	2.040	1.852	–1.655	–188
Krediti banaka	2.959	2.253	4.281	–855	2.028
Napomena: Izdana jamstva	6.895	4.632	5.138	–926	506

Izvor: HNB

Tablica 14. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XII. 2003.	XII. 2004.	IX. 2005.	I. – IX. 2004.	I. – IX. 2005.
1. Inozemni dug središnje države	50.138	55.248	51.758	6.418	–3.490
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	41.049	41.952	36.781	2.009	–5.171
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–
Obveznice	32.145	32.793	27.335	1.527	–5.458
Krediti	8.904	9.159	9.446	482	287
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	9.089	13.296	14.977	4.409	1.681
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–
Obveznice	821	2.765	2.903	1.972	138
Krediti	8.269	10.532	12.074	2.437	1.543
Napomena: Izdana jamstva	8.619	7.810	7.168	–565	–642

Izvor: HNB

namijenjeno otplati euroobveznica izdanih 2000. godine. Prva tranša tog zajma na naplatu stiže krajem siječnja 2009., a druga godinu dana poslije.

Inozemni dug središnje države

Inozemni dug središnje države u prvih devet mjeseci 2005. godine dosegnuo je 51,76 mlrd. kuna, što je za 3,49 mlrd. kuna ili 6,3% manje od stanja zabilježenog na kraju 2004. godine. Pri tome je inozemni dug Republike Hrvatske

smanjen za 5,17 mlrd. kuna, dok je inozemni dug republičkih fondova (u koji je uključen i dug HBOR-a) uvećan za 1,68 mlrd. kuna. Navedeno je povećanje prije svega rezultat novih zaduživanja HAC-a i HC-a, u ukupnom iznosu od 749 mil. kuna te novog zaduživanja HBOR-a. Naime, u travnju ove godine HBOR je sa sindikatom banaka potpisao Ugovor o sindiciranom kreditu u iznosu od 160 mil. EUR. Smanjenje inozemnog duga na razini RH pretežno je rezultat otplate obveznica izdanih u 2000. godini (500 mil. EUR) i otplate tranša Londonskom klubu u siječnju i srpnju.

Okvir 3. Povrat duga umirovljenicima

Dug umirovljenicima, čiji će povrat značajno obilježavati fiskalnu politiku najmanje tijekom iduće dvije godine, nastao je u razdoblju od kraja 1993. pa do kraja 1998. godine. U tom je razdoblju Vlada svojim uredbama ograničavala porast mirovina, čime nije bio poštivan zakonom propisan način za usklađivanje mirovina, odnosno mirovine nisu bile usklađivane s rastom prosječnih nominalnih neto plaća. Zahtjev za ocjenu ustavnosti tih vladinih uredaba podnio je Sindikat umirovljenika, a Ustavni je sud 1998. godine presudio u korist umirovljenika. Prije kao i nakon donošenja te presude bilo je nekoliko pokušaja da se barem djelomično nadoknadi dug nastao zbog neusklađivanja mirovina, pri čemu ta problematika nije u potpunosti riješena sve do 6. kolovoza 2004., kada je propisan konačan način provedbe Odluke Ustavnog suda. Radi boljeg razumijevanja problema povrata duga u ovom će se okviru prikazati uzroci nastanka duga i njihova kronologija te planovi za vraćanje duga u godinama koje slijede.

Mirovine su se, prema odredbama Zakona o osnovnim

pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja (u nastavku teksta: ZOPIMIO)¹³ te Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju (u nastavku teksta: ZOMIO)¹⁴ koje su bile na snazi do 31. prosinca 1998., trebale usklađivati s kretanjem prosječnih nominalnih neto plaća svih zaposlenih na teritoriju RH u prethodnom razdoblju. Kako se mirovine usklađuju s plaćama uz određen vremenski pomak, zbog naslijeđene kontinuirane hiperinflacije, koja je trajala dok nije primijenjen stabilizacijski program u listopadu 1993. godine, implicite je dolazilo do zaostajanja razine mirovina u odnosu na plaće tijekom cijeloga promatranog razdoblja. U novim uvjetima, kad je uspostavljena stabilnost cijena, ispunjavanje obveze usklađivanja mirovina s visokim nominalnim rastom prosječne nominalne neto plaće iz posljednjih mjeseci hiperinflacije (rujna i listopada 1993. godine) bilo bi rezultiralo visokim rastom realne mase mirovina i time bi narušilo stabilnost javnih financija i pridonijelo obnavljanju inflacijskih očekivanja. Vlada RH je sto-

¹³ NN, br. 53/1991.

¹⁴ NN, br. 26/1983., 5/1986., 42/1987., 34/1989., 57/1989., 40/1990., 9/1991., 26/1993., 96/1993., 44/1994. i 59/1996.

Tablica 15. Broj osiguranika i korisnika mirovina u razdoblju od 1985. do 2004.

	Broj osiguranika	Broj korisnika mirovina	Omjer osiguranika i korisnika mirovina
1985.	1.931.254	524.154	3,68
1986.	1.992.768	545.241	3,65
1987.	2.027.180	565.123	3,59
1988.	2.032.016	585.170	3,47
1989.	2.031.512	612.572	3,32
1990.	1.968.737	655.788	3,00
1991.	1.839.265	719.868	2,56
1992.	1.724.792	774.945	2,23
1993.	1.698.138	794.811	2,14
1994.	1.621.901	825.121	1,97
1995.	1.567.981	865.769	1,81
1996.	1.478.975	888.738	1,66
1997.	1.468.938	925.520	1,59
1998.	1.471.509	955.352	1,54
1999.	1.406.091	1.017.801	1,38
2000.	1.380.510	1.018.504	1,36
2001.	1.402.102	1.032.120	1,36
2002.	1.421.981	1.042.192	1,36
2003.	1.443.995	1.054.549	1,37
2004.	1.460.105	1.065.655	1,37

Izvor: HZMO

ga, nakon uvođenja stabilizacijskog programa, regulirala rast mirovina uredbama o ograničavanju mase sredstava za isplatu mirovina (u nastavku teksta: uredba Vlade)¹⁵, u razdoblju do siječnja 1995. godine, a time je bila usporena i dinamika usklađivanja mirovina i drugih mirovinskih prava prema zakonskoj obvezi.

Osim toga, u proteklih petnaest godina broj osiguranika HZMO-a znatno se smanjio, dok se istodobno broj korisnika mirovina udvostručio, ponajprije zbog učestalog rješavanja problema viškova radne snage prijevremenim umirovljenjem. Omjer broja osiguranika i korisnika mirovina time se više nego prepolovio, a najizrazitije se smanjio upravo početkom 1990-ih. Smanjenje toga omjera povećalo je fiskalni teret mirovina pa je djelomično indeksiranje mirovina u odnosu na porast plaća početkom 1990-ih u tim uvjetima bilo kratkoročna taktika Vlade kojom se htjela postići održivost javnih financija. Na tome tragu potkraj 1990-ih započeta je provedba mirovinske reforme, koja bi trebala omogućiti i dugoročnu održivost isplate mirovina, uglavnom na osnovi strožih uvjeta za odlazak u mirovinu, što je stabiliziralo promatrani omjer u posljednjih pet godina i pomoću nove formule za izračun mirovine, a koja smanjuje relativne mirovine "novih" umirovljenika.

Spomenute uredbе Vlade, suprotne odredbama ZOPIMIO-a i ZOMIO-a o usklađivanju mirovina, u praksi su rezultirale potrebom za razmjerno visokim stopama povećanja mirovina. Novu osnovicu za usklađivanje mirovina Hrvatski sabor propisao je tek u veljači 1997. godine Zakonom o usklađivanju mirovina i drugih novčanih primanja iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, te upravljanju fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja (u nastavku teksta: Zakon o usklađivanju)¹⁶. Tim je Zakonom bilo propisano da će se od 1. siječnja 1997. mirovine usklađivati s kretanjem troškova života, u polugodišnjim intervalima, te su mirovine unatrag usklađene s kretanjem plaća u razdoblju

od 1. veljače 1995. godine do 31. prosinca 1996. (ZOPIMIO). Tako definiran dug isplaćivan je u 18 mjesecnih obroka, počevši od veljače 1997. godine. No, ostao je dug za neusklađivanje mirovina isplaćenih u razdoblju od 1. rujna 1993. do 1. veljače 1995.

Odlukom Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998.¹⁷ (u nastavku teksta: Odluka Ustavnog suda) ukinute su one odredbe Zakona o usklađivanju koje reguliraju usklađivanje mirovina. Ustavni sud je smatrao da ograničavanja mase sredstava za isplatu mirovina, utvrđena uredbama Vlade, ne znače ujedno i to da bi umirovljenici trebali izgubiti pravo na usklađivanje mirovina prema važećim propisima o usklađivanju kretanja mirovina s kretanjem plaća (ZOMIO i ZOPIMIO) za ono razdoblje u kojem su uredbе bile donošene. U međuvremenu su uredbе Vlade prestale važiti, a obveza nadležnih tijela da se usklađivanje mirovina provede za cijelo razdoblje u kojem su na snazi bili propisi o usklađivanju mirovina s kretanjem plaća, ostala je neizvršena jer su osporene odredbe Zakona o usklađivanju to onemogućavale. Ustavni sud svojom je odlukom konstatirao da je zbog navedenog načina usklađivanja mirovina došlo do osjetnog zaostajanja mirovina za kretanjem plaća te da je zbog izostanka usklađivanja mirovina potkraj 1993. godine nastao i nerazmjernost između iznosa mirovina ostvarenih do 31. prosinca 1994. i iznosa mirovina ostvarenih nakon tog datuma.

Dva mjeseca nakon donošenja Odluke Ustavnog suda, 10. srpnja 1998. Hrvatski sabor donio je Zakon o prenošenju sredstava državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja, te usklađivanju mirovina (u nastavku teksta: Zakon o prenošenju)¹⁸. Tim je zakonom propisano da se od 1. srpnja 1998. mirovine polugodišnje usklađuju za polovicu troškova života i polovicu porasta prosječnih nominalnih bruto plaća svih zaposlenih u prethodnom polugodištu (tzv. švicarska formula), s tim da osnovicu za usklađivanje čini mirovina isplaćena za lipanj te godine. U skladu sa Zakonom republički mirovinski fondovi donijeli su pravilnik o načinu i rokovima isplate dodatka uz mirovinu. Prema njemu navedena su sredstva isplaćivana korisnicima koji su pravo na mirovinu ostvarili do 30. lipnja 1998., kao dodatak uz mirovinu, u vrijednosti od 100,00 kn i 6% od iznosa mirovine koja je korisniku isplaćena za lipanj 1998. godine. Isplate dodatka uz mirovinu trebale su prestati 31. prosinca 2002., no nastavljene su i nakon isteka toga roka kako se mirovine ne bi značajnije smanjile (prosječno za 9,6%).

Prema Zakonu o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima (u nastavku teksta: Zakon o povećanju)¹⁹, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2001., mirovine ostvarene do 31. prosinca 1998. povećane su u rasponu od 0,5% do 20% ovisno o godini ostvarivanja prava na mirovinu i o posljednjoj godini iz koje je uzeta u obzir plaća za utvrđivanje mirovinske osnovice. Time su se otklonile razlike u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima, ali nije se u potpunosti

15 NN, br. 114/1993., 6/1994., 13/1994., 26/1994., 34/1994., 42/1994., 48/1994., 73/1994. i 91/1994.
16 NN, br. 20/1997.

17 Broj: U-I-283/97, NN, br. 69/1998.

18 NN, br. 102/1998., tzv. mali mirovinski zakon

19 NN, br. 127/2000.

Tablica 16. Usklađivanje mirovina prema Zakonu o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998., koji je stupio na snagu 6. kolovoza 2004.

Datum usklađivanja mirovine	% stvarnog povećanja mirovine	% zakonskog povećanja mirovine
1. rujna 1993.		28,7
1. listopada 1993.		33,9
1. studenoga 1993.		9,0
1. siječnja 1994.	1,0	9,8
1. travnja 1994.		5,1
1. srpnja 1994.	5,2	8,5
1. studenoga 1994.	5,0	8,3
1. siječnja 1995.	10,0	24,1
1. veljače 1995.	6,0	6,0
1. lipnja 1995.	5,2	5,2
1. srpnja 1995.	50,0 kn; 0,4	0,4
1. rujna 1995.	100,0 kn	
1. siječnja 1996.	2,2	2,2
1. svibnja 1996.	5,2	5,2
1. srpnja 1996.	0,7	0,7
1. rujna 1996.	5,6	
1. prosinca 1996.	6,5; 100,0 kn+10 ^a	6,5
1. siječnja 1997.		4,4
1. lipnja 1997.	3,3	6,5
1. srpnja 1997.	0,4	1,9
1. prosinca 1997.	4,4	
1. siječnja 1998.	1,2	5,7
1. srpnja 1998.	2,2	6,1

^a Osnovica na dan 1. prosinca 1996.

Izvor: HZMO

otklonilo zaostajanje mirovina za kretanjem plaća do kojega je došlo u prethodnom razdoblju.

Režim usklađivanja mirovina prema porastu plaća za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. prihvaćen je 6. kolovoza 2004., kada je na snagu stupio *Zakon o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998.*²⁰ (u nastavku teksta: *Zakon o provođenju*). Dug je, u skladu s tim zakonom, izračunat tako da su se iznosi mirovina (bez zaštitnog dodatka, minimalne i najviše mirovine) retroaktivno u polugodišnjim intervalima (1. siječnja i 1. srpnja godine za koju se usklađivanje provodi) usklađivali s promjenom prosječne nominalne neto plaće, odnosno u češćim intervalima, ako je porast plaća bio veći od 5%.

Od tako izračunate svote koja korisniku pripada prema ZOPIMIO-u i ZOMIO-u, oduzeta je svota primljenih mirovinskih primanja isplaćenih u skladu s uredbama Vlade, Zakonom o usklađivanju, Zakonom o prenošenju te Zakonom o povećanju mirovina. Osim isplate glavnice duga, u Zakonu o provođenju predviđeno je i obeštećenje na ime kamata u iznosu od 2,3 mlrd. kuna. Također je regulirano i pravo povrata u slučaju smrti korisnika (isključivo ako je ona nastupila poslije donošenja zakona, odnosno nakon 5. kolovoza 2004.), koje mogu ostvariti nasljednici prvoga nasljednog reda.

U skladu s opisanim Zakonom o provođenju HZMO je pristupio izračunu visine obeštećenja pojedinih umirovljenika. Prema posljednjoj obradi korisnika mirovina u evidenciji HZMO-a u listopadu 2005. izračunom je obuhvaćeno 674.668 korisnika mirovine, od čega su 424.744 osobe ostvarile pravo na obeštećenje u ukupnom iznosu od 13,7 mlrd. kuna (od čega na glavnice otpada 11,4, a na kamate 2,3 mlrd. kuna). Navedeno pravo nije ostvarilo

20 NN, br. 105/2004.

Tablica 17. Pregled broja korisnika mirovina i izračunata svota obeštećenja prema visini mirovine (za sve vrste prava), na dan 26. listopada 2005.

Svota mirovine 1.1.2005.	Ukupan broj korisnika	Prosječna svota obeštećenja
Do 500,00	1.169	488,76
500,01–1.000,00	11.028	2.969,50
1.000,01–1.500,00	62.737	8.144,80
1.500,01–2.000,00	102.968	18.455,75
2.000,01–2.500,00	104.263	27.140,88
2.500,01–3.000,00	69.052	34.948,05
3.000,01–3.500,00	35.663	42.808,09
3.500,01–4.000,00	17.913	50.414,41
4.000,01–4.500,00	9.917	58.090,35
4.500,01–5.000,00	5.193	65.558,97
5.000,01–5.500,00	2.778	72.651,93
5.500,01–6.000,00	1.536	81.191,92
Veća od 6.000,00	527	75.177,88
Ukupno	424.744	26.839,93

Izvor: HZMO

249.924 korisnika jer su im svote mirovinskih primanja te svote dodataka od 100,00 kn + 6% prema Zakonu o prenošenju i svote isplaćene prema Zakonu o povećanju, ukupno veće od iznosa izračunatog na osnovi Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998.

Krajem srpnja 2005. godine Hrvatski sabor donosi *Zakon o Umirovljeničkom fondu*²¹ čime se u potpunosti izvršava Odluka Ustavnog suda. Prema navedenom zakonu sam Fond bit će osnovan kao klasičan zatvoreni investicijski fond, koji u ime RH osniva Vlada RH. Zakon je predvidio dvije mogućnosti za vraćanje duga. Članovi Fonda koji se odluče za pravo stjecanja i raspolaganja udjelima tijekom prve dvije godine njegova postojanja, moći će iskupiti jednu četvrtinu pripadajućeg broja udjela svakog drugog (u srpnju) i četvrtog (u prosincu) tromjesečja tijekom 2006. i 2007. godine, ali isplaćeni iznos bit će upola manji od vrijednosti udjela. Članovi Fonda koji se odluče za drugu mogućnost, tijekom osam godina od koje su prve dvije poček, moći će iskupiti jednu šestinu pripadajućeg broja udjela svakog četvrtog tromjesečja (u prosincu) tijekom razdoblja od 2007. do 2012. godine. Budući da je Fond osnovan kao investicijski, postoji mogućnost da se ostvari dobit, dok Vlada jamči za isplatu nominalne vrijednosti duga ako Fond bude loše poslovao. Realizirana dobit raspodjeljuje se tako da se jedna polovica dobiti isplaćuje svakom članu Fonda u skladu sa stvarno raspoloživim brojem udjela u trenutku raspodjele, a druga polovica pripada državi.

Isplata duga mogla bi imati značajniji učinak na fiskalnu politiku barem u iduće dvije godine, a time i na dinamiku osobne potrošnje i uvoza. Najveći utjecaj povrata duga očekuje se u prosincu 2007. godine kada će se istodobno isplatiti posljednji dio duga korisnicima koji su se odlučili za prvu mogućnost isplate duga i prvi dio duga umirovljenicima koji su izabrali drugu mogućnost. Za sada nije jasno hoće li se isplate duga u pojedinim godinama formalno uključiti u statističke podatke o konsolidiranoj općoj državi. Međunarodne financijske institucije poput MMF-a vjerojatno će proračunski saldo promatrati zajedno s isplatom duga umirovljenicima.

21 NN, br. 93/2005.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osiguranje

štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	listopad	32.654,4	33.852,4	34.478,5	138.356,9	104.170,9	121.318,6	-0,60	-1,86	-2,15	-0,28	0,78	0,58
	studenj	31.211,5	33.600,7	34.268,9	139.632,6	105.932,6	124.824,3	-4,42	-0,74	-0,61	0,92	1,69	2,89
	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	siječanj	32.618,7	34.908,8	35.381,4	138.919,6	109.215,0	127.047,2	-3,85	1,00	0,55	-0,73	0,93	-0,21
	veljača	32.483,7	34.386,9	34.957,3	138.850,4	111.148,3	128.084,1	-0,41	-1,49	-1,20	-0,05	1,77	0,82
	ožujak	33.070,9	34.547,4	35.149,4	137.974,5	115.802,7	128.059,8	1,81	0,47	0,55	-0,63	4,19	-0,02
	travanj	33.358,8	34.819,1	35.450,3	137.879,2	116.714,0	129.723,4	0,87	0,79	0,86	-0,07	0,79	1,30
	svibanj	33.230,9	36.034,9	36.681,9	140.608,0	119.838,9	131.713,7	-0,38	3,49	3,47	1,98	2,68	1,53
	lipanj	35.529,7	36.735,0	37.395,6	142.609,9	121.230,6	133.670,3	6,92	1,94	1,95	1,42	1,16	1,49
	srpanj	37.057,8	38.304,6	39.027,4	145.578,3	122.331,7	134.993,7	4,30	4,27	4,36	2,08	0,91	0,99
	kolovoz	36.828,9	37.768,4	38.601,7	151.113,8	124.090,7	138.196,0	-0,62	-1,40	-1,09	3,80	1,44	2,37
	rujan	35.658,2	36.708,3	37.779,2	151.609,3	124.482,3	140.748,2	-3,18	-2,81	-2,13	0,33	0,32	1,85
	listopad	36.784,0	37.105,1	38.243,2	152.518,1	126.970,1	143.067,6	3,16	1,08	1,23	0,60	2,00	1,65

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva (neto)	29.017,2	48.661,3	32.817,4	32.771,4	31.742,6	22.171,9	21.379,3	23.246,6	27.023,0	27.127,0	25.548,0
2. Plasmani	72.051,4	87.637,6	112.518,9	126.371,6	141.278,1	149.340,5	155.203,9	156.555,7	159.194,6	160.437,4	163.708,3
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	11.167,6	12.673,1	15.055,2	14.710,1	13.969,6	21.280,7	21.533,6	21.561,9	20.998,6	19.689,2	20.640,7
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.653,4	74.513,0	96.329,0	110.467,8	125.790,7	126.371,2	132.088,1	133.449,2	136.102,0	138.938,9	141.276,4
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	431,8	624,0	537,2	588,3	639,6	1.247,6	702,4	562,7
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	761,8	893,9	1.151,4	993,9	904,9	846,5	1.106,9	1.228,5
Ukupno (1+2)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	171.512,3	176.583,2	179.802,3	186.217,6	187.564,4	189.256,3
PASIVA											
1. Novčana masa	18.030,3	23.703,5	30.869,8	33.888,7	34.562,1	34.547,4	36.735,0	38.304,6	37.768,4	36.708,3	37.105,1
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	24.957,6	25.748,8	27.264,2	27.459,9	28.062,8
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	79.752,8	80.974,4	85.025,4	86.863,8	86.361,1
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.164,5	550,4	1.055,7	577,3	989,1
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.864,5	1.926,2	1.729,5	1.721,6	2.067,0	2.408,0	2.023,2	2.148,5	2.121,6	2.039,8	2.095,3
6. Ostalo (neto)	25.143,1	28.301,4	27.465,1	28.528,2	31.006,1	31.129,7	31.950,1	32.075,5	32.982,3	33.915,3	34.642,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	171.512,3	176.583,2	179.802,3	186.217,6	187.564,4	189.256,3

^a U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su nerasporedene stavke pasive umanjene za nerasporedene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	listopad	40	2	12	9	5	6	6	6	3	3	–
	studenj	39	2	12	8	6	5	6	6	3	3	–
	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	siječanj	38	1	12	8	6	5	6	6	3	3	–
	veljača	38	1	12	8	6	5	6	6	3	3	–
	ožujak	38	2	11	8	6	5	6	3	2	1	–
	travanj	37	1	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	svibanj	37	1	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	lipanj	36	1	10	8	6	5	6	3	2	1	–
	srpanj	36	–	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	kolovoz	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–
	rujan	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–
	listopad	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja

1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. Štedionice koje su dobile odobrenje za rad kao banke, dužne su do 31. prosinca 2006. uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o bankama.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	28.747,4	39.308,9	42.058,8	50.118,6	49.373,4	49.863,2	51.653,6	51.526,6	52.122,6	52.061,3	52.616,7
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Posebna prava vučenja	1.204,2	905,8	17,4	5,0	4,8	5,3	4,8	10,1	6,2	6,3	8,8
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,8	1,8	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	7,4	6,1	6,4	5,8	5,7	5,5	5,4	5,3	5,5	5,8	6,7
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	20.986,9	25.565,9	28.183,2	25.580,7	24.337,7	25.410,2	26.710,8	26.924,7	27.192,5	26.830,3	27.371,4
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	6.545,7	12.829,3	13.850,0	24.525,5	25.023,7	24.440,9	24.931,1	24.585,1	24.916,9	25.217,4	25.228,4
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	0,0	-	0,5	1,4	3,3	1,7	-	1,2	0,6	0,5	-
2.1. Potraživanja u kunama	0,0	-	0,5	1,4	3,3	1,7	-	1,2	0,6	0,5	-
2.2. Potraživanja u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	289,5	229,2	110,6	93,6	82,9	77,5	77,5	77,5	77,5	77,4	77,4
4. Potraživanja od banaka	329,9	18,5	17,9	972,0	408,9	14,6	1.574,1	3.572,7	3.107,4	2.356,1	2.172,7
4.1. Krediti bankama	313,6	-	-	954,4	394,0	-	1.559,6	3.558,2	3.092,7	2.341,3	2.157,9
Lombardni krediti	-	-	-	954,4	-	-	-	-	-	-	-
Kratkoročni kredit za likvidnost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	14,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obratne repo transakcije	299,6	-	-	-	394,0	-	1.559,6 ¹	3.558,2 ²	3.092,7 ³	2.341,3 ⁴	2.157,9 ⁵
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	15,2	16,6	17,6	14,5	15,0	14,6	14,5	14,5	14,7	14,8	14,8
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,1	1,9	0,3	3,1	-	-	-	-	-	-	-
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	49.957,1	53.305,2	55.178,0	55.308,1	54.495,3	54.866,8
PASIVA											
1. Primarni novac	11.717,3	17.803,2	23.027,9	30.586,2	33.924,4	33.070,9	35.529,7	37.057,8	36.828,9	35.658,2	36.784,0
1.1. Gotov novac izvan banaka	6.636,7	8.507,4	9.680,9	10.573,1	10.955,6	11.061,7	12.161,5	13.142,6	12.659,9	12.247,4	11.948,2
1.2. Blagajna banaka	532,3	538,8	1.214,8	1.683,2	1.871,0	1.665,0	1.855,9	2.063,8	1.975,1	2.021,7	1.956,3
1.3. Depoziti banaka	4.540,7	8.741,5	12.109,4	18.329,3	21.082,6	20.344,0	21.503,1	21.851,4	22.193,9	21.389,1	22.879,5
Računi za namirenje banaka	459,5	2.450,1	3.923,4	5.616,0	6.408,2	5.582,3	5.388,5	5.319,3	5.488,7	4.366,0	5.612,7
Izdvojena obvezna pričuva	4.081,2	6.291,4	8.186,0	12.603,9	14.674,4	14.761,7	16.114,6	16.422,1	16.645,2	16.943,1	17.216,8
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	109,4	-	-	-	-	-	-	-
Prekonoćni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	110,0	60,0	80,0	50,0
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	7,5	15,5	19,1	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,0	0,1	3,5	0,6	15,1	0,3	9,2	-	-	-	-
2. Ograničeni i blokirani depoziti	5.805,5	6.030,5	7.091,2	6.699,2	10.777,1	12.301,7	12.770,8	13.149,1	13.291,2	12.752,4	12.852,7
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	5.490,5	5.705,1	7.042,3	6.686,6	10.764,7	12.289,7	12.762,1	13.140,6	13.274,7	12.739,4	12.797,3
2.2. Ograničeni depoziti	315,0	325,4	49,0	12,6	12,4	12,0	8,6	8,5	16,4	13,0	55,4
2.3. Blokirani devizni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Inozemna pasiva	1.630,8	1.597,5	195,7	2.798,0	18,1	15,2	18,7	17,7	16,2	14,9	14,7
3.1. Krediti MMF-a	1.290,3	1.025,5	2,8	0,0	-	-	-	-	-	0,0	0,0
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	9,5	12,2	12,6	19,6	18,1	15,2	18,7	17,7	16,2	14,9	14,7
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	331,0	559,8	180,2	2.778,5	-	-	-	-	-	-	-
4. Depoziti središnje države	1.157,4	1.752,1	768,1	1.551,1	263,2	590,7	872,5	913,3	678,7	1.132,8	640,2
4.1. Depozitni novac	1.008,5	1.752,1	608,3	600,2	228,0	590,7	872,5	913,3	678,6	1.125,9	627,9
Depozitni novac Republike Hrvatske	980,8	1.564,8	569,5	548,5	123,0	186,0	552,4	646,4	468,7	770,6	396,7
Depozitni novac republičkih fondova	27,7	187,3	38,7	51,7	105,0	404,7	320,1	266,9	210,0	355,3	231,2
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	-	-	-	950,9	35,2	0,1	0,1	0,1	0,1	6,9	12,3
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	148,8	-	159,9	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Blagajnički zapisi HNB-a	4.207,3	6.372,3	6.212,4	4.920,2	-	-	-	-	-	-	-
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	2.394,6	3.458,9	4.986,2	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	1.812,7	2.913,4	1.226,3	4.920,2	-	-	-	-	-	-	-
6. Kapitalski računi	5.216,6	6.425,2	5.353,5	5.039,0	5.096,5	4.426,6	4.580,5	4.511,3	4.959,5	5.406,9	5.043,9
7. Ostalo (neto)	-368,1	-424,2	-461,1	-408,1	-210,8	-448,0	-467,0	-471,1	-466,4	-469,8	-468,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	49.957,1	53.305,2	55.178,0	55.308,1	54.495,3	54.866,8

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uređaba Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama, depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, pređanacijski krediti) i dospjeli, a nenaplaćeni krediti. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije ne-

naplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke, obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju na posebne račune HNB-a deviznu obveznu pričuvu, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na osnovi propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamata-

ma. Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Pričuve banaka kod središnje banke	10.588,9	15.002,7	20.373,5	26.783,7	33.718,2	34.295,8	36.163,5	37.069,9	37.461,9	36.156,3	37.686,9
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	5.098,4	9.306,2	13.340,0	20.103,4	22.962,9	22.016,4	23.406,7	23.934,6	24.192,9	23.421,8	24.894,9
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.490,5	5.696,5	7.033,5	6.680,2	10.755,3	12.279,5	12.756,8	13.135,4	13.269,0	12.734,5	12.792,0
2. Inozemna aktiva	19.710,4	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	34.971,7	33.246,2	34.420,9	35.716,1	35.902,0	34.784,0
3. Potraživanja od središnje države	19.055,5	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.786,7	29.975,8	29.845,0	29.415,7	29.229,4	30.338,5
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.363,9	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	126.293,7	132.010,6	133.371,8	136.024,5	138.861,6	141.199,0
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.174,9	1.280,0	1.422,4	1.563,1	1.787,9	1.750,7	1.758,2	1.678,1	1.682,5	1.685,3	1.677,9
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	35.890,7	42.882,0	51.723,4	53.809,8	58.643,3	58.215,3	60.490,6	60.577,9	61.333,5	62.206,3	63.407,3
4.3. Potraživanja od stanovništva	23.298,3	30.121,9	43.072,6	55.001,4	65.276,7	66.327,7	69.761,9	71.115,8	73.008,4	74.969,9	76.113,8
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	431,8	624,0	537,2	588,3	639,6	1.247,6	702,4	562,7
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	761,8	893,9	1.151,4	993,9	904,9	846,5	1.106,9	1.228,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	226.036,5	232.978,3	236.252,1	240.712,2	241.958,5	245.799,6
PASIVA											
1. Depozitni novac	11.386,0	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	23.485,4	24.564,3	25.162,0	25.108,5	24.460,9	25.157,0
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	24.957,6	25.748,8	27.264,2	27.459,9	28.062,8
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	79.752,8	80.974,4	85.025,4	86.863,8	86.361,1
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.164,5	550,4	1.055,7	577,3	989,1
5. Inozemna pasiva	17.809,7	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	62.647,9	63.501,8	62.683,2	60.799,5	60.821,4	61.838,0
6. Depoziti središnje države	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	6.917,0	7.569,7	7.371,0	7.739,0	8.407,9	9.057,6
7. Krediti primljeni od središnje banke	328,8	16,6	17,6	968,9	408,9	14,6	1.574,1	3.572,7	3.107,4	2.356,1	2.172,7
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.396,1	2.014,5	2.140,0	2.105,2	2.026,9	2.039,9
9. Kapitalni računi	24.953,1	25.455,1	26.323,2	27.389,5	28.666,4	29.301,6	29.758,0	30.010,2	30.448,4	31.290,7	32.072,7
10. Ostalo (neto)	-8.839,4	-9.507,8	-9.955,6	-8.324,2	-2.546,3	-2.153,3	-1.879,0	-1.960,7	-1.941,1	-2.306,4	-1.951,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	226.036,5	232.978,3	236.252,1	240.712,2	241.958,5	245.799,6

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim insti-

tucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslone na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vri-

jednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Devizna inozemna aktiva	19.619,2	32.763,6	25.924,4	35.261,9	43.428,1	34.892,1	33.071,4	34.129,2	35.511,8	35.781,4	34.590,6
1.1. Potraživanja od stranih banaka	19.154,9	31.660,3	21.333,5	31.877,6	35.911,0	27.732,8	25.440,3	26.023,3	27.147,6	27.510,5	26.353,2
Efektivni strani novac	1.002,8	7.324,7	1.019,8	1.268,6	1.190,0	1.069,4	1.206,8	1.416,6	1.287,4	1.046,2	1.015,3
Tekući računi	995,0	1.231,9	757,7	1.057,0	906,2	862,9	972,1	1.000,3	824,7	934,1	1.285,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	16.286,7	21.765,2	17.569,8	27.969,4	30.943,7	22.843,4	19.982,1	20.211,7	20.873,2	21.452,3	19.630,5
Vrijednosni papiri	454,9	1.008,5	1.690,2	1.364,2	2.674,1	2.763,5	3.080,4	3.194,9	3.960,4	3.988,7	4.091,6
Krediti	370,9	290,3	278,7	203,1	189,0	185,7	191,2	192,1	194,1	81,4	322,2
Dionice stranih banaka	44,6	39,7	17,2	15,4	8,1	7,8	7,7	7,7	7,8	7,8	7,8
1.2. Potraživanja od stranaca	464,3	1.103,3	4.590,8	3.384,4	7.517,1	7.159,3	7.631,1	8.105,9	8.364,3	8.270,8	8.237,3
Potraživanja od stranih država	137,8	596,2	3.855,5	2.905,0	7.066,6	6.805,0	7.220,4	7.701,1	7.869,2	7.798,4	7.747,7
Potraživanja od stranih osoba	322,4	505,5	733,7	478,9	450,2	353,9	410,2	404,3	494,6	471,9	489,1
Vrijednosni papiri	–	72,1	191,3	32,1	77,4	–	–	–	36,8	37,2	36,9
Krediti	322,4	433,4	542,4	446,8	372,8	353,9	410,2	404,3	457,8	434,7	452,2
Dionice stranih osoba	4,1	1,6	1,6	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
2. Kunska inozemna aktiva	91,2	44,1	53,4	120,9	122,9	79,6	174,8	291,6	204,2	120,7	193,4
2.1. Potraživanja od stranih banaka	66,1	29,2	19,6	99,1	77,8	33,9	133,6	248,4	160,5	76,5	153,0
2.2. Potraživanja od stranaca	25,1	14,8	33,8	21,9	45,1	45,6	41,2	43,2	43,7	44,1	40,4
U tome: Krediti	23,3	13,9	33,0	21,0	44,3	44,8	40,4	42,3	42,9	43,3	39,6
Ukupno (1+2)	19.710,4	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	34.971,7	33.246,2	34.420,9	35.716,1	35.902,0	34.784,0

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	17.372,2	17.778,7	18.444,4	18.007,1	16.270,2	20.413,0	21.717,2	21.826,0	21.256,3	20.874,4	22.214,9
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	15.772,8	16.230,2	16.443,4	16.032,6	14.465,6	17.673,9	18.014,4	18.040,1	17.492,1	17.005,7	18.053,4
Vrijednosni papiri	14.547,9	15.403,2	13.989,1	11.770,0	11.779,1	14.970,1	15.057,0	15.824,6	16.027,9	15.650,7	15.770,6
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	4.484,4	3.420,1	2.473,5	1.531,9	532,0	22,3	21,7	21,6	21,5	21,1	21,3
Krediti	1.224,9	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	2.703,8	2.957,4	2.215,5	1.464,2	1.355,0	2.282,8
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.599,4	1.548,5	2.001,0	1.974,5	1.804,6	2.739,1	3.702,8	3.786,0	3.764,3	3.868,6	4.161,6
Vrijednosni papiri	627,3	560,1	560,7	723,6	621,1	652,2	710,9	579,8	596,8	619,2	595,7
Krediti	972,1	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	2.086,9	2.991,9	3.206,2	3.167,5	3.249,4	3.565,9
2. Devizna potraživanja	1.683,3	2.281,2	3.473,3	3.536,4	4.781,1	8.373,7	8.258,6	8.019,0	8.159,3	8.355,0	8.123,6
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.492,7	1.390,9	2.359,1	3.196,9	3.548,4	7.137,3	7.021,4	6.885,0	7.004,4	7.179,0	7.230,1
Vrijednosni papiri	869,2	1.065,5	1.733,4	1.805,4	1.117,0	1.058,9	997,3	896,0	952,6	1.072,4	1.218,7
Krediti	623,5	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	6.078,4	6.024,0	5.989,0	6.051,8	6.106,6	6.011,4
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	190,6	890,3	1.114,2	339,5	1.232,8	1.236,4	1.237,3	1.134,0	1.155,0	1.176,0	893,5
Vrijednosni papiri	35,0	75,4	195,0	96,4	163,1	209,4	178,0	157,0	159,9	144,3	144,6
Krediti	155,5	814,8	919,2	243,1	1.069,7	1.026,9	1.059,3	977,1	995,1	1.031,7	748,9
Ukupno (1+2)	19.055,5	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.786,7	29.975,8	29.845,0	29.415,7	29.229,4	30.338,5

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	53.739,5	66.626,8	85.418,7	100.365,0	114.635,7	115.132,8	119.920,6	121.376,3	123.860,0	126.225,5	127.628,6
1.1. Instrumenti tržišta novca	231,9	544,7	1.394,7	1.314,1	2.510,0	1.600,3	1.635,3	1.567,0	1.639,5	1.560,3	1.604,9
1.2. Obveznice	1,0	7,7	72,4	56,2	559,8	554,1	457,0	337,3	312,7	277,2	263,9
1.3. Krediti	49.566,8	72.180,6	80.887,6	96.081,7	109.523,9	110.959,3	115.787,9	117.436,4	119.869,3	122.336,3	123.721,1
1.4. Dionice	3.939,8	3.893,8	3.064,0	2.912,9	2.042,0	2.019,1	2.040,4	2.035,5	2.038,5	2.051,7	2.038,7
2. Devizna potraživanja	6.624,3	7.657,0	10.799,8	10.009,3	11.072,2	11.160,9	12.090,0	11.995,5	12.164,4	12.636,0	13.570,4
2.1. Vrijednosni papiri	112,4	126,6	243,2	130,6	213,5	265,5	295,8	314,5	311,0	318,6	313,7
2.2. Krediti	6.512,0	7.530,5	10.556,6	9.878,7	10.858,6	10.895,4	11.794,1	11.681,0	11.853,5	12.317,4	13.256,7
Ukupno (1+2)	60.363,9	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	126.293,7	132.010,6	133.371,8	136.024,5	138.861,6	141.199,0

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumenti-

ma: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
KUNSKI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	2.196,9	1.815,4	3.894,6	5.513,5	3.870,0	4.790,7	5.949,4	5.421,6	4.631,6	4.604,4	5.848,6
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.224,9	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	2.703,8	2.957,4	2.215,5	1.464,2	1.355,0	2.282,8
1.2. Krediti republičkim fondovima	972,1	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	2.086,9	2.991,9	3.206,2	3.167,5	3.249,4	3.565,9
2. Krediti lokalnoj državi	996,8	1.069,1	1.202,9	1.485,1	1.701,9	1.666,1	1.673,0	1.616,7	1.621,7	1.586,6	1.577,4
3. Krediti trgovačkim društvima	25.328,0	31.049,4	36.708,1	39.777,4	42.844,7	43.266,9	44.704,2	45.048,1	45.595,9	46.163,0	46.403,3
4. Krediti stanovništvu	23.242,1	30.062,1	42.976,6	54.819,3	64.977,2	66.026,2	69.410,7	70.771,6	72.651,7	74.586,7	75.740,4
U tome: Stambeni krediti	8.257,8	9.450,0	12.363,4	16.896,2	21.397,9	21.865,2	23.239,5	23.931,4	24.898,0	25.701,3	26.224,6
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	33,5	34,7	17,6	82,3	154,5	51,8	53,8	77,9	684,3	150,9	64,6
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	105,5	240,9	521,3	427,9	558,0	525,3	517,1	626,8	502,8	619,4	700,5
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	51.902,8	64.271,6	85.321,1	102.105,4	114.106,4	116.327,2	122.308,1	123.562,7	125.688,0	127.711,1	130.334,8
DEVIZNI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	779,1	1.140,3	1.544,9	1.634,7	3.501,0	7.105,4	7.083,4	6.966,1	7.046,8	7.138,3	6.760,2
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	623,5	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	6.078,4	6.024,0	5.989,0	6.051,8	6.106,6	6.011,4
1.2. Krediti republičkim fondovima	155,5	814,8	919,2	243,1	1.069,7	1.026,9	1.059,3	977,1	995,1	1.031,7	748,9
2. Krediti lokalnoj državi	171,6	179,1	152,3	47,1	31,9	23,5	23,1	15,7	15,9	63,4	63,0
3. Krediti trgovačkim društvima	6.284,0	7.291,7	10.308,3	9.649,4	10.527,3	10.570,4	11.419,9	11.321,1	11.480,9	11.870,8	12.820,4
4. Krediti stanovništvu	56,3	59,7	96,0	182,1	299,5	301,5	351,2	344,1	356,7	383,2	373,4
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	–	1,2	174,3	52,9	6,0	–	55,5	51,9	70,0	51,4
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	–	–	28,3	58,8	255,3	567,8	421,7	222,0	287,2	430,6	470,5
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	7.291,0	8.670,7	12.131,0	11.746,4	14.667,8	18.574,6	19.299,2	18.924,6	19.239,4	19.956,3	20.538,9
UKUPNO (A+B)	59.193,9	72.942,3	97.452,1	113.851,8	128.774,2	134.901,8	141.607,3	142.487,2	144.927,4	147.667,3	150.873,7

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Lokalna država	573,6	907,0	1.910,4	2.006,2	2.020,7	1.878,0	1.913,7	1.739,7	1.812,1	1.837,4	1.890,0
2. Trgovačka društva	7.087,1	8.981,6	12.344,5	12.872,9	12.036,9	11.455,3	11.728,9	12.201,4	12.240,0	11.674,5	12.256,0
3. Stanovništvo	3.499,7	4.872,0	6.307,4	7.873,1	8.773,0	9.476,7	10.092,5	10.403,4	10.365,6	10.317,2	10.164,2
4. Ostale bankarske institucije	11,6	17,0	42,1	98,9	245,4	139,4	265,6	351,1	152,7	163,5	250,3
5. Nebankarske financijske institucije	221,7	407,1	568,1	468,1	517,5	537,7	565,3	468,2	539,8	469,9	598,3
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-7,6	-4,2	-6,4	-4,2	-2,2	-1,8	-1,8	-1,8	-1,7	-1,6	-1,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	11.386,0	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	23.485,4	24.564,3	25.162,0	25.108,5	24.460,9	25.157,0

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	1.676,1	2.006,8	2.236,2	2.527,9	2.233,9	2.327,6	2.335,8	2.390,6	2.417,4	2.412,9	2.398,6
1.1. Lokalna država	137,6	118,3	14,8	14,4	4,6	4,7	4,8	4,7	4,9	5,0	4,9
1.2. Trgovačka društva	142,4	88,0	213,3	190,5	38,8	45,5	62,0	78,0	96,9	96,0	108,0
1.3. Stanovništvo	1.348,3	1.712,2	1.996,3	2.288,8	2.190,5	2.277,4	2.269,1	2.307,9	2.315,5	2.311,8	2.285,7
1.4. Ostale bankarske institucije	0,6	20,8	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–
1.5. Nebankarske financijske institucije	47,2	67,5	11,8	34,2	0,0	0,0	0,0	0,0	–	–	0,0
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	5.975,0	8.206,3	10.764,9	15.842,9	20.245,4	20.204,3	22.621,8	23.358,2	24.846,8	25.047,1	25.664,1
2.1. Lokalna država	230,7	340,7	482,8	551,6	550,8	695,6	675,8	702,1	749,1	779,1	744,6
2.2. Trgovačka društva	2.871,4	3.618,3	4.633,6	7.165,3	8.698,5	7.522,2	8.346,1	8.601,9	9.557,0	9.303,0	9.126,6
2.3. Stanovništvo	1.789,8	2.554,1	3.793,8	6.194,5	9.321,4	10.455,7	11.190,4	11.508,8	11.822,7	12.180,5	12.433,1
2.4. Ostale bankarske institucije	20,8	24,7	58,4	129,3	215,9	143,7	532,4	898,8	906,2	839,5	1.164,5
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.062,2	1.668,5	1.796,3	1.802,2	1.458,8	1.387,1	1.877,1	1.646,5	1.811,8	1.944,9	2.195,3
Ukupno (1+2)	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	24.957,6	25.748,8	27.264,2	27.459,9	28.062,8

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	14.566,3	23.748,8	21.074,4	21.547,0	22.144,6	21.005,7	21.410,7	21.865,7	23.475,5	23.555,7	23.301,6
1.1. Lokalna država	16,8	13,2	12,2	14,7	15,6	14,6	14,8	13,3	13,6	13,3	13,3
1.2. Trgovačka društva	2.408,0	2.884,2	3.346,7	3.620,2	4.273,2	3.948,4	4.230,0	4.182,2	4.984,3	4.727,1	4.770,4
1.3. Stanovništvo	12.041,5	20.688,3	17.537,3	17.690,2	17.708,9	16.864,1	17.069,2	17.407,5	18.226,2	18.504,4	18.233,9
1.4. Ostale bankarske institucije	10,3	23,9	34,7	9,0	15,4	16,2	11,1	25,8	37,1	26,7	90,6
1.5. Nebankarske financijske institucije	89,8	139,2	143,5	212,9	131,6	162,3	85,6	236,9	214,4	284,3	193,4
2. Oročeni depoziti	32.335,3	48.088,1	50.980,3	54.488,4	59.598,3	58.971,7	58.342,1	59.108,7	61.549,9	63.308,1	63.059,5
2.1. Lokalna država	8,2	1,7	9,5	3,8	0,3	0,3	31,8	31,7	32,8	33,1	34,9
2.2. Trgovačka društva	2.753,1	4.619,1	6.009,6	7.154,0	8.518,6	8.267,1	7.125,9	6.953,1	7.954,2	8.265,8	8.259,2
2.3. Stanovništvo	29.097,2	42.705,4	44.159,2	46.805,1	50.636,0	50.298,2	50.617,7	51.304,2	52.703,1	53.913,8	53.762,0
2.4. Ostale bankarske institucije	4,2	11,5	41,5	21,7	20,7	81,8	120,2	122,8	159,4	258,5	310,3
2.5. Nebankarske financijske institucije	472,7	750,3	760,5	503,7	422,7	324,3	446,5	696,9	700,3	836,9	693,0
Ukupno (1+2)	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	79.752,8	80.974,4	85.025,4	86.863,8	86.361,1

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	–	5,1	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	353,5	104,4	92,8	151,9	170,5	170,3	159,6	161,4	160,1	160,8	173,8
3. Primljeni krediti	124,7	213,4	118,4	446,5	993,0	747,6	1.005,0	389,0	895,6	416,5	815,3
3.1. Lokalna država	–	–	–	0,9	–	–	–	–	0,0	–	–
3.2. Trgovačka društva	15,2	158,1	46,3	92,7	40,3	49,3	80,3	91,8	74,8	74,8	59,9
3.3. Ostale bankarske institucije	1,3	4,6	10,0	222,1	842,8	494,2	623,4	226,6	772,1	317,7	695,7
3.4. Nebankarske financijske institucije	108,2	50,7	62,0	130,9	109,9	204,2	301,2	70,7	48,6	24,0	59,7
Ukupno (1+2+3)	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.164,5	550,4	1.055,7	577,3	989,1

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani su prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Devizna inozemna pasiva	17.669,8	21.692,7	34.198,5	44.574,3	54.536,7	53.735,4	52.808,8	51.219,1	49.711,8	49.145,4	49.270,9
1.1. Obveze prema stranim bankama	11.957,6	16.407,4	28.662,3	38.623,1	48.967,5	47.936,1	46.774,5	45.103,7	43.517,4	42.943,1	43.046,3
Tekući računi	176,3	147,1	130,9	266,6	127,6	96,2	106,6	112,6	96,8	133,6	103,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	345,9	1.208,3	9.002,9	12.885,2	16.056,8	14.254,3	13.554,8	12.410,9	10.261,5	10.454,4	10.636,6
Kredit	11.435,4	15.052,1	19.528,5	25.471,4	29.369,5	30.269,7	29.841,7	29.314,6	29.856,8	29.025,7	29.002,3
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	194,2	2.558,3	2.801,4	2.949,2	2.399,4	2.088,4	1.902,9	1.899,3	1.920,6	1.820,6	1.168,3
Obveznice	–	–	–	–	3.413,6	3.315,9	3.271,4	3.265,5	3.302,2	3.329,4	3.303,9
1.2. Obveze prema strancima	5.712,2	5.285,2	5.536,2	5.951,2	5.569,2	5.799,3	6.034,3	6.115,4	6.194,5	6.202,3	6.224,6
Štedni i oročeni depoziti	2.868,1	3.777,8	4.160,2	4.753,2	5.002,2	5.280,5	5.516,2	5.641,5	5.714,6	5.718,3	5.744,7
Depoziti po viđenju	745,5	873,7	875,6	898,6	1.052,5	1.073,3	1.156,6	1.197,8	1.275,0	1.195,7	1.146,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.122,6	2.904,1	3.284,6	3.854,6	3.949,6	4.207,1	4.359,7	4.443,7	4.439,5	4.522,6	4.598,1
Kredit	2.844,1	1.507,4	1.376,0	1.198,0	567,1	518,8	518,1	473,9	479,9	484,0	479,9
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	66,0	39,3	39,7	39,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	–
2. Kunska inozemna pasiva	140,0	165,1	825,0	5.357,7	6.627,0	8.912,5	10.693,0	11.464,1	11.087,6	11.676,0	12.567,1
2.1. Obveze prema stranim bankama	37,0	46,9	690,9	5.087,8	6.103,9	8.293,2	9.992,7	10.755,2	10.363,8	10.822,6	11.739,4
Depozitni novac	14,4	38,2	53,6	86,4	145,1	199,8	223,4	159,0	176,8	163,6	191,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	22,0	4,2	635,8	2.664,1	2.846,9	4.471,8	4.136,9	4.978,4	5.098,7	5.312,0	6.234,5
Kredit	0,7	4,5	1,5	2.337,3	3.111,9	3.621,6	5.632,3	5.617,9	5.088,2	5.347,0	5.313,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	223,2	221,4
2.2. Obveze prema strancima	103,0	118,2	134,1	269,9	523,1	619,3	700,4	708,9	723,9	853,4	827,7
Depozitni novac	50,8	60,1	56,2	76,8	95,9	108,3	121,6	113,2	103,2	147,1	110,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	52,2	58,1	77,9	191,4	419,2	503,2	574,8	591,7	616,7	702,3	713,0
Kredit	–	–	–	1,7	8,0	7,7	3,9	3,9	4,0	4,0	4,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1,7	8,0	7,7	3,9	3,9	4,0	4,0	4,0
Ukupno (1+2)	17.809,7	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	62.647,9	63.501,8	62.683,2	60.799,5	60.821,4	61.838,0

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Kunski depoziti	3.073,3	3.335,1	4.036,8	4.104,4	5.627,2	5.961,7	6.105,4	6.205,3	6.633,0	6.912,1	7.628,8
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	430,0	295,9	634,3	506,4	445,1	426,4	554,8	502,2	529,3	710,9	512,5
Depozitni novac	116,7	33,9	476,4	448,0	373,3	330,4	428,4	376,9	397,2	529,8	318,5
Štedni depoziti	26,1	41,6	3,3	3,0	4,2	3,3	2,1	2,0	2,1	2,1	1,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	259,5	217,6	153,6	54,2	66,5	91,7	123,2	122,2	129,1	178,0	191,1
Krediti	27,7	2,8	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.643,3	3.039,2	3.402,5	3.598,0	5.182,2	5.535,4	5.550,6	5.703,1	6.103,6	6.201,2	7.116,4
Depozitni novac	116,9	214,6	553,2	294,8	266,3	271,9	241,5	345,9	436,1	541,1	819,6
Štedni depoziti	15,2	10,8	0,0	0,3	3,5	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	32,6	195,2	144,3	156,2	262,3	638,9	251,0	143,0	270,1	177,2	477,1
Krediti	2.478,6	2.618,6	2.705,0	3.146,7	4.650,0	4.622,7	5.056,2	5.212,4	5.395,6	5.481,1	5.817,7
2. Devizni depoziti	3.657,1	2.299,6	2.058,1	1.178,9	1.194,6	955,3	1.464,3	1.165,6	1.106,0	1.495,7	1.428,8
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	3.622,6	2.275,0	1.938,9	1.158,2	891,0	818,6	887,7	761,5	732,0	915,5	858,5
Štedni depoziti	1.256,1	329,8	263,0	198,5	189,7	206,5	236,6	224,2	193,8	370,2	315,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	27,0	55,8	293,1	–	23,2	23,7	30,1	26,6	27,4	23,6	29,7
Refinancirani krediti	2.339,4	1.889,5	1.382,8	959,6	678,1	588,3	620,9	510,6	510,8	521,6	513,6
2.2. Depoziti republičkih fondova	34,6	24,5	119,2	20,8	303,6	136,7	576,6	404,2	374,0	580,3	570,3
Štedni depoziti	25,0	22,9	114,1	20,8	156,5	136,7	172,1	205,7	189,5	177,1	186,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	9,5	1,6	5,0	–	147,1	–	240,8	–	73,8	180,0	162,4
Krediti	–	–	–	–	–	–	163,8	198,5	110,7	223,2	221,4
Ukupno (1+2)	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	6.917,0	7.569,7	7.371,0	7.739,0	8.407,9	9.057,6

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republi-

ke Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Ograničeni depoziti	854,4	830,6	1.361,2	1.541,2	2.014,6	2.396,0	2.014,5	2.140,0	2.105,2	2.105,2	2.039,9
1.1. Kunski depoziti	131,6	100,3	789,6	730,1	1.267,4	1.473,5	1.221,6	1.190,1	1.179,0	1.179,0	1.215,4
1.2. Devizni depoziti	722,8	730,3	571,6	811,1	747,2	922,5	792,9	949,9	926,2	926,2	824,5
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	167,8	40,0	0,0	0,0	0,0	–	–	–
Ukupno (1+2)	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.396,1	2.014,5	2.140,0	2.105,2	2.105,2	2.039,9

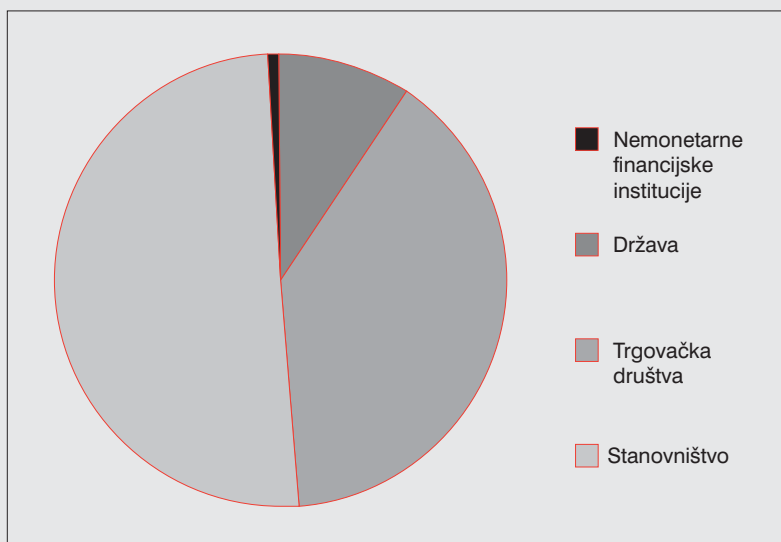
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

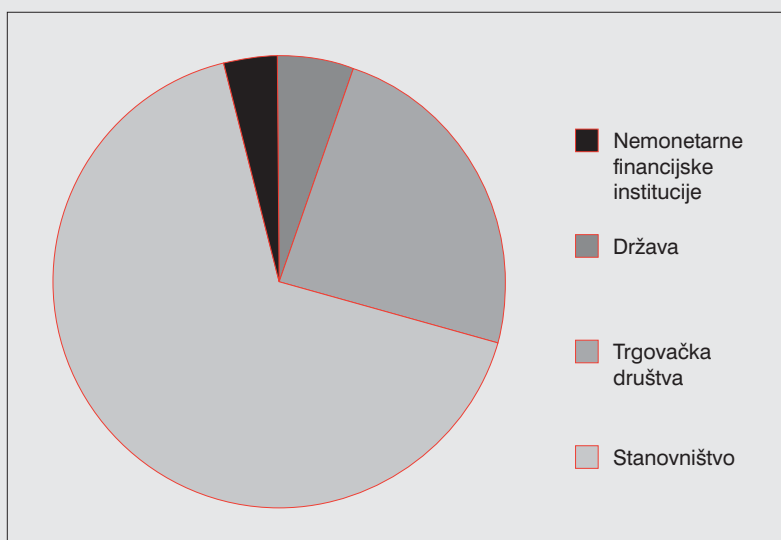
**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2005. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2005. godine

Napomena:
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.
Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Pričuve kod središnje banke	7,6	15,5	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	497,6	1.208,8	1.983,9	3.033,5	3.779,1	3.660,1	3.666,1	3.676,3	3.759,5	3.842,0	4.021,2
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	1,1	11,6	93,3	187,9	373,2	557,4	610,9	627,8	653,0	673,0	676,3
u tome: Potraživanja od stanovništva	0,6	11,6	91,3	187,9	373,2	403,0	458,9	476,6	499,0	518,8	523,3
4. Potraživanja od banaka	7,6	18,1	37,2	247,2	824,2	666,0	693,0	684,6	716,0	693,7	798,9
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	513,8	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	4.883,5	4.970,1	4.988,7	5.128,6	5.208,7	5.496,4
PASIVA											
1. Oročeni depoziti	437,8	1.137,5	2.012,9	3.265,2	4.728,2	4.686,9	4.678,9	4.696,9	4.793,0	4.878,2	5.166,0
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,0	10,0	–	11,1	10,7	10,4	10,2	10,2	10,3	10,4	10,3
3. Kapitalni računi	112,5	124,0	141,1	159,7	206,7	172,4	238,1	243,3	262,0	286,0	279,4
4. Ostalo (neto)	–46,5	–17,5	–20,4	32,6	30,8	13,8	42,9	38,3	63,3	34,1	40,7
Ukupno (1+2+3+4)	513,8	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	4.883,5	4.970,1	4.988,7	5.128,6	5.208,7	5.496,4

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, raču-

ne za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospelje nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1994.	prosinac	8,50	–	18,00	19,00	17,00	14,00	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	listopad	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	studeni	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	siječanj	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	veljača	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	4,75	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,61	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,52	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu.

^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazane su vagane kamatne stope vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za

plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća				Kamatne stope na prekonocne depozite kod HNB-a	
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana		Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	listopad	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	studen	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	siječanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	veljača	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	ožujak	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	travanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75 ^b	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a. ^b Od 8. lipnja 2005.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja obvezne pričuve u prosjeku, izdvajaju na račune za namirenje banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namirenje neto pozicije iz Nacionalnoga kliničkog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonocni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	listopad	19,00	34.720,2	20.731,8	13.988,4	163,8	15.024,9	10.503,0	1,20	1,40
	studeni	18,23	33.750,6	20.128,7	13.621,9	279,3	14.749,5	10.196,5	1,22	1,31
	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	siječanj	18,00	33.813,7	20.138,1	13.675,7	844,2	14.702,2	10.263,1	1,22	1,49
	veljača	18,00	34.231,3	20.353,1	13.878,2	1.341,2	14.844,8	10.444,8	1,21	1,41
	ožujak	18,00	34.369,6	20.506,3	13.863,3	1.752,0	14.790,3	10.436,4	1,21	1,30
	travanj	18,00	34.273,3	20.475,9	13.797,4	1.769,2	14.421,3	10.403,7	0,95	1,41
	svibanj	18,00	34.619,1	20.713,2	13.905,9	2.426,0	14.496,1	10.542,8	0,87	1,24
	lipanj	18,00	34.918,4	22.506,3	12.412,1	3.447,3	15.751,4	9.427,2	0,61	0,86
	srpanj	18,00	35.414,2	23.365,0	12.049,2	3.921,7	16.352,7	9.151,9	0,52	0,74
	kolovoz	18,00	35.792,5	23.710,5	12.082,0	4.024,6	16.594,8	9.150,1	0,52	0,68
	rujan	18,00	36.249,8	24.107,1	12.142,7	3.710,2	16.873,6	9.130,9	0,52	0,75
	listopad	18,00	36.832,9	24.483,3	12.349,6	3.542,4	17.137,4	9.233,1	0,52	0,74

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospjeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	listopad	1.119,7	27.157,8	2,01	0,0	0,0	0,0	4.029,1
	studen	1.580,1	26.854,9	2,81	0,0	0,0	0,0	4.417,6
	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	siječanj	1.592,1	24.923,7	2,80	0,0	0,0	0,0	4.859,1
	veljača	1.472,0	23.212,0	2,57	0,0	0,0	0,0	5.266,7
	ožujak	1.132,5	21.380,6	1,95	0,0	0,0	0,0	6.050,3
	travanj	683,1	19.812,8	1,17	1,1	0,0	0,0	7.164,1
	svibanj	542,2	18.697,5	0,92	0,0	0,0	0,0	7.253,5
	lipanj	577,5	19.221,1	0,95	0,0	0,0	0,0	5.476,5
	srpanj	504,7	20.669,4	0,80	0,0	0,0	0,0	4.370,8
	kolovoz	605,3	21.540,2	0,94	0,0	0,0	0,0	3.639,2
	rujan	424,6	21.862,5	0,64	0,0	0,0	0,0	4.666,5
listopad	409,1	21.124,8	0,61	0,0	0,0	0,0	4.721,6	

obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% *U.S. Federal Funds Target Rate*, a u eurima 50% *ECB Minimum Bid Refinance Rate* na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valu-

ti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule									
		Na prekonoočne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
Ukupni prosjek	Okvirni	Ostali											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	13,82	
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	listopad	3,77	6,71	11,84	12,00	8,32	14,23	14,31	12,51	10,35	7,64	10,87	
	studeni	1,81	6,27	11,74	11,96	8,28	14,25	14,31	12,45	9,38	6,87	10,80	
	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	siječanj	2,26	4,21	11,80	11,95	8,21	14,16	14,26	12,09	10,39	6,63	11,15	
	veljača	2,55	4,94	11,88	12,03	8,31	14,05	14,27	9,81	9,97	6,68	10,88	
	ožujak	2,04	5,60	11,82	12,08	8,37	14,16	14,25	11,93	9,24	6,42	11,33	
	travanj	0,89	5,14	11,57	11,79	8,21	13,74	14,02	9,50	10,07	6,30	11,62	
	svibanj	0,77	4,50	11,38	11,44	7,95	13,43	14,15	6,96	10,66	6,13	11,63	
	lipanj	1,96	5,01	11,21	11,26	8,19	13,00	13,86	6,59	10,71	6,75	11,74	
	srpanj	3,38	4,50	11,42	11,52	8,16	13,39	13,89	7,51	10,21	7,43	11,25	
	kolovoz	5,55	5,19	11,17	11,32	7,85	13,32	13,88	7,26	9,38	5,38	11,34	
	rujan	1,83	4,21	10,66	10,72	8,01	12,04	13,86	5,47	9,98	6,26	11,32	
	listopad	2,12	3,84	10,95	10,98	7,98	12,35	13,92	5,41	10,30	6,89	11,22	
Relativna važnost ^a		-	-	63,74	60,46	18,95	41,51	33,86	7,65	3,28	0,70	2,58	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom tržištu novca, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne

stope na tržištu novca izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoočnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonoočnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	listopad	7,51	7,47	7,31	8,32	7,52	6,06	8,06	6,74	9,29	5,08	5,69	4,42
	studen	7,26	7,03	6,77	8,64	7,33	5,94	8,11	5,87	9,06	5,65	5,90	5,32
	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	siječanj	6,97	7,03	6,86	8,13	6,95	5,91	7,52	5,71	8,51	5,45	5,63	5,29
	veljača	6,89	6,95	6,80	7,92	6,87	5,66	7,52	5,52	8,42	5,46	6,22	4,65
	ožujak	7,44	6,86	6,72	7,65	7,55	4,97	8,31	5,44	8,79	5,47	5,80	5,03
	travanj	6,92	7,11	7,04	7,50	6,89	5,64	7,38	6,33	8,41	5,53	5,85	5,21
	svibanj	6,71	6,73	6,62	7,54	6,70	5,24	7,43	5,30	8,34	5,31	5,33	5,25
	lipanj	6,60	6,56	6,49	6,94	6,62	5,47	7,22	5,14	8,21	5,20	5,62	4,64
	srpanj	6,29	6,09	5,96	7,16	6,36	5,22	7,06	5,02	8,05	5,13	5,14	5,09
	kolovoz	6,67	6,78	6,77	6,84	6,63	5,40	7,22	5,03	8,51	4,71	6,10	4,15
	rujan	6,68	6,69	6,59	7,37	6,68	5,42	7,40	5,14	8,56	5,01	5,78	4,33
	listopad	6,46	6,27	6,22	6,87	6,54	5,09	7,27	5,04	8,36	4,94	5,28	4,38
Relativna važnost ^a		30,91	8,72	7,97	0,75	22,19	7,45	14,74	4,83	9,91	5,35	3,33	2,02

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u stupcima 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	listopad	2,06	0,74	4,67	4,68	3,92	4,76	3,80	4,76	3,05
	studenj	1,76	0,75	3,36	3,34	4,01	3,26	4,53	4,67	4,45
	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	siječanj	1,79	0,74	4,13	4,13	4,06	4,14	3,87	4,28	3,17
	veljača	1,73	0,74	4,05	4,06	4,04	4,06	3,73	4,39	2,74
	ožujak	1,75	0,74	3,87	3,87	3,90	3,86	4,03	4,93	2,99
	travanj	1,70	0,73	3,46	3,44	3,98	3,32	4,09	4,97	2,78
	svibanj	1,66	0,72	3,34	3,31	3,94	3,17	4,53	5,17	4,01
	lipanj	1,72	0,70	3,55	3,54	4,01	3,45	4,04	4,88	3,34
	srpanj	1,68	0,62	3,92	3,91	4,00	3,90	4,18	5,29	2,93
	kolovoz	1,83	0,63	4,78	4,79	3,99	4,90	4,09	4,97	2,95
	rujan	1,73	0,63	3,93	3,93	4,01	3,92	4,04	5,03	2,94
	listopad	1,69	0,64	3,66	3,65	3,98	3,60	3,91	4,95	3,01
Relativna važnost ^a		45,04	30,92	10,88	10,68	1,56	9,12	0,20	0,09	0,10

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim

računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunkskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju					
						Stanovništva		Trgovačkih društava			
						EUR	USD	EUR	USD		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1994.	prosinac	6,95
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53	
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39	
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40	
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74	
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30	
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29	
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40	
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38	
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15	
2004.	listopad	3,94	3,58	4,59	2,64	0,32	0,35	0,22	0,26	0,20	
	studenj	3,94	3,65	5,06	2,57	0,31	0,34	0,22	0,26	0,23	
	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21	
2005.	siječanj	4,27	3,65	5,02	2,59	0,29	0,32	0,21	0,24	0,30	
	veljača	4,24	3,74	4,98	2,65	0,29	0,32	0,21	0,24	0,27	
	ožujak	4,31	3,69	5,27	2,67	0,29	0,31	0,21	0,24	0,31	
	travanj	4,19	3,61	4,80	2,70	0,29	0,31	0,21	0,24	0,40	
	svibanj	4,13	3,66	4,64	2,67	0,29	0,30	0,21	0,27	0,41	
	lipanj	3,86	3,54	3,82	2,55	0,30	0,30	0,21	0,31	0,47	
	srpanj	4,00	3,41	4,53	2,53	0,27	0,27	0,18	0,31	0,47	
	kolovoz	4,05	3,59	4,83	2,53	0,28	0,27	0,18	0,33	0,50	
	rujan	4,03	3,54	4,66	2,45	0,26	0,26	0,18	0,29	0,59	
	listopad	4,01 ^b	3,51	4,71	2,54	0,26	0,26	0,18	0,25	0,58	
Relativna važnost ^a		2,35	1,92	0,41	52,62	28,84	19,98	3,17	4,99	0,70	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 15,44 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite prim-

ljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u stupcu 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) su stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) su iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite										Ukupni prosjek	
		Na kratkoročne depozite				Na dugoročne depozite							
		Ukupni prosjek		Stanovništva		Trgovačkih društava		Stanovništva		Trgovačkih društava			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50	
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50	
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76	
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64	
2004.	listopad	2,85	2,64	3,05	1,89	2,32	1,76	3,92	4,94	3,30	3,26	3,07	
	studen	2,79	2,61	3,00	1,69	2,36	1,94	4,77	4,98	3,08	3,05	3,20	
	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65	
2005.	siječanj	2,97	2,71	3,03	1,72	2,48	2,26	4,16	4,82	2,93	3,74	2,33	
	veljača	2,89	2,72	3,05	1,76	2,47	2,50	4,60	4,84	3,23	3,39	1,57	
	ožujak	2,82	2,67	3,03	1,73	2,37	2,73	4,47	4,79	2,92	2,95	3,47	
	travanj	3,05	2,83	3,02	1,75	2,45	3,30	4,18	4,81	2,83	3,77	4,69	
	svibanj	3,02	2,87	3,05	1,70	2,69	3,04	4,60	4,78	3,00	3,71	5,95	
	lipanj	2,86	2,79	3,02	1,74	2,42	3,12	3,61	3,91	1,62	3,65	2,20	
	srpanj	2,93	2,79	3,04	1,75	2,40	3,32	3,63	4,05	1,54	3,47	3,20	
	kolovoz	2,99	2,91	3,11	1,73	2,44	3,60	3,71	4,01	1,52	3,40	0,79	
	rujan	2,88	2,84	3,02	1,71	2,36	3,72	3,22	3,26	2,64	3,31	4,02	
listopad	2,95	2,84	3,04	1,93	2,40	3,96	3,47	4,08	0,91	3,67	4,01		
Relativna važnost ^a		23,78	19,57	9,06	0,99	7,41	2,11	4,21	1,55	0,53	2,13	0,00	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.						
						III.	VI.	VII.	VIII.	IX. ^b	X. ^b	XI. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	3.316,4	5.012,4	4.727,8	6.433,1	7.465,3	705,1	762,0	685,6	626,3	723,4	687,4	701,4
2. Fizičke osobe	2.549,2	3.339,9	3.342,6	3.571,6	3.934,4	298,0	436,3	456,0	511,3	505,7	436,1	558,9
2.1. Domaće fizičke osobe	2.021,1	2.684,5	2.842,0	3.103,3	3.586,1	289,5	407,8	399,8	432,6	475,2	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	528,0	655,4	500,7	468,2	348,3	8,5	28,5	56,2	78,7	30,5	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	724,4	546,6	724,3	902,0	695,6	712,2	881,9
4. Strane banke	–	–	697,9	1.430,6	1.426,2	421,8	146,5	386,0	153,8	173,9	133,8	310,8
5. Hrvatska narodna banka	168,2	481,7	294,3	438,3	33,0	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	8.475,2	12.819,8	13.167,1	18.197,9	24.110,1	2.149,2	1.891,4	2.251,9	2.251,9	2.098,7	1.969,5	2.453,1
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	5.414,8	8.534,2	9.029,3	10.852,4	11.280,3	1.230,7	1.188,6	1.292,1	1.300,4	1.283,0	1.056,8	1.013,5
2. Fizičke osobe	963,6	1.253,5	1.333,6	1.403,1	1.671,1	153,7	232,5	208,9	240,0	329,2	228,2	372,1
2.1. Domaće fizičke osobe	962,8	1.252,3	1.329,7	1.393,1	1.654,5	152,9	231,0	205,1	233,4	325,9	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	0,6	1,2	3,9	10,0	16,6	0,8	1,5	3,7	6,6	3,3	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	724,4	546,6	724,3	902,0	695,6	712,2	881,9
4. Strane banke	–	–	334,3	765,3	1.001,1	122,4	74,9	76,5	163,6	55,6	99,5	100,4
5. Hrvatska narodna banka	284,2	915,7	745,3	84,5	543,2	108,5	85,4	–	–	–	115,7	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	9.104,0	14.689,2	15.547,0	19.429,7	25.295,0	2.339,6	2.127,9	2.301,8	2.605,9	2.363,6	2.212,4	2.367,9
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)												
1. Pravne osobe	–2.098,4	–3.521,8	–4.301,5	–4.419,4	–3.815,1	–525,5	–426,5	–606,5	–674,0	–559,6	–369,4	–312,1
2. Fizičke osobe	1.585,6	2.086,4	2.009,0	2.168,4	2.263,3	144,2	203,8	247,1	271,3	176,5	207,9	186,8
2.1. Domaće fizičke osobe	1.058,3	1.432,2	1.512,3	1.710,2	1.931,6	136,6	176,8	194,7	199,2	149,3	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	527,4	654,2	496,7	458,2	331,7	7,7	27,0	52,5	72,1	27,2	–	–
3. Strane banke	–	–	363,6	665,3	425,1	299,4	71,6	309,5	–9,8	118,3	34,3	210,4
4. Hrvatska narodna banka	–116,0	–434,0	–451,0	353,8	–510,2	–108,5	–85,4	–	–	–	–115,7	–
Ukupno (1+2+3+4)	–628,8	–1.869,4	–2.379,9	–1.231,8	–1.636,9	–190,4	–236,5	–49,9	–412,5	–264,9	–243,0	85,1
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke												
Kupnja stranih sredstava plaćanja	405,8	536,8	197,5	570,9	145,1	–	0,0	–	–	–	–	–
Prodaja stranih sredstava plaćanja	86,9	2,6	3,4	94,9	239,3	13,3	4,8	61,4	–	–	–	–

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U razdoblju od siječnja 1994. do rujna 2001. godine sve transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja u izvješćima banaka dostavljenim HNB-u evidentirane su na osnovi realiziranih kupoprodaja bez obzira koliki je bio ugovoreni rok realizacije i u cijelosti su prenesene u sadržaj tablice o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja. Promjenom obuhvata izvješćivanja od 1. listopada 2001. izvješća sadrže podatke o ugovorenim kupoprodajama stranih sredstava plaćanja podijeljenim u promptne poslove, terminske poslove i swap-poslove. Na osnovi toga revidirani su podaci za 2002., 2003. i 2004. godinu, koji sada obuhvaćaju samo podatke o ugovorenim promptnim transakcijama kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja i u kojima strane banke više nisu uključene u grupu "pravne osobe".

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-489,9	-817,7	-2.097,2	-1.866,2	-1.446,7	-1.550,9	-1.129,9	2.262,7
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-1.448,7	-1.917,2	-3.249,4	-3.110,7	-2.638,5	-1.850,5	-1.451,0	1.993,2
1.1. Prihodi	9.788,6	11.272,5	11.583,7	13.587,1	14.891,1	2.309,0	3.866,5	6.681,9
1.2. Rashodi	-11.237,3	-13.189,7	-14.833,1	-16.697,8	-17.529,6	-4.159,5	-5.317,4	-4.688,7
2. Roba i usluge (3+4)	-1.028,9	-1.301,0	-2.675,6	-2.041,2	-2.012,8	-1.564,9	-921,0	2.125,1
2.1. Prihodi	9.411,3	10.800,1	11.125,4	13.137,6	14.239,8	2.176,1	3.682,1	6.512,9
2.2. Rashodi	-10.440,2	-12.101,1	-13.801,0	-15.178,7	-16.252,6	-3.741,0	-4.603,1	-4.387,8
3. Roba	-3.499,4	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-1.569,1	-2.049,3	-1.841,9
3.1. Prihodi	4.969,3	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	1.523,5	1.891,1	1.843,8
3.2. Rashodi	-8.468,6	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-3.092,6	-3.940,5	-3.685,7
4. Usluge	2.470,5	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.715,0	4,2	1.128,4	3.967,0
4.1. Prihodi	4.442,0	5.481,3	5.832,3	7.565,9	7.636,7	652,6	1.791,0	4.669,1
4.2. Rashodi	-1.971,5	-2.178,5	-2.547,5	-2.632,8	-2.921,7	-648,4	-662,6	-702,2
5. Dohodak	-419,8	-616,2	-573,8	-1.069,5	-625,7	-285,6	-530,0	-131,9
5.1. Prihodi	377,3	472,4	458,3	449,6	651,3	132,9	184,4	168,9
5.2. Rashodi	-797,2	-1.088,6	-1.032,1	-1.519,1	-1.277,0	-418,4	-714,3	-300,8
6. Tekući transferi	958,9	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	299,6	321,1	269,5
6.1. Prihodi	1.195,5	1.333,3	1.453,2	1.538,7	1.584,6	401,1	427,1	388,0
6.2. Rashodi	-236,6	-233,8	-301,1	-294,2	-392,8	-101,5	-106,0	-118,5
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	1.244,5	1.050,9	2.731,9	2.996,5	2.269,0	1.188,7	1.283,9	-527,9
B1. Kapitalne transakcije	22,2	154,1	501,2	72,4	23,1	2,3	2,0	3,8
B2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	1.899,5	2.445,8	2.972,6	4.159,5	2.289,0	1.374,4	1.564,3	-599,2
1. Izravna ulaganja	1.140,6	1.326,9	597,2	1.695,4	698,0	188,5	654,3	307,4
1.1. U inozemstvo	-1,5	-175,6	-597,8	-93,0	-280,9	-29,8	-53,3	-12,0
1.2. U Hrvatsku	1.142,1	1.502,5	1.195,1	1.788,4	979,0	218,3	707,6	319,3
2. Portfeljna ulaganja	728,0	666,0	-440,2	868,8	244,2	-433,8	-165,9	-415,4
2.1. Sredstva	-25,0	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	24,6	-174,5	-301,5
2.2. Obveze	753,0	809,2	210,4	747,5	996,7	-458,4	8,6	-113,9
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	30,9	453,0	2.815,5	1.595,3	1.346,8	1.708,1	1.075,9	-491,1
4.1. Sredstva	-1.040,4	394,3	451,9	-2.151,8	-454,7	1.005,8	301,4	-233,7
4.2. Obveze	1.071,3	58,7	2.363,6	3.747,1	1.801,5	702,3	774,5	-257,5
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-677,3	-1.549,0	-741,9	-1.235,5	-43,0	-188,1	-282,4	67,6
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-754,6	-233,3	-634,7	-1.130,3	-822,4	362,2	-154,0	-1.734,8

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom vremenskom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1995.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kada nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijed-

nosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata istraživanja o potrošnji inozemnih

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Roba	-3.499,4	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-1.569,1	-2.049,3	-1.841,9
1. Prihodi	4.969,3	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	1.523,5	1.891,1	1.843,8
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	4.821,6	5.214,1	5.188,2	5.464,4	6.453,8	1.492,8	1.845,5	1.804,9
1.1. Prilagodbe za obuhvat	147,7	104,7	105,0	107,3	149,3	30,7	45,6	38,9
2. Rashodi	-8.468,6	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-3.092,6	-3.940,5	-3.685,7
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-8.597,5	-10.244,8	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-3.097,1	-4.017,2	-3.742,4
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-481,5	-405,3	-348,9	-475,6	-474,7	-111,1	-73,1	-82,9
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	610,4	727,4	422,5	467,7	498,1	115,5	149,8	139,6
Usluge	2.470,5	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.715,0	4,2	1.128,4	3.967,0
1. Prijevoz	195,2	186,1	172,0	252,2	245,5	71,0	107,9	127,8
1.1. Prihodi	606,3	658,6	622,8	696,3	791,3	172,6	237,7	265,4
1.2. Rashodi	-411,1	-472,5	-450,8	-444,1	-545,8	-101,7	-129,8	-137,6
2. Putovanja – turizam	2.399,5	3.072,9	3.138,6	4.976,6	4.822,3	53,4	1.128,3	3.889,9
2.1. Prihodi	3.011,8	3.749,3	3.960,8	5.572,7	5.505,6	214,4	1.274,3	4.075,5
2.1.1. Poslovni razlozi	288,1	305,8	341,2	260,9	328,2	43,5	157,7	211,3
2.1.2. Osobni razlozi	2.723,7	3.443,6	3.619,7	5.311,8	5.177,4	170,9	1.116,6	3.864,3
2.2. Rashodi	-612,3	-676,5	-822,2	-596,1	-683,3	-161,0	-146,0	-185,6
2.2.1. Poslovni razlozi	-281,2	-322,7	-482,6	-292,3	-297,3	-66,2	-72,7	-77,2
2.2.2. Osobni razlozi	-331,1	-353,8	-339,6	-303,8	-386,0	-94,8	-73,3	-108,5
3. Ostale usluge	-124,2	43,9	-25,9	-295,8	-352,7	-120,1	-107,9	-50,7
3.1. Prihodi	824,0	1.073,4	1.248,6	1.296,9	1.339,8	265,6	278,9	328,2
3.2. Rashodi	-948,1	-1.029,5	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-385,7	-386,8	-378,9

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1995. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svodenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1995. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovice 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih

poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi plaćenog dohotka iz evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i plaćanja koja se odnose na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća sva plaćanja i naplate kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom.

Tekući transferi odvojeno se prikazuju za sektor države i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina, te novčanih pomoći i darova, koji su

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Dohodak	-419,8	-616,2	-573,8	-1.074,1	-625,7	-285,6	-530,0	-131,9
1. Naknade zaposlenima	76,0	143,1	167,6	183,9	233,9	61,1	68,5	59,8
1.1. Prihodi	90,2	157,4	187,2	217,3	268,3	66,1	74,0	71,7
1.2. Rashodi	-14,2	-14,3	-19,5	-33,4	-34,4	-5,0	-5,5	-11,9
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-154,1	-357,8	-353,4	-844,5	-431,7	-117,8	-475,0	-119,8
2.1. Prihodi	10,4	22,8	23,6	33,4	174,5	9,7	52,5	22,3
Od čega: Zadržana dobit	7,7	17,1	7,4	30,3	165,8	9,0	29,4	1,5
2.2. Rashodi	-164,5	-380,6	-377,1	-877,8	-606,2	-127,6	-527,5	-142,1
Od čega: Zadržana dobit	-87,3	-188,4	-161,8	-588,9	-292,8	-94,5	-416,7	-68,7
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-188,1	-241,8	-214,8	-239,6	-256,6	-190,4	-53,8	-35,6
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Rashodi	-188,1	-241,9	-214,9	-239,6	-256,6	-190,4	-53,8	-35,6
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-153,6	-159,6	-173,2	-173,9	-171,4	-38,4	-69,7	-36,3
4.1. Prihodi	276,7	292,2	247,4	194,4	208,4	57,1	57,9	75,0
4.2. Rashodi	-430,3	-451,8	-420,6	-368,3	-379,8	-95,4	-127,6	-111,2
Tekući transferi	958,9	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	299,6	321,1	269,5
1. Država	24,6	65,3	32,2	70,5	2,6	35,8	0,6	-18,8
1.1. Prihodi	129,4	142,7	143,4	213,1	180,1	80,3	49,9	44,4
1.2. Rashodi	-104,8	-77,4	-111,2	-142,6	-177,5	-44,5	-49,3	-63,2
2. Ostali sektori	934,3	1.034,2	1.120,0	1.174,0	1.189,2	263,9	320,5	288,2
2.1. Prihodi	1.066,1	1.190,6	1.309,8	1.325,6	1.404,5	320,8	377,2	343,5
2.2. Rashodi	-131,8	-156,4	-189,8	-151,6	-215,3	-56,9	-56,7	-55,3

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor države obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadrže i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora države također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništva. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovom dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun se uključuju i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kada su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz is-

tog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospjecom dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti koje koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore države i banaka je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklo-

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Izravna ulaganja	1.140,6	1.326,9	597,2	1.695,4	698,0	188,5	654,3	307,4
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-1,5	-175,6	-597,8	-93,0	-280,9	-29,8	-53,3	-12,0
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-38,1	-139,4	-594,1	-101,9	-254,8	-19,2	-39,3	-12,0
1.1.1. Sredstva	-38,6	-139,4	-597,0	-101,9	-255,4	-19,2	-39,3	-12,0
1.1.2. Obveze	0,5	0,0	2,9	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	36,6	-36,2	-3,7	8,9	-26,1	-10,6	-14,0	0,1
1.1.1. Sredstva	-11,0	5,5	-6,4	-12,8	-28,6	-1,7	-13,9	-0,4
1.2.2. Obveze	47,6	-41,7	2,7	21,7	2,5	-8,9	-0,1	0,5
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.142,1	1.502,5	1.195,1	1.788,4	979,0	218,3	707,6	319,3
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	835,6	1.087,8	873,8	1.345,1	604,0	398,7	542,4	201,7
2.1.1. Sredstva	-26,4	-8,0	0,0	-1,2	-25,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	862,0	1.095,8	873,8	1.346,4	629,0	398,7	542,4	201,8
2.2. Ostala ulaganja	306,5	414,7	321,2	443,3	375,0	-180,4	165,2	117,6
2.2.1. Sredstva	0,0	0,1	-0,3	-1,5	-12,2	-34,5	0,0	36,0
2.2.2. Obveze	306,5	414,5	321,6	444,8	387,1	-145,9	165,2	81,6
Portfeljna ulaganja	728,0	666,0	-440,2	868,8	244,2	-433,8	-165,9	-415,4
1. Sredstva	-25,0	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	24,6	-174,5	-301,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,2	0,3	-78,4	-58,0	-32,9	-13,8	-60,8	-65,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	-0,1	0,4	-2,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-0,1	-0,1	-72,7	-58,3	-32,9	-13,8	-60,8	-65,8
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-24,8	-143,5	-572,2	179,4	-719,6	38,4	-113,8	-235,7
1.2.1. Obveznice	-19,7	-128,8	-586,9	165,9	-585,0	30,9	-127,4	-229,5
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-19,7	-128,8	-566,6	180,1	-592,9	25,6	-113,7	-201,6
1.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-20,3	-14,1	7,9	5,3	-13,6	-27,9
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-5,1	-14,8	14,7	13,5	-134,6	7,5	13,6	-6,2
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-5,1	-14,8	20,9	7,3	-134,7	7,5	13,6	-6,2
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	753,0	809,2	210,4	747,5	996,7	-458,4	8,6	-113,9
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,1	15,1	44,2	13,5	141,2	45,1	10,2	10,8
2.1.1. Banke	0,5	-5,2	4,7	-2,1	-0,8	-10,3	-6,5	4,0
2.1.2. Ostali sektori	-0,6	20,3	39,5	15,6	142,0	55,4	16,7	6,8
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	753,1	794,1	166,2	734,0	855,5	-503,5	-1,6	-124,7
2.2.1. Obveznice	762,1	774,2	197,2	700,0	889,3	-503,5	-1,6	-124,7
2.2.1.1. Država	762,1	774,2	67,2	527,3	417,8	-513,9	8,1	-114,7
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	444,4	2,5	2,0	0,0
2.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	130,0	172,6	27,2	7,8	-11,7	-10,1
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-9,0	19,9	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	-9,0	19,9	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

njen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadrži samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. od-

nose na efekat promjene valuta država članica EMU-a u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	30,9	453,0	2.815,5	1.595,2	1.346,7	1.708,1	1.075,9	-491,1
1. Sredstva	-1.040,4	394,3	451,9	-2.151,8	-454,7	1.005,8	301,4	-233,7
1.1. Trgovinski krediti	100,1	57,9	-88,4	-167,2	-189,7	37,5	-15,5	-96,1
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	100,1	57,9	-88,4	-167,2	-189,7	37,5	-15,5	-95,8
1.1.2.1. Dugoročni krediti	2,8	9,2	-16,3	-23,0	16,4	13,3	4,2	5,1
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	97,3	48,7	-72,1	-144,1	-206,1	24,2	-19,6	-100,9
1.2. Krediti	-107,9	39,2	-54,7	-22,5	11,1	3,9	-16,1	-14,2
1.2.1. Država	0,0	-3,4	0,6	-1,0	-0,3	0,1	0,0	0,6
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	-3,4	0,6	-1,0	-0,3	0,1	0,0	0,6
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	1,7	-10,0	-22,0	4,3	6,1	1,3	-7,8	-6,5
1.2.2.1. Dugoročni krediti	1,9	-3,4	-16,5	5,0	7,0	1,3	-6,8	0,4
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-0,2	-6,6	-5,5	-0,6	-0,9	0,0	-1,1	-6,9
1.2.3. Ostali sektori	-109,6	52,6	-33,3	-25,9	5,3	2,5	-8,3	-8,3
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-109,6	52,6	-33,2	-26,0	5,6	2,2	-8,6	-8,5
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	-0,1	0,1	-0,4	0,3	0,3	0,2
1.3. Gotovina i depoziti	-1.032,6	297,3	594,9	-1.962,1	-276,1	964,4	332,9	-123,3
1.3.2. Država	-26,5	-18,1	-24,2	30,3	72,7	-68,6	53,3	-9,7
1.3.3. Banke	-964,2	-1.790,9	1.516,5	-1.964,5	-368,7	1.019,2	339,2	-113,7
1.3.4. Ostali sektori	-41,9	2.106,3	-897,4	-27,9	19,8	13,7	-59,5	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	1.071,3	58,7	2.363,6	3.747,0	1.801,5	702,3	774,5	-257,5
2.1. Trgovinski krediti	318,2	96,3	501,3	-226,9	-68,8	-7,1	104,1	-76,0
2.1.1. Država	-3,5	1,2	-0,1	1,5	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,5	1,2	-0,1	1,5	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	321,7	95,1	501,4	-228,4	-68,6	-6,9	104,3	-75,8
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-13,8	-22,1	-1,2	-47,4	-31,1	7,7	0,4	9,7
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	335,5	117,2	502,6	-181,0	-37,5	-14,6	103,9	-85,5
2.2. Krediti	873,0	-260,5	653,8	2.833,9	1.622,8	536,8	768,4	97,5
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-16,9	-4,1	-177,2	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-31,5	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-31,5	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	14,7	30,3	-47,6	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	345,2	-212,2	433,9	502,9	406,5	-0,1	117,9	65,0
2.2.2.1. Dugoročni krediti	5,7	185,4	433,9	502,9	406,5	-0,1	117,9	65,0
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	286,4	363,2	598,2	697,8	700,7	59,4	179,0	126,2
2.2.2.1.2. Otplate	-280,6	-177,8	-164,3	-194,9	-294,2	-59,5	-61,1	-61,2
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	339,4	-397,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	117,0	87,2	79,3	1.005,7	625,1	327,1	306,3	-231,3
2.2.3.1. Dugoročni krediti	122,8	93,0	81,6	927,2	568,5	8,8	109,1	-166,1
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	722,7	829,3	656,9	1.644,7	993,1	250,8	407,3	52,6
2.2.3.1.2. Otplate	-599,8	-736,3	-575,3	-717,5	-424,5	-241,9	-298,2	-218,7
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-5,8	-5,8	-2,3	78,5	56,6	318,3	197,3	-65,2
2.2.4. Ostali sektori	427,6	-131,5	317,8	971,2	960,7	209,8	344,2	263,7
2.2.4.1. Dugoročni krediti	534,2	-133,6	335,4	920,7	890,4	149,5	302,2	231,6
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.107,1	818,1	1.326,0	1.898,1	1.943,5	314,4	541,6	518,7
2.2.4.1.2. Otplate	-572,9	-951,7	-990,7	-977,3	-1.053,1	-164,9	-239,4	-287,1
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	-106,6	2,1	-17,6	50,4	70,3	60,3	42,0	32,1
2.3. Gotovina i depoziti	-119,8	223,0	1.209,4	1.140,7	244,5	172,0	-98,8	-279,7
2.3.1. Država					0,0	50,0	-50,0	0,0
2.3.2. Banke	-119,8	223,0	1.209,4	1.140,7	244,5	122,0	-48,8	-279,7
2.4. Ostale obveze	0,0	-0,1	-0,9	-0,7	3,0	0,7	0,7	0,7

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-3.978,1	-6.083,1	-15.509,0	-14.210,5	-10.935,7	-11.538,5	-8.216,2	16.708,3
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-11.291,6	-14.276,1	-24.285,8	-23.915,9	-20.221,2	-13.882,3	-10.670,4	14.627,1
1.1. Prihodi	74.468,0	84.083,8	85.563,6	102.461,4	111.062,5	17.336,6	28.384,9	49.139,0
1.2. Rashodi	-85.759,5	-98.359,9	-109.849,4	-126.377,3	-131.283,8	-31.218,9	-39.055,3	-34.511,9
2. Roba i usluge (3+4)	-8.043,7	-9.950,0	-20.004,4	-15.694,7	-15.516,8	-11.740,0	-6.776,3	15.589,3
2.1. Prihodi	71.592,3	80.321,0	82.188,2	99.169,2	106.198,2	16.338,2	27.031,0	47.896,0
2.2. Rashodi	-79.636,0	-90.270,9	-102.192,6	-114.863,9	-121.715,0	-28.078,2	-33.807,4	-32.306,7
3. Roba	-26.681,2	-34.323,1	-44.135,8	-52.782,7	-50.354,9	-11.767,7	-15.048,0	-13.560,5
3.1. Prihodi	37.909,7	39.695,8	39.198,3	42.167,2	49.480,4	11.439,5	13.893,5	13.576,2
3.2. Rashodi	-64.591,0	-74.018,9	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-23.207,2	-28.941,4	-27.136,7
4. Usluge	18.637,5	24.373,1	24.131,4	37.088,0	34.838,1	27,7	8.271,6	29.149,8
4.1. Prihodi	33.682,6	40.625,2	42.989,9	57.002,0	56.717,8	4.898,7	13.137,5	34.319,8
4.2. Rashodi	-15.045,0	-16.252,1	-18.858,5	-19.914,0	-21.879,7	-4.870,9	-4.865,9	-5.170,1
5. Dohodak	-3.247,9	-4.326,1	-4.281,4	-8.221,2	-4.704,5	-2.142,3	-3.894,0	-962,2
5.1. Prihodi	2.875,7	3.762,9	3.375,4	3.292,2	4.864,3	998,4	1.353,9	1.243,0
5.2. Rashodi	-6.123,5	-8.089,0	-7.656,8	-11.513,4	-9.568,8	-3.140,8	-5.247,9	-2.205,2
6. Tekući transferi	7.313,5	8.192,9	8.776,7	9.705,4	9.285,6	2.343,8	2.454,2	2.081,2
6.1. Prihodi	9.118,6	9.934,0	10.761,2	11.639,9	11.872,9	3.010,9	3.136,6	2.856,6
6.2. Rashodi	-1.805,1	-1.741,1	-1.984,4	-1.934,6	-2.587,4	-667,1	-682,4	-775,4
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	9.598,4	7.343,6	20.661,6	23.316,6	17.384,1	8.851,4	9.290,7	-3.862,3
B1. Kapitalne transakcije	170,1	1.145,1	3.695,6	546,9	172,8	17,5	14,7	27,6
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	14.614,7	17.695,5	22.454,5	32.122,1	17.547,8	10.244,7	11.349,6	-4.393,0
1. Izravna ulaganja	8.738,8	9.839,3	4.888,5	13.293,9	5.465,0	1.280,3	4.665,2	2.267,3
1.1. U inozemstvo	-22,1	-1.278,4	-4.419,4	-713,8	-2.091,6	-223,4	-399,4	-88,6
1.2. U Hrvatsku	8.761,0	11.117,7	9.307,9	14.007,7	7.556,7	1.503,7	5.064,6	2.355,9
2. Portfeljna ulaganja	5.658,7	4.978,9	-3.227,3	6.669,8	1.744,6	-3.202,9	-1.215,2	-3.048,2
2.1. Sredstva	-189,8	-1.081,7	-4.839,8	936,8	-5.688,0	185,7	-1.277,3	-2.213,2
2.2. Obveze	5.848,4	6.060,6	1.612,6	5.733,0	7.432,5	-3.388,6	62,1	-834,9
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	217,2	2.877,2	20.793,3	12.158,4	10.338,1	12.826,7	7.899,6	-3.612,2
4.1. Sredstva	-7.942,6	2.569,6	3.261,5	-16.361,3	-3.343,3	7.586,9	2.219,9	-1.714,0
4.2. Obveze	8.159,8	307,6	17.531,8	28.519,7	13.681,4	5.239,7	5.679,8	-1.898,1
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-5.186,4	-11.497,0	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	-1.410,8	-2.073,6	503,1
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-5.620,3	-1.260,4	-5.152,6	-9.106,1	-6.448,4	2.687,1	-1.074,6	-12.846,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.145,7	3,7	–	–	1.142,0	1.142,0	–	716,6
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	listopad	6.372,6	0,9	0,2	–	6.371,5	3.150,8	3.220,6	3.995,0
	studen	6.324,5	0,6	0,2	–	6.323,7	3.129,2	3.194,5	4.016,7
	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	siječanj	6.556,4	1,0	0,2	–	6.555,3	3.220,6	3.334,6	3.718,0
	veljača	6.582,1	0,7	0,2	–	6.581,3	3.254,4	3.326,8	3.235,6
	ožujak	6.700,5	0,7	0,2	–	6.699,6	3.415,3	3.284,3	3.298,1
	travanj	6.772,0	0,9	0,2	–	6.770,8	3.503,5	3.267,3	3.021,9
	svibanj	6.990,6	0,6	0,2	–	6.989,8	3.640,3	3.349,5	2.937,7
	lipanj	7.065,7	0,7	0,2	–	7.064,8	3.654,5	3.410,3	2.974,7
	srpanj	7.061,6	1,4	0,2	–	7.060,0	3.690,7	3.369,3	3.051,0
	kolovoz	7.064,3	0,8	0,2	–	7.063,2	3.686,2	3.377,0	3.084,6
	rujan	6.998,7	0,8	0,2	–	6.997,7	3.607,6	3.390,0	3.064,9
	listopad	7.128,5	1,2	0,2	–	7.127,1	3.709,2	3.417,9	2.864,8
	studen ^b	7.220,4	0,8	0,2	–	7.219,3	3.781,1	3.438,2	3.242,7

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Preliminarni podaci.**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sas-

toje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII. ^b	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)											
A. Službene međunarodne pričuve	3.683,9	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,5	7.065,7	7.061,6	7.064,3	6.998,7	7.128,5
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.755,6	3.877,9	4.246,9	5.740,1	6.235,4	6.449,8	6.744,8	6.760,0	6.863,2	6.797,7	7.019,0
(a) Dužnički vrijednosni papiri	861,5	1.740,7	1.861,0	3.207,2	3.262,0	3.284,3	3.410,3	3.369,3	3.377,0	3.390,0	3.417,9
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	1.894,2	2.137,2	2.385,9	2.532,9	2.973,3	3.165,5	3.334,5	3.390,7	3.486,2	3.407,6	3.601,1
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	585,8	461,3	325,1	271,1	233,1	199,8	205,8	205,5	205,2	205,5	205,1
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	1.308,4	1.675,9	2.060,8	2.261,8	2.740,3	2.965,7	3.128,7	3.185,2	3.281,0	3.202,1	3.396,0
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Posebna prava vučenja (SDR)	158,5	122,9	2,3	0,7	0,6	0,7	0,7	1,4	0,8	0,8	1,2
(4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(5) Ostale devizne pričuve	769,6	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	249,8	320,0	300,0	200,0	200,0	108,1
- obratni repo poslovi	769,6	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	249,8	320,0	300,0	200,0	200,0	108,1
B. Ostale devizne pričuve	99,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- oročeni depoziti	99,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	3.783,2	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,5	7.065,7	7.061,6	7.064,3	6.998,7	7.128,5
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-1.299,6	-1.350,7	-740,9	-1.538,0	-988,6	-917,9	-942,8	-941,7	-931,3	-934,8	-898,5
(a) Hrvatska narodna banka	-284,4	-443,4	-167,4	-646,9	-1,8	-2,1	-1,1	-1,0	-1,2	-1,0	-1,0
Do 1 mjesec	Glavnica	-115,5	-196,1	-136,9	-355,9	-	-	-	-	-	-
Kamate	-4,6	-3,2	-2,2	-1,9	-1,8	-2,1	-1,1	-1,0	-1,2	-1,0	-1,0
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-125,0	-203,7	-26,5	-0,7	-	-	-	-	-	-
Kamate	-3,1	-2,1	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-31,1	-34,5	-1,6	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-5,0	-3,8	-0,1	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-1.015,2	-907,4	-573,5	-891,1	-986,8	-915,8	-941,7	-940,7	-930,2	-933,7	-897,5
Do 1 mjesec	Glavnica	-95,9	-101,7	-98,1	-85,9	-76,5	-2,7	-78,8	-0,1	-9,9	-2,9
Kamate	-74,0	-55,6	-42,8	-34,4	-13,8	-27,1	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-100,7	-351,6	-8,6	-9,3	-510,1	-61,4	-86,0	-85,1	-97,4	-141,8
Kamate	-82,7	-125,7	-148,1	-168,3	-169,0	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-533,5	-170,8	-176,2	-495,2	-143,7	-648,9	-635,6	-709,7	-699,9	-682,5
Kamate	-128,4	-102,0	-99,7	-98,0	-73,8	-175,8	-141,3	-145,7	-123,0	-106,4	-85,0
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-43,7	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-
- odljevi s osnove repo poslova (-)	-43,7	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	Glavnica	-43,6	-75,1	-21,5	-363,1	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,1	-0,1	0,0	-0,4	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-1.343,3	-1.426,0	-762,4	-1.901,5	-988,6	-917,9	-942,8	-941,7	-931,3	-934,8	-898,5
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Potencijalne devizne obveze	-1.040,3	-1.088,8	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.091,4	-2.201,0	-2.214,3	-2.225,9	-2.087,6	-2.162,1
(a) Izdane garancije s dospjelim od 1 godine	-317,7	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-441,3	-456,0	-414,1	-427,6	-375,6	-429,0
- Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Središnja država (bez republičkih fondova)	-317,7	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-441,3	-456,0	-414,1	-427,6	-375,6	-429,0
Do 1 mjesec	-52,0	-49,4	-52,3	-55,8	-62,7	-65,6	-92,7	-18,6	-66,5	-28,8	-17,4

Preko 1 do 3 mjeseca	-12,3	-24,7	-35,2	-94,9	-33,9	-57,7	-105,7	-102,6	-60,5	-73,9	-120,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-253,5	-241,7	-598,3	-276,1	-274,4	-318,0	-257,5	-292,9	-300,5	-272,9	-291,2
(b) Ostale potencijalne obveze	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.745,0	-1.800,2	-1.798,4	-1.711,9	-1.733,1
– Hrvatska narodna banka	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.745,0	-1.800,2	-1.798,4	-1.711,9	-1.733,1
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.745,0	-1.800,2	-1.798,4	-1.711,9	-1.733,1
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	85,9	170,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– BIS (+)	85,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– MMF (+)	-	170,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-954,5	-918,0	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.091,4	-2.201,0	-2.214,3	-2.225,9	-2.087,6	-2.162,1
IV. Bilješke											
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(c) založena imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-42,9	-70,0	-20,0	-351,0	-	-	-	-	-	-	-
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	735,9	1.235,1	1.330,3	785,1	180,7	244,2	310,3	276,0	180,5	176,6	100,0
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– SDR i valute koje čine SDR	3.783,2	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,4	7.065,7	7.061,6	7.064,2	6.998,7	7.128,3
– valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
– po pojedinim valutama:											
USD	990,2	1.738,4	1.600,8	1.937,6	1.609,1	1.379,1	1.104,1	1.089,3	1.079,8	1.100,5	1.093,8
EUR	2.633,8	3.471,6	4.047,9	4.615,6	4.826,3	5.320,4	5.960,7	5.970,7	5.983,4	5.897,1	6.033,1
Ostale	159,2	123,6	2,6	0,9	0,8	0,9	0,9	1,6	1,0	1,1	1,6

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljećem duljim od tri mjeseca. Do tada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a “International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001”.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, oročene devizne depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeca, oročene devizne depozite s preostalim rokom dospeljeca do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeca izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (pred-

znak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuvene zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuvene, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospeljevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2002.		7,406773				5,050089	11,788895	7,863712	
2003.		7,563414				4,977823	10,945665	6,701390	
2004.		7,495169				4,855608	11,048232	6,035494	
2004.	listopad	7,544859				4,888467	10,917838	6,049878	
	studen	7,554380				4,963436	10,813955	5,824814	
	prosinac	7,544991				4,916727	10,873149	5,643633	
2005.	siječanj	7,563796				4,891373	10,811869	5,741322	
	veljača	7,516931				4,849005	10,904242	5,780433	
	ožujak	7,459512				4,814920	10,770658	5,653121	
	travanj	7,395276				4,778072	10,818158	5,716584	
	svibanj	7,327121				4,743797	10,714655	5,758623	
	lipanj	7,313364				4,755423	10,937565	6,006567	
	srpanj	7,304871				4,690760	10,635671	6,062091	
	kolovoz	7,348095				4,732522	10,723305	5,975191	
	rujan	7,431614				4,799039	10,960855	6,051621	
	listopad	7,386248				4,767000	10,830645	6,136078	
	studen	7,374972				4,775183	10,863376	6,251617	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2004.	listopad	7,490452				4,893801	10,760598	5,874864	
	studen	7,600835				5,012090	10,825858	5,731289	
	prosinac	7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.	siječanj	7,551070				4,882683	10,924580	5,784488	
	veljača	7,507513				4,873743	10,888344	5,702630	
	ožujak	7,441756				4,794019	10,808651	5,744312	
	travanj	7,364438				4,792060	10,870019	5,679807	
	svibanj	7,307220				4,728980	10,648820	5,837370	
	lipanj	7,310503				4,728045	11,003165	6,062782	
	srpanj	7,296747				4,679202	10,588807	6,040353	
	kolovoz	7,378355				4,762380	10,804444	6,042879	
	rujan	7,438696				4,773291	10,897592	6,170631	
	listopad	7,381207				4,773772	10,829236	6,075067	
	studen	7,400190				4,783575	10,803197	6,264446	

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1997.	prosinac	87,73	93,01	98,79
1998.	prosinac	91,08	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,23	102,76	102,08
2000.	prosinac	101,51	99,96	101,79
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,97	95,63	96,24
2003.	prosinac	94,09	94,46	94,62
2004.	listopad	92,15	91,44	93,71
	studeni	91,29	91,17	92,43
	prosinac	90,43	90,61	90,85
2005.	siječanj	91,00	91,70	91,00
	veljača	90,76	91,56	90,21
	ožujak	89,73	91,04	89,10
	travanj	89,44	91,03	89,40
	svibanj	89,01	90,27	89,13
	lipanj	89,91	91,63	90,22
	srpanj	90,06	91,73	90,66
	kolovoz	90,08	92,10	90,97
	rujan	91,16	93,58 ^a	92,34 ^a
	listopad	91,10	94,12 ^a	91,72 ^a
	studeni	91,47		

^a Preliminarni podaci.

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I.A).

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0%

(prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001. godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.*	X.
1. Država	5.276,6	5.942,4	5.900,3	6.600,6	7.236,1	6.744,6	7.015,5	6.916,8	6.931,8	6.988,7	6.939,9
Kratkoročni	388,7	0,3	0,9	0,9	3,4	1,4	1,6	1,8	1,8	1,8	2,1
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	388,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,6	0,3	0,9	0,9	3,4	1,4	1,6	1,8	1,8	1,8	2,1
Kašnjenja otplate glavnice	0,6	0,3	0,9	0,9	2,9	1,2	1,3	1,5	1,5	1,5	1,7
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	4.887,9	5.942,1	5.899,5	6.599,6	7.232,6	6.743,2	7.013,9	6.915,0	6.930,0	6.986,9	6.937,9
Obveznice	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.635,2	4.036,2	4.163,0	4.094,8	4.100,9	4.064,9	4.033,9
Kredit	1.444,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.705,0	2.849,0	2.818,4	2.827,3	2.920,2	2.902,3
Trgovinski kredit	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	215,4	215,5	23,2	365,7	2,4	2,0	2,5	2,4	2,2	2,0	2,0
Kratkoročni	43,6	75,1	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	43,6	75,1	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	171,9	140,3	1,7	2,6	2,4	2,0	2,5	2,4	2,2	2,0	2,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,3	1,7	1,7	2,6	2,4	2,0	2,5	2,4	2,2	2,0	2,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	2.195,7	2.547,1	3.789,6	6.121,1	7.652,4	8.183,5	8.480,5	8.384,2	8.028,9	7.969,4	8.265,3
Kratkoročni	23,2	18,0	14,3	617,1	673,3	2.412,7	2.411,6	2.333,2	2.295,7	2.168,1	2.208,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	7,8	2,6	0,3	604,2	660,8	956,7	1.155,1	1.085,5	1.160,7	1.088,4	1.068,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.442,9	1.243,6	1.234,3	1.122,0	1.065,9	1.126,5
Ostale obveze	15,4	15,4	14,0	12,9	12,5	13,1	12,9	13,5	12,9	13,9	13,9
Kašnjenja otplate glavnice	15,4	15,4	14,0	12,9	12,4	13,1	12,9	13,4	12,8	12,9	12,8
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.172,6	2.529,1	3.775,3	5.503,9	6.979,2	5.770,8	6.068,9	6.051,0	5.733,2	5.801,3	6.056,7
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	444,5	446,9	448,8	449,8	451,5	453,1	454,7
Kredit	1.708,0	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.315,7	3.419,0	3.548,7	3.545,3	3.412,9	3.371,8	3.513,0
Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	1.904,9	2.071,4	2.055,9	1.868,9	1.976,5	2.089,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	3.708,9	3.661,8	3.934,7	4.878,4	5.798,1	6.089,0	6.451,8	6.588,6	6.763,6	6.728,0	6.708,5
Kratkoročni	425,8	434,9	460,7	523,2	664,2	626,2	720,6	769,6	802,5	811,3	816,8
Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	46,2	53,9	27,2	70,1	125,4	167,5	200,8	244,9	250,0	203,8	236,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	44,5	40,4	47,5	22,2	24,9	29,7	30,8	33,8	29,9	30,1	30,3
Ostale obveze	324,9	309,6	386,0	397,4	513,9	429,0	489,1	490,9	522,7	577,4	550,2
Kašnjenja otplate glavnice	310,2	293,0	365,4	369,9	462,7	391,1	445,9	445,9	477,4	528,5	499,4
Kašnjenja otplate kamata	14,8	16,6	20,7	27,6	51,2	37,9	43,2	45,0	45,2	48,9	50,8
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.283,1	3.226,9	3.474,0	4.355,3	5.133,9	5.462,7	5.731,1	5.819,0	5.961,1	5.916,7	5.891,7
Obveznice	31,2	31,2	161,2	345,3	384,3	398,5	371,3	374,7	378,8	371,5	374,5
Kredit	3.003,5	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.637,3	4.927,8	5.222,6	5.304,7	5.440,6	5.399,7	5.370,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	248,5	226,7	209,9	151,7	112,3	136,4	137,2	139,6	141,7	145,4	146,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	712,6	1.091,4	1.407,0	1.844,8	1.986,5	2.098,4	2.271,6	2.300,7	2.326,6	2.354,1	2.282,3
Kratkoročni	81,9	49,0	73,2	124,0	247,9	148,8	207,8	209,3	208,7	211,5	220,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	23,1	4,4	30,0	43,9	61,9	44,8	68,1	65,4	60,3	58,1	60,1
Trgovinski kredit	43,9	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	15,0	43,0	43,1	80,1	186,0	104,0	139,7	144,0	148,3	153,4	160,2
Kašnjenja otplate glavnice	14,7	41,7	41,0	75,9	166,3	95,2	129,8	133,8	136,7	141,0	147,6
Kašnjenja otplate kamata	0,3	1,3	2,1	4,2	19,7	8,8	9,9	10,2	11,7	12,4	12,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	630,7	1.042,4	1.333,8	1.720,8	1.738,6	1.949,6	2.063,8	2.091,4	2.117,9	2.142,6	2.061,9
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	602,6	1.020,9	1.300,0	1.689,7	1.714,8	1.920,6	2.035,1	2.062,6	2.089,6	2.114,8	2.034,6
Trgovinski kredit	28,1	21,5	33,8	31,1	23,8	29,0	28,7	28,7	28,3	27,8	27,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	12.109,3	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.675,4	23.117,5	24.222,0	24.192,7	24.053,1	24.042,2	24.197,9

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospeljeću, depozita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih fi-

nancijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospeljeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banaka raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog

sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.*	X.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	6.949,7	7.486,1	7.215,3	8.334,0	8.521,2	8.057,7	8.348,3	8.320,5	8.334,4	8.397,5	8.246,1
Kratkoročni	539,5	170,3	54,8	409,5	34,9	28,5	39,1	51,4	51,2	93,6	85,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	25,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	461,1	98,3	21,9	390,9	9,2	13,1	22,0	35,0	34,8	35,0	67,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	18,9	25,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	59,5	20,5	32,9	18,6	25,6	15,3	17,1	16,4	16,4	58,6	17,9
Kašnjenja otplate glavnice	59,5	20,5	32,9	18,6	24,5	15,0	16,8	16,0	16,0	57,5	16,8
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,1	1,2	0,3	0,3	0,4	0,4	1,1	1,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.368,4	7.315,2	7.160,0	7.924,2	8.486,1	8.029,0	8.308,9	8.268,9	8.283,0	8.303,7	8.160,9
Obveznice	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.635,2	4.036,2	4.163,0	4.094,8	4.100,9	4.064,9	4.033,9
Kredit	2.828,2	2.954,4	3.130,2	3.560,7	3.806,9	3.873,6	4.068,5	4.092,0	4.096,7	4.147,7	4.031,5
Gotovina i depoziti	1,3	1,7	1,7	2,6	2,4	52,0	2,5	2,4	2,2	2,0	2,0
Trgovinski kredit	95,7	91,0	80,5	50,0	41,6	67,1	74,9	79,7	83,2	89,2	93,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	41,7	0,6	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	597,4	565,8	500,1	428,6	343,3	306,9	312,9	288,7	289,2	288,5	288,8
Kratkoročni	2,2	9,1	22,3	32,0	42,4	30,2	33,4	33,3	33,1	33,9	34,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	2,2	9,1	22,3	32,0	42,4	30,2	33,4	33,3	33,1	33,9	34,9
Kašnjenja otplate glavnice	1,3	7,0	16,7	23,3	30,8	21,9	24,6	24,1	23,9	24,7	25,5
Kašnjenja otplate kamata	0,8	2,1	5,6	8,7	11,5	8,4	8,8	9,2	9,1	9,3	9,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	595,2	556,8	477,8	396,6	300,9	276,7	279,6	255,4	256,1	254,6	253,9
Obveznice	31,2	31,2	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	564,0	519,7	442,6	362,9	299,4	275,4	277,4	253,3	254,1	252,6	252,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,1	5,9	4,0	2,5	1,5	1,3	2,2	2,1	2,0	1,9	1,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	4.562,2	5.406,4	7.339,4	11.048,1	13.810,9	14.753,0	15.560,8	15.583,5	15.429,6	15.356,2	15.663,0
Kratkoročni	339,4	348,9	420,3	1.062,9	1.263,6	2.981,7	3.061,3	3.020,0	3.015,7	2.853,7	2.907,5
Instrumenti tržišta novca	10,2	5,6	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	24,5	33,3	27,1	646,6	777,0	1.111,1	1.333,9	1.295,4	1.375,9	1.257,2	1.237,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.442,9	1.243,6	1.234,3	1.122,0	1.065,9	1.126,5
Trgovinski kredit	25,6	14,5	47,5	22,2	24,9	29,7	30,8	33,8	29,9	30,1	30,3
Ostale obveze	279,2	295,5	345,7	360,7	461,8	397,9	453,1	456,5	487,8	500,6	513,4
Kašnjenja otplate glavnice	265,4	281,1	330,6	341,8	422,6	368,5	418,7	420,7	451,8	460,7	471,7
Kašnjenja otplate kamata	13,8	14,4	15,1	18,9	39,2	29,5	34,4	35,8	36,0	39,9	41,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.551,9	3.966,7	5.512,6	8.140,6	10.561,0	9.673,1	10.228,0	10.263,1	10.087,5	10.148,6	10.473,4
Obveznice	0,0	0,0	130,0	314,1	828,8	845,4	820,2	824,5	830,3	824,6	829,1
Kredit	2.934,6	3.117,0	3.359,3	4.988,8	6.441,9	6.852,7	7.274,4	7.323,2	7.330,0	7.291,4	7.502,1
Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	1.904,9	2.071,4	2.055,9	1.868,9	1.976,5	2.089,0
Trgovinski kredit	152,8	131,4	126,4	101,5	71,2	70,0	62,0	59,5	58,3	56,1	53,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	670,9	1.090,9	1.406,5	1.844,6	1.986,3	2.098,2	2.271,4	2.300,5	2.326,4	2.353,9	2.282,1
Ukupno (1+2+3)	12.109,2	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.675,4	23.117,5	24.222,0	24.192,7	24.053,1	24.042,2	24.197,9

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

u milijunima EUR

	Stanje duga 31.10.2005.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			4.tr.05.	1.tr.06.	2.tr.06.	3.tr.06.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	Ostalo
1. Država	6.939,9	2,1	193,5	560,1	63,3	116,5	193,5	815,0	667,6	718,0	1.011,5	806,2	1.396,8	214,2	1.115,0
Kratkoročni	2,1	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	2,1	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.937,9	0,0	193,5	560,1	63,3	116,5	193,5	815,0	667,6	718,0	1.011,5	806,2	1.396,8	214,2	1.115,0
Obveznice	4.033,9	0,0	127,1	498,7	0,0	56,0	127,1	554,7	340,8	247,4	709,5	555,9	1.013,6	16,2	468,8
Kredit	2.902,3	0,0	66,4	61,2	63,2	60,3	66,4	259,8	326,2	470,1	302,1	250,3	383,2	198,0	646,2
Trgovinski kredit	1,7	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,6	0,6	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	8.265,3	13,9	1.034,3	81,2	695,9	74,6	1.034,3	1.121,0	532,7	618,1	831,3	440,5	65,9	126,1	3.481,5
Kratkoročni	2.208,5	13,9	974,4	2,8	80,9	10,0	974,4	93,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.126,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.068,1	0,0	974,4	2,8	80,9	10,0	974,4	93,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1.126,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.126,5
Ostale obveze	13,9	13,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	12,8	12,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.056,7	0,0	59,8	78,4	615,1	64,6	59,8	1.027,3	532,7	618,1	831,3	440,5	65,9	126,1	2.355,0
Obveznice	454,7	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0	448,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.513,0	0,0	54,0	78,4	615,1	64,6	54,0	1.027,3	532,7	618,1	382,5	440,5	65,9	126,1	266,0
Gotovina i depoziti	2.089,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.089,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	6.708,5	550,2	346,5	243,5	336,4	288,2	346,5	1.157,3	1.020,5	834,5	670,1	480,2	303,0	210,3	1.135,8
Kratkoročni	816,8	550,2	74,3	57,0	55,4	78,4	74,3	192,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	236,3	0,0	74,3	57,0	25,1	78,4	74,3	162,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	30,3	0,0	0,0	0,0	30,3	0,0	0,0	30,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	550,2	550,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	499,4	499,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	50,8	50,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.891,7	0,0	272,3	186,5	280,9	209,8	272,3	965,0	1.020,5	834,5	670,1	480,2	303,0	210,3	1.135,8
Obveznice	374,5	0,0	28,2	0,0	0,0	0,0	28,2	0,0	182,6	5,7	5,7	6,5	6,5	8,2	131,0
Kredit	5.370,3	0,0	224,7	178,1	249,4	200,8	224,7	893,7	807,2	814,2	656,3	471,4	296,2	202,0	1.004,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	146,9	0,0	19,4	8,4	31,5	9,0	19,4	71,3	30,8	14,5	8,1	2,3	0,2	0,1	0,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	2.282,3	160,2	128,7	59,6	76,6	42,3	128,7	379,6	238,7	256,3	203,3	243,8	56,3	32,8	582,6
Kratkoročni	220,3	160,2	25,1	14,3	13,3	7,1	25,1	35,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreditni	60,1	0,0	25,1	14,3	13,3	7,1	25,1	35,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	160,2	160,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	147,6	147,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	12,7	12,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.061,9	0,0	103,5	45,4	63,3	35,2	103,5	344,6	238,7	256,3	203,3	243,8	56,3	32,8	582,6
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreditni	2.034,6	0,0	102,0	44,3	62,3	34,2	102,0	340,1	233,9	252,3	199,6	238,8	55,0	31,9	581,1
Trgovinski krediti	27,3	0,0	1,5	1,1	1,0	1,0	1,5	4,5	4,8	4,0	3,7	5,0	1,3	1,0	1,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	24.197,9	726,4	1.702,9	944,5	1.172,2	521,5	1.702,9	3.472,9	2.459,5	2.426,9	2.716,3	1.970,7	1.822,0	583,4	6.316,9
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			11,4	241,0	172,3	118,9	11,4	681,2	570,0	484,8	408,6	293,9	227,0	129,6	520,5

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti

zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-6.298,9	-4.544,7	-7.905,4	-11.731,6	-15.465,9	-17.191,3	-18.667,9	-18.141,6
2. Sredstva	9.044,3	12.793,2	12.550,4	14.804,8	14.939,7	14.455,0	14.717,3	15.066,1
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	939,2	1.095,9	1.753,2	1.646,4	1.633,7	1.784,0	1.807,0	1.916,7
2.2. Portfeljna ulaganja	93,3	253,0	810,1	603,1	1.317,5	1.324,6	1.447,2	1.630,9
2.2.1. Vlasnička ulaganja	15,3	25,5	39,3	40,6	39,8	41,1	40,6	43,8
2.2.2. Dužnička ulaganja	78,0	227,5	770,9	562,5	1.277,7	1.283,5	1.406,6	1.587,1
Obveznice	63,1	196,4	761,0	560,0	1.142,5	1.151,8	1.286,2	1.462,8
Instrumenti tržišta novca	14,9	31,1	9,9	2,4	135,1	131,7	120,4	124,3
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	4.231,3	6.110,7	4.335,8	6.001,2	5.552,4	4.645,9	4.397,4	4.519,7
2.4.1. Trgovinski krediti	200,0	206,1	181,0	178,1	151,9	158,6	162,8	157,6
2.4.2. Krediti	166,1	121,6	128,7	113,9	114,9	118,5	131,9	139,3
2.4.3. Gotovina i depoziti	3.865,2	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.368,7	4.102,8	4.222,8
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	3.780,4	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,1	6.700,5	7.065,7	6.998,7
3. Obveze	15.343,1	17.337,8	20.455,8	26.536,3	30.405,7	31.646,3	33.385,1	33.207,7
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.829,6	4.806,1	6.634,4	8.398,2	9.433,3	10.318,5	11.103,2	11.187,9
3.2. Portfeljna ulaganja	3.601,4	4.495,2	4.282,3	4.862,0	5.747,4	5.190,2	5.314,8	5.221,2
3.2.1. Vlasnička ulaganja	116,8	164,8	173,6	172,3	283,4	308,6	331,6	331,7
3.2.2. Dužnička ulaganja	3.484,6	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
Obveznice	3.474,4	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.912,1	8.036,5	9.539,1	13.276,1	15.224,9	16.137,5	16.967,1	16.798,6
3.4.1. Trgovinski krediti	293,1	268,4	258,4	176,1	139,3	168,1	169,9	177,3
3.4.2. Krediti	6.812,4	6.722,9	6.981,2	9.949,9	11.334,5	12.175,9	12.976,1	12.983,9
3.4.3. Gotovina i depoziti	465,8	719,9	1.898,6	2.738,7	3.221,4	3.349,9	3.317,6	3.044,4
3.4.4. Ostala pasiva	341,0	325,3	400,9	411,3	529,8	443,5	503,6	593,1

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1995.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Pozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaća potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaća podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-2.890,4	-3.710,2	-4.881,2	-6.751,8	-7.799,6	-8.534,5	-9.296,3	-9.271,2
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	939,2	1.095,9	1.753,2	1.646,4	1.633,7	1.784,0	1.807,0	1.916,7
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	884,5	1.050,2	1.712,8	1.583,2	1.526,9	1.634,1	1.636,4	1.777,2
1.1.1. Sredstva	884,5	1.050,2	1.712,8	1.583,2	1.526,9	1.634,1	1.636,4	1.777,2
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	54,7	45,6	40,4	63,2	106,9	149,9	170,6	139,5
1.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.829,6	4.806,1	6.634,4	8.398,2	9.433,3	10.318,5	11.103,2	11.187,9
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	3.117,0	3.714,7	5.227,4	6.553,4	7.446,8	8.220,1	8.831,6	8.833,8
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	3.117,0	3.714,7	5.227,4	6.553,4	7.446,8	8.220,1	8.831,6	8.833,8
2.2. Ostala ulaganja	712,6	1.091,4	1.407,0	1.844,8	1.986,5	2.098,4	2.271,6	2.354,1
2.2.1. Sredstva
2.2.2. Obveze
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.**Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja**

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-3.508,1	-4.242,2	-3.472,2	-4.258,9	-4.430,0	-3.865,6	-3.867,6	-3.590,3
1. Sredstva	93,3	253,0	810,1	603,1	1.317,5	1.324,6	1.447,2	1.630,9
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	15,3	25,5	39,3	40,6	39,8	41,1	40,6	43,8
1.1.1. Banke	7,7	8,0	8,1	4,2	4,5	4,6	4,5	4,8
1.1.2. Ostali sektori	7,6	17,5	31,1	36,4	35,3	36,6	36,1	39,0
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	78,0	227,5	770,9	562,5	1.277,7	1.283,5	1.406,6	1.587,1
2. Obveze	3.601,4	4.495,2	4.282,3	4.862,0	5.747,4	5.190,2	5.314,8	5.221,2
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	116,8	164,8	173,6	172,3	283,4	308,6	331,6	331,7
2.1.1. Banke	39,2	41,1	36,2	40,4	44,4	45,1	48,5	48,5
2.1.2. Ostali sektori	77,6	123,8	137,3	132,0	239,1	263,5	283,1	283,2
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	3.484,6	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
2.2.1. Obveznice	3.474,4	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
Država	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.635,2	4.036,2	4.163,0	4.064,9
Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	444,5	446,9	448,8	453,1
Ostali sektori	31,2	31,2	161,2	345,3	384,3	398,5	371,3	371,5
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostali sektori	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-3.636,0	-1.849,1	-5.180,2	-6.909,9	-9.670,8	-11.490,2	-12.567,8	-12.277,5
1. Sredstva	4.231,3	6.110,7	4.335,8	6.000,5	5.551,8	4.645,3	4.396,8	4.519,1
1.1. Trgovinski krediti	200,0	206,1	181,0	178,1	151,9	158,6	162,8	157,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	200,0	206,1	181,0	178,1	151,8	158,6	162,7	157,6
Dugoročni krediti	165,7	180,2	169,6	173,5	147,5	154,0	157,9	152,8
Kratkoročni krediti	34,3	25,9	11,4	4,6	4,4	4,6	4,8	4,8
1.2. Krediti	166,1	121,6	128,7	113,3	114,3	117,9	131,3	138,7
1.2.1. Država	3,7	6,1	5,6	5,2	5,3	6,8	7,0	6,4
Dugoročni krediti	3,7	6,1	5,6	5,2	5,3	6,8	7,0	6,4
1.2.2. Banke	130,6	82,7	93,6	79,9	79,9	79,7	90,0	96,3
Dugoročni krediti	89,7	46,9	60,2	57,5	56,2	55,9	64,6	64,1
Kratkoročni krediti	40,9	35,8	33,4	22,4	23,7	23,9	25,4	32,3
1.2.3. Ostali sektori	31,7	32,8	29,5	28,2	29,1	31,4	34,4	36,0
Dugoročni krediti	31,7	32,8	29,4	28,2	28,7	30,1	33,4	35,2
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	1,3	1,0	0,8
1.3. Gotovina i depoziti	3.865,2	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.368,7	4.102,8	4.222,8
1.3.2. Država	74,1	94,7	115,7	81,9	8,9	77,8	25,0	34,6
1.3.3. Banke	2.564,3	4.438,8	2.754,3	4.551,9	4.317,0	3.333,8	3.049,4	3.159,6
1.3.4. Ostali sektori	1.226,8	1.249,4	1.156,0	1.075,4	959,7	957,2	1.028,4	1.028,6
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	7.867,3	7.959,7	9.515,9	12.910,4	15.222,5	16.135,5	16.964,6	16.796,6
2.1. Trgovinski krediti	293,1	268,4	258,4	176,1	139,3	168,1	169,9	177,3
2.1.1. Država	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8
Dugoročni krediti	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	293,0	267,1	257,4	173,8	137,2	166,1	168,0	175,5
Dugoročni krediti	248,5	226,7	209,9	151,7	112,3	136,4	137,2	145,4
Kratkoročni krediti	44,5	40,4	47,5	22,2	24,9	29,7	30,8	30,1
2.2. Krediti	6.768,8	6.647,8	6.959,7	9.586,8	11.334,5	12.175,9	12.976,1	12.983,9
2.2.1. Hrvatska narodna banka	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.832,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.705,0	2.849,0	2.920,2
Dugoročni krediti	1.444,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.705,0	2.849,0	2.920,2
Kratkoročni krediti	388,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.715,8	1.813,5	1.878,7	3.372,0	3.976,4	4.375,7	4.703,7	4.460,1
Dugoročni krediti	1.708,0	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.315,7	3.419,0	3.548,7	3.371,8
Kratkoročni krediti	7,8	2,6	0,3	604,2	660,8	956,7	1.155,1	1.088,4
2.2.4. Ostali sektori	3.049,7	3.022,9	3.130,1	3.928,5	4.762,8	5.095,3	5.423,4	5.603,6
Dugoročni krediti	3.003,5	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.637,3	4.927,8	5.222,6	5.399,7
Kratkoročni krediti	46,2	53,9	27,2	70,1	125,4	167,5	200,8	203,8
2.3. Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	3.347,9	3.315,0	3.042,4
2.3.1. Banke	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	3.347,9	3.315,0	3.042,4
2.4. Ostale obveze	341,0	325,3	400,9	411,3	529,8	443,5	503,6	593,1

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Tablica 11: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003. ^a	2004.			
					I.	II.	III.	IV.
PRIHODI I DOTACIJE								
1. Državni proračun	44.635,7	52.747,4	66.932,2	74.953,7	5.271,3	4.903,1	6.434,6	6.324,4
2. Republički fondovi	22.099,3	18.098,2	4.026,3	6.038,3	601,0	439,3	515,7	418,8
2.1. HZMO	11.254,2	5.806,8	129,8	108,9	51,1	11,2	15,0	9,2
2.2. HZZO	8.967,4	10.314,5	473,7	822,3	43,3	50,8	48,9	37,6
2.3. HZZ	822,4	910,9	25,4	17,9	2,0	1,4	1,7	1,4
2.4. Sredstva doplatka za djecu	7,1	5,1	–	–	–	–	–	–
2.5. Hrvatske vode	1.048,2	1.060,9	1.098,8	1.144,8	123,6	59,4	73,8	75,1
2.6. FZOEU	–	–	–	–	–	–	11,3	18,1
2.7. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	1.797,8	–	–	–	–	–
2.8. Fond za regionalni razvoj	–	–	500,9	–	–	–	–	–
2.9. Hrvatske autoceste	–	–	–	1.932,4	161,5	114,6	144,9	152,0
2.10. Hrvatske ceste	–	–	–	1.185,0	103,2	89,3	106,7	108,5
2.11. DAB	–	–	–	584,5	97,7	105,9	103,2	7,9
2.12. Hrvatski fond za privatizaciju	–	–	–	242,5	18,6	6,7	10,2	9,0
A. Ukupno (1+2)	66.735,0	70.845,6	70.958,5	80.992,0	5.872,3	5.342,4	6.950,3	6.743,2
RASHODI I POSUDBE UMANJENI ZA OTPLATE								
3. Državni proračun	36.730,8	44.844,5	67.543,8	74.713,8	5.177,9	6.178,6	7.445,1	7.565,1
4. Republički fondovi	37.701,4	30.044,6	7.030,5	11.920,5	1.054,5	595,4	927,8	777,6
4.1. HZMO	20.180,8	12.125,3	1.558,1	1.838,0	82,1	75,9	82,0	84,7
4.2. HZZO	13.918,1	13.192,7	1.261,1	875,0	35,2	85,4	62,7	72,5
4.3. HZZ	995,5	983,4	236,7	136,5	9,0	9,0	7,4	9,7
4.4. Sredstva doplatka za djecu	1.250,6	2.467,0	–	–	–	–	–	–
4.5. Hrvatske vode	1.356,4	1.276,1	1.409,9	1.691,0	180,5	57,2	91,1	87,1
4.6. FZOEU	–	–	–	–	0,1	0,1	0,7	0,8
4.7. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	2.288,0	–	–	–	–	–
4.8. Fond za regionalni razvoj	–	–	276,6	–	–	–	–	–
4.9. Hrvatske autoceste	–	–	–	5.583,5	646,8	280,2	525,4	364,5
4.10. Hrvatske ceste	–	–	–	1.369,9	108,9	77,9	151,3	121,6
4.11. DAB	–	–	–	253,2	1,4	1,0	1,6	1,0
4.12. Hrvatski fond za privatizaciju	–	–	–	173,3	–9,3	8,7	5,6	35,8
B. Ukupno (3+4)	74.432,3	74.889,1	74.574,3	86.634,3	6.232,4	6.773,9	8.373,0	8.342,7
C. Ukupni višak/manjak (A–B)	–7.697,3	–4.043,5	–3.615,8	–5.642,3	–360,1	–1.431,6	–1.422,7	–1.599,4
5. Državni proračun (1–3)	7.904,8	7.902,9	–611,6	239,9	93,4	–1.275,5	–1.010,5	–1.240,7
6. Republički fondovi (2–4)	–15.602,1	–11.946,4	–3.004,2	–5.882,2	–453,5	–156,1	–412,2	–358,8

^a Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica 12: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003. ^c	2004.			
					I.	II.	III.	IV.
1. Ukupni prihodi	44.635,7	53.503,6	69.869,1	78.249,6	5.552,5	5.244,8	6.718,9	6.616,4
1.1. Tekući prihodi	41.535,0	48.906,3	69.651,1	74.652,1	5.530,3	5.231,0	6.690,7	6.599,9
1.1.1. Porezni prihodi	39.939,0	47.274,0	67.965,5	72.697,9	5.446,3	5.128,5	6.542,8	6.493,6
1.1.2. Neporezni prihodi	1.595,9	1.632,3	1.685,6	1.954,1	84,0	102,5	147,9	106,3
1.2. Kapitalni prihodi	3.100,7	4.597,3	218,0	3.597,6	22,2	13,8	28,3	16,5
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	44.635,7	53.503,6	69.869,1	78.260,0	5.552,5	5.244,8	6.718,9	6.616,4
3. Ukupni rashodi	49.567,5	56.723,3	71.992,1	79.113,1	5.528,0	6.495,0	7.667,3	7.947,7
3.1. Tekući rashodi	44.237,4	52.819,2	68.923,5	75.041,4	5.425,5	6.386,2	7.353,6	7.539,5
3.2. Kapitalni rashodi	5.330,1	3.904,1	3.068,7	4.071,7	102,6	108,8	313,6	408,1
4. Posudbe umanjene za otplate	1.176,1	1.089,5	1.377,5	1.333,5	23,5	107,6	194,4	55,3
B. B. Ukupno rashodi i posudbe umanjene za otplate (3+4)	50.743,5	57.812,8	73.369,6	80.446,6	5.551,5	6.602,7	7.861,7	8.002,9
5. Višak na tekućem računu bez potpora (1.1. – 3.1.)	-2.702,4	-3.912,9	727,6	-389,3	104,8	-1.155,2	-662,9	-939,6
6. Višak na tekućem računu s tekućim potporama (5+2.1.)	-2.702,4	-3.912,9	727,6	-378,9	104,8	-1.155,2	-662,9	-939,6
7. Stvaranje bruto fiksno kapitala ^a	-395,4	-3.101,4	966,7	-1.627,6	6,0	24,8	98,2	168,1
8. Stvaranje bruto kapitala ^b	-395,4	-3.101,4	966,7	-1.627,6	6,0	24,8	98,2	168,1
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	-6.107,9	-4.309,1	-3.500,5	-2.186,6	1,0	-1.357,9	-1.142,8	-1.386,5
9. Strano financiranje	6.921,5	2.299,6	2.347,8	3.050,0	-666,6	-4,7	-57,0	4.823,0
10. Domaće financiranje	-813,6	2.009,6	1.152,7	-863,4	665,6	1.362,6	1.199,8	-3.436,4
10.1. Od ostale opće države	-92,0	-11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.2. Od monetarnih vlasti	-12,5	-389,1	241,7	-1.026,8	670,3	355,4	-1.237,3	-3.426,3
10.3. Od depozitnih banaka	-288,8	2.559,1	782,9	168,6	-18,9	997,5	2.523,6	241,0
10.4. Ostalo domaće financiranje	-420,3	-149,4	128,1	-5,2	14,2	9,7	-86,6	-251,0
D. Ukupno financiranje (9+10)	6.107,9	4.309,1	3.500,5	2.186,6	-1,0	1.357,9	1.142,8	1.386,5

^a Neto kupnja fiksne kapitalne imovine; ^b Neto kupnja fiksne kapitalne imovine i neto kupnja dionica. ^c Preliminarni podaci. Izvor: Ministarstvo financija.

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.					
	XII	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.*	X.
1. Unutarnji dug središnje države	21.324,2	24.907,3	31.421,5	34.736,4	41.517,0	51.391,3	52.400,1	53.688,1	52.971,3	53.716,2	54.601,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	18.509,7	21.467,9	23.320,0	28.160,8	37.223,7	46.375,7	46.495,7	47.675,8	46.958,4	47.583,2	48.447,0
Trezorski zapisi	2.564,6	4.892,3	5.632,7	6.548,1	9.022,5	13.021,3	13.442,1	12.977,0	12.780,0	12.820,5	12.859,8
Instrumenti tržišta novca	14,2	7,4	0,1	0,3	–	–	–	0,7	0,7	0,7	0,7
Obveznice	14.082,5	15.415,8	15.887,9	17.422,0	23.080,1	24.570,5	24.072,1	26.492,4	26.661,2	27.299,9	27.292,4
Krediti Hrvatske narodne banke	0,0	–	0,5	1,4	3,3	1,7	–	1,2	0,6	0,5	–
Krediti banaka	1.848,4	1.152,4	1.798,8	4.189,1	5.117,8	8.782,3	8.981,5	8.204,5	7.515,9	7.461,6	8.294,1
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	2.814,4	3.439,4	8.101,5	6.575,5	4.293,3	5.015,5	5.904,4	6.012,3	6.012,9	6.133,0	6.154,1
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	1.686,8	1.636,1	4.460,7	3.616,4	2.040,1	1.901,7	1.853,2	1.829,1	1.850,4	1.851,9	1.839,3
Krediti banaka	1.127,6	1.803,3	3.640,7	2.959,1	2.253,2	3.113,9	4.051,3	4.183,2	4.162,5	4.281,1	4.314,8
2. Inozemni dug središnje države	39.638,8	43.319,1	43.517,5	50.137,9	55.248,4	49.971,9	51.075,8	50.286,1	50.960,0	51.758,2	50.998,5
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.453,4	39.487,3	37.388,3	41.048,8	41.951,9	36.726,9	36.766,9	36.063,7	36.551,8	36.781,0	36.200,5
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	25.762,8	30.746,7	28.694,2	32.144,8	32.793,2	27.258,8	27.652,2	27.069,1	27.405,0	27.335,0	26.883,4
Krediti	10.690,6	8.740,6	8.694,1	8.904,1	9.158,7	9.468,0	9.114,7	8.994,6	9.146,8	9.445,9	9.317,1
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	3.185,4	3.831,8	6.129,2	9.089,1	13.296,4	13.245,1	14.308,8	14.222,4	14.408,2	14.977,3	14.798,0
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	400,0	709,7	684,6	820,6	2.764,8	2.777,9	2.781,5	2.809,6	2.853,2	2.902,8	2.891,5
Krediti	2.785,4	3.122,1	5.444,6	8.268,6	10.531,6	10.467,2	11.527,4	11.412,7	11.555,0	12.074,5	11.906,4
3. Ukupno (1+2)	60.963,0	68.226,4	74.939,0	84.874,3	96.765,4	101.363,2	103.475,8	103.974,2	103.931,3	105.474,4	105.599,5
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske											
– domaća	3.412,3	6.025,6	7.528,1	6.895,4	4.632,4	4.823,6	5.177,4	4.711,0	5.118,4	5.138,1	6.033,0
– inozemna	9.850,7	8.813,6	8.261,9	8.618,5	7.809,8	7.384,9	7.367,0	7.015,5	7.104,7	7.168,2	7.155,4

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od (uključujući) prosinca 1998. godine, a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države od (uključujući) prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne

banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi				
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b			Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1994.	prosinac	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	89,6	90,6	86,2	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	93,1	93,4	91,8	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	98,2	98,5	96,9	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	100,5	99,8	103,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	102,4	100,9	108,3	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	104,1	102,5	110,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	listopad	105,7	103,5	114,3	100,4	100,7	99,4	100,8	102,0	101,4	103,9	106,3
	studen	106,2	104,1	114,4	100,5	100,6	100,0	99,5	102,3	101,8	103,9	105,5
	prosinac	106,9	105,0	114,6	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	siječanj	107,3	105,3	114,8	100,3	100,3	100,2	100,0	102,0	101,6	103,5	104,4
	veljača	108,5	106,8	115,2	101,1	101,4	100,3	100,3	103,3	103,2	103,3	105,1
	ožujak	109,3	107,8	115,3	100,7	100,9	100,1	100,3	103,9	104,1	103,2	105,1
	travanj	109,0	107,3	115,8	99,8	99,6	100,3	100,3	103,5	103,5	103,5	104,5
	svibanj	109,0	107,2	116,2	100,0	99,9	100,4	100,1	102,8	102,9	102,4	102,3
	lipanj	108,8	106,8	116,8	99,9	99,7	100,5	99,8	102,9	103,1	102,2	102,4
	srpanj	108,6	106,1	118,1	99,8	99,4	101,1	100,8	103,1	103,4	102,1	102,3
	kolovoz	108,7	106,2	118,2	100,1	100,1	100,1	100,1	103,1	103,4	102,1	101,5
	rujan	109,2	107,3	117,0	100,5	101,0	99,0	100,8	103,8	104,5	101,8	102,1
	listopad	110,0	108,0	117,8	100,7	100,7	100,7	100,5	104,1	104,4	103,1	101,8
	studen	110,2	108,1	118,7	100,2	100,1	100,7	100,0	103,8	103,8	103,8	102,3

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početakom 2004. godine Državni zavod za statistiku je uveo indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa pot-

rošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	93,2	93,7	90,6	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	95,9	96,4	93,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	99,1	99,3	98,0	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	100,3	100,1	101,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	101,5	101,1	104,2	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	102,7	102,0	107,3	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	listopad	104,7	103,8	109,9	100,5	100,8	98,8	102,3	102,1	103,5
	studeni	105,0	104,2	110,0	100,3	100,4	100,1	102,4	102,2	103,5
	prosinac	105,1	104,2	110,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	siječanj	104,7	103,8	110,7	99,6	99,5	100,2	102,0	101,9	102,4
	veljača	105,2	104,2	111,2	100,5	100,5	100,5	102,7	102,7	102,5
	ožujak	105,7	104,9	110,8	100,5	100,6	99,6	103,1	103,3	102,0
	travanj	106,4	105,5	111,6	100,7	100,6	100,8	103,6	103,7	102,9
	svibanj	106,8	105,9	112,6	100,4	100,3	100,9	103,5	103,6	103,0
	lipanj	107,2	106,1	113,7	100,4	100,2	101,0	103,5	103,7	102,6
	srpanj	107,3	105,8	116,4	100,1	99,7	102,3	103,4	103,5	103,1
	kolovoz	107,1	105,6	116,7	99,9	99,8	100,3	102,7	102,6	103,3
	rujan	107,3	106,2	114,1	100,2	100,6	97,7	103,0	103,1	102,6
	listopad	107,8	106,9	113,9	100,5	100,6	99,9	103,0	102,9	103,7
	studeni	108,2	107,3	114,0	100,3	100,4	100,0	103,1	103,0	103,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih deri-

vata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	listopad	4.128,0	99,9	103,3	105,7
	studeni	4.352,0	105,4	107,4	105,8
	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	siječanj	4.236,0	98,2	104,1	104,1
	veljača	4.193,0	99,0	104,8	104,4
	ožujak	4.390,0	104,7	105,7	104,9
	travanj	4.287,0	97,7	103,8	104,6
	svibanj	4.436,0	103,5	106,4	105,0
	lipanj	4.432,0	99,9	104,9	104,9
	srpanj	4.352,0	98,2	103,4	104,7
	kolovoz	4.417,0	101,5	105,7	104,8
	rujan	4.352,0	98,5	105,3	104,9

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	srpanj	-19,9	7,2	-35,7	-30,4	6,4	-29,3	7,9	27,4	-47,3	-66,4
	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	siječanj	-16,5	5,0	-31,5	-21,5	4,1	-28,6	5,9	12,3	-44,4	-63,7
	travanj	-19,5	3,5	-34,0	-25,9	1,7	-30,1	5,3	22,9	-46,1	-62,1
	srpanj	-22,2	-6,2	-33,3	-24,1	-5,0	-31,4	-7,4	16,3	-44,3	-60,0
	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	siječanj	-12,9	6,2	-24,4	-14,7	3,7	-21,4	8,6	3,9	-37,1	-60,1
	travanj	-30,8	-12,8	-39,1	-31,2	-9,7	-42,7	-15,9	28,1	-43,4	-69,3
	srpanj	-29,9	-15,1	-34,1	-29,1	-12,1	-38,3	-18,1	22,3	-34,9	-67,2
	listopad	-25,2	-8,3	-30,4	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-37,4	-64,0
2003.	siječanj	-20,6	-4,0	-25,4	-23,1	-2,8	-26,5	-5,1	14,7	-26,7	-59,6
	travanj	-20,4	-4,3	-26,6	-24,5	-3,0	-27,9	-5,6	9,9	-27,3	-63,0
	srpanj	-18,6	-1,8	-20,8	-20,0	-1,1	-22,0	-2,5	12,6	-20,4	-58,0
	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	siječanj	-10,5	11,4	-12,5	-12,3	11,2	-12,1	11,6	5,5	-13,0	-59,2
	travanj	-23,0	-4,0	-22,8	-20,6	-3,0	-20,2	-4,9	20,4	-27,6	-63,6
	srpanj	-21,7	-5,8	-22,4	-19,6	-2,8	-23,4	-8,8	16,4	-24,3	-58,8
	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	siječanj	-19,4	-1,9	-22,4	-17,9	0,2	-27,1	-4,0	15,6	-22,3	-58,2
	travanj	-27,2	-10,7	-29,3	-26,6	-6,0	-36,1	-15,3	25,1	-25,3	-62,3
	svibanj	-26,4	-13,1	-28,6	-20,8	-7,1	-37,8	-19,1	25,0	-27,1	-54,4
	lipanj	-26,2	-11,7	-29,1	-23,8	-7,2	-36,7	-16,1	23,9	-26,8	-57,6
	srpanj	-28,1	-15,4	-27,7	-20,3	-7,3	-38,7	-23,5	25,6	-24,2	-56,1
	kolovoz	-27,4	-13,6	-27,0	-19,3	-7,9	-35,2	-19,2	26,7	-26,5	-55,8
	rujan	-29,4	-14,7	-28,7	-19,9	-7,8	-38,8	-21,6	34,3	-27,4	-54,0
	listopad	-22,9	-9,1	-24,7	-19,1	-4,3	-29,2	-13,9	23,6	-25,8	-49,8
	studeni	-23,0	-9,1	-23,1	-17,0	-4,0	-28,8	-14,1	23,1	-23,5	-50,6
	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6

Napomena: Podaci su revidirani zbog usklađivanja načina zaokruživanja brojeva.

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći njezinu tehničku i financijsku pomoć. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadrži ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponuđeni/oda-

brani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za domaćinstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 \times (-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8

Popis banaka i štedionica

1. prosinca 2005.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod¹
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin¹
3. Banka Sonic d.d., Zagreb
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split¹
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Credo banka d.d., Split
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
10. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
11. HVB Splitska banka d.d., Split
12. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
13. Imex banka d.d., Split
14. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
15. Jadranska banka d.d., Šibenik
16. Karlovačka banka d.d., Karlovac
17. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
18. Kvarner banka d.d., Rijeka
19. Međimurska banka d.d., Čakovec
20. Nava banka d.d., Zagreb
21. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
22. Partner banka d.d., Zagreb
23. Podravska banka d.d., Koprivnica
24. Požeška banka d.d., Požega
25. Primorska banka d.d., Rijeka
26. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
27. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
28. Samoborska banka d.d., Samobor
29. Slatinska banka d.d., Slatina
30. Slavonska banka d.d., Osijek
31. Štedbanka d.d., Zagreb
32. VABA d.d. banka Varaždin, Varaždin
33. Volksbank d.d., Zagreb
34. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb

3. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb

4. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	03.04.2003.
7. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
8. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
9. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
10. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
11. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
12. Kaptol banka d.d., Zagreb	25.11.2002.
13. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
14. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.03.2004.
15. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
16. Slavonska štedionica d.d., Zagreb	04.12.2002.
17. Štedionica Dugi pogled d.o.o., Zagreb	19.01.2001.
18. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
19. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
20. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o., Zagreb	02.07.2001.
21. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
22. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

¹ Banka je, temeljem članka 190. Zakona o bankama, dužna uskladiti visinu svog temeljnog kapitala sa Zakonom o bankama, propisanom dinamikom do 31. prosinca 2006. godine.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	03.01.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	25.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.
5. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.

6. Štedionica Zlatni vratak d.d., Zagreb 28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.03.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. prosinca 2005.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. sc. Mate Babić dr. sc. Alen Belullo prof. dr. sc. Božidar Jelčić dr. sc. Branimir Lokin Čedo Maletić Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka mr. sc. Damir Novotny prof. dr. sc. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Boris Vujčić dr. sc. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Marija Mijatović-Jakšić
Sektor plana, analize i računovodstva	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	mr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Kratice i znakovi

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
CPI	– Consumer Price Index
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
dr.	– drugo
DZS	– Državni zavod za statistiku
energ.	– energija
EMU	– Ekonomska monetarna unija
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
eviden.	– evidencija
fik.	– fiksni
Fina	– Financijska agencija
FZOEU	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
GFS	– metodologija MMF-a za statistiku javnih financija (Government Finance Statistics)
GOP	– granična obvezna pričuva
HAC	– Hrvatske autoceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
IER	– indeks ekonomskog raspoloženja
ind.	– individualni
industr.	– industrijski
IOP	– indeks očekivanja potrošača
IPDT	– indeks pritiska na devizno tržište
IPP	– indeks pouzdanja potrošača
IRP	– indeks raspoloženja potrošača
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NN	– Narodne novine
NRP	– Neto raspoložive pričuve
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PPI	– Producer Price Index
pojed.	– pojedinačne
potr.	– potrošnja
pr.	– proizvodi
prod.	– prodavaonica
RH	– Republika Hrvatska
RTGS	– Real-Time Gross Settlement
SDA	– Središnja depozitarna agencija
SDR	– posebna prava vučenja
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb

tr.	– tromjesečje
trg.	– trgovina
TZ	– trezorski zapisi
ZOMIO	– Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju
ZOPIMIO	– Zakon o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja

Kratice za države

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SE	– Švedska
SK	– Slovačka

Kratice za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– hrvatska kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– japanski jen
SIT	– slovenski tolar
USD	– američki dolar

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

